

КОРИФЕЈИ СТУДИЈА НАЦИОНАЛНЕ ФИЛОЛОГИЈЕ

Збирка интервјуа

<https://doi.org/10.46630/ksnf2025>

Оперативни уредник
Др Маја Д. Стојковић

КОРИФЕЈИ СТУДИЈА НАЦИОНАЛНЕ ФИЛОЛОГИЈЕ

Збирка интервјуа
Књига I

Приредиле
Проф. др Александра Јанић Митић
Проф. др Кристина Митић

Филозофски факултет у Нишу
2025

САДРЖАЈ

ПРЕДГОВОР	5
ДРАГАНА ПЕШИЋ ГЛАВАШЕВИЋ	7
ИВАНА МАНДИЋ	14
ОЛИВЕРА АРИЗАНОВИЋ.....	18
МАНДИ ЖИВКОВИЋ	27
НАТАША УЗУНОВИЋ.....	32
НИНА ДИНЧИЋ МИЛИНКОВИЋ	37
СВЕТЛАНА МЕДАР И НАТАША СТОЈАНОВИЋ.....	43
СУЗАНА ПЕТРОВИЋ	52
МИЛИЦА ВИЛЧЕК И САНДРА ЂОРЂЕВИЋ.....	58
ЕЛВИРА МИТИЋ	66
АНИЦА ВИШЊИЋ	70
БИЉАНА МИЧИЋ И ВЛАДИМИР МИЧИЋ	75
ИВАНА БОГОЈЕВИЋ	82
ЈЕЛЕНА ЦВЕТКОВИЋ	88
ДАНИЈЕЛА ПЕТРОВИЋ	94
ВАЛЕНТИНА АНДРЕЈИЋ РИСТИЋ	99
ИВАНА ПАВЛОВИЋ.....	104
ЈАСМИНА СТАНКОВИЋ	108
ЈАСМИНА РОЧКОМАНОВИЋ	113
АНА САВИЋ-ГРУЈИЋ.....	117
МАЈА ЦВЕТКОВИЋ СОТИРОВ.....	122
МАРИЈА СТАНЧИЋ МИХАЈЛОВИЋ	128

НАТАША РАДЕНКОВИЋ АНТИЋ И СНЕЖАНА ДЕЛИЈА	133
НАТАША МАРКОВИЋ СТЕВАНОВИЋ.....	137
САША ЧОРБОЛОКОВИЋ.....	141
МИЛИЦА МИШИЋ	145
БИЉАНА ВАСИЋ	149
САВА СТАМЕНКОВИЋ.....	154
ДАНИЈЕЛА СТОЈАНОВИЋ	160
ДУШАН СИМИЋ	165
ЈЕЛЕНА СТОЈКОВИЋ СТОЈАНОВ	171
ДИМИТРИЈЕ САВИЋ.....	175
ЕМИЛИЈА МИЛОСАВЉЕВИЋ.....	179
ЂОРЂЕ ШУЊЕВАРИЋ.....	183
КСЕНИЈА СТАМЕНКОВИЋ.....	189
КАТАЛОГ ПОБЕДНИКА НА РЕПУБЛИЧКИМ ТАКМИЧЕЊИМА ШКОЛСКА УПРАВА НИШ	195
НАГРАЂЕНИ УЧЕНИЦИ ИЗ НИША И НИШКЕ БАЊЕ И ЊИХОВИ МЕНТОРИ НА РЕПУБЛИЧКОМ НИВОУ ТАКМИЧЕЊА ИЗ СРПСКОГ ЈЕЗИКА И ЈЕЗИЧКЕ КУЛТУРЕ ОД ШКОЛСКЕ 1990/91. ДО 2023/24. ГОДИНЕ.....	195
НАГРАЂЕНИ УЧЕНИЦИ ИЗ НИША И НИШКЕ БАЊЕ И ЊИХОВИ МЕНТОРИ НА РЕПУБЛИЧКОМ НИВОУ КЊИЖЕВНЕ ОЛИМПИЈАДЕ ОД ШКОЛСКЕ 2012/13. ДО 2023/24. ГОДИНЕ.....	208
НАГРАЂЕНИ УЧЕНИЦИ ИЗ НИШАВСКОГ (БЕЗ НИША И НИШКЕ БАЊЕ), ТОПЛИЧКОГ И ПИРОТСКОГ ОКРУГА И ЊИХОВИ МЕНТОРИ НА РЕПУБЛИЧКОМ НИВОУ КЊИЖЕВНЕ ОЛИМПИЈАДЕ ОД ШКОЛСКЕ 2012/13. ДО 2023/24. ГОДИНЕ.....	223

НАГРАЂЕНИ УЧЕНИЦИ ИЗ БОРСКОГ, ЗАЈЕЧАРСКОГ, ЈАБЛАНИЧКОГ, МОРАВСКОГ, ПЧИЊСКОГ И РАСИНСКОГ ОКРУГА И ЊИХОВИ МЕНТОРИ НА РЕПУБЛИЧКОМ НИВОУ	234
НАГРАЂЕНИ УЧЕНИЦИ ИЗ БОРСКОГ, ЗАЈЕЧАРСКОГ, ЈАБЛАНИЧКОГ, МОРАВСКОГ, ПЧИЊСКОГ И РАСИНСКОГ ОКРУГА И ЊИХОВИ МЕНТОРИ НА РЕПУБЛИЧКОМ НИВОУ КЊИЖЕВНЕ ОЛИМПИЈАДЕ ОД ШКОЛСКЕ 2012/13. ДО 2023/24. ГОДИНЕ	262
НАГРАЂЕНИ УЧЕНИЦИ НА ЕКИПНИМ И ДРУГИМ ТАКМИЧЕЊИМА ИЗ ПРЕДМЕТА СРПСКИ ЈЕЗИК И КЊИЖЕВНОСТ	287
НАГРАЂЕНИ ПИСМЕНИ ЗАДАЦИ У ПЕРИОДУ ОД 2009/10. ДО 2021/22. ГОДИНЕ	288
НАГРАЂЕНЕ ЛИТЕРАРНЕ СЕКЦИЈЕ ОД 2009/10. ДО 2021/22. ГОДИНЕ	289
НАГРАЂЕНЕ ЛИНГВИСТИЧКЕ СЕКЦИЈЕ ОД 2009/10. ДО 2021/22. ГОДИНЕ	291
НАГРАЂЕНИ ШКОЛСКИ ЧАСОПИСИ ОД 2009/10. ДО 2021/22. ГОДИНЕ	292
НАГРАЂЕНИ РЕЦИТАТОРИ ОД 1969. ДО 2009. ГОДИНЕ.....	294

ПРЕДГОВОР

Прва збирка интервјуа *Корифеји студија националне филологије* представља сабране интервјуе са професорима Српског језика и Српског језика и књижевности објављене на *Филологу*, блогу Филозофског факултета у Нишу, у периоду од Савиндана 2023. до Савиндана 2025. године. Интервјуисање је текло у оквирима двају интерних пројеката Факултета јединственог назива: *Српски језик и књижевност у фокусу*, а припрема ове збирке интервјуа била је део наставка пројекта, конкретније, била је део пројекта *Српски језик и књижевност у фокусу 2025*. Међу нашим саговорницима били су некадашњи студенти националне филологије на Филозофском факултету у Нишу, садашњи изузетно успешни професори, истраживачи, библиотекари, писци, лектори и сл. Кренули смо од првих генерација националне филологије на Филозофском факултету у Нишу, а наши најмлађи саговорници били су мастер филолози које је Матица српска наградила за мастер и семинарске радове написане током студија на Филозофском факултету у Нишу.

Наши саговорници били су (према години уписа студија): Драгана Пешић Главашевић, Ивана Мандић, Оливера Аризановић, Манди Живковић, Наташа Узуновић, Нина Динчић Милинковић, Светлана Медар, Сузана Петровић, Милица Вилчек, Снежана Делија, Елвира Митић, Наташа Стојановић, Аница Вишњић, Владимир Мичић, Ивана Богојевић, Јелена Цветковић, Данијела Петровић, Биљана Мичић, Валентина Андрејић Ристић, Ивана Павловић, Јасмина Станковић, Сандра Ђорђевић, Јасмина Рочкомановић, Ана Савић Грујић, Маја Цветковић Сотиров, Марија Станчић Михајловић, Наташа Раденковић Антић, Наташа Марковић Стевановић, Саша Чорболоковић, Милица Мишић, Биљана Васић, Сава Стаменковић, Данијела Стојановић, Душан Симић, Јелена Стојковић Стојанов, Емилија Милосављевић, Ђорђе Шуњеварић и Ксенија Стаменковић. Нажалост, неке колеге се због обавеза нису одазвале позиву, али се надамо да ће у будућности бити прилике да се и на овај начин чује њихов глас. Наставићемо интервјуисање са идејом да збирка интервјуа добије наставке или бар наставак. Ова прва садржи симболични број саговорника: 38, а управо толико година постоји и ради студијски програм националне филологије у Нишу.

Посебну целину представљају систематизовани подаци о награђеним ученицима основних школа, средњих школа и гимназија и њиховим професорима из Нишавског округа и околних округа, чији гимназијалци и средњошколци уписују студије на Филозофском

факултету Универзитета у Нишу, освајају награде на републичким нивоима Такмичења из српског језика и језичке културе, Књижевне олимпијаде и Републичке смотре рецитатора „Песнице народа мог”, као и најуспешнијима на осталим такмичењима, литерарним и другим конкурсима Друштва за српски језик и књижевност. Извори за наведене податке били су сајт Друштва за српски језик и књижевност, информатори Друштва за српски језик и књижевност, издање поводом 20 година Такмичења из српског језика и језичке културе и поводом 40 година организовања Републичке смотре рецитатора.

Најсрдачније захваљујемо свима који су издвојили своје време да одговоре на наша питања у вези са школским предметом, такмичењима, студирањем, литературом, те поделили своја искуства и будућим србистима дали практичне савете. Јединствени смо у визији и мисији остваривања натпредметности Српског језика и књижевности у школском систему и на свим нивоима школовања. Боримо се за враћање поверења наставнику са главним циљем да ученик превазиђе свог учитеља. Верујемо да ће преданост послу наших саговорника и њихова стручност инспирисати нове генерације и дати им чврст темељ, као и да ће њихови практични савети олакшати рад новим генерацијама.

У Нишу, на Савиндан 2025.

Приређивачи:

Проф. др Александра Јанић Митић

Проф. др Кристина Митић

ДРАГАНА ПЕШИЋ ГЛАВАШЕВИЋ

Славећи Савиндан и радујући се излажењу првог тома *Корифеја студија националне филологије*, разговарале смо са Драганом Пешић Главашевић, некадашњим студентом прве генерације студија националне филологије на Филозофском факултету Универзитета у Нишу, данас вишеструко награђиваним библиотекарком у Основној школи „Бранко Миљковић” у Нишу.

Да ли је број часова Српског језика и књижевности у основним школама, средњим стручним школама и гимназијама довољан?

Број часова Српског језика у основним школама довољан је за квалитетно реализовање наставног плана и програма, док у гимназијама треба повећати број часова због обимнијег програма

предмета Српски језик и књижевност. Број часова у средњим стручним школама такође треба повећати, јер којим год послом да се у будућности буду бавили, потребно је да ученици умеју јасно да се изражавају.

На које све начине школа и школска библиотека којој припадате сарађују са предметним наставницима, школама и другим институцијама?

Као школски библиотекар, који је, стицајем животних околности и на лични захтев, дошао из наставе на радно место библиотекара Школе, са пажњом пратим наставне планове и програме. Активно сарађујем са Стручним већем за Српски језик и књижевност, Стручним већем за стране језике, као и са разредним наставницима – учитељима и вероучитељима. Сарађујем и са осталим стручним већима јер је повезаност предмета свеprisутна и неопходна. Заједно учествујемо у обележавању значајних датума – јубилеја, рођења и смрти писаца обухваћених наставним планом и програмом. Заједно ангажујемо ученике који казују рецитале и припремају изложбе.

Годинама сарађујем са Друштвом школских библиотекара Србије. У два мандата била сам и члан Управног одбора Друштва. Организовала сам трибине у Нишу и Лесковцу: „О читању је реч”, „Библиотекари имају реч”, „Не затварајте врата школских библиотека”, „Библиотека и њена улога у школи”. Била сам излагач на Јавној расправи у Нишу о изменама и допунама у библиотекарству. Аутор сам и већ осам година координатор Републичког конкурса Друштва школских библиотекара Србије „Лето без бриге проведи крај књиге”. Сарађујем са Народном библиотеком „Стеван Сремац” у Нишу. Била сам члан жирија литерарно-ликовног конкурса „Ја имам таленат – таленат за читање”, учествовала са ученицима у изради „Разгледнице мога завичаја”, поводом обележавања годишњице Миланског едикта. Поводом 65. рођендана Одељења књиге за децу уручена ми је и захвалница Библиотеке.

Са ђацима редовно посећујем Народну библиотеку, Одељење књиге за децу, пратимо манифестације које славе српски језик и лепу писану реч. Посећујемо изложбе и промоције, а често и ми учествујемо у њиховој реализацији.

Сарађујем са Нишким културним центром, Центром за стручно усавршавање Ниш, Удружењем писаца „Чегар” Ниш, Удружењем писаца „Бранко Миљковић” Ниш, Учитељским друштвом Ниш.

Посебно бих истакла сарадњу са Центром за стручно усавршавање Ниш, у коме сам поводом Дана просветних радника организовала

програм „Наставник из сасвим другог угла” и учествовала у њему. У Центру сам представљала Књижевни клуб „Ватра и живот” и имала самосталну изложбу „Сећање на Бранка Миљковића”. Примере добре праксе из школске библиотеке организовала сам четири пута: „Сви смо ми деца”, „Зелене стране”, „Одјек који се памти” и „Писци имају реч”.

Истичем и сарадњу са Друштвом уметника „Слава”, која је крунисана „Златним слововезом”, признањем за очување корена, језика и традиције.

Култура читања негује се од првог разреда. Важна је сарадња са учитељима који радо доводе ђаке у школску библиотеку. Истакла бих веома важну дугогодишњу сарадњу са васпитачицом Марином Николић, која ради у предшколској припремној групи у нашој школи, али и деценијску сарадњу са вртићем „Пепељуга”, који припада ЈПУ „Пчелица”, и њиховим посвећеним васпитачицама.

Сарађујем са књижевним ствараоцима како из Ниша тако и онима који живе и стварају ван Ниша. У нашој школској библиотеци, од када сам библиотекар Школе, угостила сам четрдесетак писаца.

Сарађујем са Удружењем Срба и Македонаца КУД „Бранко Чајка” из Тетова, Северна Македонија, организаторима пројекта „Пишемо и стварамо на српском језику”, који има за циљ очување српског језика и културног и националног идентитета код младих који пишу и стварају на језику својих дедова. За њих сам организовала и прикупљање књига са циљем да им помогнем у намери да сачувају српски језик у дијаспори.

Шта би на нивоу наше земље могло бити другачије у организацији литерарних конкурса, а шта се показало као добра пракса?

Дечју посвећеност писаној речи треба наградити, али и мотивисати је. Зато су ту литерарни конкурси. Они су углавном добро конципирани, али предметни наставници могли би више да подстичу ученике да учествују на литерарним конкурсима.

Конкурс „Лето без бриге проведи крај књиге” покренула сам са циљем да истакнем значај и улогу читања, али и скренем пажњу на улогу и важност школских библиотекара и школске библиотеке. Конкурс је пример добре праксе.

У школи у којој радим аутор сам Литерарног конкурса за песму „Бранково перо”, који је намењен основцима. Конкурс је настао на предлог наставнице Историје Бојане Симић. Конкурс, на мој предлог, Школа расписује на Дан Миљковићевог рођења 29. јануара и симболично представља рађање Миљковића кроз сваки нови стих и

песму. Теме за конкурс пажљиво бирам у складу са његовим стваралаштвом. Конкурс расписујемо већ 13 година и то је још један пример добре праксе.

Важност конкурса сагледала сам и као председник и члан жирија за Награду Града Ниша за књижевност за децу и младе, за најбољу дечју књигу „Малени цвет” за 2018, 2019, 2020. и 2021. годину.

Да ли бисте могли да издвојите неке од најуспешнијих ученика на литерарним конкурсима који су наставили са успесима у оквиру каријера?

Неки од мојих ученика са којима сам радила и на које сам веома поносна јесу: Драгана Ђорђевић, која ради у Нишком културном центру у Служби за односе са јавношћу и маркетинг; Мирјана Јовановић, професор Енглеског језика у Првој нишкој гимназији „Стеван Сремац”; Николина Пешић, професор Немачког језика у Основној школи „Вожд Карађорђе” Ниш; Милена Петрушевски Јевтић, професор Српског језика и књижевности у Основној школи „Цар Константин” Ниш; Маријана Витас Лојпур, новинар и водитељ; Александар Стевановић, дипломирани глумац; ученица Наталија Благојевић има припремљену збирку песама. То су само неки од ученика који су наставили да славе лепоту српског језика, његово богатство и снагу изражајности. Поменула бих да и међу најуспешнијим ауто-механичарима у Нишу имам ђака који воли свој матерњи језик – Александра Миљковића, али и међу лекарима – Дарка Ковачевића.

Моји ученици су понели са собом надахнуће, које их прати кроз посао који обављају, што је веома важно за сваку професију, посебно ако су у послу у сталном додиру са људима.

Каква су Ваша искуства у припреми ученика за такмичења из предмета Српски језик и књижевност?

Такмичења су важна и подстицајна. Ученици који воле да читају и радо долазе у библиотеку заволе и такмичење кроз необавезно дружење у библиотеци. Боравак у библиотеци, сусрети са писцима, читање, интересовање и подршка родитеља – путеви су да се ученици заинтересују за такмичења.

Као библиотекар, у улози ментора, учествовала сам на такмичењима и заједно са ученицима освајала награде.

На Републичком фестивалу „Ризница талената”, у организацији Учитељског друштва Ниш, као ментор и аутор сам са ученицима освојила 1. место.

Као аутори часописа „Крила” освојили смо 2. место у категорији „Дигитални Читалићи и вешто уплитање чаробних светова уметничке маите, књижевне речи и читалачке радости”.

Док сам радила у настави, као ментор, са ученицом Александром Јанковић учествовала сам на Републичком такмичењу у Тршићу.

Од 2015. године сам најпре школски, а касније општински и градски координатор Републичког пројекта развијања и неговања вештина Разумевања прочитаног и Писмено изражавање „Читалићи”. Најважнија припрема за ово такмичење је читање и само читање са разумевањем прочитаног, на чему предано радим и што је Ауторски тим „Читалића” препознао и доделио ми Захвалницу „за предану подршку идеји повезаности и сарадње ради оплемењивања детињства магијом чудесних светова књига”.

Да ли је стандардизација уџбеничких комплета пожељна и неопходна или Ви имате другачије решење за повремене неусаглашености у системима такмичења?

Неопходна је стандардизација уџбеника како би такмичења из Српског језика и књижевности била потпуно равноправна за све ученике широм Републике.

Које теме из области Српског језика и књижевности су посебно инспиративне Вашим ученицима и због чега? У којим сте све ваннаставним активностима учествовали са својим ученицима?

Инспиративне су им теме из савременог живота. Најинспиративнија дела су им „Мали принц” и „Мој дека је био трећиша”. То су дела за све генерације. Али инспиришу их и дела која не спадају у обавезну лектуру. То су књиге које носе јаке поуке и буде снажне емоције.

У оквиру ваннаставних активности учествујемо на промоцијама у оквиру Сајма књига, промоцијама које организује Нишки културни центар, Удружење писаца „Чегар” Ниш, Народна библиотека „Стеван Сремац” Ниш, Одељење књиге за децу. Сарађујемо и помажемо у очувању и неговању традиције српског народа са КУД-ом „Анђели” из Јелашинице. Доприносимо унапређењу културног и забавног живота корисницима Геронтолошког центра у Нишу, као и деци на болничком лечењу у Клиничком центру у Нишу.

Шта Вам је остало у сећању из периода студирања? Које смернице имате за актуелне студенте на Департману за србистику?

Припадам првој генерацији студената на Групи за српскохрватски језик и југословенске књижевности Филозофског факултета у Нишу.

Међу двадесет и пет студената била сам и ја са индексом број 14. Дружења започета у јесен 1987. године трају и данас.

Памтим предавања професора Симеона Маринковића из Методике наставе. Био је креативан, сугестиван, свестран. Памтим професоре: Владету Јанковића, Ива Тартаљу, Весну Половину, Недељка Богдановића, Радослава Раденковића, Слободана Реметића, професора Јову, који је имао надахнута предавања из хрватске књижевности. Посебно сам волела часове француског језика и професора Ристу Лаиновића, као и професора Миљка Јовановића, који је својим предавањима реалност чинио још реалнијом. Кад год се у животу осетим попут „Вејке на ветру”, сетим се нашег професора Миће Стојановића.

Шта се променило у приступу раду и начину рада од самог почетка Ваше каријере до данас? Да ли своје ученике мотивишете да упишу студије националне филологије? Уколико је одговор на друго питање потврдан, наведите на које начине то чините.

Од 2007. године нисам у настави, па не знам колико могу говорити о променама. Мислим да нас је технолошки развој мало отуђио, ђаци више времена проводе у виртуелном свету. Тај виртуелни свет је, нажалост, њихова реалност. Трудим се да их усмерим на пут саткан од „живих” речи. Мотивишем их да чују једни друге, да се погледају у очи и доживе садашњи тренутак. Подстичем их да бирају студије из области коју воле, да се не воде туђим изборима, већ да ослушну себе и шта они заиста воле.

Које савете имате за младе србисте запослене у основним школама, средњим стручним школама и гимназијама?

Младим колегама србистима саветујем да се припремају за часове, праве уредне припреме, консултују се са старијим колегама, да уносе занимљивије методе предавања, више креативних часова, што више живе речи, да их граматику уче кроз поезију и квизове. Језик је жив, он се ствара сваком нашом изговореном речју. Дакле, младе колеге, србисти: Играјте се са језиком! Вратите се народним умотворинама, загонеткама, учењу стихова напамет... То су одличне вежбе да се језик заволи, а најважнији задатак за наставнике је да ученици заволе језик. Ко то постигне – успео је, и као човек, и као предавач.

Кратка биографија

Драгана Пешић Главашевић (1964: Скопље) Основну школу „Доситеј Обрадовић” и Гимназију „Бора Станковић” завршила је у

Врању, у коме је провела најбезбрижније дане детињства и ране младости. Дипломирани је филолог за српскохрватски језик и југословенске књижевности.

Радила је као наставник српског језика у ОШ „21. мај” у Нишу, Средњој хемијско-техничкој школи у Нишу, Школи за основно и средње образовање „14. октобар” у Нишу, ОШ „Филип Филиповић” у Нишу, ОШ „Моша Пијаде” у Нишу. Од 28. 1. 2002. године ради као наставник Српског језика у ОШ „Бранко Миљковић” у Нишу, а од 1. 9. 2007. године као библиотекар те школе. Положила је стручни испит за библиотекара и има две лиценце: за рад у настави и у библиотеци.

Обновила је Књижевни клуб „Ватра и живот” као библиотечку секцију, који је у школи постојао до осамдесетих година, али је био дуго заборављен. Клуб окупља ученике од 1. до 8. разреда.

Добитник је бројних захвалница и признања за афирмацију књиге и читања. Носилац је Награде „Мина Караџић” за најбољег школског библиотекара за 2018. годину, коју додељује Друштво школских библиотекара Србије. За „Деценијско неговање култа Бранка Миљковића” од школе у којој ради добила је посебно признање „Бранково перо”. Ауторски тим „Читалића” јој је на Међународној смотри читалаштва 2024. доделио звање „Библиотекар поета” и прогласио је „Чуваром читалачке ватре Земље Читалића”.

Излагач је на трибинама, аутор литерарних кокурса, члан жирија и аутор бројних рецензија: „Причај ми, молим те”, басне са поукама, Вера Цветановић, издавач *Свици*, Ниш, 2019, стр. 38–41: *На путу врлина уз басне Vere Цветановић*; „Где је исток”, роман за децу и младе, Милијана М. Јовановић, издавач *Наис-принт*, Ниш, 2020, стр. 109–110: *Исток је тамо где се пријатељство рађа*; „Срце испод мајице беле”, поезија за децу, Милијана М. Јовановић, издавач *Наис-принт*, Ниш, 2021, стр. 87: *Шапат одрастања*; „Камено огледало”, роман, Надежда Михајловић, издавач *Наис-принт*, Ниш, 2016, стр. 13–17: *У „Каменом огледалу“ Надежде Михајловић*; „На измаку”, песме, Мирослав Мишо Бакрач, издавач *Наис-принт*, Ниш, 2020, стр. 133–135: *„На измаку” са помаком ка животу (Мирослав Мишо Бакрач, песник срца који срцем пева)*.

*Интервју је први пут објављен на *Филоблогу* 27. 1. 2025.

ИВАНА МАНДИЋ

Славећи школског патрона, разговарамо са Иваном Мандић, просветним радником у Првој нишкој гимназији „Стеван Сремац”, најуспешнијим ментором на окружним нивоима Такмичења из српског језика и језичке културе и Књижевне олимпијаде током школске 2021/22. године у Нишавском округу.

Шта Вас мотивише да несебично преносите знање својим ученицима који желе да учествују на такмичењима из предмета Српски језик и књижевност?

Највећа мотивација је ентузијазам мојих ученика, њихова жеља да знају више и боље, те њихова спремност да то и покажу. Мотивише ме, наравно, и наша љубав према српском језику и књижевности, коју делимо и увећавамо кроз учење и дружење.

Пошто имате искуства у припреми и основаца и средњошколаца, имате ли одвојене савете за менторе у основним школама и менторе у гимназијама, односно у средњим стручним школама?

Ментори имају велику одговорност у формирању и обликовању такмичара. Треба обазриво прићи том задатку. Пре свега, ученицима треба пружити подршку и разумевање, јер бити такмичар није увек лако. Колеге у основним школама то веома успешно раде, па нам у гимназије и средње школе често долазе већ оформљени такмичари, ученици са такмичарским искуством. Наравно, са њима треба и даље радити и даље их развијати. Када је у питању рад са свом талентованом децом, без обзира на узраст и школу, важно је да осветимо и њихову самосталност. Подстицати самоучење је веома пожељно и продуктивно, јер елиминисање трему и несигурност на самом такмичењу, када је ученик сам, без својих другова из школе и без професора.

На које начине се припрема ученика за такмичење из области књижевности разликује од припрема за такмичење из области језика, а по чему су сличне?

Разлика се огледа више у природи предмета него у самој припреми. Суштина је посвећеност свему што се изучава или ради. Посвећеност је животни задатак.

Можете ли издвојити публикације које су Вам ослонац у припреми обеју врста такмичења?

Није то никаква тајна, то је литература коју сви професори користе – читанке и граматике издавачких кућа Логос, Клет, Едука, Фреска; затим Ж. Станојчић, Љ. Поповић, „ГраMATика српског језика за гимназије и средње школе”, „Правопис српскога језика” Матице српске, речници књижевних термина, теорије књижевности и, наравно, публикације Друштва за српски језик Србије – „Тестови са опитинских, окружних и републичких такмичења из српског језика и књижевности”.

Колико се и на који начин разликовала припрема ученика за такмичење у време пандемије и након ње?

Додатна настава у време пандемије представљала је тежњу да наставни живот тече даље. Развијали смо дигиталне компетенције, али је било и: А група уживо, Б група онлајн, сви онлајн, не ради камера, не ради микрофон, неко је болестан, или сви смо ту, а као да нисмо. Нисмо ни знали да ли ће бити такмичења тих година или не. Неизвесност. Било је тешко. Неке добре дигиталне навике остале су из тих времена, или боље рећи – невремена. Виртуелне учионице су још увек живе, материјали су на једном месту. Сада учимо и радимо са много више елана, боље се разумемо и драго нам је да је пандемија прошлост.

Да ли је стандардизација уџбеничких комплета пожељна и неопходна или Ви имате другачије решење за повремене неусаглашености у системима такмичења?

Стандардизација уџбеничких комплета би свакако олакшала припрему за такмичења, али уџбеници нису једини извор знања. Такмичар учи да истражује, да чита између редова, да промишља, логички закључује, да се снађе и одговори на нова, непозната питања на основу стечених знања и искустава. Књиге су темељ, такмичар се гради.

Какви су Ваши утисци након неколико одржаних окружних нивоа Књижевне олимпијаде и Такмичења из српског језика и језичке културе на Филозофском факултету у Нишу?

Радујем се овогодишњем сусрету! Организација окружних такмичења је на високом нивоу, атмосфера пријатна и одлична је сарадња. Сваки учесник такмичења сагледан је и уважен, мислим и на ученике и на професоре менторе. До скорог виђења!

Да ли би и државни нивои такмичења требало да мењају своје центре или сматрате да су Тршић и Сремски Карловци добро трајно решење?

Волим промене! Тршић је живописан, али је сам пут до Тршића веома напоран за све оне који не живе на северу Србије. Зашто да не! Погледајте спискове ученика који представљају своје градове и округе, има их из свих делова наше лепе Србије. Било би занимљиво сваке године путовати у неки други град на републичко такмичење!

Да ли бисте могли да издвојите по чему су били посебни Ваши ученици који су се такмичили у школској 2021/22. години?

Прошлогодишњи такмичари били су ученици првог разреда из два одељења. Нису стигли ни да се упознају, а ја сам већ имала одличан тим. Помагали су се међусобно, допуњавали, размењивали искуства, марљиво учили. Толико су им били леги часови додатне наставе да су пожелели да се сви квалификују на републички ниво такмичења како би се и даље дружили. Нека им се жеља испуни ове године!

Који републички такмичари су Вам остали у сећању по запаженим резултатима, а данас су запослени у области културе или просвете?

Сви моји такмичари су посвећени и успешни млади људи. Неки су остали у сфери језика и књижевности, неки су у домену медицине, економије, електронике и програмирања и ја ћу неке од њих и поменути: Милица Живковић, Милица Стаменковић, Маријана Милановић, Ања Стојановић, Ђорђе Кржалић.

Кратка биографија

Ивана Мандић, девојачко Георгиев (Ниш: 1968). Школовала се у родном граду (Основна школа „Учитељ Таса”, Гимназија „Бора Станковић”) и дипломирала је на Филозофском факултету као филолог за српски језик и књижевност. Потиче из породице просветних радника и нимало случајно започиње свој радни век као професор у Основној школи „Ратко Вукићевић”, где ради 11 година, а затим добија радно место у Првој нишкој гимназији „Стеван Сремац”, где ради и данас.

Савремена настава и прва дигитализација наставе је велики изазов: Прва награда за најбољу презентацију у просвети (*Једначење сугласника по звучности*), лекција „Фонетика” је у бази знања Завода за унапређивање знања и образовања у оквиру пројекта *Креативна школа*, њени часови узети су као примери добре праксе на ОКЦ семинарима (*Домаћи задатак*). Скоро двадесет година сарађује са Филозофским факултетом у Нишу – ради са студентима као ментор на предмету Методика наставе српског језика и књижевности. Посебно задовољство је рад са талентованим ученицима у областима српски језик, књижевност, рецитовање и глума, о чему сведоче сами резултати и успеси.

*Интервју је први пут објављен на *Филологу* 27. 1. 2023.

ОЛИВЕРА АРИЗАНОВИЋ

Славећи Дан победе, у Нишу смо разговарале са Оливером Аризановић, професором Српског језика и књижевности у Економској школи Ниш и некадашњим студентом Филозофског факултета Универзитета у Нишу.

Шта Вас мотивише да несебично преносите знање својим ученицима из предмета Српски језик и књижевност?

Мотивише ме осећај да мисија наставника јесте да шири хоризонте и отвара видике, подржава и усмерава баи тако да потенцијални максимуми ученика постану максимални.

Волим свој позив и предмет који предајем, те чиним све што је у мојој моћи да они које водим кроз свет сазнавања заволе знање, свој језик и књижевност, као и књижевност уопште. Настојим да „узљубе” род свој и људски род уопште и живот и лепу реч, која је у темељу наше културе, те да схвате да је „култура, књига у џепу стално”, а да се „домовина брани лепотом и чаићу и знањем”.

Водим своју ђаке кроз сфере етике и естетике и радујем се кад младе душе процветају, када се учимо култури говора, слушања и уважавања, када полемисемо, дискутујемо и бранимо своје ставове квалитетним аргументима. Тамо где креативна атмосфера доведе до бујања сјајних идеја, и ја врло често учим од својих ђака, заситим се лепотом и љубављу и добијем додатну мотивацију.

Похвали, лепој речи и награди за рад, знање и креативност увек дајем предност у својој педагогији. Склона сам томе да истолеришем понеки пропуст или пад, уколико је реч о ученику који је у ма којој сфери и ма ком предмету посебно успешан. Не верујем у свезалост како ђака тако и наставника и имам потребу да и сама стално учим.

Будући да радим у стручној школи, срећна сам када кроз рад у оквиру секција којима координирам откријем и однегујем и помало неочекиване таленте. Тако, у онима који крену на студије књижевности, драмске академије, журналистику, дизајн, архитектуру..., како би рекао О. Вајлд, видим одраз и сопственог рада.

Није овде реч о нарцизму, морам нагласити. Напротив, говорим о љубави која се развија, негује и дели. Преноси кроз простор и време, јер и ја само преносим даље оно што ми је даривано на путу образовања од стране великих (малих) наставника и, пре свега, великих људи, које сам имала срећу да имам као предаваче.

Представите нам такмичења на којима учествујете као наставник Српског језика и књижевности из једне стручне школе.

Радити у стручној школи изгледа као отежавајућа околност када су такмичења у сфери језика и књижевности у питању, али ја могу рећи да сам поносна на успехе својих ђака. Кроз менторски рад са својим ученицима остварила сам запажене резултате и прва места на републичком нивоу такмичења Књижевна олимпијада, као и на Државном такмичењу талентованих ученика средњих школа по научним дисциплинама. Ова такмичења имају значајну сличност јер се

ученици такмиче решавајући тестове који су идентично конципирани, али такмичење талентованих ученика по научним дисциплинама подразумева и израду истраживачког рада и његову одбрану. Ово такмичење изискује увођење ученика у област академског писања и врло је инспиративно за рад, нарочито када се ради истраживање на терену.

Са успехом сам свој менторски рад усмерила и ка такмичењу Основи реторике и беседништва, које се одвија на републичком нивоу у организацији Заједнице економских, правнобиротехничких и угоститељско-туристичких школа, и намењено је ученицима четвртог разреда. Оно подразумева такмичење у беседи на задату тему, изабрану тему и такмичење у импровизацији која се припрема у кратком временском интервалу после извлачења теме на самом такмичењу.

Много награда са литерарних конкурса стигло је у руке мојих ученика, чланова секција којима координирам. Неке од њих дале су истинска крила мојим ученицима, чија су литерарна остварења доживела и своја прва штампана издања и збирке.

Мој кредо је да је поље инспирације свуда око нас и ја сам га нашла или створила у Економској школи у Нишу, у којој радим, и у области економије. Тако да сам и на том пољу са колегама и тимовима ученика којима сам била ментор остварила много првих места у развијању бизнис идеја, креирању маркетинг-стратегија и слично. Ментор сам и више ученичких компанија. У области оваквих такмичења је простор непресушне инспирације у коме се израђују промотивни материјали, смишљају слогани, креирају рекламе и снимају промотивни филмови, припремају јавни наступи..., а у темељу свега тога су језик и књижевност од инспиративних момената, па све до умећа презентовања.

Можете ли издвојити публикације које су Вам ослонац у припреми такмичења?

Када је Књижевна олимпијада у питању, моји такмичари и ја користимо се читанкама свих издавача како бисмо испратили разлике које постоје како на нивоу примарних тако и на нивоу допунских текстова. Од значаја за добру припрему су нам и издања и збирке тестова са претходних такмичења Друштва за српски језик и књижевност и „Речник књижевнотеоријских појмова”. Иста литература је основа за припрему за Такмичење талентованих ученика средњих школа по научним дисциплинама, уз један сажетак о академском писању.

За такмичење *Основи реторике и беседништва* као полазиште узимамо књигу Бранислава Нушића „Реторика”, разматрамо и неке делове приручника за дебатовање „Употреба силе” и, наравно, примере добре праксе са претходних такмичења.

Да ли је стандардизација уџбеничких комплета пожељна и неопходна или Ви имате другачије решење за повремене неусаглашености у системима такмичења?

Мишљења сам да би стандардизација уџбеничких комплета поједноставила припрему ученика за такмичења. Не би долазило до проблемских ситуација и непотребних стресних момената за ученике који су вољни да уложе много труда и имају изражену љубав према матерњем језику и књижевности.

Каква су Ваша искуства у припреми рецитатора?

Учествовали смо на такмичењима рецитатора и остваривали успехе и пласмане на градском и окружном нивоу. Републички пласмани су нам измицали, али је такмичарско искуство у овој сфери било драгоцено за неке ученике којима сам предавала и радила сам са њима са много ентузијазма.

Припремала сам их и на могуће неуспехе и на чињеницу да се и тако учи и развија снага. Тако су из редова мојих рецитатора, односно из моје драмске секције, за сада, стасала два дипломирана глумца.

Да ли сматрате да би и републички нивои такмичења требало да мењају своје центре или пак да су Тршић, Сремски Карловци и Ваљево добро трајно решење?

Тршић, Сремски Карловци и Ваљево су више него промишљено изабрани центри републичких такмичења и не треба тек тако одбацити добре традиције. Треба, чини се, одређена финансијска средства усмерити ка очувању ове праксе.

Наиме, сви ови центри означени су инспиришућом посебношћу, али губе овај квалитет у ситуацијама када такмичари због недостатка новчаних средстава јесу приморани да целу ноћ пред такмичење проведу путујући до ових места и да се преморени, одмах, како знају и умеју, враћају у места свога живљења. Сигурна сам да се то може решити уз мало добре воље и слуха за оно што јесте заиста важно.

Који републички такмичари су Вам остали у сећању по запаженим резултатима, а данас су запослени у области културе или просвете? Сви моји такмичари су ми у трајном сећању. Релације које се граде са ученицима током припрема за такмичења и у раду на пројектима су

посебног квалитета и надрастају њихово средњошколско доба. Могу са радошћу рећи да чувам те везе са својом, морам тако рећи, одраслом ђачком децом.

Многи од њих су на путу да остваре изузетне каријере у најразличитијим и најнеочекиванијим сферама попут ИТ сектора и електронског инжењерства јер крећу из Економске школе. Такав пут је, на пример, изабрала Моника Миљковић, моја најуспешнија такмичарка којој сам била ментор на Књижевној олимпијади, Такмичењу талентованих ученика средњих школа по научним дисциплинама, на литерарним конкурсима и такмичењима у области маркетинга. Свуда је била изузетно успешна и сва та такмичења допринела су да се свестрано развија. Као такмичар је, наравно, имала признат положен пријемни испит за србистику, али је изабрала тежи пут. Имала је пуну подршку од мене и, иако неће радити у области културе и просвете, поуздано знам да ће им доприносити на најбољи могући начин и бити прави амбасадор знања и учења.

Моја ученица и такмичарка Кристина Динчић управо започиње каријеру у Министарству спољних послова, а на том путу ће јој, сигурно је, бити од користи вештине развијане за такмичење у беседништву и исто тако имам пуно поверење да ће доприносити култури и афирмисати знање на сваком месту.

Могла бих испричати још појединачних прича о успешним такмичарима са републичких такмичења која се налазе у Календару такмичења и смотри Министарства просвете: Милошу Павловићу, Даници Цекић, Анити Стефанов, Милици Цекић, Исидори Милошевић. Истини за вољу, има много мојих ђака који су запослени у култури и просвети, а били су изузетни ђаци и такмичари, али у областима које нису у Календару МП. Са великом радошћу ћу поменути Бојану Тошић, ученицу из прве генерације којој сам предавала, која је изабрала србистику, али и моје глумце, који су поникли из драмске секције коју сам водила и истрајали на трновитом путу до дасака што живот значе нишког Народног позоришта, познатих филмова и серија. То су Марко Павловић (ум. Павловски) и Данило Миленковић, који је неуморно, полажући пријемне на ФДУ, студирао и завршио студије Новинарства на Филозофском факултету у Нишу, побеђујући успут и на такмичењима у беседништву. Обојица су и сјајни књижевни ствараоци, о чему ће се, верујем, тек знати.

Да ли бисте могли да изнесете своје утиске и искуства у вези са пројектима образовно-васпитног карактера у којима

учествујете као наставник Српског језика и књижевности из стручне школе?

Много је пројеката образовно-васпитног карактера у којима сам учествовала или их покренула са својим ученицима. Волим различите видове искуственог учења јер остављају трајна знања и вештине и укључујем се као наставник Српског језика и књижевности у рад на пројектима када год је то могуће.

Овом приликом ћу се прво осврнути на еТвининг пројекте у којима сам учествовала са својом лингвистичком (палеографском) секцијом и добила националне и европске ознаке квалитета, током којих су моји ђаци креирали мноштво сјајног, дигиталног и гејмификованог наставног материјала. Организовали су и модерирани многе састанке и радионице.

Посебно се овом приликом захваљујем професоркама Департамента за србистику Филозофског факултета у Нишу које су дале драгоцене допринос нашим учењима и успесима предавањима и радионицама које су, на наш позив, одржале у међународним онлајн-састанцима којима смо ми, представници Економске школе из Ниша, били домаћини.

Захваљујем се др Јелени Стошић која је одржала радионицу „Увод у палеографска истраживања” и др Мирјани Бојанић Ђирковић за радионицу „Књижевна линија 'фрајерског језика’” у школској 2020/2021. години, а у школској 2021/2022. нам је велику подршку дала проф. др Татјана Трајковић, која је одржала радионицу „'Дабижив' и друге приче из антропонимије”.

Целокупна подршка коју добијамо од Филозофског факултета је изузетна, али морам издвојити и захвалност изразити и др Јелени Младеновић за осврт на наш рад на пројекту „Романтизам из другог угла”, који смо радили под покровитељством Научног клуба из Ниша и Центра за промоцију науке и представили га у виртуелном простору, на интернету 24. 3. 2021. године.

Не тако давно аплицирала сам као аутор, а касније и реализовала уз помоћ својих ученика и колега пројекат представљања примера добре праксе Економске школе на Светској недељи образовања октобра 2020. године, када смо као једна од 100 школа света добили прилику да се представимо светској јавности.

Са својим ученицима сам редовно била учесник међународног пројекта обележавања Дана интелигенције који су се одвијали под покровитељством Менсе Србије, Удружења „Креативни учитељи” и Института за модерно образовање. Ту смо сваки пут награђивани

специјалним наградама за свој рад, а примере добре праксе смо представљали на стручним скуповима о даровитости и у РЦ Ниш.

Као омиљене пројекте морам навести и пројекте Департамента за србистику Филозофског факултета у Нишу: „Умрежавање књижевности“, „Фан фикција“ и „Визуелни наратив“, у које су се чланови литерарне секције којом координирам радо укључивали.

Учествовали смо у још много пројеката од којих треба поменути рад у оквиру пројеката „Балканска учионица“, „Магична интеркултурална мрежа пријатељства“ (A Magical Intercultural Friendship Network)...

Посебно место међу пројектима које сам реализовала са ученицима заузима и пројекат „Стоп насиљу“, чији сам аутор, а који смо као мултидисциплинарни пројекат Економске школе реализовали током октобра, новембра и децембра почевши од 2015. до 2019. године. У оквиру нашег пројекта одвијао се и литерарни конкурс „Моћ лепе речи“, који је превазишао нашу идеју и већ прве године прерастао у међународни. На завршним свечаностима током овог пројекта угостили смо многе завичајне књижевнике и културне посленике, а свој рад смо представили и на веб-страници Стоп насиљу – Економска школа Ниш.

И почетак ове школске године означили смо учешћем у пројекту Ноћ истраживача једном научном шетњом коју смо посветили Стевану Сремцу „Уз нишког Сремца до знања без премца“ под покровитељством Научног клуба из Ниша и Центра за промоцију науке.

Имате ли савете за младе србисте запослене у основним школама, средњим стручним школама и гимназијама?

За све младе србисте запослене у основним школама, средњим стручним школама и гимназијама имам Егзиперијев савет „Човек само срцем добро види. Суштина се очима не да сагледати“, а наш посао се мора радити срцем. Живот, језик и књижевност су прешироки за било какве параграфе и уредбе. Многи сегменти нашег рада су велики као кућа и немерљиви аршинима које предвиђа Правилник о оцењивању. Емотивни, морални, укупни духовни раст наших ђака не може се измерити добро стандардизованим тестовима. Имајте, дакле, отворено срце и ум! Сваку клицу лепоте, добра и снаге раширите и подржите и не одустајте ни када сте решени да дигнете руке од свега!

Шта се променило у приступу и начину рада од самог почетка Ваше каријере до данас?

Врло занимљиво питање, на које су тачни одговори – све се променило и ништа се није променило.

Све јесте другачије, убрзано и, чини се, лети по систему „окренуше кола низа страну”. Из аналогног света стигли смо у дигитални и понекад смо изгубљени у преводу. Много је мање књигољубаца и више потребе намамити у свет књиге и инспирисати, а године живота и рада се наталожиле, али се заправо ништа није променило. Као и вазда раније, Радовићевски речено: „Деца не подносе васпитавање. Морате крити од деце да их васпитавате. Па ако на крају и приметите да су преварена и васпитана – биће им криво, али ће тада већ бити касно”. Млади људи, деца, ученици су као и увек пуни живота, енергије и знатижеље. Они су неко ко нас инспирише и ко је предмет наших критика као што је увек било. Ипак, њихово: „Хоћемо ли...”, „Можемо ли...” и свака креативна иницијатива чине да заборавим на време и чило прионем на посао.

Мотивишете ли своје ђаке да упишу студије националне филологије? Ако је одговор потврдан, на које начине то чините?

Сигурно је да их мотивишем, али рецепт како то чиним немам. Верујем да им само својим одушевљењем књижевности и језиком будим неко слично осећање које их води ка избору студија националне филологије.

Кратка биографија

Оливера Аризановић (1971: Ражањ) – наставница Српског језика и књижевности у Економској школи у Нишу. Верује да знање расте када се дели и свој посао обојен ентузијазмом ради у складу са својим убеђењима. По завршетку студија радила је у Народним новинама из Ниша, а пре тога је била један од уредника часописа студената Филозофског факултета Студијске групе за српски језик и југословенске књижевности „Срицање узлета”. Кроз менторски рад са ученицима остварила је значајне успехе на више републичких такмичења: Књижевној олимпијади, Основи реторике и беседништва, Такмичењу талентованих ученика средњих школа по научним дисциплинама, као и на литерарним конкурсима. Као координатор школских секција остварила је више ауторских представа и креирала велики број издања часописа „Економист”. Аутор је: програма сталног стручног усавршавања „Технике памћења” (у Каталогу ЗУОВ-а под бројем 583) и „Учење са лакоћом” (у Каталогу ЗУОВ-а под бројем

767); примера успешних ваннаставних активности у бази ЗУОВ-а; више образовно-васпитних пројеката: пројекта учешћа Економске школе на „Светској недељи образовања” (T4 World Education Week) 2020; пројеката Научног клуба из Ниша „Романтизам из другог угла” и „Уз нишког Сремца до знања без премца” и награђених пројеката у Међународној акцији „Дан интелигенције”... Образовно-васпитног пројекта „Стоп насиљу”, у вези са Међународним даном детета и литерарног конкурса и фестивала „Моћ лепе речи”, на којима су промовисани млади литерарци Србије и региона; поговора за књиге: М. Пејчића Архив звукова; Мрављи бат; Разматрања о поезији; Ниш: Универзитет, 2010. и Д. Ристића, Кришке, Нови Сад: Прометеј, 2017, као и Д. Ристића, Und? = I? Ново Милошево: Banater Kultur-Zentrum, 2012; неколико веб-страница и часова у онлајн-формату за ученике трећег разреда средње школе на платформи РТС Планета; заступљена је у књижевним часописима и на порталима: *Књижевна реч*, *Градина*, *Име*, *Свеске*, *Етна*, *Творац града*, *Helly Cherry Web Magazina* и у збиркама кратких прича Алме (2004, 2010, 2016, 2021, 2022, 2023), као и у зборнику припрема за угледне часове „Час за углед” Едуке; модератор, водитељ и говорник на књижевним вечерима, промоцијама и трибинама; модератор наставничке групе Балканска наставничка мрежа и модератор и национални координатор у пројекту „Магична интеркултурална мрежа пријатељства” (A Magical Intercultural Friendship Network); један од координатора Интернационалног летњег дебатног кампа 2017. године; излагач и презентер на неколиким регионалним конференцијама наставника „Свијет образовања брише границе”; добитник је признања Најбољи наставник са простора бивше Југославије (ANN EX YU).

*Интервју је први пут објављен на *Филоблогу* 10. 5. 2024.

МАНДИ ЖИВКОВИЋ

Славећи школског патрона, разговарамо са Манди Живковић, просветним радником у Основној школи „Десанка Максимовић” у Чокоту, некада врсним рецитатором, данас најуспешнијим ментором на смотрема рецитатора.

Успешно сте се бавили рецитовањем и имате богату праксу у раду са рецитаторским подмлатком, шта се променило у „њихово време” у односу на „наше време” у области рецитовања?

Рецитовање доприноси развоју културе говора, која се у последње време потискује из наставе српског језика, али и наставе уопште.

Рецимо, завршни испит у основној школи, на основу којег се ученици уписују у средњу школу, писмени је испит и тестира само културу писменог изражавања. Због тога, а и због обимног градива, наставници „прескачу” наставне јединице посвећене говорној култури. Рецитовање у школи се онда своди на аутоматско репродуковање текста песме. То онда и није рецитовање, није уметност. Дакле, променило се то што се мање пажње посвећује говорној култури, па је и квалитет рецитовања слабији.

На срећу, увек је било заљубљеника у казивање поезије и међу професорима и међу ђацима. Данас их је мање него некада. На пример, својевремено је у Ужичу финале републичке смотре рецитатора био најважнији догађај у граду, док је, рецимо, прошле године финале у Ваљеву наликовало некој небитној локалној приредби са десетак људи у публици.

Када је избор песама за рецитовање у питању, данас је ситуација много боља – више је песника који пишу за децу, посебно тинејџере, а више је и песникиња, па је рецитаторкама много лакше да изаберу песму.

Да ли се рецитатор рађа или се рецитатор постаје уз вежбање? Каква су Ваша искуства?

Слушала сам рецитаторе којима се нема шта замерити у техничком смислу (дикција, акценуација, паузе, логички и психолошки акценти), али, нешто недостаје. Недостаје управо жеља и способност да свој доживљај и схватање поетског текста пренесу другоме – осећајност, сугестивност. Таленат је оно са чиме се рађамо. Али, таленат се и надограђује вежбањем. Да би рецитатор био уметник, он треба свој таленат стално да надограђује јер, ако то не чини, врло брзо ће његов таленат бити исцрпљен.

Некад је таленат сакривен. Ту долази до изражаја способност наставника да га открије, извуче на површину. Више мојих рецитатора рекло ми је да нису били свесни свог талента док га нисмо заједно разоткрили.

Када би креативни приступ поезији и њеном казивању требало одредити златним правилима, колико правила би било на Вашем попису и која правила желите посебно да истакнете?

Најважније правило је да није најбитније научити песму напамет. Учење песме напамет је, у наставној пракси, први, а често и једини корак у припреми за рецитовање. То је механички посао (понављање стихова ради њиховог меморисања), а у рецитовању ништа не сме

бити механичко. Ако песму читамо на креативан начин (анализирамо значења, осећања, послушкујемо звукове), нећемо ни морати да је учимо напамет, она ће постати део нашег поимања света, наших осећања, наше личности. Самим тим ћемо је дуже и памтити.

Време је за ново издање приручника Умеће рецитовања Манди Живковић. Да ли је списак релевантне литературе, на који се Приручник ослањао, у међувремену проширен?

О рецитовању није много писано ни у време кад сам писала свој приручник, а ни после тога. И данас су најбоља дела о рецитовању „Основе рецитовања” Бранивоја Ђорђевића, који је поставио основе теорије рецитовања, као и „Говор песме” Ралета Дамјановића.

Колико речници могу помоћи рецитаторима? Шта су предности и мане коришћења речника у припреми рецитатора?

У припреми за рецитовање речници се најчешће користе приликом акцентовања, а понекад и ради тумачења речи и израза. Ја не видим мане коришћења речника.

Бира ли ментор свог рецитатора и његову песму, или рецитатор бира оба, или нас, ипак, песма тражи и нађе?

Ментор је веома важан. Али, само ако схвати да није важан он – која се песма њему допада, како би он нешто изговорио. Песму неће рецитовати он, већ рецитатор са којим ради. Ментор је ту да усмерава, подстиче, разоткрива могућности, помаже да рецитатор дође до својих решења. А сваки добар рецитатор има неку песму која га је пронашла, коју сматра само својом, чак се и увреди ако му је неко „узме”.

Које песме сматрате да највише одговарају ученицима из југоисточне Србије и због чега?

Сигурно је лакше да јужњаци бирају песме на дијалекту јер онда не морају бринути о акцентима. Дијалекат је благо нашег језика и задатак рецитатора је да то благо чува и негује. Али не треба бежати ни од песама са стандардном акцентуацијом ако рецитатор има истанчан слух и спреман је да вежба.

Колико се и на које начине разликује припрема ученика основних и средњих школа за такмичење из рецитовања? Које савете имате за младе професоре?

Једина је разлика што средњошколци приликом избора песама имају изграђенији књижевни укус, склоности, ставове, док основцима у том смислу треба више помоћи. У оба случаја, ментор је тај који треба да се прилагоди сваком рецитатору посебно, да препозна његове склоности и могућности и да му помогне да их развије.

Смотра Песнице народа мог пресељена је из Ужица у Ваљево. Да ли би, према Вашем мишљењу, било добро да Смотра мења центре, односно да путује Србијом?

Мислим да је то одлична идеја.

Да ли бисте могли да издвојите рецитаторе који су Вам остали у сећању по запаженим наступима и који су данас запослени у области културе или просвете?

Увек ћу памтити несвакидашњи наступ данас познатог глумца Сергеја Трифуновића, са којим сам се такмичила на републичкој смотри у Ужицу далеке 1990.

Ипак, мени су најважније Нишлије.

Најпре, ту је моја сестра Меги Михајловић, данас Ђорђевић, која је међу првима на републичкој смотри у Великој Плани показала да Нишлије могу да парирају рецитаторима из „повлашћених” говорних подручја. Меги је професор енглеског језика у једној нишкој средњој школи.

Памтим и нашу представницу на републичкој смотри Ирону Милић, која је одлично рецитовала песму Власте Ценића на дијалекту. Овај наступ је важан као један од ретких, али квалитетних, рецитаторских наступа на дијалекту нашег говорног подручја. Ирена је данас учитељица у Нишу.

Више изванредних наступа на смотрима, од градских до републичких, имали су и Мирјана Раковић, сада Миленић, професор Енглеског језика и аутор приручника за учење енглеског језика, затим Кристина Тараило, данас Митић, професор на Филозофском факултету у Нишу, и Милош Анђелковић, такође Нишлија, данас глумац у Београду.

Поменућу и неколико њих које сам лично припремала и са којима сам и данас у контакту – поред већ поменуте Мирјане Раковић, ту су и Наташа Младеновић, психолог, Милош Рушитовић и Милош Митровић, студенти глуме, који су већ имали запажене улоге у филмовима и позоришним представама.

Кратка биографија

Манди Живковић (1972: Скопље). Дипломирала је на Групи за српски језик и књижевност Филозофског факултета Универзитета у Нишу. Водила је рецитаторску секцију КУД „Абрашевић”, која је, између осталог, била препознатљива по казивању стихова на дијалекту. Била је и дугогодишњи сарадник некадашње Културно-просветне заједнице у Нишу, касније и Нишког културног центра, у организацији смотри рецитатора, књижевних сусрета и других културних манифестација. Добитник је следећих признања: Бронзана плакета на Републичкој смотри рецитатора (Савез аматера Србије, Ужице, 1990); Награда „Томислав Илић” за изузетна достигнућа на смотрема у драмском аматеризму и рецитаторству (Културно-просветна заједница, Ниш, 1990); Признање за изузетне резултате у раду и развоју друштва (КУД „Абрашевић”, Ниш, 1990); Диплома за допринос раду и афирмацији друштва и неговању народног изворног стваралаштва (КУД „Ковиље”, Вукманово 1997). Аутор је приручника *Умеће рецитовања*, Креативни центар, Београд, 2009. Радила је као лектор на нишким телевизијама, чест је члан општинских, градских и окружних смотри рецитатора на југоистоку Србије. Запослена је у ОШ „Десанка Максимовић” у Чокоту.

*Интервју је први пут објављен на *Филоблогу* 27. 1. 2023.

НАТАША УЗУНОВИЋ

Славећи Савиндан и радујући се излажењу првог тома *Корифеја студија националне филологије*, разговарале смо са Наташом Узуновић, некадашњим студентом Филозофског факултета Универзитета у Нишу, данас наставником Српског језика у Основној школи „Ратко Вукићевић” у Нишу.

Шта Вас мотивише да несебично преносите знање својим ученицима из предмета Српски језик?

Вечити мотив сваког наставника требало би да буде љубав – љубав према деци, знању. Сваком ученику би требало пружити љубав и сигурност, требало би му помоћи да изрази себе на најбољи начин, да

научи што више градива, али и да научи да буде добар човек, да воли себе и своје порекло, да воли и поштује друге. У овом послу нема материјалне, новчане сатисфакције, али зато је сатисфакција када сретнете неког свог ученика и он вам топло каже да сте за њега једина светла тачка у основној школи, да Вас се сећа, да се сећа часова, да сте му помогли да преброди тешке тренутке, да се када вас види враћа у најлепши период свог живота.

На које начине се припрема ученика за такмичење из области књижевности разликује од припрема за такмичење из области језика, а шта им је слично?

Припрема за такмичење из књижевности је, по мом мишљењу лепша и лакша, јер поред знања које преносите ученицима, ви много времена проводите причајући са њима, указујући им на књиге које би требало читати, мисли које су оставиле утисак на вас, поруке које се могу извући из дела, па је, сходно томе, одлазак на такмичење опуштенији и више личи на екскурзију. Заједничко за оба такмичења је да мора постојати велика посвећеност у раду и ученика и наставника, да иза сваког успеха стоје сати, дани, месеци рада, као и да увек пружате подршку ученику, посебно ако не успе да, због многих околности, да свој максимум на такмичењу и покаже праве резултате свог рада и труда. Посебно би, за оба такмичења важи, требало припремити ученике на то да може да им се деси и неуспех, јер је то тренутак расположења, концентрисаности, пажње...

Можете ли издвојити публикације које су Вам ослонац у припреми обеју врста такмичења?

Користим уџбенике свих издавача, као и збирке тестова у издању Друштва за српски језик и књижевност Србије са седиштем на Филолошком факултету Универзитета у Београду.

Да ли је стандардизација уџбеничких комплеката пожељна и неопходна или Ви имате другачије решење за повремене неусаглашености у системима такмичења? Каква су Ваша искуства у писању уџбеника за основну школу?

Стандардизација уџбеника је од националног значаја, јер се на тај начин уједначава рад у свим школама на целој територији земље.

Каква су Ваша искуства у припреми рецитатора?

Посао наставника је да, поред држања наставе и рада везаног за наставни процес, припрема ученике за такмичење рецитатора или

извођење неког рецитала или представе. Посебно је задовољство, али и велика одговорност, поставити на сцену неку представу у којој глуме наши ученици. Изузетно сам поносна на чињеницу да је Основна школа „Ратко Вукићевић”, у време када је само Гимназија „Стеван Сремац” изводила представе и приредбе у Народном позоришту, прва основна школа која је извела своју представу у на том месту. Било је то 4. јуна 1998. године, драматизовала сам и режирала захтевни комад „Радован III”, глумци су били ученици тадашњег осмог разреда.

Да ли сматрате да би и републички нивои такмичења требало да мењају своје центре или пак да су Тршић, Сремски Карловци и Ваљево добро трајно решење?

Сматрам да није добро све мењати, потребно је неговати традицију.

Који републички такмичари су Вам остали у сећању по запаженим резултатима, а данас су запослени у области културе или просвете?

На моју велику жалост, моји најбољи такмичари су се определили за електронику или природне науке, што би један мој такмичар рекао: „Наставнице, идем на такмичење јер немам срца да Вас одбијем!”

Имате ли савете за младе србисте запослене у основним школама, средњим стручним школама и гимназијама?

Радите посвећено, с осмехом, љубављу и поштовањем, резултати неће изостати – имаћете доброг ученика и доброг човека!

Шта се променило у приступу и начину рада од самог почетка Ваше каријере до данас?

Присутнија је техника и модерна технологија у настави, савремени приступи и наставна средства, али је ентузијазам остао исти.

Мотивишете ли своје ђаке да упишу студије националне филологије?

Кроз обраду народне књижевности учим своје ђаке значају неговања народног наслеђа, обичаја и народне књижевности, чувању историје, али и језика. Инсистирам да воле своју земљу и корене, да слободно буду националисти у изворном значењу, развијам љубав код њих према језику посебно, али нешто мора да уради и Држава.

Кратка биографија

Наташа Узуновић (1971: Неготин) дипломирала је на Групи за српски језик и југословенске књижевности Филозофског факултета у Нишу.

Радила је у ОШ „Вук Караџић” у Прешеву и ОШ „Бранислав Нушић” у Доњој Трнави. Од 1. Септембра 1997. године ради у Основној школи „Ратко Вукићевић” у Нишу.

Наставница Наташа Узуновић остварује са својим ученицима изузетан успех на такмичењима и смотрема одређеним календаром такмичења Министарства просвете Републике Србије. Њени ученици су освајали и прва места на такмичењима из области српског језика и језичке културе у Тршићу, на Књижевној олимпијади у Сремским Карловцима, Дечијем сабору „Дани ћирилице, Баваниште”, Међународна смотре читалаштва „Читалићи 2023”, категорија Дигитални читалићи. Њени ученици били су награђивани за учешће на песничким сусретима „Веснино пролеће”, Велики Дреновац, Међународном фестивалу дечије поезије у Бања Луци, Литерарном конкурс у Вукове задужбине, Републичком фестивалу „Ризница талената”. Ученици имају и освојено прво место за најкомплетнију представу на фестивалу „Позориште” у Дечијем културном центру Ниш, за представу „Мали принц”, текст драматизовала и режирала наставница Наташа Узуновић.

У Бази знања на сајту ЗУОВ-а, има следеће часове: 1. „Палатализација или прича о Кратком Гордану Храбром”, „Креативна школа 2011/12”; 2. „Љубавни растанак – народна песма”, „Креативна школа 2011/12”; 3. „Непостојано А или мистерија једног драгуља”, „Креативна школа 2011/12”; 4. „Подне – Јован Дучић”, „Креативна школа 2012/13”; 5. „Орлови рано лете и хајдучки вишебој”, „Креативна школа 2013/14”; 6. „Никола Тесла *Моји изуми*”, „Креативна школа 2013/14”; 7. „Независне реченице или како их научити и обновити кроз обраду Њутнових закона”. Направила је и снимила шест онлајн-часова за РТС-ову платформу, пет за шести разред и један за осми разред: 1. Палатализација; 2. Прелазак Л у О; 3. Непостојано А; 4. Исправак писменог задатка, 1. час; 5. Исправак писменог задатка, 2. час и 6. „Труба” Момчило Настасијевић.

Снимила је према свом сценарију са ученицима осмог разреда „филмић” „Почеци словенске писмености” поводом Дана словенске писмености. Рад је послат и деци у дијаспори, ученицима у Манхајму, о чему је извештавао и РТС у свом програму за дијаспору. Написала је и објавила у „Просветном прегледу” три рада: 1. „Једно искуство везано за приповетку *Јелена, жена које нема*”; 2. „Настава уз помоћ *шашаве справнице* – изазови другог модела организације образовно-васпитног рада, из угла једног наставника”; 3. „Стварамо своје вести – одговорно и морално – угледни час из Медијске писмености.”

У „Збирци припрема за часове у оквиру предмета *Језик, медији и култура* (2022), на Филозофском факултету у Нишу, Департман за

комуникологију и новинарство, налазе се два часа Наташе Узуновић: 1. „Одговорност и моралност у новинским насловима” и 2. „Стварамо своје вести”.

Наставница Наташа Узуновић одржала је велики број угледних и огледних часова, творац је многих оригиналних приредби поводом прославе Светог Саве и Дана Школе. На позив ЗУОВ-а, у Регионалном центру, представила је са Биљаном Николић, наставницом физике, час „Палатализација или прича о Кратком Гордану Храбром“, учесник је ЕРАЗМУС пројеката, многих семинара, укључујући и регионални симпозијум наставника у Сарајеву. Сарађује са Департманом за комуникологију и новинарство и Департманом за србистику Филозофског факултета Универзитета у Нишу. Установа Дечији културни центар, Ниш доделила јој је Захвалницу за посебан допринос дечјем стваралаштву. Номинована је од стране колектива ОШ „Ратко Вукићевић” за Светосавску награду 2023. године.

*Интервју је први пут објављен на *Филоблогу* 27. 1. 2025.

НИНА ДИНЧИЋ МИЛИНКОВИЋ

Славећи Савиндан и радујући се излажењу првог тома *Корифеја студија националне филологије*, разговарале смо са Нином Динчић Милинковић, некадашњим студентом Филозофског факултета Универзитета у Нишу, данас професором Српског језика и књижевности у Медицинској школи „Др Миодраг Лазић” у Нишу.

Шта Вас мотивише да несебично преносите знање својим ученицима из предмета Српски језик и књижевност?

Велико хвала што сте ме се сетили у овој школској години, која је за мене значајан јубилеј. Школска 2024/2025. година је тридесета школска година моје каријере професора српског језика и књижевности. Ово су године пуне зрелости, значајног искуства.

Године у којима могу много да пружим и својим ђацима, и својим колегама, нарочито онима који тек почињу са радом у настави.

Своју професију сам сама бирала и радим вођена љубављу према књижевности и језику, према ђацима и школи. Мотивишу ме знатижељне очи мојих паметних и свестраних ђака. Они не воле увек да читају, али воле да размишљају. Онда када успем да их заинтересујем, када их натерам да ме пажљиво слушају, када пробудим њихову критичку мисао – тада сам најсрећнија. Радим са дубоким уверењем да сваког часа мора нешто да се научи, да празног хода не сме да буде. Све своје бриге и проблеме остављам испред школског улаза, а час водим насмејана, енергична, гласна и јасна. Кроз своју каријеру снажно носим идеју да у стицању знања ништа не сме да нас омете, да је знање моћ, а љубав према књижевности огромно богатство.

Мотивишу ме и бивши ученици, који углавном настављају своје школовање. У сусрету са њима имам повратни одговор да воле да читају, да сам оставила некакав траг и утицала на њихове животне изборе. Школа је образовна институција, али и васпитна. Професор књижевности и језика има огроман утицај на овај други значајан сегмент рада са децом. То никада не сме да се сметне с ума.

На које начине се припрема ученика за такмичење из области књижевности разликује од припрема за такмичење из области језика, а шта им је слично?

Скоро цели радни век провела сам у средњој стручној школи, у Медицинској школи „Др Миодраг Лазић” у Нишу (претходни назив: „Др Миленко Хаџић”). Фонд часова Српског језика и књижевности је три часа недељно. Наши ученици имају напорну и оптерећену радну недељу са свим општеобразовним предметима као у гимназијама, али и са стручним предметима, вежбама, блок-наставном и стручном праксом, коју обављају у наставним базама. Поред свих обавеза које имају, увек имам заинтересоване ђаке за такмичења, како из књижевности тако и из језика. Њихова заинтересованост доказује свестраност ове деце. Дугујем дубоку захвалност њиховим наставницима из основних школа. Чињеница је да добијем изграђене такмичаре, који су пре свега били најбољи ђаци у својим школама. Припремити их за такмичење није тежак посао. У школи тешко налазимо слободне термине за додатни рад и припрему за такмичење. Изостајање са наставе је непопуларно и не толерише се ако не одговара законским оквирима. Из тог разлога онлајн-настава,

нарочита популарна у периоду пандемије, остаје као најбољи и најпопуларнији начин за припрему мојих такмичара.

Начин припреме такмичења из књижевности или језика је по мом искуству сличан. Обухвата прецизно одабрану литературу, из чијих оквира не излазимо, праћење програма такмичења за одређени разред и израду тестова са ранијих такмичења. Моји такмичари су се добровољно пријавили и у сваком тренутку смеју да одустану, без икаквих санкција. Радим и са децом која показују слабије резултате на часу, али желе да се опробају на такмичењу. Припреме почињу у октобру и трају до краја такмичарске сезоне. Ми у средњим стручним школама без такмичара остајемо у четвртог разреда зато што наши матуранти уписују медицину, стоматологију, фармацију и тада не могу, и поред добре воље, да се спремају за такмичења. Четврта година је период када нас гимназијски преоптерећени програми, увелико премаше својим обимом и врло је тешко да их све пређемо и надокнадимо.

Можете ли издвојити публикације које су Вам ослонац у припреми обеју врста такмичења?

Литература коју користим приликом припреме за такмичења су пре свега школски уџбеници. То су читанке издавачких кућа Клет, Едука или ЗУНС, граматике аутора Поповића и Станојчића или оних чији је издавач Клет. За књижевност обавезно „Интерпретације књижевног дела” Петра Пјановића. Док прелазимо градиво, обавезно користим тестове са такмичења које издаје Друштво за српски језик и књижевност. Моји ђаци немају времена за шири списак литературе.

Да ли је стандардизација уџбеничких комплекта пожељна и неопходна или Ви имате другачије решење за повремени неусаглашености у системима такмичења?

Када су у питању уџбеници, ту делим разочарење са својим колегама. Сањам о стандардизованом уџбеничком комплекту за сваки разред. Мноштво различитих издавача, високе цене уџбеника, шаренило старих и нових издања – доводе до збуњивања ђака и родитеља. У жељи да прођу јефтиније, користе стара издања, а неретко одлучују да уопште не набаве уџбенике, нарочито у старијим разредима. Стандардни комплект би нас решио многих мука – како у редовној настави тако и у припреми за такмичење.

Каква су Ваша искуства у припреми рецитатора?

Пре много година сам била врло разочарана организацијом овог такмичења и препустила сам га својим колегама из школе.

Да ли сматрате да би и републички нивои такмичења требало да мењају своје центре или пак да су Тршић, Сремски Карловци и Ваљево добро трајно решење?

Често сам путовала у Тршић и Сремске Карловце на републичка такмичења. Свесна сам тешкоћа Друштво за српски језик и књижевност, као организатор, има, пре свега у материјалном смислу. Организација такмичења је одговоран и скуп посао. Дошли смо до тога да су и организатори и они који учествују волонтери који то раде из љубави и оданости према свом послу. Награде су симболичне, а конкуренција огромна и тешка.

Не бих мењала Тршић и Сремске Карловце. Наши ученици воле да путују, а ова места имају свој значај и лепоту. Ако бисмо мењали центре такмичења, ти градови морали би да уложе значајан труд и средства како би боравак такмичара учинили занимљивим. Моје мишљење је да нисмо достигли такав ниво у садашњем тренутку. Значајна су искуства која у овом смислу имам у оквиру Заједнице медицинских школа Србије. Често смо домаћини и организатори такмичења из различитих стручних предмета. Знам колико труда, рада и средстава је потребно да би овакав догађај прошао успешно и био за памћење.

Који републички такмичари су Вам остали у сећању по запаженим резултатима, а данас су запослени у области културе или просвете?

Од много имена својих ђака-такмичара, овде бих истакла име Николе Миљковића, који је сада ваши студент, а мој будући колега. Никола је био фармацеутски техничар, вуковац. Уписао је Медицински факултет у Нишу, али је после годину дана прешао на Филозофски факултет и уписао Србистику. Вратио се свом правом интересовању и љубави – језику. Године 2017. на републичком такмичењу у Тршићу освојио је прво место, са максималних 20 поена. Никола је могао бити и добар лекар или добар фармацеут, али је одабрао оно што је највише волео. Радити са таквом децом је истинска привилегија.

Имате ли савете за младе србисте запослене у основним школама, средњим стручним школама и гимназијама?

Улога ментора је мени једна од омиљених улога у школи. Ја сам имала ту срећу да одрастем у кући учитеља. Мој отац је мени био први и најбољи ментор. Немају све моје колеге такву срећу. У претходним

деценијама има превише примера оних који су бачени у наставу, без адекватне методичке припреме. Честе измене планова и програма, недефинисана политика уџбеника, промене правилника о оцењивању, постигнућа и исходи учења – чине један конфузан систем који колега на почетку каријере треба да савлада и уклопи се. Зато је озбиљно схваћено менторство нешто што треба подићи на виши ниво и увести га у радну листу запосленог.

Реализација часа српског језика је тежак и захтеван посао. Младе колеге треба да инсистирају на живој речи на часу, на коришћењу текста, примера, књиге. Знам да је технологија напредовала и да нуди велике могућности. У настави језика и књижевности жива реч је кључ свега. Треба инсистирати на давању властитог мишљења, изражавању личног става, на дебати, драматизацији, изражајном казивању. Никако не треба тражити напамет научене чињенице и непотребно гомилати податке. Треба се посветити сваком ученику посебно, схватити да нису сви исти, а да је оцена нешто што може да се поправи. Такође, треба инсистирати на култури писаног изражавања и обавезно треба радити граматику и правопис. Све што раде морају да раде са широким осмехом на лицу, расположени и ведри.

Шта се променило у приступу и начину рада од самог почетка Ваше каријере до данас?

Променило се много и променило се врло мало. Наше школе су још увек врло далеко од модерних светских образовних институција. Ја још увек имам 30 или 33 ученика у одељењу. Користим таблу и фломастер. Имам пројектор и компјутер, али они не функционишу увек. Моји ђаци користе књиге и свеске. Седе у клупама и слушају предавања својих професора. У школској библиотеци немају довољан број књига. Ја немам свој кабинет, сама плаћам интернет. Човек помисли да би требало да буде мађионичар да заинтересује ту децу, буде занимљив, преноси знања, стигне да оцени, формулише формативне оцене, прегледа све писмене вежбе, писмене задатке и сл. С друге стране, данашњи професори имају много више могућности за едукацију. Примери добре праксе налазе се на интернету, организовани су разноврсни семинари и стручна саветовања. Модерна технологија омогућава стално учење и усавршавање. Посвећен наставник може заиста много да постигне и стално напредује. Наш традиционални Зимски семинар у организацији Друштва за српски језик и књижевност пример је дивних и садржајних предавања из струке, које у последњим годинама можемо и онлајн да пратимо.

Мотивишете ли своје ђаке да упишу студије националне филологије?

Можда звучи необично да се после средње медицинске школе упише Србистика, али ми сваке године имамо ђаке који постају ваши студенти. Признајем да је постојало време када сам саветовала да књижевност може да буде хоби, а медицина живот. Баци су ме демантовали и настављали мојим путем. Радо смо ваши гости на Факултету и не пропуштам прилику да вас похвалим зато што радите много и изузетно добро. Одушевљена сам разноликошћу предмета како обавезних тако и оних изборних. Студенти се уче самосталности, а предиспитне активности су креативне. Моје мишљење је да су ваша предавања занимљива и подстицајна. Негујете здраву комуникацију са својим студентима. Са њима сте тим. Срдачно вам честитам на томе.

Кратка биографија

Нина Динчић Милинковић (1970: Врање) уписала је Филозофски факултет у Нишу 1989. године, тада поставши студент Групе за српскохрватски језик и југословенске књижевности. Трећа је генерација студената ове групе у Нишу, са сјајним предавачима који су у време тек основане групе били углавном гостујући професори (Михајло Пантић, Асим Пецо, Јелка Ређеп и др.). Дипломирала је 1994. године. На почетку своје каријере две године је радила у Основној школи „Стефан Немања” у Нишу, а затим од 1996. године ради у Медицинској школи „Др Миодраг Лазић” у Нишу. Аутор је првог сајта средње медицинске школе 1996. године, као и обимне монографије у виду сведочанства о раду школе од 1946. до 2011. године, која је издата поводом прославе 65 година рада школе. Истиче се њен рад у Секцији професора Српског језика и књижевности Заједнице медицинских школа Србије. Ментор је такмичара који освајају значајне награде на највишим нивоима такмичења из српског језика и језичке културе и на Књижевним олимпијадама.

*Интервју је први пут објављен на *Филоблогу* 27. 1. 2025.

СВЕТЛАНА МЕДАР И НАТАША СТОЈАНОВИЋ

Славећи Ивањдан, разговарамо са Светланом Медар и Наташом Стојановић, некадашњим студентима Филозофског факултета у Нишу, а данас професорима Српског језика у нишким основним школама „Учитељ Таса” и „Иван Горан Ковачић” и руководиоцима Подружнице Друштва за српски језик и књижевност у Нишу.

Ове године је Филозофски факултет у Нишу трећи пут био домаћин окружног нивоа Такмичења из српског језика и језичке културе и други пут окружног нивоа Књижевне олимпијаде. Какви су ваши утисци о организацији ових такмичења и сарадњи са наставницима Департмана за србистику?

Подружница Друштва за српски језик у Нишу годинама одлично сарађује са наставницима Департмана за србистику. Подсетићемо вас да су често били присутни на састанцима Подружнице, држали предавања о некој теми или просто учествовали у заједничком планирању и активностима ради промоције наставе Српског језика и књижевности, па и самог Департмана за србистику на Филозофском

факултету. Откако је Депарتمان за србистику преузео организацију окружних такмичења, слободно можемо рећи, да их је подигао на један виши ниво. Ученици и њихови професори осећају се уважено и професионално у амбијенту Филозофског факултета, за шта су, свакако, заслужни организатори такмичења. Свечана додела награда посебно доприноси промоцији талентованих вредних ученика, њихових ментора, па и самог Филозофског факултета.

Шта би на нивоу наше земље могло бити другачије у организацији свих нивоа такмичења, а шта се показало као добра пракса?

Има смисла поново говорити о прагу пролазности са општинског на окружни ниво такмичења, рангирању и награђивању ученика на свим нивоима такмичења. Верујемо да нека врста посебног статуса српског језика и остварених резултата ученика у нашем предмету може подићи националну свест о важности познавања матерњег језика као основе свих знања. Једнако важно и у развоју креативних потенцијала ученика опет кроз широко поље стварања и неговања културних образаца и уметности на нашим просторима уопштено.

Што се самог организовања такмичења тиче, као што знате, постоји општински, окружни и републички ниво оба такмичења. Републички ниво такмичења организује Друштво за српски језик и књижевност Србије и школе организатори, док остале нивое организују подружнице и школе домаћини. Филозофски факултет у Нишу је једина високошколска институција која је преузела организацију окружних такмичења за средњошколце у Србији.

Колико ће сложена организација такмичења бити зависи од броја школа и ученика у једној општини, односно у једном округу. Није иста организација такмичења у Београду, Нишу или Врању. Зато вам не можемо дати конкретан одговор на нивоу Србије. Можемо говорити само о организацији такмичења у Нишу.

Ове године смо на Општинском такмичењу из српског језика и језичке културе за основце имали 450 ученика. Захваљујући одличној организацији школе домаћина ОШ „Краљ Петар I”, све је протекло у савршеном реду. Како бисмо убрзали цео процес такмичења, уочи окружног такмичења, са представником школе домаћина ОШ „Цар Константин” дошли смо до нових идеја које су заиста побољшале организацију и скратиле укупно време такмичења које се завршава објавом коначних резултата.

Најслабије тачке у организацији су лоша комуникација са неким активима наставника Српског језика у школи (због чега касни пријава такмичара или потврда задужења) и прихватање задужења

(дежурства и рад у комисијама) појединих наставника. Нажалост, неки наставници не доживљавају такмичења као своју радну обавезу (иако имају такмичаре), те одбијају сарадњу и учествовање у организацији такмичења.

Добре стране јесу прилика да се тог дана наставницима организује нека трибина, изложба, представљање наставног средства, приручника или просто састанак подружнице, што је ОШ „Краљ Петар I” једно време и практиковала.

Има ли разлике у интересовању ученика основних и средњих школа за учешће на такмичењима из области српског језика и књижевности?

Пракса је показала да ученици који се такмиче у основној школи наставе то и у средњој, посебно због подржавајућег програма у коме учешће на окружном даје директни пласман на општинско такмичење наредне школске године, као што и учешће на републичком доноси пласман на окружно такмичење.

Као што је у основним школама увек највише петака на такмичењима тако је у средњој увек највише првака. Број такмичара зависи од интересовања деце, мотивисаности, вештине и заинтересованости наставника и многих других фактора. Чим схвате да се до успеха не може доћи лако и да је потребна упорност, труд и право знање, многи одустају. Одустају и они који не виде личну корист од такмичења, а неки се касније определе за предмет на којем ће лакше остварити резултат.

Да ли Подружница у Нишу прати где су сада, односно чиме се баве, ученици који су освајали награде на републичким нивоима такмичења из области српског језика и књижевности?

Подружница се не бави статистиком, те немамо прецизну евиденцију о томе где су такмичари сада. Као наставнице у основној школи, пратимо своје ученике, колико њих се и даље такмичи, да ли освајају награде, које факултете уписују. Верујемо да то раде и остали наставници.

Да ли бисте могли да издвојите ученике из Ниша који су својевремено на републичким такмичењима освојили максимални број поена у Тршићу или у Сремским Карловцима, школе које су похађали и њихове предметне професоре?

1997/1998. Српски језик и језичка култура

Јања Димитријевић, 7. разред, ОШ „Бубањски хероји” (ментор: Зорица Китановић)

2000/2001. Српски језик и језичка култура

Маја Милосављевић, 7. разред, ОШ „Радоје Домановић” (ментор: Звездана Латковић)

2001/2002. Српски језик и језичка култура

Милена Коцић, 8. разред, ОШ „Иван Горан Ковачић” (ментор: Сузана Петровић)

2005/2006. Српски језик и језичка култура

Ивана Петровић, 4. разред, Гимназија „Бора Станковић” (ментор: Милка Вељковић)

2006/2007. Српски језик и језичка култура

Александра Јанић, 4. разред, Гимназија „9. мај” (ментор: Весна Миленковић)

2007/2008. Српски језик и језичка култура

Ања Јанковић, 1. разред, Гимназија „Светозар Марковић” (ментор: Снежана Ранђеловић)

Петра Антић, 1. разред, Гимназија „Бора Станковић” (ментор: Душанка Павловић)

2010/2011. Српски језик и језичка култура

Анђела Крстић, 7. разред, ОШ „Бранко Миљковић” (ментор: Ивана Вукадиновић)

Дејана Гојковић, 7. разред, ОШ „Ђеле-кула” (ментор: Траинка Блечић)

2011/2012. Српски језик и језичка култура

Александра Антић, 4. разред, Прва нишка гимназија „Стеван Сремац” (ментор: Милена Станојевић)

2012/2013. Српски језик и језичка култура

Мила Миладиновић, 7. разред, ОШ „Мирослав Антић” (ментор: Јелена Живић)

2014/2015. Српски језик и језичка култура

Анђелија Вучковић, 2. разред, Гимназија „Бора Станковић” (ментор: Ана Стевановић)

2014/2015. Књижевна олимпијада

Страхиња Костадиновић, 8. разред, ОШ „Његош” (ментор: Јелена Јонић)

2015/2016. Српски језик и језичка култура

Наталија Филиповић, 7. разред, ОШ „Иван Горан Ковачић” (ментор: Сузана Петровић)

Дијана Марковић, 2. разред, Прва нишка гимназија „Стеван Сремац” (ментор: Данијела Гашевић)

2015/2016. Књижевна олимпијада

Невена Костић, 7. разред, ОШ „Бранислав Нушић” Доња Трнава
(ментор: Оливера Станковић)

2016/2017. Српски језик и језичка култура

Никола Миљковић, 2. разред, МШ „Др Миленко Хаџић” (ментор: Нина
Динчић Милинковић)

2016/2017. Књижевна олимпијада

Николија Тричковић, 8. разред, ОШ „Иван Горан Ковачић” (ментор:
Сузана Петровић)

Страхиња Костадиновић, 2. разред, Гимназија „Бора Станковић”
(ментор: Нађа Ђорђевић)

2018/2019. Књижевна олимпијада

Вељко Ђурић, 8. разред, ОШ „Ђеле-кула” (ментор: Ирена Златковић)

Дуња Стоишић, 3. разред, Гимназија „9. мај” (ментор: Ивана Савић)

Марко Ђорђевић, 3. разред, Прва нишка гимназија „Стеван Сремац”
(ментор: Валентина Андрејић Ристић)

Марта Живковић, 3. разред, Гимназија „Бора Станковић” (ментор:
Данијела Петровић)

Миона Татаревић, 3. разред, Гимназија „Светозар Марковић”
(ментор: Милан Петровић)

Страхиња Костадиновић, 4. разред, Гимназија „Бора Станковић”
(ментор: Нађа Ђорђевић)

Моника Миљковић, 4. разред, Економска школа (ментор: Оливера
Аризановић)

2020/2021. Српски језик и језичка култура

Андреј Неделковић, 8. разред, Гимназија „Светозар Марковић”
(ментор: Неда Гашиовић)

Вера Јевтић, 8. разред, ОШ „Бубањски хероји” (ментор: Тамјана
Цекић)

Јана Милисављевић, 8. разред, ОШ „Цар Константин” (ментор:
Јелена Васовић)

Марина Стојилковић, 8. разред, ОШ „Учитељ Таса” (ментор: Ивана
Станојевић)

Милица Гроздановић, 8. разред, ОШ „Иван Горан Ковачић” (ментор:
Сузана Петровић)

2020/2021. Књижевна олимпијада

Анђела Кукурековић, 8. разред, ОШ „Цар Константин” (ментор:
Јелена Васовић)

2021/2022. Српски језик и језичка култура

Лана Раденковић, 8. разред, ОШ „Мирослав Антић” (ментор: Јелена
Живић)

2021/2022. Књижевна олимпијада

Вељко Ђурић, 3. разред, Гимназија „Светозар Марковић” (ментор: Марија Церовина)

Миља Шуша, 4. разред, МШ „Др Миодраг Лазић” (ментор: Катарина Илић)

2022/2023. Српски језик и језичка култура

Олга Димитријевић, 8. разред, ОШ „Ратко Вукићевић” (ментор: Наташа Узуновић)

Марина Стојилковић, 2. разред, Гимназија „Бора Станковић” (ментор: Ана Стевановић)

2022/2023. Књижевна олимпијада

Маиа Стојановић, 7. разред, ОШ „Бубањски хероји” (ментор: Наташа Миоковић)

Исидора Богдановић, 1. разред, Гимназија „Бора Станковић” (ментор: Марија Станчић Михајловић)

Вељко Ђурић, 4. разред, Гимназија „Светозар Марковић” (ментор: Марија Церовина)

На које све начине Подружница Друштва за српски језик и књижевност Србије у Нишу сарађује са предметним наставницима, школама и другим институцијама?

Дужи низ година имали смо организована окупљања наставника на стручним семинарима и скуповима важним за унапређивање статуса предмета. У томе су нам помагале школе и факултети уступањем простора и техничке подршке. Данас су све школе технолошки добро опремљене и преузеле су бригу о стручном усавршавању наставника тако што организују семинаре за своје колективе. Развили смо и одличну сарадњу са Регионалним центром за професионални развој запослених у образовању у Нишу. Учествујемо у организацији локалних смотри и фестивала у нашем округу. Помажемо оснивању подружница у другим градовима. Размењујемо искуства на сајту наше подружнице, где и промовишемо резултате ученика и наставника.

Да ли је број часова Српског језика и књижевности у основним и средњим школама довољан?

Уколико сагледамо број часова матерњег језика у свету или у нашем окружењу, можемо запазити да смо на дну табеле. За успешно савладавање захтевних програма потребно је много више часова вежби и конкретне примене стечених знања, што захтева много више часова на недељном нивоу. Предмет наших разговора је и могућност раздвајања области језика и науке о књижевности. Наш предмет има изузетно много потенцијала којим се директно може утицати на

развој младих, почев од писмености, језичке културе, вредносних ставова, образаца понашања, одговорности и креативности.

Мали број часова је једна димензија проблема, а друга се налази у преобимним програмима и укупном броју свих часова које имају наши ученици у току радне недеље. Мањи број књижевних дела и смањење градива из граматике у основној школи сигурно би побољшали квалитет наставе. Тренутна ситуација у школама наметнула је нови проблем – недостатак времена и простора за додатни рад, допунску наставу, а поготову за секције: драмску, новинарску...

Да ли је стандардизација уџбеничких комплекта пожељна и неопходна или ви имате другачије решење за повремене неусаглашености у системима такмичења?

Одавно нас је Вук Караџић обавезао на одговорност и бригу о језику који се стално развија и мења, па су неопходни норма и стандард. У експанзивној глобализацији та одговорност постаје још већа. Свакако би било zgodније и праведније да сви ученици користе исти уџбеник, али ту је и наставник, који ће у поузданој стручној литератури проверити наводе неких уџбеничких комплекта. С обзиром на то да је Друштво за српски језик и књижевност Србије последњих година изузетно отворено за сугестије, предлоге, примедбе, чини нам се скоро да нема замерки на тестове и решења. Уколико их и буде, Друштво одмах реагује и допуњује решења.

Шта се променило у приступу раду и начину рада од самог почетка ваших каријера до данас?

На почетку каријере предавале смо онако како су то чиниле и наше наставнице – традиционално. Ученици су били послушнији, учили су на часу, али су доста учили и код куће. Контролни задаци су, у односу на данашње, били захтевнији. Ученици су више знали, па смо могле директно из учионице да одаберемо такмичаре, без неког посебног додатног рада.

Временом смо искусиле разне реформе образовања које су утицале на приступ ученику и промену наставе уопште. Данас се трудимо да настава буде интерактивна, да што више ученика буде укључено у процес учења на самом часу. Осим на предметне садржаје, фокусирани смо и на међупредметно повезивање и развијање компетенција код ученика. Настава је разнолика, хибридна, пројектна... Деца су стекла неке нове вештине, али приметно је да имају мање знања у односу на раније генерације. Њихово памћење је краткорочно, а концентрација врло слаба. Захтеви су смањени,

контролни задаци готово смешни, па опет измичу резултати. Данас је немогуће пронаћи такмичара у учионици. Он се гради, упорним учењем и вежбањем на часовима додатног рада.

Које савете имате за младе србисте запослене у основним школама, средњим стручним школама и гимназијама?

Не бисмо да делимо савете, само ћемо се, поново позвати на своје искуство. Након академског образовања долази нови период, рад у учионици је сасвим посебан. Важно је питати искусније колеге и разговарати са њима јер су прошли кроз сличне ситуације. Разумети децу, њихове године и аспирације. Афирмативно предавати и разговарати о садржајима, бити отворен за промене и сугестије. Пажљиво се припремити за сваки час и свако одељење. Уз културу уважавања и толеранције млади наставник се развија. Нажалост, има младих који у колектив ступају арогантно и скоро агресивно, ваљда у духу времена у коме живимо. Наставик Српског језика је укључен у бројне активности у школи, одговоран је за њих и учествује у представљању школе заједници и свету.

Кратке биографије

Светлана Медар

Дипломирала 2000. године на Групи за српски језик и књижевност Филозофског факултета у Нишу. Радилa на Радију Ниш. Од 2000. године запослена у ОШ „Учитељ Таса” као наставник Српског језика. Од 2003. године је председник Подружнице Друштва за српски језик и књижевност Нишавског округа. Један је од оснивача „Мреже образовног развоја” 2011. и Удружења родитеља и наставника „Партнерски за образовање Ниш” 2016. Аутор филма „Контакт” 2017. са темом инклузивног образовања. Рецезент читанке и збирке задатака за додатни рад ученика. Коаутор програма и пројеката из области образовања и образовних политика. Едукатор за унапређење људских ресурса у образовању, права детета у образовању и развој међупредметних компетенција за запослене у образовању. Ментор студентима на практичној настави Методике српског језика и књижевности од 2003. године и даље.

Наташа Стојановић

Дипломирала је на Групи за српски језик и књижевност Филозофског факултета у Нишу. Ради у ОШ „Иван Горан Ковачић” у Нишкој Бањи од 1998. године. Напредни корисник дигиталних технологија, посебно заинтересована за хибридную наставу, коју примењује у свом раду последњих десетак година. Коаутор је и аутор радова који су добијали

награде на конкурсима *Кретивна школа* (два пута прва награда) и *Дигитални час* (две друге и три треће награде). Њени коауторски и ауторски радови налазе се у електронској бази радова *Креативна школа* (укупно девет) и у бази радова насталих на конкурсима *Дигитални час* (укупно дванаест радова). Добитник награде *Edmodie Awards 2015 for Professional Development* на међународној конференцији *Edmocon*.

Коаутор је и водитељ акредитованих онлајн-обука од 2014, укупно њих пет. Водитељ је разних националних обука у организацији МПНТР, ЗУОВ-а или ЗВКОВ-а. Учесник и реализатор многих националних пројеката попут „2000 дигиталних учионица”, „Унапређење дигитализације у образовању” и др. Била је школски координатор у пројекту „Дигитална школа – европски пилот пројекат”, након чега је њена школа добила највишу ознаку Ментор школа.

Коаутор је рада *Applicability of web tools: Nearpod and Formative in teaching of morphology*, који је објављен у часопису *Philologia Mediana* 2019.

У својој школи води драмску секцију и новинарску секцију. Ментор је такмичарима који освајају награде и на републичким такмичењима. Детаљније о Наташи Стојановић можете прочитати на веб-страници: <https://snataigk.wixsite.com/portfolio/radna-biografija>

*Интервју је први пут објављен на *Филоблогу* 7. 7. 2023.

СУЗАНА ПЕТРОВИЋ

Славећи Благовести, разговарале смо са Сузаном Петровић, професором Српског језика у Основној школи „Иван Горан Ковачић” у Нишкој Бањи и некадашњим студентом Филозофског факултета Универзитета у Нишу.

Шта Вас мотивише да својим ученицима несебично преносите знање из предмета Српски језик?

Мотивацију за рад са ученицима налазим у љубави према послу који сам одабрала и уверењу да свако дете може да учи и научи. Настава Српског језика и књижевности је не само основа писмености и

разумевања свих осталих наставних предмета него и развијања интересовања за правила стандардног језика, културу говора, те стицања знања и вештина битних за свакодневни живот. Мотивишу ме сами ученици и њихова жеља да напредују, а највише се радујем кад их подстакнем да примене научено, да размишљају, траже решења, међусобно сарађују, покрену машту и самостално пишу и стварају.

На које начине се припрема ученика за такмичење из области књижевности разликује од припрема за такмичење из области језика, а шта им је слично?

Нема велике разлике у припремама ученика за ова два такмичења, и једно и друго захтевају врло дуготрајан и напоран рад и за ученике и за наставнике менторе. Ученици се за једно од та два такмичења опредељују према својим интересовањима, а подразумева се да су настава језика и књижевности повезане и у редовној настави и у припреми за такмичења. Улога наставника је да подржи своје ученике у избору такмичења, да им буде, пре свега, пријатељ и сарадник који их мотивише да истражују и да се усавршавају у изабраној области. То је исто за оба такмичења. Разлика је у плановима припремне наставе за такмичења који морају да буду добро осмишљени и прилагођени програмима такмичења. Кад ученици осете да сте им посвећени и да се радујете њиховим успесима, али и да их охрабрујете у случају евентуалног неуспеха, мотивисанији су за учење и напредак.

Можете ли издвојити публикације које су Вам ослонац у припреми обеју врста такмичења?

Поред одобрених уџбеника и радних свезака за основну и средњу школу различитих издавача и „Правописа српског језика” Матице српске, веома су корисне збирке тестова које издаје Друштво за српски језик и књижевност Србије: „Српски језик кроз тестове 3”, „Тестови са Књижевне олимпијаде”, „Колико познајеш књижевност” Зоне Мркаљ, „Књижевност кроз тестове” Зоне Мркаљ и Марије Запутил. За вежбање сви користимо и тестове са претходних такмичења, али и наставне листиће и тестове које сами правимо.

Да ли је стандардизација уџбеничких комплекта пожељна и неопходна или Ви имате другачије решење за повремене неусаглашености у системима такмичења? Каква су Ваша искуства у писању уџбеника за основну школу?

Да би сви ученици, па и такмичари, били у истом положају, односно да би се постигла усаглашеност и објективност у раду и оцењивању,

стандардизација уџбеничких комплекта је пожељна и неопходна. Сви уџбеници писани су тако да задовоље постављене стандарде. Године 2010. Министарство просвете Републике Србије и Завод за вредновање квалитета образовања и васпитања радили су на развијању образовних стандарда за крај обавезног образовања за наставни предмет Српски језик, а ја сам била међу првима који су завршили обуку за примену тих стандарда и реализацију завршног испита у основном образовању и васпитању. У току 2011. године била сам реализатор девет обука за наставнике из југоисточне Србије и са Косова. Од тада до данас, стандарди су унапређивани и они су водич и смерница за наставнике и ученике о томе шта ученик треба да усвоји и зна, као и које вештине треба да стекне. Док смо колегинице и ја писале уџбеник, конкретније, граматику за 5. разред основне школе, било је веома важно да он буде усклађен са наставним планом и програмом за тај разред, стандардима на сва три нивоа постигнућа и исходима. Писање уџбеника је врло одговоран посао који не допушта грешке и зато смо удружиле велико знање и залагање др Маје Вукић и своје дугогодишње искуство у раду са ученицима тог узраста. Рад на уџбенику трајао је две године.

Каква су Ваша искуства у припреми рецитатора?

Првих неколико година припремала сам ученике за такмичење рецитатора, али их одавно не припремам јер сам, по тадашњим искуствима, сматрала да у оцењивању има много субјективности, да нема јасних критеријума и да резултати нису поуздано мерљиви. Пролазност је врло мала, а труд је велики. Кад пре тридесетак година председник Комисије није могао да објасни ученици која се доселила из Лике зашто није „прошла”, престала сам да водим ученике на ово такмичење. Вероватно се нешто променило боље откад сам последњи пут водила ученике на то такмичење, али чујем да ученике често не припремају само наставници, већ и глумци, ко се како снађе. Сада своје ученике припремам за друга два такмичења, из језика и књижевности, и то је сасвим довољно с обзиром на све обавезе и радне задатке које наставник треба да испуни у редовној, допунској, додатној, инклузивној настави и администрацији.

Да ли сматрате да би и републички нивои такмичења требало да мењају своје центре или пак да су Тршић, Сремски Карловци и Ваљево добро трајно решење?

Сматрам да места одржавања републичких такмичења не треба мењати. Пре свега, ученици су одушевљени што могу видети Тршић

и/или Сремске Карловце и то им је додатна мотивација за неуморан рад. Сигурно је тако и када је о Ваљевоу реч. Подружница Друштва за српски језик и књижевност из Ниша и Управа за образовање врло успешно организују заједничка путовања за све пласиране ученике до тих места, они имају једну лепу екскурзију на којој виде важну историјску и културну баштину. Друже се, упознају се, а оно што виде и доживе – остане им у трајном сећању. Могли би тако да путују и до других места, али Тришић, Сремски Карловци и Ваљево већ су постали синоним за такмичења из српског језика и књижевности.

Који републички такмичари су Вам остали у сећању по запаженим резултатима, а данас су запослени у области културе или просвете?

Радујем се што има много мојих ученика и ученица којима могу да се похвалим. Деветоро их је освојило републичке награде, а још троје је учествовало на републичком нивоу такмичења. Врло сам поносна на све њих и сви су ми подједнако драги, а наше пријатељство, трајаће, надам се, док сам жива. Поменула бих др Милену Коцић, која је студирала Историју на Филозофском факултету у Нишу. Она ми је донела прву радост – друго место на републичком такмичењу из језика 2001. године, а већ следеће године освојила је прво место, и то једина са свих 20 поена. Ту су још и Анђела Митић, проф. Француског језика, Милутин Живковић, професор Физике, Николија Тричковић, студенткиња глуме, Милица Гроздановић и Тара Поповић, које још иду у гимназију и такмиче се и даље. Сада се надам десетом, јубиларном успешном такмичару на предстојећим републичким такмичењима, па ћу можда ту стати, али је више вероватно да ћу наставити јер имам генерацију дивних петака који воле српски језик.

Имате ли савете за младе србисте запослене у основним школама, средњим стручним школама и гимназијама?

Посао наставника у школи није нимало лак, али нема веће среће, поред породичне, кад од деце створите вредне, добре и одговорне људе. Времена и људи су се променили откад сам почињала да радим у школи, обавезе су много веће и захтевније. Међутим, то не треба да обесхрабри колеге. Треба поставити правила, границе, имати став, а кад деца осете да волите свој посао и њих, да их разумете, да сте им посвећени, да то што радите чини да напредују, већина узвраћа на најбоље начине.

Шта се променило у приступу и начину рада од самог почетка Ваше каријере до данас?

Много тога се променило. И кад сам почињала да радим, постојали су и стандарди и исходи, шта за коју оцену мора да се постигне и зна, постојала је и инклузивна настава, само се све то није тако звало. У последњих четрнаест година званично је уведена инклузија, одавно је неопходна информатичка писменост наставника и ученика, уведена су и дигитална наставна средства, која могу да олакшају и унапреде наставу Српског језика, има више доступних извора знања (наставни материјали на интернету), али је уведена и преобимна администрација.

Мотивишете ли своје ђаке да упишу студије националне филологије?

Увек мотивишем своје ученике да разумеју зашто имају Српски језик и књижевност као наставни предмет и због чега је он важан. Трудим се да у њима развијем љубав према свом матерњем језику и књижевности. Ако само једног ученика из генерације успем да мотивишем да упише студије српског језика, сматрам то успехом. Поносна сам на то што је данас у мојој школи и у Активу наставника српског језика моја колегиница и моја бивша ученица Верица Милановић, коју сам учила у првој генерацији и која је студирала националну филологију на Филозофском факултету у Нишу.

Кратка биографија

Сузана Петровић (1964: Сврљиг) дипломирала је на Филолошком факултету у Београду на групи Српскохрватски језик и југословенске књижевности 1990. године, а Мастер академске студије филологије – модул Српски језик завршила је на Филозофском факултету у Нишу 2014. године. Одбранила је мастер рад под називом *Инклузивним тестовима до успешног завршног испита из српског језика на основношколском нивоу*. Запослена је у ОШ „Иван Горан Ковачић” у Нишкој Бањи од 1990. године до данас. Коаутор је уџбеника српског језика за пети разред основне школе *Похвала језику*, издавачке куће „Герундијум”, који је написала заједно са професорком Филозофског факултета у Нишу др Мајом Вукић и наставницама Снежаном Савић и Јулијаном Ђоровић. Аутор је и коаутор више објављених стручних радова: „Императив”, који је на конкурс ЗУОВ-а *Креативна школа 2005/2006*. добио прву награду, а рад „Грађење речи” објављен је у *Базис знања 2007*. године; „Житије Ајдук Вељка Петровића – портрет”, зборник радова *Дигитални час 2012/2013*; „Значења и употреба фразеологизама са лексемом *ветар*”, зборник радова *Наука и савремени универзитет 2*, Универзитет у Нишу

Филозофски факултет и других. Коаутор је и водитељ акредитованих програма стручног усавршавања за наставнике: *Креативне радионице у настави српског језика и књижевности*, *Креативне радионице у настави српског језика и књижевности II – нови програм*, *Образовање за родну и етничку равноправност*. Реализатор је акредитованих програма: *Обука за примену образовних стандарда и реализацију завршног испита у основном образовању и васпитању*, *Креативан рад са децом на превенцији злоупотребе психоактивних супстанци (ПАС)* и *Савремени приступи у настави српског језика и књижевности* Филозофског факултета у Нишу. Била је представник Нишавског округа и члан Радне групе Другог круга јавне расправе о нацрту стандарда знања, вештина и вредносних ставова (компетенција) за професију наставника у ЗУОВ-у 2010. године. Учествовала је у пројектима ЗУОВ-а, ЗВКОВ-а, Министарства просвете Републике Србије, ЦОП-а, Еразмус+. Сарађује са Филозофским факултетом у Нишу. Ментор је ученицима који су освојили девет републичких награда на такмичењима из српског језика и језичке културе и Књижевној олимпијади. Секретар је Подружнице Друштва за српски језик и књижевност из Ниша.

*Интервју је први пут објављен на *Филоблогу* 7. 4. 2024.

МИЛИЦА ВИЛЧЕК И САНДРА ЂОРЂЕВИЋ

Славећи Светог Трифуна и Срећење, у Алексинцу смо разговарале са Милицом Вилчек и Сандром Ђорђевић, професорима Српског језика у Основној школи „Љупче Николић” и некадашњим студентима Филозофског факултета Универзитета у Нишу.

Шта вас мотивише да несебично преносите знање својим ученицима из предмета Српски језик?

М. В.: *То је та нека посебна, дивна енергија која се среће код младих људи жељних знања, као и опуштена атмосфера, која је увек приметна на часовима додатне наставе, поготову када се прође опитински и окружни ниво такмичења. Како такмичарска екипа временом постаје попут мале породице, увек ми је велико задовољство да радим са такмичарима и помажем им да овладавају језичким системима, те да са разумевањем и уживањем плове световима књижевности. Тим часовима се увек радујем јер сваки сусрет са том сјајном децом значи нови талас енергије и нови извор радости. Своје ученике никада не оптерећујем пласманима. Важно ми је да овладају техникама израде теста и да их ослободим трење, која је увек присутна на такмичењима. Трудим се да на часовима додатне*

наставе стекну осећај да су део тима, да бодре једни друге и да помажу једни другима.

С. Ђ.: Од самог почетка каријере до данас имала сам прилике да се уверим у то да они ђаци који учествују на такмичењима из предмета Српски језик и књижевност чине то не само ради признања већ и из чисте љубави и поштовања, пре свега према језику народа свог, а онда и према свом наставнику, који их лаганим, али сигурним, корацима, обавезним и необавезним скаскама и, на крају крајева, личним примером уводи у поље културе и уметности. Почињу да им се отварају разнолика врата, почињу да спознају себе и оно што јесу. Тако инспирисани, жедни знања, мотивишу наставника да остане свеж и да и он непрестано учи са њима. У свакој се генерацији са групом ученика направи таква копча која их држи најмање до уписа на факултет. После завршене основне школе, та деца постају моји вечити пријатељи, уверени да им стојим на располагању за стручне савете, разговор, неретко и за сарадњу у разним пројектима.

На које начине се припрема ученика за такмичење из области књижевности разликује од припрема за такмичење из области језика, а шта им је слично?

М. В.: Нема ту неке посебне разлике осим што је припрема за Књижевну олимпијаду опширнија, али у исто време и ближа души због саме природе предмета истраживања. Чини се да се до седмог разреда ученици мало уморе од граматике, па им такмичење из књижевности постане нека врста освежења и велики изазов да искажу своје ставове и провере своја размислиња.

С. Ђ.: Такмичење из књижевности је уведено касније, те припрема за њега још увек није доведена до рутине, као што важи за граматику. Интересантно је то да моји такмичари из језика и књижевности најчешће нису исти ученици. Они који воле анализе читају више од школске лектуре; иако одлично познају и користе граматичка правила, праве пропусте и превиде приликом решавања задатака из граматике, лако упадају у замке и онда им Књижевна олимпијада дође као награда. Чини ми се да припрема такмичара из језика изискује веће ангажовања наставника. Није важно колико је ученик задатака урадио, већ је важно да се дискутује о поступку решавања, грешкама, дилемама и „зачкољицама” са наставником како би се ученик снашао у свакој ситуацији. Ученици вежбају из својих уџбеника и збирки задатака, али наставник је ту да проналази занимљиве задатке са замкама и да тако тренира ученике за такмичење.

Можете ли издвојити публикације које су вам ослонац у припреми обеју врста такмичења?

М. В.: Свакако су то уџбеници различитих издавача (на пример, Логос и Клет), граматика чији су аутори Живојин Станојчић и Љубомир Поповић, речници, збирке тестова или сами тестови са претходних такмичења и разни приручници који обилују dobrим примерима.

С. Ђ.: Мислим да треба да се користе читанке и граматике различитих издавачких кућа Логос, Клет, Едука, Фреска, затим „ГраMATика српског језика за гимназије и средње школе” Живојина Станојчића и Љубомира Поповића, „Правопис српскога језика” Матице српске, речници књижевних термина, теорије књижевности и, наравно, публикације Друштва за српски језик Србије – Тестови са општинских, окружних и републичких такмичења из српског језика и књижевности.

Да ли је стандардизација уџбеничких комплета пожељна и неопходна или ви имате другачије решење за повремене неусаглашености у системима такмичења?

М. В.: Стандардизација уџбеничких комплета је неопходна јер би се на тај начин избегле немиле ситуације које настају због неусаглашене терминологије и неких језичких решења. Колатерална штета у таквим ситуацијама су, наравно, ђаци и наставници. Пожељно би било направити један уџбенички комплет на националном нивоу, а сигурна сам да има људи којима би, на основу досадашњих издања уџбеника и стеченог искуства у писању уџбеника, било велико задовољство да напишу такве уџбенике. Квалитетни уџбеници у том случају не би били „уносан бизнис”, већ национално благо.

С. Ђ.: Свакако би олакшало припрему за такмичење, али наставник мора да прати све новине, укључујући и акредитоване публикације.

Каква су ваша искуства у припреми рецитатора?

М. В.: Када се пронађе добра песма и рецитатор чијој природи та песма прија, већ је завршен добар део посла у припреми. Проблем настаје у настојању да се песма казује прозодијски беспрекорно. Тада се аутентични доживљај губи у покушајима да се све нагласи исправно и да се свака дужина испитује и изговори, а, с друге стране, приликом здушног уметничког казивања акценатске грешке се поткрадају. Чини се да је у школској припреми рецитатора за републичке смотре, са временским оквиром и бројем часова уз остала такмичења, наш матерњи, али некњижевни, дијалекат, ипак, препрека. Требало би је претворити у предност.

С. Ђ.: *Узраст коме предајем је, чини ми се, најтежи за ову врсту такмичења. Посматрам рецитаторе, има сензибилних душа, без акценатских дужина, а има и оних који се разумеју у акценатска правила, а до краја песме, мислећи сконцентрисано на њих, често изгубе емоцију. За прве бирам песме које имају неку интересантну „тинејџерску причу”, а за ове друге – неке „језичке игарије”, краће, да се чује свака реч кад су већ ретки они који их добро изговарају. На Републичкој смотри у Ваљево била сам са неколико ученика, једна ученица освојила је прво место. Кад се поклоне добар рецитатор и песма која му лежи, без обзира на говорно подручје, успех се догађа. Моја највећа награда је кад ученик уочава напредак, то почиње да цени и, што је најсимпатичније, себе сматра правим уметником. Једини победник је поезија и њено што лепше казивање.*

Да ли сматрате да би и републички нивои такмичења требало да мењају своје центре или пак да су Тршић, Сремски Карловци и Ваљево добро трајно решење?

М. В.: *Без обзира на то што на републичким такмичењима учествују ученици из свих крајева наше земље, сматрам да центри треба да остану Тршић, Сремски Карловци и Ваљево, јер су то света места за наше ученике који се такмиче из области Српског језика и књижевности, као и велика мотивација за сама такмичења.*

С. Ђ.: *Волим промене, али ми, такође, смета и потреба да се све што је некад било, по сваку цену, промени. Сматрам та путовања једном врстом ходочаиша.*

Који републички такмичари су вам остали у сећању по запаженим резултатима, а данас су запослени у области културе или просвете?

М. В.: *Ученици који су учествовали на републичким такмичењима веома често су добри математичари, јер кроз ту област већ науче да изграђују системе у размишљању и решавању задатака, па им онда буде лако да пливају кроз море језичке грађе. Истим тим ђацима часови Српског језика представљају оне боје које им недостају у свету природних наука, па се зато моји такмичари најчешће паралелно са припремом за такмичења из Српског језика и књижевности припремају и за такмичења из Математике или Физике. Јасна Петковић, Александра Ранђеловић, Мила Дикић, Мина Дикић, Анђела Радивојевић, Лазар Стаменковић и Маша Илић – свакако су изузетни ђаци, које ћу увек радо и с поносом помињати и увек се присећати анегдота које су обележиле њихове такмичарске дане.*

С. Ђ.: *Анђела Живановић, рецитатор, сада васпитач по професији и члан градског хора „Шуматовац”, чест водитељ градских манифестација; Даница Алексић, правник, рецитатор, водитељ Позоришног фестивала у Алексинцу; Теодора Маринковић, сада студент медицине, а део глумачког ансамбла Медицинског факултета у Нишу; Теодора Марковић, Комуницирање и односи с јавношћу на Филозофском факултету у Нишу; Катарина Барјактаровић – филолошко одељење Прве нишке гимназије; Марко Стојановић, будући микробиолог, покретач многих културних и еколошких пројеката у Алексинцу, заклето чувар традиције (аутор изложбе народних ношњи); Јована Стаменковић, студент арапског језика на Филолошком факултету у Београду; Миодраг Брзаковић, део победничке екипе телевизијског квиза „Потера”, са фасцинантним доприносом екипи. Многе нисам споменула јер се данас баве сасвим другачијим пословима.*

Имате ли савете за младе србисте запослене у основним школама, средњим стручним школама и гимназијама?

М. В.: *С обзиром на то да наставници Српског језика у основним школама јако квалитетно припремају и негују такмичаре из области српског језика и књижевности, те да су републички такмичари из језика и језичке културе прави мали филолози, мишљења сам да професори у гимназијама и у средњим стручним школама морају обавезно да их потраже и пронађу на самом почетку прве године, мотивишу их да наставе даље и сами да наставе да негују код њих љубав према језику и књижевности, без обзира на профил школе и њене смерове. Младим колегама управо такмичари треба да буду „одскочна даска”.*

С. Ђ.: *Немам искуства са припремом ученика средњих школа за такмичење, али кад би ми се указала прилика, учинила бих све да се континуитет посвећености настави језика одржи истом снагом, без обзира на наставни садржај. Подржавам иницијативу Друштва за српски језик и књижевност да се књижевност и језик изучавају у школама као засебни предмети. Преобиман програм градива из граматике у основним школама тражи своје, те остаје недовољан простор, неопходан за развијање вештине уочавања естетске вредности књижевних дела. Наравно, помогао би и повећан број недељних часова из предмета. Надам се да ће младе колеге изнети промене боље.*

Шта се променило у приступу и начину рада од самог почетка ваших каријера до данас?

М. В.: *Промене су велике и мислим да нису донеле баш много добра. Наставник је „затрпан” обесмишљеном „папирологијом”, због чега форма често замењује суштину. Улога наставника и школе прилично је нарушена, па и наружена. Међутим, верујем у снагу подмлатка са којим радим и од ког и сама учим.*

С. Ђ.: *Данас користим савремене методе и приступе настави. Савремене технологије нису више само иницијатива и потреба самог наставника, већ су и радна обавеза. Стреми се кооперативном учењу. Акцент је на индивидуализацији и већој слободи наставника у ново време интернет-генерација. Бројни семинари ЗУОВ-а олакшавају нам сналажење, може се написати дошколовање, и оснажују нас.*

Познато нам је да и ви делате у области алексиначке културе. Шта бисте издвојиле као посебно драго и значајно?

М. В.: *Најдраже ми је било искуство организовања зимских кампова у Липовцу 2003. и 2004. године и организација великог броја радионица: језичких, драмских, креативних, песничких, спортских, планинарских... Ово сјајно дружење крунисано је новинама које су истакле лепоту и разноврсност дружења, као и снагу пријатељства и добрих међуљудских односа међу децом и колегама. Због великог задовољства гостију и наших ђака, дружење се настављало крајем лета у Хисару, познатом туристичком центру у Бугарској. Посебно су ми драге и две представе за које сам писала сценарио и бирала музику. Обе сам радила са својим основцима и колегама из Школе и изведене су у Центру за културу: „Извините никад више” и „Заврзлама у Ел-Еј-у (Лос Алексинцу)”, о чему је извештавано у „Просветном прегледу”.*

С. Ђ.: *Кроз уређивање школског листа промовишем не само живот школе већ и родног краја и околине. Сваке године имамо по неколико прилога – о манифестацијама, културним новинама, обнављању традиције, у организацији Центра за културу и Градске библиотеке, Канцеларије за младе и сл. Извештавамо о томе где су и чиме се баве наши бивши ученици. Некада сам имала прилике да представе које спремам за Дан школе прикажем ширем кругу посетилаца, у сали Центра за културу. Преко часова на Скајпу, заједно са наставницом Енглеског језика Слободанком Китановском, размењивали смо податке о културном благу завичаја са основном школом из Словеније и гимназијом на Цетињу. У сарадњи са професором Историје Зораном Стевановићем и библиотекарком Синишом Голубовићем, од заборављања су отргнути многи значајни људи и догађаји из алексиначког краја.*

Лекторисала сам многе радове објављене у обновљеном издању часописа „Караџић”. За школски сајт, Јутјуб, градске новине извештавало се кроз културне дневнике, емисије „Двоугао” (између најуспешнијих такмичара, из свих области), а пригодним сценаријима за филм редовно обједињујем пројекте и активности у којима учествују сви разреди, сви предмети и који трају по неколико месеци.

Кратке биографије

Милица Вилчек (1972: Алексинац) дипломирала је на Групи за српски језик и књижевност Филозофског факултета у Нишу. Ради у Основној школи „Љупче Николић” од 1998. године. Годину дана држала је вежбе из предмета Фонетика и Синтакса на Групи за српски језик и књижевност на Филозофском факултету у Нишу. Два пута је била један од организатора седмодневног Зимског кампа у Липовцу, који је био организован ради братимљења деце из бугарског града Хисара и из Алексинца, као и један од реализатора радионица *Проналажење и неговане оног што нас спаја и превазилажење оног што нас раздваја*. Организовала је књижевне вечери у Градској библиотеци, уређивала различите културно-уметничке програме у Центру за културу и уметност, била део жирија на општинским смотрема рецитатора. У самој школи водила је рецитаторску секцију, спрема ученике за такмичења из области српског језика и језичке културе, као и за такмичење Књижевна олимпијада. Њени такмичари остварују запажене резултате својим учешћима на републичким смотрема рецитатора и високим пласманима на републичким такмичењима из области српског језика и књижевности. Уређивала је школски лист *Основац*, који је двапут награђен под њеним уредничким надзором, и то другом и трећом републичком наградом Друштва за српски језик и књижевност за најбољи школски лист, промовисала је поменути часопис са ученицима и Стручним већем на 65. Међународном београдском сајму књига. Члан је Издавачког савета Алексинца.

Сандра Ђорђевић (1970: Алексинац) дипломирала је на Групи за српски језик и књижевност Филозофског факултета у Нишу. Тренутно ради у ОШ „Љупче Николић” у Алексинцу, а на почетку радног века у Алексиначкој гимназији као професор и библиотекар, као и председник Актива Српског језика у Алексинцу. Ментор је такмичара који освајају награде на највишим нивоима такмичења из Српског језика и књижевности, а врло често и на смотрема рецитатора. За литерарне саставе награђиван је рад њених ученика од стране Друштва „Свети Сава”, Вукове задужбине, Кола српских сестара, *Вечерњих*

новости, Дечијег културног центра Београд, Центра за културу Алексинац, Библиотеке „Вук Караџић” у Алексинцу, УГ „Креатива”. Уредник је школског часописа *Основац*, који је вишеструки добитник награде коју додељује Друштво за српски језик и књижевност Србије, у категорији основних школа. Овај часопис је 2022. године представљен на Сајму књига у Београду. Рад из области граматике српског језика на тему *Појам апсолутног и релативног значења глаголског облика на примеру презента* (билингвални час) уврштен је у електронску базу података ЗУОВ-а, као и рад *Улога драмске секције у образовном процесу*. Рад *Лексика куће и покућства села Доњи Крупац* објављен је у првом обновљеном издању часописа *Караџић*, који издаје Завичајни музеј Алексинац. Лектор је књига *Гимназија у Алексинцу од 1918. до 1941. године*, *Српска православна црква у алексиначком крају*, у издању Библиотеке „Вук Караџић” Алексинац, и *Историја Алексинца и околине од 1918. до 1941. године*, у издању Центра за културу и уметност Алексинац. Учесник је Летње академије за земље југоисточне Европе на Цетињу: *Људска права у акцији*, 2016. Затим, покретач је и реализатор пројекта *Знање у фокусу*. Тренутно је члан Издавачког савета Центра за културу и уметност, Алексинац.

*Интервју је први пут објављен на *Филоблогу* 14. 2. 2023.

ЕЛВИРА МИТИЋ

Славећи Савиндан, у Бабушници смо разговарале са Елвиром Митић, професором Српског језика и књижевности у Гимназији „Вук Караџић” и некадашњим студентом Филозофског факултета Универзитета у Нишу.

Шта Вас мотивише да несебично преносите знање својим ученицима из предмета Српски језик и књижевност?

Чињеница је да живимо у времену када су друштвене мреже преузеле примат, али то не значи да децу не можемо заинтересовати ни за шта друго. Деца се „нађу” у једном друштву, оваквом или онаквом, и нису она „крива” ни за шта, већ је друштво одговорно за њихово „обликовање”. Велику улогу у формирању младих имају и наставници. Ако наставник уме ученицима да пружи добру мотивацију, они ће узвратити већом заинтересованошћу. Када код деце видим вољу за учењем, будућу заинтересованост, онда је то моја покретачка снага која ме тера да радим више и квалитетније.

На које начине се припрема ученика за такмичење из области књижевности разликује од припрема за такмичење из области језика, а шта им је слично?

Искрено, више уживам у припреми такмичења из области књижевности, ту имамо и више остварених резултата. Граматика је права и прва наука, ту имамо правила која треба научити и вежбати. За такмичење из књижевности интересују се деца која воле да читају. То такмичење поред текста подразумева и учење о писцу и учење књижевнотеоријских појмова, али љубав према читању остаје покретачки мотив за ову врсту такмичења. На припремним часовима ми продубљујемо анализу започету на редовним часовима, на којима, нажалост и неретко, немамо довољно времена за квалитетну анализу због преобимних програма. То је време када деца могу додатно да изразе себе. На тим часовима – кроз разговор о делима – ми се међусобно упознајемо, тако да се на тим часовима учи, али све то је заоденуто једном пријатељском атмосфером. Оно што је моје искуство показало јесте то да на додатној настави време брзо пролети, некада се задржимо дуже него што смо предвидели, некада смо мотивисани да радимо сваки дан.

Наравно, додатни мотив је тај што све ово са собом носи компетитивни елемент – деца воле да освоје диплому или неко од прва три места. Ми смо мала школа, из малог смо места и често због тога носимо извесне комплексе. На тим такмичењима деца схватају да су у истом рангу са децом из већих градова и школа, да нема места самоомаловажавању, напротив.

Можете ли издвојити публикације које су Вам ослонац у припреми обеју врста такмичења?

У припреми такмичења користим акредитоване уџбенике за средњу школу. Логосови уџбеници имају благу предност у односу на друге издаваче.

Да ли је стандардизација уџбеничких комплекта пожељна и неопходна или Ви имате другачије решење за повремене неусаглашености у системима такмичења?

Стандардизација уџбеничких комплекта је неопходна!

Каква су Ваша искуства у припреми рецитатора?

Можда је код такмичења у рецитовању најважније припремити ученике да је ту заиста важно учествовати и уживати у том учествовању, а не нужно освајање неког места. Неоспорно је да је ту присутан субјективни став, често учесници буду незадовољни одлуком жирија, онда све то често прате непријатне ситуације. Међутим, саме припреме су задовољство када се ослободимо приоритета освајања места – онда је само искуство које деца доживе на тим такмичењима изузетно по себи.

Да ли сматрате да би и републички нивои такмичења требало да мењају своје центре или пак да су Тршић, Сремски Карловци и Ваљево добро трајно решење?

Волела бих да то остане тако како је било и до сада – Тршић, Сремски Карловци и Ваљево.

Који републички такмичари су Вам остали у сећању по запаженим резултатима, а данас су запослени у области културе или просвете?

Теодора Алексић, дипломирани филолог, Филозофски факултет у Новом Саду, као и Јована Миленковић, мастер филолог (за српски језик и књижевност), Филозофски факултет у Нишу. Јована је тренутно запослена у истој школи у којој и ја радим – СШ „Вук Караџић” са домом ученика у Бабушници. Истакла бих још једног бившег ученика – Јована Ђорђевића. Нажалост, нисмо учествовали на републичком такмичењу због пандемијских услова, али Јован је био изузетан по много чему, ученик због којег сте срећни што се бавите послом којим се бавите. Јован је тренутно студент на основним академским студијама Србистике баш на Филозофском факултету у Нишу. И студенти нишке Србистике Невена Јовановић и Јован Андрејић иду истим стопама.

Имате ли савете за младе србисте запослене у основним школама, средњим стручним школама и гимназијама?

Можда ће ово звучати као фраза – треба да воле свој посао! Бити у контакту са децом, са младим, паметним људима, учествовати у

њиховом образовању и формирању није само посао, то је позив који носи са собом задовољство и испуњеност. „Ми не можемо да учимо дете како да буде уметник, али му можемо помоћи да само развије – око које види, руку која слуша, душу која осећа” (Марија Монтесори).

Шта се променило у приступу и начину рада од самог почетка Ваше каријере до данас?

С временом сам схватила да ученицима треба дати више простора да сами истражују. Опет према речима Марије Монтесори: „Помози ми да то сам учиним”.

Мотивишете ли своје ђаке да упишу студије националне филологије?

Да. Нарочито ако код деце препознам таленат и љубав, али и истрајност.

Кратка биографија

Елвира Митић (1973: Бабушница) дипломирала је на Групи за српски језик и књижевност Филозофског факултета у Нишу. Тренутно ради у СШ „Вук Караџић” са домом ученика у Бабушници као професор и библиотекар, као и председник Актива Српског језика и књижевности у Бабушници. Ментор је такмичара који освајају награде на највишим нивоима такмичења из Српског језика и књижевности, а често и на смотрема рецитатора. Уредник је школског часописа *Поглед*. Лектор је и рецензент књига *60 година средње школе у Бабушници од 1961. до 2021.* у издању СШ „Вук Караџић” са домом ученика у Бабушници и Пи-преса у Пироту, као и збирке песама Радољуба Маринковића *Песме* у издању Библиотеке Дома културе Бабушница.

*Интервју је први пут објављен на *Филоблогу* 26. 1. 2024.

АНИЦА ВИШЊИЋ

Славећи март, месец српског језика, разговарале смо са Аницом Вишњић, руководиоцем Службе за издавачку делатност Медицинског факултета Универзитета у Нишу и некадашњим студентом Филозофског факултета Универзитета у Нишу.

Који предмети са студија националне филологије Вам у пракси највише користе у процесу лектуре?

У процесу лектуре неопходно је познавање свих језичких нивоа, почев од фонетско-фонолошког, преко морфолошког и творбеног, па све до синтаксичког и лексичког. Поред граматичке и језичке норме, важно

је правилно коришћење ортографске, односно правописне, норме стандардног српског језика.

Које граматике, речнике и језичке приручнике најчешће користите у процесу лектуре текста?

У раду најчешће користим следећу литературу: Митар Пешикан, Јован Јерковић, Мато Пижурица, „Правопис српскога језика”, Матица српска, Нови Сад 2017; Речник САНУ; „Речник српскога језика”, Матица српска, 2007; Иван Клајн, Милан Шипка, „Велики речник страних речи и израза”, Прометеј, Нови Сад 2006; Софија Мићић, „Медицински речник: енглеско-српски, српско-енглески”, друго издање, 2011.

Да ли чешће радите лектуру директно на рачунару или практикујете да радите лектуру одштампаног текста?

При првом читању и кориговању текста практикујем рад на рачунару. Корисно је да завршну проверу урадим на одштампаном тексту. Такође, пожељна је пауза од барем неколико дана између ова два читања.

Да ли се и на који начин разликују процес Ваших првих лектура и типови измена у односу на Ваш процес лектуре данас?

Лектура којом се бавим специфична је по томе што се тиче стручних текстова из области медицине. У том смислу, веома је важно искуство које се стиче у овом послу, јер се временом боље упознају и разумеју захтеви и проблеми у процесу лектуре стручних текстова. Ово се нарочито односи на стручну терминологију и тражење адекватног језичког израза.

За које конкретне текстове сте били лектор? Каква су Ваша искуства?

Медицински факултет у Нишу издаје три научна часописа из области медицинских и стоматолошких наука: „Acta facultatis medicae Naissensis”, „Acta medica Medianae”, „Acta stomatologica naissi”. Од почетка свог радног ангажовања задужена сам за лектуру радова и апстраката радова који се објављују у овим научним часописима. Такође, бавим се лектуром наслова дипломских радова, докторских дисертација и специјалистичких радова. Била сам ангажована и као лектор појединих монографија и уџбеника. Како се лектура којом се бавим тиче стручних и научних текстова, моје искуство темељи се на проналажењу најадекватнијег начина да се задовоље

карактеристике научног стила изражавања, који подразумева истинитост у саопштавању чињеница и логичност у изражавању мисли. Посебан изазов представља стилистичка неутралност језика у научној стилистици. Из овога произлази потреба за усаглашавањем научног стила са духом српског језика, која је наметнута великим утицајем термина из страних језика, па и саме синтаксичке конструкције која се преузима из нематерњих језика. Нарочито је присутан утицај енглеског језика.

Којим областима су припадали текстови чију лектуру сте радили? Каква су Ваша искуства у вези са тим?

Текстови које сам лекторисала односе се на све области медицине: интерна медицина, хирургија, ортопедија, офталмологија, неурологија и др. Свака од области медицине садржи своју специфичну стручну терминологију, а често се дешава да се поједини стручни термини различито користе кроз медицинску литературу. Зато је велики изазов одабрати адекватно решење за правилно коришћење одређених стручних речи и термина, прилагодити их језичкој норми, природи српског језика, а при томе не нарушити језик струке. Постоји пуно примера за стручне речи и изразе који су се усталили у медицинској литератури, а можда нису језички најприхватљивији, па се поставља питање да ли у овим случајевима уопште треба вршити корекције. У таквим случајевима би требало да лектор буде веома опрезан.

Да ли сте у процесу лектуре у контакту са аутором, преводиоцем или уредником конкретног текста?

Значајна је добра сарадња са ауторима, преводиоцима и професорима енглеског језика у процесу лектуре. Понекада је неопходно консултовати се са ауторима текста када су реченице и делови текста недовољно разумљиви. У таквим околностима аутори додатно саопштавају тачну информацију коју би требало пренети, а задатак лектора је да то адекватно стилски уобличи на разумљив и језички прихватљив начин. Како сам већ напоменула, утицај енглеског језика је велики у стручним медицинским текстовима. Често се при писању на српском језику задржавају термини, синтагме, па и читаве реченичне конструкције из енглеског језика. Синтагме и реченице преводе се буквално са енглеског на српски језик, чиме не само да се нарушава дух српског језика и неправедно запоставља лексика српског језика већ се често сама информација и значење могу на погрешан начин интерпретирати. Зато је пожељна консултација са професорима енглеског језика, који могу пружити тачан увид у

значање термина, синтагми и реченица. У Служби за издавачку делатност Медицинског факултета у Нишу ради тим лингвиста који чине србисти и англисти. Међусобна сарадња у оквиру рада Службе доприноси бољем квалитету лектуре текстова.

Да ли након интензивног бављења лектуром другачије читате оно што сами напишете? На који начин?

Након интензивног бављења лектуром свакако да другачије читам оно што и сама напишем. Лектура ми помаже у настојањима да на најбољи начин сагледам могућности правилне и адекватне употребе језика.

Шта бисте поручили младим србистима који размишљају о томе да буду лектори?

Избор студија србистике данас је важнији него икада пре. Млади људи који су се определили за студије србистике требало би да буду свесни своје улоге коју ће имати у друштву у ком живе и раде. Изузетност посла којим ће се бавити огледа се, између осталог, и у томе што ће имати прилике да свој утицај остварују на генерације које долазе. Ово је изузетно одговоран, али и леп посао, пре свега због тога што језик није само друштвена категорија, већ и духовна.

Младим србистима који размишљају о томе да буду лектори поручила бих да је лектура, нарочито стручних текстова, пре свега истраживачки посао. Лепота, драж и изазови овог процеса огледају се у томе што лекторисање текстова пружа могућност за стручно усавршавање, али и прилику да се негује, чува и развија једно од највећих блага од националног интереса, матерњи језик.

Која успомена Вам је посебно драга из периода студирања на Филозофском факултету у Нишу?

Из периода студирања памтим дружења са својим колегама, нашу сарадњу и међусобну подршку. Срећна сам што сам са многима од њих развила дивна пријатељства, која су се одржала и након завршетка студија.

Кратка биографија

Аница Вишњић (1973: Ниш) дипломирала је на Групи за српски језик и књижевност Филозофског факултета у Нишу. Тренутно ради на Медицинском факултету Универзитета у Нишу. Своју професионалну каријеру започела је као професор српског језика и радила је у основним и средњим школама у Нишу. Након неколико година рада у

просвети, добила је понуду од Медицинског факултета у Нишу да ради као лектор за српски језик у издавачкој јединици овог факултета. Нови пословни изазов пружио јој је могућност даљега усавршавања знања о језику, нарочито на пољу стручне терминологије, коју је важно прилагођавати духу српског језика. Како Медицински факултет у Нишу има богату издавачку активност, издаје три научна часописа, уџбенике, монографије, практикуме, научне књиге, историографије, атласе, зборнике радова, посебна и друга издања, указала се потреба за формирањем нове стручне службе за издавачку делатност, у циљу побољшања квалитета и боље организације издавачког процеса. Сачињен је тим који ће радити у Служби, који чине лингвисти, лектори за српски и енглески језик, преводилац и стручно-технички сарадници. Тренутно ради као руководилац ове службе, што јој је пружа могућност да прошири своје пословне видике, открије и усавршава своје потенцијале. У оквиру Службе задужена је за промоцију издаваштва, коју је обављала у градовима Србије, на сајмовима књига и стручним конгресима, али и у иностранству, где посебно издваја посету Масариковом универзитету у Брну (Чешка) и Универзитету у Месини (Италија).

*Интервју је први пут објављен на *Филоблогу* 27. 3. 2024.

БИЉАНА МИЧИЋ И ВЛАДИМИР МИЧИЋ

Славећи Светог Трифуна и Сретење, у Лесковцу смо разговарале са мр Биљаном Мичић и Владимиром Мичићем, професорима Српског језика и књижевности у лесковачкој Гимназији, некадашњим студентима Филозофског факултета Универзитета у Нишу.

Шта вас мотивише да несебично преносите знање својим ученицима из предмета Српски језик и књижевност?

Б. М.: *Основна мотивација лежи у љубави коју осећам према племенитом позиву који сам одабрала и у чврстом уверењу да је настава матерњег језика изузетно важна карика у изградњи културног и националног идентитета. Ширина предмета који обухвата и наставу језика и наставу књижевности пружа много могућности за подстицање самосталног рада и размишљања ученика, за повезивање са другим предметима и ваннаставним искуствима деце, као и за развој кључних међупредметних компетенција.*

В. М.: *Пре свега, мотивише ме радост сусрета са младим људима жељним знања, ученицима који учење не доживљавају као намет од стране наставника или родитеља, већ као вид рада на себи. Такви*

млади људи уносе радост у наш посао и свакодневни сусрет са њима драгоцено је искуство за сваког наставника.

На које начине се припрема ученика за такмичење из области књижевности разликује од припрема за такмичење из области језика, а шта им је слично?

Б. М.: *Припрема ученика за такмичење из области књижевности подразумева јако широк увид у различита подручја науке о књижевности. Подразумева редовно и предано читање, али и упознавање са секундарном литературом – књижевноисторијским, књижевнокритичким и књижевнотеоријским текстовима. Припрема ученика за такмичење из области српског језика и језичке културе усмерена је пре свега на практичну примену теоријског знања, на разумевање структуре језика и начина на који он функционише, на именовање граматичких појава и рад на одабраним текстовима. Оно што им је заједничко јесте усмереност ка збиркама тестова које су оријентација у раду. И једно и друго подразумева стрпљење и посвећеност, како ученика тако и наставника.*

В. М.: *Припрема ученика за такмичење из области књижевности захтевнија је пре свега због обима наставних садржаја који су програмом и динамиком тог такмичења предвиђени. Припрема подразумева неговање и развијање културе читања и тумачења књижевних дела, усвајање књижевнотеоријских и књижевноисторијских знања, познавање препоручене критичке литературе, што је захтеван и дуготрајан процес који у времену глобалних мрежа и генерација ученика које кликом долазе до информација постаје готово подвижнички подухват вредан сваке пажње и похвале. На другој страни, припрема ученика за такмичење из језика посао је на коме се ради са посебном љубављу и који подразумева континуитет у раду – од основне школе до средњошколске надоградње. Та припрема углавном је усмерена ка практичној примени наученог, ка раду на текстовима и ка изради тестова.*

Можете ли издвојити публикације које су вам ослонац у припреми обеју врста такмичења?

Б. М.: *Основна литература јесу средњошколски уџбеници – граматике и читанке – различитих издавачких кућа који су одобрени од стране Министарства. Поред тога, усмерени смо на „Правопис српскога језика”, Речник Матице српске, „Речник књижевнотеоријских појмова”, на одабрану секундарну литературу у*

сфери књижевности и на задатке који се индивидуално припремају према потребама ученика.

В. М.: За припрему ученика за такмичења поред средњошколских уџбеника одобрених од стране Министарства и препоручене литературе („Речник књижевних термина”, различити лингвистички речници) ученицима припремам материјале које могу да користе у даљем раду као подсетнике о пређеним наставним садржајима. Поред тога, препоручујем им да тестове за проверу знања из језика и књижевности потраже у издањима Друштва за српски језик и књижевност Србије.

Да ли је стандардизација уџбеничких комплекта пожељна и неопходна или ви имате другачије решење за повремене неусаглашености у системима такмичења?

В. М.: Стандардизација уџбеничких комплекта у великој мери би олакшала припрему за такмичења, нарочито за такмичење из књижевности, с обзиром на то да читанке неретко доносе различите одломке, а аутори појединих уџбеника се различито односе према обиму података које нуде (књижевноисторијских и књижевнотеоријских). Стандардизацијом уџбеника јасније би се видела очекивања у области језика – да ли је акценат на именовану граматичких појава или на практичној примени наученог.

В. М.: Сигуран сам да би стандардизација уџбеника помогла у решавању проблема који се јављају приликом састављања тестова. У читанкама су понуђени различити наставни садржаји из изборног програма, разликују се и репрезентативни одломци из лектира и обимнијих дела, што ученицима отежава припрему за такмичење. Аутори граматика имају начелно различите приступе обради наставних садржаја – једни су за традиционалне приступе настави, други за програмирано усвајање знања. Због свега наведеног, стандардизација уџбеника је и оправдана и неопходна.

Каква су ваша искуства у припреми рецитатора?

В. М.: Ученике охрабрујем да развијају своја интересовања у том смислу, али не подстичем нарочито такмичарски дух с обзиром на уплив субјективног фактора при процени. Бирамо песме по сензибилитету ученика, разговарамо о стиховима, радимо на интерпретацији, сугестивности, рецитаторском ставу. Међутим, мој је утисак да непознавање стандарднојезичког акценатског система пресудно утиче на слабији пласман наших ученика. Зато

инсистирам на томе да ово такмичење ученици прихвате као лепо дружење са поезијом и са онима који поезију воле.

В. М.: *Рад са ученицима у драмско-рецитаторској секцији посебно је интересантан. Осмишљавање и припрема различитих сценских програма радост је за све који у томе учествују. Искуства са смотри рецитатора су лепа, драгоцене. Ученике подстичем да учествују у овим активностима како би развијали културу јавног наступа, исказивали своју креативност, освајали сценски простор.*

Да ли сматрате да би и републички нивои такмичења требало да мењају своје центре или пак да су Тршић, Сремски Карловци и Ваљево добро трајно решење?

В. М.: *Сматрам да би требало изаћи у сусрет наставницима и ученицима који пут Тршића или Сремских Карловаца крећу са јако удаљених места. Организација је врло тешка и захтевна, изискује велики напор и ученика и наставника, тако да верујем да би прављење одабраних центара знатно олакшало учеиће на такмичењу. Тршић, Сремски Карловци и Ваљево могли би бити дестинација на коју би се, по могућству, упутили награђени ученици.*

В. М.: *Проблем организације републичких такмичења могао би се решити измештањем у универзитетске центре, чиме би се умногоме олакшао одлазак на такмичење ученика из удаљених средина. Ово је питање посебно интересантно, јер искуства учесника у овим такмичењима су различита и пре свега зависе од ставова које локалне заједнице имају према опредељивању финансијске подршке школама.*

Који републички такмичари су вам остали у сећању по запаженим резултатима, а данас су запослени у области културе или просвете?

В. М.: *Велики је број деце који је учествовао на овим такмичењима. Сви су ми на неки начин остали у сећању – по раду, разговорима, заједничком времену које смо проводили на припремама и такмичењима, по лепим искуствима и драгоценим успоменама. Неки од њих остали су у сфери просвете, неки су бирали економију, права, медицину, стране језике... Поменућу тек неке од њих: Исидора Арсић, Тијана Јовановски, Алекса Станковић, Анђела Рајковић, Лука Гроздановић, Катарина Мичић...*

В. М.: *За двадесет година рада имао сам прилику и част да упознам успешне такмичаре, као и да сарађујем са многим ученицима који су учествовали на различитим такмичењима и са њих се враћали награђени. Издвојићу тек неколико, надајући се да остали који нису поменути неће замерити – лингвиста Стефан Милосављевић,*

асистент на факултету у Грацу, Емилија Николић (тада Јовић), асистент на Департману за руски језик и књижевност Филозофског факултета у Нишу, Андреа Стољковић, студент генерације на србистичком одсеку у Новом Саду, Богдана Чепкеновић, Марија Јовановић, Емилија Илић, Милутин Станић, Михајло Поповић...

Имате ли савете за младе србисте запослене у основним школама, средњим стручним школама и гимназијама?

Б. М.: *Мој савет је да верују у свој избор, да увек буду свесни значаја и одговорности, племенитости нашег позива, да буду истрајни и стрпљиви, принципијелни и увек отворени према деци којима је потребна додатна помоћ или која желе и могу више.*

В. М.: *Једини савет који бих могао да им упутим јесте да воле свој посао, да истрајавају у раду и да буду свесни чињенице да ће бити узор генерацијама којима се обраћају, што није мала одговорност. Позив наставника је због тога одговорнији од других.*

Шта се променило у приступу и начину рада од самог почетка ваших каријера до данас?

Б. М.: *Променила су се интересовања деце, њихов поглед на свет, њихове потребе, начин живота, комуникације, што нужно изискује прилагођавање наставника. Суштински се мој однос према раду није променио, само је сада потребно много више енергије да се деци приђе, да се заинтересују за језик и књижевност, да се комбинују различити путеви и приступи како би се остварили предвиђени исходи.*

В. М.: *Променило се много тога – пре свега у односу ученика према школи и обавезама, промениле су се и околности у којима радимо, променио се и однос према раду и вредновању рада. Нажалост, све наведене промене нису водиле бољитку, чега смо сви који у просвети радимо свесни. Све то намеће и другачије ангажовање наставника да ученике заинтересује и мотивише за рад.*

Познато нам је да и ви делате у области лесковачке културе. Шта бисте издвојили као посебно драго и значајно?

Б. М.: *Издвојила бих рад у Задужбини „Николај Тимченко“, сарадњу са Лесковачким културним центром (манифестација „У ритму дијалекта“; Конкурс за кратку причу „Вукашин Цонић“), сарадњу са Народном библиотеком „Радоје Домановић“ (манифестација „Уметник из школске клупе“), сарадњу у трибинским програмима које организују поменуте институције и сарадњу са часописима „Наше стварање“ и „Нови легат“.*

В. М.: *Пре свега, издвојио бих рад у Задужбини „Николај Тимченко”, чији сам руководилац. То ангажовање интензивирало је моју сарадњу са бројним културним и научним институцијама. Лесковачки културни центар и Народна библиотека „Радоје Домановић” су организатори су манифестације Дани Николаја Тимченка, а сарадњу са овим институцијама остварујем и у њиховим трибинским програмима.*

Кратке биографије

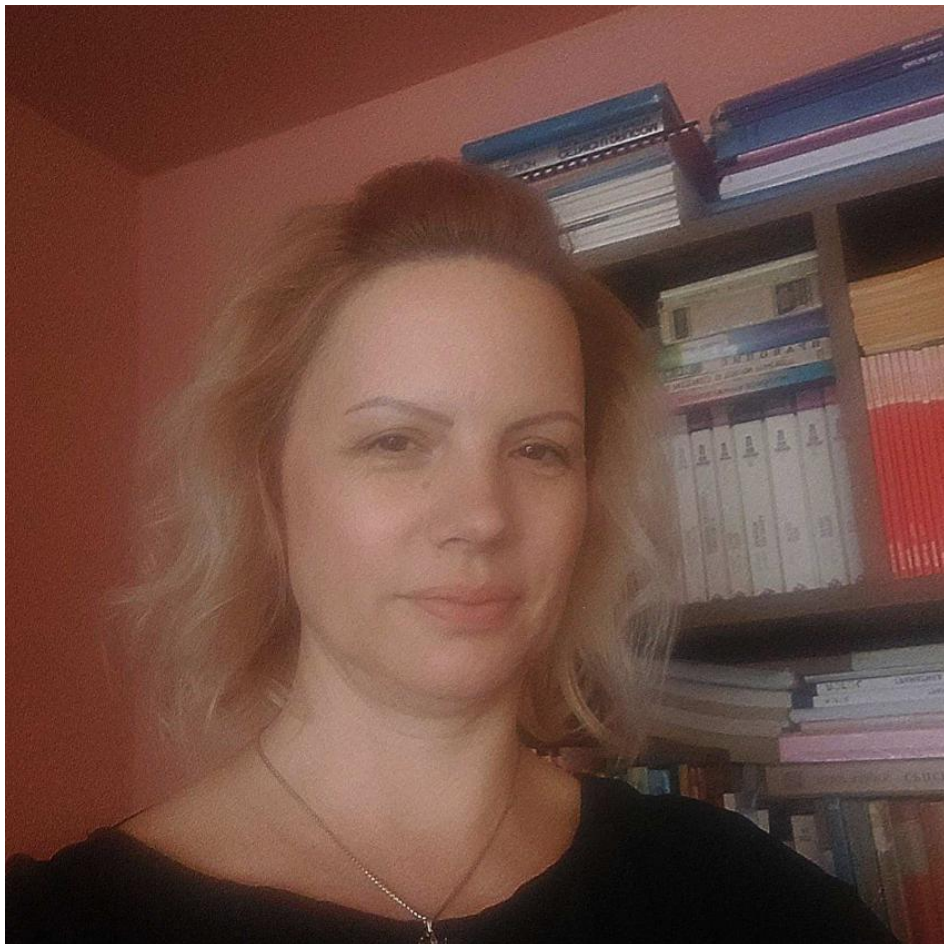
Биљана Мичић (1978: Параћин) – студије српског језика и књижевности завршила је на Студијској групи за српски језик и књижевност Филозофског факултета у Нишу 2001. Магистарску тезу под насловом *Поезија и поетика Милана Дединца* одбранила је 2012. године. Бави се књижевном критиком и есејистиком. Од 2009. године је у уредништву часописа *Наше стварање*. Радове је објављивала у стручним и научним публикацијама, те у часописима и листовима: *Књижевна реч* (Београд), *Књижевност и језик* (Београд), *Књижевни магазин* (Београд), *Књижевни лист* (Београд), *Књижевне новине* (Београд), *Летопис Матице српске* (Нови Сад), *Градина* (Ниш), *Наше стварање* (Лесковац), *Philologia Mediana* (Ниш), *Прича* (Београд/Ниш), *Помак* (Лесковац), *Корац* (Крагујевац), *Новине Београдског читалишта* (Београд), *Hereticus* (Београд). Ауторске књиге: *Под језиком, над говором: Огледи о Настасијевићу и Џунићу*, Алтера, Београд 2010; *Песник окованих визија: Поезија и поетика Милана Дединца*, Altera Books, Београд 2014. Приређивачки рад: *Николај Тимченко, Између стваралаштва и егзистенције: О Андрићу и Црњанском*, Задужбина Николај Тимченко, Лесковац 2011, приредили: Биљана Мичић и Владимир Мичић; *Момчило Настасијевић*, Антологијска едиција Десет векова српске књижевности, књига 61, Матица српска, Нови Сад 2016, *Оскар Давичо*, Антологијска едиција Десет векова српске књижевности, књига 65, Матица српска, Нови Сад 2017, *Вељко Милићевић*, Антологијска едиција Десет векова српске књижевности, књига 135, Матица српска, Нови Сад 2020. Живи у Лесковцу. Ради као наставник Српског језика и књижевности у Гимназији Лесковац.

Владимир Мичић (1975: Ниш) – студије српског језика и књижевности завршио је на Студијској групи за српски језик и књижевност Филозофског факултета у Нишу 2003. Радове је објављивао у стручним и научним публикацијама, те у часописима и листовима: *Летопис Матице српске* (Нови Сад), *Књижевни магазин* (Београд), *Књижевни лист* (Београд), *Књижевност* (Београд),

Београдски књижевни часопис (Београд), Задужбина (Београд), *Наше стварање* (Лесковац), *Philologia Mediana* (Ниш). Живи и ради у Лесковцу. Приређивачки рад: Николај Тимченко, *Између стваралаштва и егзистенције: О Андрићу и Црњанском*, [прир. Биљана Мичић и Владимир Мичић], Задужбина „Николај Тимченко”, Лесковац 2011; Николај Тимченко, *Смисао приповедања*, [прир. Владимир Мичић]; Алтера, Београд 2013; Николај Тимченко, *Будно око: Књига о Васку Попи*, [прир. Владимир Мичић], Задужбина „Николај Тимченко”, Лесковац 2018; Николај Тимченко, *На страни човека: Записи о српској прози*, [прир. Владимир Мичић], Задужбина „Николај Тимченко”, Лесковац 2019; Зоран Б. Младеновић, *Царичин град у побуни и тишини*, [прир. Владимир Мичић], Лесковачки културни центар, Лесковац 2019; *Николај Тимченко у своје и у новом добу*. Зборник 2, [прир. Јован Пејчић, Владимир Мичић], Задужбина „Николај Тимченко”, Лесковац 2020; Николај Тимченко, *Песников свет. О поезији Фридриха Хелдерлина*, [прир. Владимир Мичић], Задужбина „Николај Тимченко”, Лесковац 2022.

*Интервју је први пут објављен на *Филоблогу* 14. 2. 2023.

ИВАНА БОГОЈЕВИЋ

Славећи Видовдан, разговарамо са Иваном Богојевић, некадашњим студентом Филозофског факултета у Нишу, данас професором Српског језика и књижевности у књажевачкој Техничкој школи.

Шта Вас мотивише да несебично преносите знање својим ученицима из предмета Српски језик и књижевност?

Мотивацију налазим, пре свега, у лепоти наставничког позива и у свим изазовима који он са собом носи. Сваком ученику приступам на посебан начин, трудећи се да код њега негујем и развијам љубав ка читању, емпатију и смисао за лепо. Посебно ме радује када ученици

сами преузму иницијативу и појеле да учествују у различитим видовима ваннаставних активности или на такмичењима.

Да ли је број часова Српског језика и књижевности у средњим стручним школама довољан?

Три часа недељно за четворогодишња и два за трогодишња занимања у другом и трећем разреду – свакако је недовољно да би се преобимни наставни програм реализовао.

Основна писменост и читалачка култура нису само вештине које треба савладати у образовном смислу. Оне су предуслов личног и професионалног развијања сваког појединца – како његових оперативних могућности тако и психолошких потенцијала.

У српском језику присутне су и вештине писања, усменог излагања и читања, неопходне сваком младом човеку, без обзира на то чиме ће се током даље каријере и живота бавити.

Сходно овоме, надамо се да ће иницијатива покренута од стране Друштва за српски језик и књижевност наићи на одјек и разумевање од стране надлежних, а то је да Српски језик и књижевност добије натпредметни статус, чиме би се повећао и недељни број часова.

Каква су Ваша искуства у припреми ученика за такмичење? Колико су ученици Техничке школе заинтересовани да учествују на такмичењима из предмета Српски језик и књижевност?

Још на самом почетку професионалне каријере у Техничкој школи имала сам задовољство да ми се ученици сами јављају, желећи да учествују на такмичењима. Најпре је то било само такмичење из Српског језика и језичке културе, потом и Књижевна олимпијада, а било је и такмичења рецитатора у оквиру смотре „Песнице, народа мог”. Било ми је посебно драго због овога јер се у средњим стручним школама акценат ставља на стручне предмете и такмичења из њих. Вероватно је и мој ентузијазам мотивисао ове младе људе, тако да смо имали знатне успехе на окружним нивоима Књижевне олимпијаде скоро сваке године, године 2016. учешће на Републичком, а 2019. године и освојено треће место на Републичком такмичењу у Сремским Карловцима. Ово је први такав успех у историји наше школе.

Да ли је стандардизација уџбеничких комплета пожељна и неопходна или Ви имате другачије решење за повремене неусаглашености у системима такмичења?

Пошто је предмет Српски језик и књижевност у средњим стручним школама заступљен са само три часа недељно, а Друштво тестове креира из наставног плана и програма предвиђеног за гимназије, и то за друштвено-језички смер, ми имамо додатну обавезу да, приликом припремања за такмичења, обрадимо наставне јединице које се не налазе у нашим плановима и програмима. Ово код ученика захтева додатно ангажовање, али им представља и изазов, па се постигнутом успеху више и радујемо.

Почетна позиција у вези са поменутиим такмичењима наших и гимназијских ученика није иста, али благовременим радом, трудом и залагањем ово успевамо да превазиђемо.

За припрему користим уџбенике који су одобрени од стране Министарства просвете, а од шире литературе све оно што може користити ученицима за усвајање нових знања. Такође су корисни и тестови из ранијих година, које обавезно радимо, а неке састављам и сама. Међутим, стандардизација уџбеничких комплета је неопходна због извесних разлика у терминологији и анализи појединих књижевних дела, што код ученика може изазвати недоумице.

Да ли је ученицима надареним за техничке науке лакше или теже предавати Српски језик и књижевност? Због чега је тако?

Ученици, углавном, средњу стручну школу уписују желећи да примарно изучавају предмете из струке за коју су се определили и да се по завршетку средњошколског образовања баве занимањем за које су се школовали или да наставе образовање у истом смеру. Већим делом, од умећа професора зависи то да ли ће и колико ученици бити заинтересовани, како ће им се наставни садржаји прилагодити и колико ће их усвојити. Трудим се да им часови Српског језика и књижевности буду занимљиви и разнолики, тако да примењујем различите методе рада, прилагођавам им садржај и темпо рада, те стално ослушкујем њихове потребе и жеље. Приликом обрађивања књижевних дела, али и кроз наставу културе изражавања, усредсређујем се на оно што ће им бити неопходно у даљем животу и раду.

Ово је zgodна прилика да напоменем да сам и сама завршила средњу стручну школу, конкретније, Медицинску школу у Зајечару, у којој сам имала одличну професорку Српског језика и књижевности, која је једним делом и заслужна за одабир мог садашњег позива.

Које теме из области Српског језика и књижевности су посебно инспиративне Вашим ученицима и због чега?

Кроз дугогодишњу праксу увидела сам да су ученицима посебно интересантне теме које су им познате из свакодневног живота или исте могу повезати са тренутном друштвеном ситуацијом или се могу поистоветити са одређеним ликовима из књижевних дела. За одговоре на поједина животна питања или недоумице више пута су ми рекли како им је помогло неко књижевно дело. Епоху реализма разумеју и воле, као и савремену књижевност, која се проучава у четвртном разреду, када су већ ментално сазрели да разумеју социолошке, психолошке и филозофске аспекте приказане у делима.

Шта Вам је остало у сећању из периода студирања?

Неће бити ни фраза, ни клише ако кажем да је то заиста био мој најлепши и најбезбрижнији период. Наравно да су обавезе у вези са учењем и похађањем наставе биле велике, али студентски живот нуди и многе друге ваннаставне активности и занимљиве садржаје. Доста смо се дружили и размењивали искуства, како унутар наше студијске групе тако и са колегама са осталих група на Филозофском факултету.

Које смернице имате за актуелне студенте на Департману за србистику?

Знам да се доста тога променило у односу на период мог студирања, али је то једна неминовност јер је и начин живота и све оно што нуди данашњица постало другачије. Оно што је исто, и тада и сада, јесте да се за студије Србистике опредељују они ученици који гаје љубав према матерњем језику и писаној речи, упркос томе што тренутно влада надмоћ ИТ сектора и дигиталне хуманистике. Значајно је да студенти Департмана за србистику имају у свести то колико су матерњи језик и књижевност битни за културни идентитет и да су изабрали будуће занимање руководећи се љубављу, а не материјалним аспектом. Након завршетка студија пружају им се бројне могућности за рад и не само у просвети, како се то углавном данас представља. Рад, труд и упорност увек се „исплате“, а не постоји ништа лепше него радити оно што заиста волиш.

Шта се променило у приступу раду и начину рада од самог почетка Ваше каријере до данас?

Промене су велике, почев од тога да професори имају бројне обавезе око администрације, сарадње са родитељима, стручним службама и локалним организацијама. Закони, прописи, правилници и уопште сва документација стално се допуњују и мењају, тако да је понекад

тешко све то испратити, а опет непосредан рад са ученицима задржати на високом нивоу.

Доласком техничко-информационих технологија, променио се и начин рада професора, опремљеност учионица и целе школе. Долазе и ученици који раде по посебним програмима и они код којих се спроводе мере индивидуализације, тако да је потребно приступити им на посебан начин.

Оно што је исто и на почетку моје професионалне каријере, и сада – јесте неизмерна љубав према деци и овом послу, у коме се трудим да дајем најбољи део себе.

Које савете имате за младе србисте запослене у основним школама, средњим стручним школама и гимназијама?

Посебан савет који бих дала младим србистима запосленим у школама јесте да увек буду свесни важности матерњег језика и књижевности, не само у школи већ и у широј друштвеној заједници. Битно је да воле свој позив и посао који обављају, да истрајавају упркос могућим потешкоћама и да увек буду отворени и спремни за несребичну сарадњу са ученицима. Ученици то умеју да препознају, а то је професорима највећа награда.

Кратка биографија

Ивана Богојевић (1976: Књажевац) дипломирала је на Групи за српски језик и књижевност Филозофског факултета у Нишу. Од 2007. године ради као професор Српског језика и књижевности у Техничкој школи у Књажевцу. Током досадашње каријере писала је чланке и уређивала школски часопис *Идеја* (<http://knjazevacinfo.rs/arhiva-vesti/obrazovanje/9033-ideja-je-sjajna-ideja.html>). Руководилац је драмске секције, у оквиру које ради на припремама Светосавске академије, као и академија поводом обележавања Дана школе, Европског дана језика и Дана матерњег језика, али и осталих културно-уметничких манифестација везаних за школу. Адаптирала је текстове и радила режију за следеће представе изведене приликом Дана школе: С. Симић, „Такви смо ми...”, Ј. Веселиновић, „Ћидо”, Б. Нушић, „Аутобиографија”, М. Витезовић, „Лајање на звезде”, С. Сремац, „Ивкова слава”, Ј. Стерија Поповић, „Покондирена тиква”... Од 2009. године члан је жирија општинског и окружног нивоа такмичења рецитатора „Песниче, народа мог”. Добитник је следећих награда: Захвалница Народне библиотеке „Његош” за допринос реализацији манифестације и подршку стваралаштву деце и младих (2018/19); Захвалница за учешће ученика, као и за освојено треће место на

Републичком такмичењу Књижевна олимпијада (2016, 2019); Похвалница Скупштине општине Књажевац за допринос у раду са талентованом децом (2016, 2017); Захвалница Удружења за неговање традиције „Извор” за допринос у очувању културне баштине (2013); Похвалница за учешће на конкурс Кративна школа (2009).

*Интервју је први пут објављен на *Филологу* 28. 6. 2023.

ЈЕЛЕНА ЦВЕТКОВИЋ

Славећи Дан жена, у Брању смо разговарале са Јеленом Цветковић, професором Српског језика и књижевности у Гимназији „Бора Станковић” и некадашњим студентом Филозофског факултета Универзитета у Нишу.

Шта Вас мотивише да несебично преносите знање својим ученицима из предмета Српски језик и књижевност?

Сматрам да је рад са децом и младим људима врло специфичан и подстицајан. Поред стручне и методичке оспособљености за рад, сваки наставник треба да поседује и квалитетна знања из области психологије и педагогије и да их примењује у пракси. У свакодневном раду подстичу ме ученици који негују одговоран и ангажован однос према настави матерњег језика, ученици који су спремни и жељни да усвајају нова и богате већ стечена знања како из области језика тако и из области књижевности, као и ученици који постављају занимљива и захтевна питања у вези са градивом и активно учествују у њиховом решавању. Нарочито је подстицајан рад са талентованим ученицима који показују посебно и додатно интересовање за овај наставни предмет, али и спремност у постављању и остваривању високих циљева у раду.

На које начине се припрема ученика за такмичење из области књижевности разликује од припрема за такмичење из области језика, а шта им је слично?

У припреми ученика за такмичење подједнако је важна и редовна и додатна настава, а посвећеност у раду и радна дисциплина је нешто што се подразумева. Припрема за оба такмичења је врло захтевна и потребно је уложити доста знања, енергије, труда и рада, нарочито када је реч о оном највишем – републичком – нивоу такмичења. Сама настава књижевности је по својим садржајима обимнија, самим тим је можда и захтевнија сама припрема ученика за такмичење из књижевности, јер је потребно оспособити ученике за читање, тумачење и дубље разумевање књижевноуметничких дела у целини. Са друге стране, и настава језика је специфична, у самом раду са ученицима наилазимо на бројне језичке и правописне недоумице и комплексне задатке, које треба решавати на прави начин.

Можете ли издвојити публикације које су Вам ослонац у припреми обеју врста такмичења?

У припреми ученика за такмичење користим издања Матице српске („Речник српскога језика” Матице српске, „Нормативну граматику српског језика” и „Правопис српскога језика”), уџбеничке комплете издавачких кућа који су одобрени од стране Министарства просвете (Клет, Логос, Завод за уџбенике – читанке и граматике), „Граматику српског језика за ученике гимназија и средњих стручних школа”, чији су аутори Ж. Станојчић, Љ. Поповић и С. Мицић. Поред наведених, користим и речнике, правописне и језичке приручнике: „Речник књижевних термина” Тађе Петровић, „Школски речник књижевних и сродних термина” Станише Величковића, „Велики речник страних речи и израза” Ивана Клајна и Милана Шипке и „Речник језичких недоумица” Ивана Клајна.

Да ли је стандардизација уџбеничких комплета пожељна и неопходна или Ви имате другачије решење за повремених неусаглашености у системима такмичења?

Сматрам да је стандардизација уџбеничких комплета и пожељна и неопходна. Како су јасно и прецизно дефинисани наставни садржаји по нивоима такмичења из језика и књижевности – тако је потребно и стандардизовати уџбеничке комплете које ће користити сви наставници и професори у основним и средњим школама у припреми ученика за такмичење. Једино се на тај начин могу избећи бројне несугласице, језичке и правописне недоумице, а понекад и различито именоване истих појава како у настави језика тако и у настави књижевности.

Каква су Ваша искуства у припреми рецитатора?

Овај наставни предмет је специфичан и пружа прилику ученицима да испоље своје таленте у бројним областима. Једна од њих је и рецитовање. Трудим се да кроз свакодневни и менторски рад подстичем ученике да негују и културу говора и да путем лепе, моћне и изражајне речи преносе нечије најдубље мисли или нечија осећања. Моји ученици су до сада остварили запажене резултате на општинском и окружном такмичењу у рецитовању „Песнице народа мог”, као и на општинском такмичењу у рецитовању поводом традиционалне Светосавске недеље у јануару месецу. Подстичем ученике и да редовно учествују на окружном такмичењу у беседништву, које традиционално организује Гимназија „Бора Станковић” у Врању, поводом Дана школе, у марту. Ментор сам ученице која је на окружном такмичењу у беседништву освојила 1. место. Кроз заједнички припремни рад за такмичење у беседништву ученици развијају вештину говора, уче се да критички промишљају на задату тему и аргументовано бране своје ставове.

Да ли сматрате да би и републички нивои такмичења требало да мењају своје центре или пак да су Тршић, Сремски Карловци и Ваљево добро трајно решење?

Тршић, Сремски Карловци и Ваљево јесу добро решење с обзиром на традицију и природу самих такмичења, али можда не морају да буду и трајно. Знамо колико је за професоре и ученике који долазе са југа Србије захтевно организовати њихов одлазак на највиши ниво такмичења, било да је у питању такмичење из језика, књижевности или такмичење у рецитовању. Нисам у прилици да одлучујем о томе, али било би лепо када би Ниш, као најзначајнији универзитетски центар на југу Србије, могао да учествује у организацији, на пример, Републичке смотре најбољих рецитатора Србије.

Који републички такмичари су Вам остали у сећању по запаженим резултатима, а данас су запослени у области културе или просвете?

Међу ученицима – републичким такмичарима било је оних који су се опредељивали за студије националне филологије и друштвене науке, али било је и оних ученика који су се у току четворогодишњег гимназијског школовања такмичили из језика и књижевности, а касније су уписивали природне науке. Вредно је пажње напоменути да је једна ученица, иначе редован такмичар из књижевности у средњој школи, сада уписала докторске студије националне филологије на Филолошком факултету у Београду.

Имате ли савете за младе србисте запослене у основним школама, средњим стручним школама и гимназијама?

Да код својих ученика развијају љубав према књизи и читању уопште, јер књига је та која буди радозналост, развија машту, богати речник и учи младе људе да воле свет. Истовремено, читајући књижевнуметничка дела, ученици развијају и љубав према језику и уче књижевни (стандардни) језик. Младим србистима саветовала бих да се потруде да им учионице буду место за пријатну, креативну и динамичну наставу, од које ће ученици осетити задовољство и срећу, а не само напор и муку. Оно што је најважније јесте да развијају, негују и поштују личност и индивидуалност сваког ученика, баш као што и он треба да поштује индивидуалности других ученика. Наставник је ту да охрабри своје ученике, похвали њихов труд и рад, али и свакодневно и отворено разговара са ученицима о свим животним питањима, припремајући их на тај начин за живот и будуће животне изазове.

Шта се променило у приступу и начину рада од самог почетка Ваше каријере до данас?

Мој ентузијазам, моја енергија, воља и жеља за радом и преношењем знања ученицима и даље је на високом нивоу. С обзиром на то да живимо у ери доминације савремене технологије и интернета, неопходно је и осавремењивати традиционалну наставу, тиме је учинити занимљивијом, истовремено подстичући ученике на рад, учење, стварање и креативност. Трудим се да у свакодневном раду са ученицима примењујем разноврсне поступке, методе и начине рада, негујем тимски рад и такмичарски дух код ученика, упоредо развијајући и осећај одговорности у раду.

Мотивишете ли своје ђаке да упишу студије националне филологије?

Мој циљ је да кроз редовну и додатну наставу код ученика развијем љубав према настави српског језика и књижевности, подстичући их да на тај начин и размишљају о студијама националне филологије. Подједнаку пажњу у раду са ученицима посвећујем и настави језика и настави књижевности јер сматрам да књижевно и језичко образовање благотворно утичу на комплетан развој личности ученика – како емоционални тако и интелектуални. Кроз наставу језика подстичем ученике на усвајање трајнијих лингвистичких знања о матерњем језику и учење стандардног (књижевног) језика, уз

поштовање језичке и правописне норме, истовремено негујући и чувајући специфичности свог дијалекта или народног говора. Кроз наставу књижевности оспособљавам ученике за естетски доживљај и вредновање књижевноуметничких дела подстицајући их да негују лепоту и богатство писане речи. Као руководилац литерарне секције у школи, утичем на то да ученици у што већем броју учествују на литерарним конкурсима и такмичењима у току школске године, али и на њихово активно и ангажовано укључивање у ваннаставне активности и обележавање значајних датума, јубилеја и културних догађаја, како у школи тако и у граду. Ове године смо у фебруару обележили Међународни дан матерњег језика припремом и реализацијом огледног часа на тему „Народ и језик су једно“.

У овој професији врло је важно да се кроз стручно-педагошки рад са ученицима међу ученицима изгради заједница међусобног уважавања различитости, уз очување идентитета личности сваког појединца. Основни принцип којим треба да се руководе сви који раде у васпитно-образовним установама је љубав, љубав према професији и љубав према деци.

Кратка биографија

Јелена Цветковић (1978: Врање) дипломирала је на Групи за српски језик и књижевност Филозофског факултета у Нишу. По завршетку факултета започела је рад у Основној школи „Вук Караџић“ у Врању. Радила је пуних осам година. У току осмогодишњег рада, поред редовних активности наставника, сваке године је учествовала у тимском уређивачком раду школског листа „Вукови клинци“. У својству главног и одговорног уредника припремала је лист ученика основних школа општине Врање „Срећни дани“, у оквиру програма обележавања „Светосавске недеље 2008“. Такође, у оквиру обележавања Дана школе, припремала је сценске приказе под називом „Вода“ и „Светост и светлост језика“. Од школске 2011/2012. године запослена је у Гимназији „Бора Станковић“ у Врању, где и сада ради. Ментор је ученика који остварују запажене резултате и освајају награде на највишим нивоима такмичења из језика и књижевности, литерарним и рецитаторским такмичењима, као и на такмичењу у беседништву. Руководилац је Литерарне секције у школи, члан Тима за стручно усавршавање и Тима за организацију такмичења. У школској 2017/2018. години, у оквиру обележавања Дана Светог Саве у школи, припремила је сценски приказ под називом „Ко има циљ, тај види и пут“ са ученицима од првог до четвртог разреда. У школској 2018/2019. години, поводом обележавања Дана школе, организовала је

окружно такмичење у беседништву на тему „Или си бунтовник или се прилагођаваш”, у оквиру кога је припремила пројекцију филма о филозофском правцу стоицизам, са освртом на учење филозофа Сенеке. Поводом обележавања Међународног дана матерњег језика припремила је и реализовала огледни час „Народ и језик су једно” у библиотеци школе, са ученицима четвртог разреда. Са ученицима другог разреда, у оквиру редовне наставе, реализована је пројектна настава о Вуку Караџићу и најважнијим областима његовог рада. Са ученицима првог разреда, у оквиру тимског рада, одржан је Јавни час о дијалектима (народним говорима) и говору младих данас, у Свечаној сали Гимназије „Бора Станковић” у Врању. Награде и признања у досадашњем раду: Награда „Свети Сава”, најбољи професор предметне наставе средње школе за 2019. годину за изузетне резултате у васпитно-образовном раду у школи (Одбор за обележавање „Светосавске недеље”, 27. јануар 2020. године); „Признање Друштва за српски језик и књижевност за велико залагање у раду са ученицима и натпросечне резултате на Републичком такмичењу из књижевности „Књижевна олимпијада”, од школске 2012/2013. до 2017/2018. године (1. фебруар 2019. године); „Признање Друштва за српски језик и књижевност за високи степен стручности, методичке и педагошке обучености за рад, као и за изузетан успех у припремању ученика за Републичко такмичење из књижевности „Књижевна олимпијада”, од школске 2012/2013. до 2022/2023. године поводом 10-годишњице овог такмичења друштва” (10. фебруар 2024. године). Комисија Друштва одлучила је да Признање добију наставници који имају девет и више републичких награда у гимназијама. Ученици Јелене Цветковић су у периоду од школске 2012/13. до 2022/23. освојили укупно десет републичких награда на такмичењу из књижевности „Књижевна олимпијада”.

*Интервју је први пут објављен на *Филоблогу* 8. 3. 2024.

ДАНИЈЕЛА ПЕТРОВИЋ

Идући у сусрет новим такмичењима из Српског језика и књижевности, разговарале смо са др Данијелом Петровић, некада студентом Филозофског факултета у Нишу, данас гимназијским професором Српског језика и књижевности у Гимназији „Бора Станковић” у Нишу.

Збирно сагледано, Ваши ученици су међу најбољима према броју освојених награда на окружним нивоима Књижевне олимпијаде и Такмичења из српског језика и језичке културе у Нишавском округу. Шта Вас мотивише да несебично преносите знање својим ученицима из предмета Српски језик и књижевност?

Задовољство је радити са ученицима какве има Гимназија „Бора Станковић” у Нишу, односно задовољство је радити са свим младим људима који су одговорни према знању и усмерени ка њему. Њихова мотивисаност, воља и знатижеља представљају најбољу могућу мотивацију једном наставнику.

Колико су гимназијалци заинтересовани да учествују на такмичењима из предмета Српски језик и књижевност? Имате ли посебне методе за мотивисање такмичара?

Гимназијалци и у овом времену брзих информација и кратких форми показују снажну заинтересованост за књижевност, науку и културу. Наравно, у свакој генерацији, увек је било оних који читају одређена књижевна дела и оних којима та култура и није тако блиска. Мислим да се ту ништа специјално није променило. Потребна за читањем и знањем је увек јака. Некад је само потиснута или замаскирана неким другим потребама. Улога наставника је често та да ту потребу код ученика оснажи и учини видљивом. Верујем у заводљиву моћ књиге. Често је довољна једна песма, приповетка или један роман, једно дело које ће имати посебан значај да неко постане пасионирани љубитељ читања и поклоник књижевности. Читање, као и учење уопште, није лако, али насушина људска потреба и задовољство које се добија из тога превазилази тешкоће са којима се неко сусреће током самог процеса читања, односно усвајања знања.

Каква су Ваша искуства у припреми ученика за такмичење?

Некада је сама припрема напорна због неадекватног простора за рад, јер је, барем у нашој школи, тешко наћи слободну учионицу у току наставне недеље, тешка је и због покушаја да се часови додатне наставе уклопе у већ претрпани распоред ученика, нестандардизованих уџбеника и сличних проблема. Међутим, воља ученика и наставника углавном превазилази све сметње и неповољне околности.

Да ли је број часова Српског језика и књижевности у свим смеровима гимназије довољан?

Не, није довољан, свакако. Треба, пре свега у математичком и информатичком смеру, у другом и трећем разреду, када је предвиђени недељни фонд часова три часа, тај фонд повећати за макар један час. У појединим средњим стручним школама наставним планом и програмом предвиђена су два часа недељно, што је више него недовољно, посебно када се има на уму да сам предмет Српски језик и књижевност има значајну улогу приликом формирања културног и колективног идентитета једног народа. Такође, не би било лоше одвојити часове језика од часова књижевности, што се често среће у образовним системима других народа.

Да ли је стандардизација уџбеничких комплета пожељна и неопходна или Ви имате другачије решење за повремене неусаглашености у системима такмичења?

Велики је број издавача и уџбеника који тренутно постоје. Наставно градиво је у свим тим уџбеницима мање-више исто и у складу са наставним планом и програмом. Међутим, док је уметнички текст предвиђен за обраду најчешће исти код различитих издавача, дотле се теоријска литература и пратеће историјско-контекстуалне напомене везане за дати текст најчешће разликују. Тиме се припрема за такмичење додатно отежава јер је неопходно упознати се са теоријским одредницама које се јављају код различитих аутора уџбеника. Што се језика тиче, ту је ситуација донекле једноставнија јер се, и поред бројних уџбеника који постоје тренутно, приликом припреме за такмичење и даље за основу узима добро позната граматика Живојина Станојчића и Љубомира Поповића.

Које теме из области Српског језика и књижевности су посебно инспиративне Вашим ученицима и због чега?

Свака генерација ученика има нека своја посебна интересовања и специфичан културни контекст, од чега често зависи начин образовно-васпитног рада. Свака наставна јединица има потенцијала да буде допадљива ученицима уколико се презентује на одговарајући начин. Међутим, и саме методе рада су најчешће контекстуално осетљиве и мењају се са временом. Наставник мора да послуша време у коме живи, да буде информисан, да не дозволи себи да остане замрзнут у једном времену, ако могу тако да кажем, како би на најбољи могући начин обављао свој посао. Управо та динамика и промена јесте оно што је мени, као наставнику, најзанимљивије.

Шта Вам је остало у сећању из периода студирања? Да ли своје ученике мотивишете да упишу Србистику?

Сећам се да сам време проводила у библиотеци и да сам стално трагала за информацијама и књигама до којих у то време и није било лако доћи. Сећам се и дружења, многих пријатеља које сам током студирања стекла, лепих разговора.

Подржавам све одлуке својих ученика које се тичу њиховог даљег иколовања. Самим тим, подстичем своје ученике да, пре свега, следе себе и своја интересовања. Додуше, посебно ми је драго кад неко пожели да упише Србистику. Према мом мишљењу, избор неког од студијских програма који припадају србистици у великој мери је инициран љубављу према језику, књижевности и култури уопште. Та

Љубав се налазила у основи моје одлуке да се бавим овим занимањем. Временом се њој придружила и љубав према подучавању. Зато ми је веома драго кад неко одлучи да се бави србистиком.

Које смернице имате за актуелне студенте на Департману за србистику?

Искористите године студирања да у миру усвајате знање коме тежите. Процес специјализованог и за одређену делатност примењеног учења почиње студирањем, али се не завршава њиме, већ се наставља док год се бавимо датом делатношћу и најчешће се протеже на читав живот. Саме године студирања треба посветити стварању чврсте теоријске основе која ће бити погодан ослонац за даље образовање.

Шта се променило у приступу раду и начину рада од самог почетка Ваше каријере до данас?

Много тога, будући да радим већ двадесет и две године. Лакше је причати о ономе што је остало исто, а то су ученици и њихова, не увек лако уочљива, али свакако присутна, потреба за знањем.

Које савете имате за младе србисте запослене у основним школама, средњим стручним школама и гимназијама?

Бити наставник значи бавити се једним племенитим и за човечанство врло важним занимањем, што се често сметне с ума. Бити наставник, такође, значи бавити се будућношћу, будућношћу једног нараштаја, народа. У том смислу, наставник је попут уметника јер ствара и моделује будуће младе људе и њихову свест. Бити наставник често значи бити идеалиста и занемарити неповољне околности живота као и чињеницу да се ово занимање данас често потцењује и обезвређује, иако је неизмерно одговорно и значајно.

Кратка биографија

Др Данијела Петровић (1976: Лесковац) дугогодишњи је професор Српског језика и књижевности. Тренутно ради у Гимназији „Бора Станковић” у Нишу. На Филозофском факултету Универзитета у Нишу 2018. године одбранила је докторску тезу под називом „Конструкција наративног идентитета у романима Давида Албахарија и Владимира Тасића насталим у Канади”. Аутор је већег броја радова из области теорије књижевности и студија културе. Као бивши студент, односно докторанд, Филозофског факултета у Нишу

радо сарађује у пројектима које организује овај факултет – попут пројекта „Фан фикција” и „Round Robin прича”.

*Интервју је први пут објављен на *Филоблогу* 16. 11. 2024.

ВАЛЕНТИНА АНДРЕЈИЋ РИСТИЋ

Идући у сусрет новим такмичењима из Српског језика и књижевности, разговарале смо са Валентином Андрејић Ристић, некада студентом Филозофског факултета у Нишу, данас просветним саветником Школске управе у Нишу.

Да ли је број часова Српског језика и књижевности у основним школама, средњим стручним школама и гимназијама довољан?

Савремена настава треба да буде оријентисана ка исходима, а не ка садржајима предмета који се изучавају у нашим школама. У том смислу, постојећи број часова јесте довољан да се постигну планирани циљеви образовања. Повећање норме не мора нужно да води квалитетнијој настави. Акцент треба ставити на методологију учења која подстиче трајније усвајање знања, као и развијање целоживотних компетенција код ученика.

На које све начине Школска управа Ниш, којој припадате, сарађује са предметним наставницима, школама и другим институцијама?

Школска управа Ниш део је Министарства просвете Републике Србије и надлежност њеног деловања прописана је законом. Обављање стручно-педагошког надзора, спољашњег вредновања рада установе, давање подршке развојном планирању и унапређивању квалитета рада установа основни су послови школских управа.

Шта би на нивоу наше земље могло бити другачије у организацији свих нивоа такмичења, а шта се показало као добра пракса?

Организација такмичења суштински добро функционише на свим нивоима у нашој земљи. Понекад се јавља проблем недовољног броја наставног особља које треба да учествује у организацији такмичења и то треба системски решити. Са друге стране, добра пракса јесте организовање окружних такмичења на факултету, као што је то случај на Филозофском факултету у Нишу.

Да ли Школска управа прати напредовање успешних такмичара из предмета Српски језик и књижевност? Да ли бисте могли да издвојите неке од најуспешнијих ученика?

Као што је већ наведено у неком од претходних одговора, послови школских управа одређени су законом, а један од послова јесте и прикупљање разних података из школа и њихова анализа, која се ставља у функцију унапређивања рада школа и процеса образовања уопште.

Каква су Ваша искуства у припреми ученика за такмичење? Колико су ученици заинтересовани да учествују на такмичењима из предмета Српски језик и књижевност?

Ја сам имала срећу да предајем у филолошким одељењима у гимназији и да радим са ученицима који воле српски језик и који се радо такмиче и скоро по правилу освајају једно од прва три места на неком од три нивоа такмичења. Било је и доста заинтересованих ученика у другим смеровима и то су увек били ученици који се такмиче зато што воле предмет Српски језик и књижевност и желе да што више науче. Са њима је било уживање радити, јер они несебично шире свој ентузијазам и покретачку енергију.

Да ли је стандардизација уџбеничких комплета пожељна и неопходна или Ви имате другачије решење за повремене неусаглашености у системима такмичења?

Настава, а самим тим и тестови за такмичења, треба да буду усмерени на достизање и проверавање остварености исхода учења, а не искључиво на обраду и усвајање садржаја који су предвиђени планом и програмом наставе и учења. Када би се овај принцип поштовао, онда не бисмо имали повремене неусаглашености, као што сте навели. Није толико битно из ког се уџбеника учи, наравно под условом да је одобрен, важан је циљ образовања који желимо

постићи, а он је изнад појединачног уџбеника који се користи на часовима.

Које теме из области Српског језика и књижевности су посебно биле инспиративне Вашим ученицима и због чега? У којим сте све ваннаставним активностима учествовали са својим ученицима?

Књижевност је живот и ако се тако представи ученицима, онда је свака тема занимљива. Све оно са чим ученик може да се емотивно и рационално повеже – постаје инспиративно за обраду. С обзиром на период живота у којем ученици читају књиге предвиђене планом и програмом у средњој школи, најзанимљивије теме за обраду су одрастање, освећивање сопственог бића и разумевање света у којем се живи, изазови у поимању моралности кроз време и слична егзистенцијална питања.

Шта Вам је остало у сећању из периода студирања? Које смернице имате за актуелне студенте Департмана за србистику?

Сећам се да смо се понекад мучили да пронађемо књиге које је требало прочитати, да смо сатима седели у библиотеци и извлачили податке из књига које нису смеле да се износе из библиотеке, јер их је било само неколико; сећам се и нашег старог клуба на Факултету, где смо проводили време пауза између предавања и где смо у ватреним разговорима, седећи на ниским клупицама и пијући једну кафу сатима, заједно постајали одрасли.

Оно што бих поручила садашњим студентима јесте да никада не престану да верују да је Србистика прави студијски програм за њих, да су на Факултету са правим разлогом и да ће свако ко се искрено труди и напорно ради увек бити награђен за то.

Шта се променило у приступу раду и начину рада од самог почетка Ваше каријере до данас? Да ли сте своје ученике мотивисали да упишу студије националне филологије? Уколико је одговор на друго питање потврдан, наведите на које начине сте то чинили.

Ученицима треба увек приступати искрено и отвореног срца и то је нешто што се никад неће променити. Они желе да виде пред собом праву особу од крви и меса, а не некакву маску; и тек када сагледају професора као такву особу, прихватају да уче, не зато што морају, него зато што схватају смисао и значај учења. Приступи у обради наставног градива променили су се у смислу да су децентрализовали фигуру професора као доминантног фактора на часу, а фокусирали су се на то да ученик сам открива, сам учи, а да наставник само креира

подстицајно окружење за истраживање, даје смернице и коригује грешке.

Ученике сам увек подстицала да упишу оне студије које воле, без обзира на то какав је став околине према том избору.

Које савете имате за младе србисте запослене у основним школама, средњим стручним школама и гимназијама?

Пратите своје срце и волите свој посао.

Кратка биографија

Валентина Андрејић Ристић (1977: Крушевац) дипломирала је на Групи за српски језик и књижевност Филозофског факултета у Нишу. Завршила је Обуку ментора за извођење студентске наставне праксе на Филозофском факултету у Нишу (30 ЕСПБ бодова из области психолошких, педагошких и методичких предмета). Тренутно ради у Министарству просвете Републике Србије, у Школској управи у Нишу, на пословима просветног саветника. Четрнаест година радила је као професор Српског језика и књижевности и Српског језика у Првој нишкој гимназији „Стеван Сремац” у Нишу и још шест година као наставник у неколико основних и средњих школа у Нишу и Крушевцу. Ментор је великом броју ученика који су освојили неко од прва три места на свим нивоима такмичења из српског језика и језичке културе и на Књижевној олимпијади. Као спољни сарадник Завода за вредновање квалитета образовања и васпитања од 2017. године била је члан неколико радних група које су радиле на пројектима: *Матура у општем, стручном и уметничком средњем образовању и васпитању и завршни испит у средњем стручном образовању и васпитању, Унапређење квалитета образовања кроз увођење завршних испита на крају средњег образовања, Припремање програма, инструмената и реализације завршног испита у основном образовању, Развој националних испита у средњем образовању – припремање услова за успостављање система матурских испита*, где је својим радом допринела обликовању образовних политика у настави Српског језика и књижевности у средњим школама. Супервизор је 56 снимљених часова за предмет Српски језик и књижевност за средњу школу, који су емитовани на РТС Планети. Члан је међународне мреже наставника (*Centropa*) која се бави изградом наставног материјала за област превенције насиља и темом Холокауста. На сајту ЗУОВ-а *Култура сећања* објављен је материјал *Две судбине насрам глобалних историјских дешавања*, на сајту Меморијалног центра у Паризу (*Memorial de la Shoah*) објављено *In the Search of Refuge: Yugoslav Jews*

Fleeing the Holocaust, на сајту *Centropa* објављено *Searching for the lost world...* Аутор је и координатор више од 20 пројеката који се баве инклузијом маргинализоване деце у систем. Писала је текстове који су објављени на националној платформи *Чувам те*. Такође, аутор је акредитованог семинара од стране ЗУОВ-а (*Планирање превенције и ефикасно/ефективно реаговање на насиље у образовно-васпитним и васпитно-образовним установама*). Освојила је друго место на конкурс у Филозофског факултета у Нишу за избор најбоље методичке припреме у 2023/2024. години. Лектор је интернационалног часописа *Медицинска реч*. Била је предавач и на летњим академијама: *The 10th Centropa Summer Academy*, Праг, Беч, Будимпешта, *The 11th Centropa Summer Academy*, Будимпешта, *6th Annual Seminar for Teachers from the Western Balkans*, Скопље.

*Интервју је први пут објављен на *Филоблогу* 22. 11. 2024.

ИВАНА ПАВЛОВИЋ

Славећи Савиндан и радујући се излажењу првог тома *Корифеја студија националне филологије*, разговарале смо са Иваном Павловић, некадашњим студентом Филозофског факултета Универзитета у Нишу, данас професором Српског језика и књижевности у Гимназији „9. мај” у Нишу.

Шта Вас мотивише да несебично преносите знање својим ученицима из предмета Српски језик и књижевност?

Пре свега љубав према књижевности, писаној речи, према послу који радим, према деци коју желим да научим колико је важно да буду писмени, образовани, начитани. Жеља да схвате колико ће им књижевност помоћи у решавању свакодневних проблема и колико ће им олакшати и осветлити живот.

На које начине се припрема ученика за такмичење из области књижевности разликује од припрема за такмичење из области језика, а шта им је слично?

Основна разлика огледа се у самој тематици такмичења. Сматрам да је припрема из књижевности много захтевнија и да ученик мора да буде посебно мотивисан и заинтересован за књижевна дела и спреман да савлада велики број књижевнотеоријских појмова који се кроз такмичење постављају као задаци. Потребан је стални и предан рад са ученицима, читање сваког књижевног дела, упућивање на важне одломке и стихове, на биографске податке писаца...

Језик је за ученике, можда, једноставнији за припрему, јер већ постоји једна добра основа знања из основне школе. У средњој школи се на већ постојеће знање надовезује и употпуњује ново.

Слично за обе припреме је свакако стални рад и упућивање ученика на изворе из којих могу да уче и на тестове, задатке које стално треба да решавају.

Можете ли издвојити публикације које су Вам ослонац у припреми обеју врста такмичења?

Пре него публикације, рекла бих да су то сви тестови из претходних година такмичења и свих нивоа такмичења који се налазе у збиркама из језика и књижевности које објављује Друштво за српски језик и књижевност. Граматике, често све из којих се учи у одређеном разреду, различити издавачи (Клет, Логос, Завод за уџбенике). Што се књижевности тиче, то су читанке, опет различитих издавача. Теорија и историја књижевности, када то питање захтева, публикација „Колико познајеш књижевност” Зоне Мркаљ.

Да ли је стандардизација уџбеничких комплеката пожељна и неопходна или Ви имате другачије решење за повремени неусаглашености у системима такмичења?

ПОЖЕЉНА И ОБАВЕЗНА! Није могуће и лако, већ веома тешко и некада немогуће припремати ученике из више уџбеника. Разноликост аутора и издавача не задовољава потребе припреме за такмичење јер се у тим уџбеницима не налазе исти одломци нити теоријски или језички појмови, ако је граматика у питању. Они који праве тестове за такмичења нимало о томе не размишљају, већ је то искључиво одговорност наставника и ученика.

Каква су Ваша искуства у припреми рецитатора?

Имала сам их више пута с обзиром на то да сам члан драмско-рецитаторске секције дуги низ година. За то је потребно да ученике сваког одељења добро послушајемо, пратимо њихову дикцију, начин изражавања, жељу да се изразе на тај начин. Како се каже у нашој професији, за то морамо имати посебан слух, да препознамо такво дете и охрабримо га да покуша да искаже своје рецитаторске могућности.

Да ли сматрате да би и републички нивои такмичења требало да мењају своје центре или пак да су Тршић, Сремски Карловци и Ваљево добро трајно решење?

Сва три центра су репрезенти онога што је њихова сврха, али сматрам да је апсолутно потребно мењати их јер постоји много градова у Србији који су места рођења истакнутих писаца, са изузетним историјским и културним значајем за образовање и васпитање ученика који их посећују.

Који републички такмичари су Вам остали у сећању по запаженим резултатима, а данас су запослени у области културе или просвете?

Много их је који су остварили запажене резултате, али нико од њих није запослен у области културе или просвете. Неки се баве медијским послом, али у просвети не.

Имате ли савете за младе србисте запослене у основним школама, средњим стручним школама и гимназијама?

Да воле свој посао, сваког часа и дана, да га раде предано, да уче, да се стално едукују и усавршавају, да својим ученицима буду узори. Да увек насмејани долазе на час, да на што интересантнији и савременији начин представљају сваку нову наставну јединицу. Да се прилагођавају времену у коме раде, али да буду ауторитети својим ђацима и подстичу их на љубав према књизи и знању.

Шта се променило у приступу и начину рада од самог почетка Ваше каријере до данас?

Осим осавремењивања наставе и мог личног прилагођавања свим технолошким иновацијама, не много. Радим са пуно страсти, љубави, ентузијазма, преданости.

Мотивишете ли своје ђаке да упишу студије националне филологије?

Искрено не, личним ставом, конкретним предлозима не, али знам да сваке године барем њих неколико, којима предајем, упише студије националне филологије. Можда је најбоља мотивација лични пример и љубав према предмету.

Кратка биографија

Ивана Павловић (1978: Ниш) дипломирала је на Групи за српски језик и књижевност Филозофског факултета у Нишу. Тренутно ради у Гимназији „9. мај”, у Нишу. Радила је на почетку радног века, од 2005. године, у ЕТШ „Мија Станимировић”, у Техничкој школи „15. мај” и Гимназији „Стеван Сремац”, као наставник Српског језика и књижевности. У гимназији у којој сада ради је руководилац Стручног већа за српски језик и уметности, ментор је такмичара који освајају награде на највишим нивоима такмичења из Српског језика и књижевности. Такође, ментор је ученика који освајају награде на литерарним конкурсима. Уредник је школског часописа *Гимналист*. Сваке године је ментор студената са Департмана за србистику. Учествује у припреми и обележавању свих важних догађаја, јубилеја везаних за школу.

*Интервју је први пут објављен на *Филоблогу* 27. 1. 2025.

ЈАСМИНА СТАНКОВИЋ

Славећи Дан жена, разговарамо са мр Јасмином Станковић, некадашњим студентом Филозофског факултета у Нишу, данас професором Српског језика и књижевности у нишкој Уметничкој школи.

Шта Вас мотивише да несебично преносите знање својим ученицима из предмета Српски језик и књижевност?

Мотивацију налазим у лепоти коју наставнички позив са собом носи, без обзира на све отежавајуће околности са којима се у пракси суочавамо. Мотивацију дају ученици у свакодневном раду, њихово

интересовање за предмет, њихова младост, која чини да се и наставник осећа тако – полетно и младо. Када видим да ученик има жељу да напредује и сазна више, да је заинтересован за учешће на такмичењу, литерарним конкурсима и различитим облицима ваннаставних активности, добијем посебну енергију и жељу да заједнички дођемо до најбољих резултата. Лично, много ми значи и мотивише ме и одлична сарадња са колегињама, професоркама Српског језика и књижевности у нашој школи. Уз колегијалност, разумевање и толеранцију, сваки задатак, проблем и нејасноћа брзо се решавају. Велику подршку имамо и од директорке школе, такође професорке Српског језика и књижевности, за коју кажемо да је неодојиви део нашег стручног већа. Радити у тако позитивном окружењу свакако додатно мотивише.

Да ли је број часова Српског језика и књижевности у средњим стручним школама довољан?

Три часа недељно, колико је прописано наставним планом за средње стручне школе, свакако је недовољно за свеобухватно изучавање вишеслојног предмета какав је Српски језик и књижевност. Обиман је и захтеван наставни програм, доста је књижевних дела која треба адекватно методички обрадити, приближити их ученицима, заинтересовати их за читање у ери свеопште дигитализације и удаљавања од писане речи. Поред књижевности, ту су и наставне јединице из језика и културе изражавања; све то свести на три часа недељно – заиста је нереално. Надам се да ће заживети иницијатива за повећање броја часова Српског језика и књижевности у основним и средњим школама, коју је покренуло Друштво за српски језик и књижевност Србије.

Каква су Ваша искуства у припреми ученика за такмичење?

Наши ученици годинама уназад учествују на такмичењу Књижевна олимпијада и остварују запажене резултате. До сада смо четири пута учествовали на републичком нивоу такмичења, на коме имамо освојено друго и треће место. Ове године се шесторо ученика пласирало на окружни ниво такмичења, што је велики успех и значајан број у односу на укупан број ученика у школи и њихова примарна интересовања.

Програм за такмичење, као и тестови, усклађују се са гимназијским програмом, који је шири и у извесној мери другачији у односу на програм по коме раде средње стручне школе. Није исто имати три часа, четири часа или пет часова недељно, у специјализованим

филолошким одељењима и више, а такмичити се и рангирати под истим условима и критеријумима. Међутим, то не деморалише наше ученике. Напротив, за њих је то нека врста изазова, прилика да развију такмичарски дух и стекну шири знања. Овде бих издвојила интересовање наших ученика за учешће на литерарним конкурсима, са којих доносе бројне награде. Значајно је и учешће на такмичењу ученика средњих школа из књижевности (израда најбољег школског писменог задатка), на коме имамо освојено друго и треће место.

Можете ли издвојити публикације које су Вам ослонац у припреми ученика за такмичења?

За припрему такмичења користим уџбенике одобрене од стране Министарства просвете, као и ширу секундарну литературу, то јест, све што може бити од користи за усвајање нових знања. Од користи су и тестови из ранијих година, као и тестови за припрему и обнављање градива које ја осмишљавам.

Да ли је стандардизација уџбеничких комплета пожељна и неопходна или Ви имате другачије решење за повремене неусаглашености у системима такмичења?

Стандардизација уџбеничких комплета је неопходна, јер постоји изванредан несклад у терминологији и приступу одређеним темама код различитих издавача уџбеника. То отежава рад и доводи до разних недоумица на такмичењима.

Који републички такмичари су Вам остали у сећању по запаженим резултатима, а данас су запослени у области културе или просвете?

Ученици који су учествовали на републичком нивоу такмичења данас су успешни у свету уметности, психологије, дизајна...

Имате ли савете за младе србисте запослене у основним школама, средњим стручним школама и гимназијама?

Требало би да колеге које почињу своју наставничку каријеру што дуже задрже тај младалачки ентузијазам, да имају стрпљење и буду толерантни, чак и у ситуацијама које нису очекиване ни пријатне, а дешавају се у свакодневном раду. Увек треба бити свестан важности нашег предмета за општу културу.

Да ли је ученицима надареним за ликовну уметност лакше или теже предавати Српски језик и књижевност? Које теме из области

Српског језика и књижевности су посебно инспиративне ученицима уметничког профила и због чега?

Изазов је предавати ученицима у Уметничкој школи, управо због њихових вишеструких талената и интересовања, који се повезују и са наставом Српског језика и књижевности. У свакодневном раду колегинице из Стручног већа и ја трудимо се да повезујемо наставне садржаје ужестручних предмета, као што су, на пример, Историја уметности, Плакат, Писмо, Графика књиге, Историја костима, са књижевноисторијским епохама, књижевним делима и јунацима. Занимљиво је поредити реализам, импресионизам, футуризам у сликарству и у књижевности, али и Мункову слику „Врисак” са експресионизмом. Ученици у оквиру редовних задатака на часовима струке осмишљавају дизајн корица књиге неког дела из лектуре или плакат за представу рађену по мотивима познате драме. Ученицима је инспиративно да на часовима Српског језика и књижевности цртају ентеријер и карикатуре из Гогољевог „Ревизора”, хаљину Ане Карењине, да калиграфски испишу стихове или илуструју неку лирску песму, Дантеов „Пакао”, „Хазарски речник”, „Кад су цветале тикве”... На основу свега реченог, види се колико је рад са нашим ученицима занимљив и посебан.

Шта се променило у приступу раду и начину рада од самог почетка Ваше каријере до данас?

У настави сам скоро двадесет година и за то време променило се много тога, највише у техничком и нормативном смислу. Примена информационо-комуникационих технологија у настави, савременија наставна средства и боља опремљеност школе свакако допринесе успешности наставног процеса. С друге стране, мењали су се закони, прописи, правилници... Наставник треба да иде у корак са свим променама, допадале му се оне или не. Упркос свему што се мења, једно остаје исто: отвореност за нова сазнања, добра комуникација са ученицима и љубав према послу који радимо – увек дају резултате.

Кратка биографија

Мр Јасмина М. Станковић (Ниш: 1979), наставник Српског језика и књижевности, Уметничка школа, Ниш. **Образовање:** Филозофски факултет Универзитета у Нишу, дипломирани филолог за српски језик и књижевност, просек оцена 9,72 (2003), Филолошки факултет Универзитета у Београду, магистар филолошких наука – *Говор села Милушинца у Сокобањској котлини* (2006). **Радно искуство:** Правно-пословна школа, Ниш (2003–2005); Филозофски факултет

Универзитета у Нишу, студент-демонстратор на предметима Историја књижевног језика, Историја језика, Старословенски језик, Дијалектологија (2004–2006); Уметничка школа, Ниш, библиотекар, наставник Српског језика и књижевности (од 2004). **Аутор чланака:** „Говор села Милушинца (у Сокобањској котлини)”, *Српски дијалектолошки зборник*, LV, 2008; „Говор села Милушинца (у Сокобањској котлини) према говорима из окружења”, *Зборник радова*, Центар за научна истраживања САНУ, Универзитет у Нишу, Ниш, 2009. **Аутор приказа:** „Приказ (Драган Јоцић, Сточарска лексика села Лозана)”, *Етно-културолошки зборник*, књига XI, 2006; Приказ романа *Исповести сузоречјем* Јабланке Павловић, Ниш, Свен 2017. **Менторство:** Републичко такмичење талената и смотри истраживачких радова, МПНТР РС, Републички центар за таленте – 2. место (2013), 3. место (2014); Литерарни конкурс „Трајна вриједност Његошевих мисли”, СПКД „Просвјета”, под покровитељством Града Бијељине и Министарства просвјете и културе Републике Српске – 1. награда (2014); Литерарни конкурс „Шта би Вук данас рекао”, Вукова задужбина и Друштво за српски језик и књижевност Србије – 3. награда (2014); Републичко такмичење Књижевна олимпијада – 3. место (2017), 2. место (2019); Републичко такмичење из књижевности за најуспешнији писмени задатак, Друштво за српски језик и књижевност – 3. награда (2018/2019), 2. награда (2019/2020). **Признања и награде:** Награда и стипендија за изузетне успехе током студирања, Краљевина Норвешке (2001); Награда и стипендија за изузетне успехе током студирања, Краљевски фонд Карађорђевића (2003); Признање „Тиски цвет”, за допринос афирмацији Фестивала лепе речи (2012); Захвалница за сарадњу у реализацији програма, Друштво за неговање духовних вредности „Вук Караџић”, Ниш (2014); Захвалница за успех ученика Републичком такмичењу Књижевна олимпијада, Друштво за српски језик и књижевност Србије, МПНТР РС (2017, 2019); Захвалница за успех ученика на такмичењу из књижевности (израда најбољег школског писменог задатка), Друштво за српски језик и књижевност Србије, МПНТР РС (2019, 2020).

*Интервју је први пут објављен на *Филоблогу* 8. 3. 2023.

ЈАСМИНА РОЧКОМАНОВИЋ

Славећи Видовдан, у Нишу смо разговарале са Јасмином Рочкомановић, професором Српског језика и књижевности у Гимназији и Економско-техничкој школи у Куршумлији и некадашњим студентом Филозофског факултета Универзитета у Нишу.

Шта Вас мотивише да својим ученицима несебично преносите знање из предмета Српски језик и књижевност?

Пре свега, то је огромна љубав према послу и према деци. Сâм осећај да ће они сутрадан бити образовани, успешни и васпитани људи и да у томе и сами имате заслуге – једноставно испуњава човека и тера га да се још више труди и ангажује.

На које начине се припрема ученика за такмичење из области књижевности разликује од припрема за такмичење из области језика, а шта им је слично?

Моје искуство показује да је ученицима теже да се припреме за такмичење из области језика јер припрема захтева континуиран рад током целе школске године. Са друге стране, чини ми се да је ученицима такмичење из области књижевности лакше – ако ученик редовно прати наставу и чита текстове који су предвиђени планом и програмом, без проблема може остварити успех.

Можете ли издвојити публикације које су Вам ослонац у припреми обеју врста такмичења?

Од великог значаја су издања Друштва за српски језик и књижевност, попут збирки тестова. Издвојила бих три књиге „Српски језик кроз тестове”, које је приредила професорка Босилка Милић, и књигу „Колико познајеш књижевност?”, коју је приредила професорка Зона Мркаљ.

Да ли је стандардизација уџбеничких комплета пожељна и неопходна или Ви имате другачије решење за повремене неусаглашености у системима такмичења?

Сматрам да је стандардизација пожељна и потребна јер се ученици врло често жале да треба да прочитају више различитих текстова једног аутора из различитих уџбеника.

Каква су Ваша искуства у припреми рецитатора?

Немам искуства у припреми рецитатора. Ваннаставне активности којима руководим у двама школама су новинарска и литерарна секција. Као ментор литерарне секције посебно издвајам следеће успехе: треће место на Светосавском литерарном конкурс у организацији Филозофског факултета у Нишу освојила је ученица Гимназије Дијана Новаковић (школска 2019/2020), ученица Економско-техничке школе Јована Лазаревић била је међу суперфиналистима на конкурс који организују Српска књижевна задруга и Ваљеуска гимназија под називом 31. Поетски конкурс „Десанка Максимовић” (школска 2022/2023).

Да ли сматрате да би и републички нивои такмичења требало да мењају своје центре или пак да су Тршић, Сремски Карловци и Ваљево добро трајно решење?

Сматрам да су ови центри одлични организатори такмичења и да их не треба мењати.

Који републички такмичари су Вам остали у сећању по запаженим резултатима, а данас су запослени у области културе или просвете? Највећи успех на такмичењу Књижевна олимпијада остварила је моја ученица и тренутно студенткиња на Филозофском факултету у Нишу Душица Арсић, која је освојила прво место на овом такмичењу.

Имате ли савете за младе србисте запослене у основним школама, средњим стручним школама и гимназијама?

Волите свој посао, будите спремни да беспошtedно дајете себе у свакој ситуацији, гајите међусобно поштовање и разумевање, међусобно поверење и само тако ћете створити успешне, васпитане и образоване људе.

Шта се променило у приступу и начину рада од самог почетка Ваше каријере до данас?

Данас више примењујем савремене „алате“ у настави, попут презентација и разних квизова знања. Добро осмишљен час је занимљив час, а данашњи ученици очекују да им сваки наредни час буде занимљивији од претходног.

Мотивишете ли своје ђаке да упишу студије националне филологије?

Својим приступом и залагањем успевам и даље да мотивишем ученике да читају и да воле књижевност и српски језик. Моје две ученице су ове године апсолвирале на студијском програму Србистика Филозофског факултета у Нишу. Надам се да ће их убудуће бити и више.

Кратка биографија

Јасмина Рочкомановић (1979: Прокупље) одрасла је у Куршумлији, где је завршила Основну школу „Дринка Павловић“ и Гимназију (друштвено-језички смер). На Филозофском факултету у Нишу завршила је студије Српског језика и књижевности. Ради као наставник у Гимназији и Економско-техничкој школи у Куршумлији. Удата је и мајка је троје деце, живи у Нишу. Ментор је многих успешних ученика, садашњих студената Србистике. Активно учествује у ваннаставним активностима Департмана за србистику Филозофског факултета у Нишу, почев од интерактивних такмичења за

средњошколце, преко књижевних пројеката, па све до научно-стручних скупова. У Гимназији уређује школски часопис *Арго арт*, а у Економско-техничкој школи уређује школски часопис *Економац*. Ментор је литерарне секције у Економско-техничкој школи и сваке године њени ученици остварују запажене резултате како у граду тако и у држави. Са поносом и задовољством издваја следеће успехе ученика којима је била ментор: прво место на републичком такмичењу Књижевна олимпијада, ученица Гимназије Душица Арсић (школска 2018/2019), треће место на републичком такмичењу Књижевна олимпијада, ученик Економско-техничке школе Мијат Савићевић (школска 2020/2021), треће место на републичком такмичењу Књижевна олимпијада, ученица Гимназије Сара Минић (школска 2023/2024). Учествовала је у следећим активностима које је за ученике и њихове менторе организовао Филозофски факултет у Нишу: учешће на научно-стручном скупу *Учење у пандемији – ситта утисака*, учешће у пројекту *Умрежавање књижевношћу*, учешће у пројекту *Фан фикција*. На позив Филозофског факултета у Нишу, организатора Сајма запошљавања 2024. године, одржала је едукативну радионицу *Лепота наставничког позива – како савладати изазове и уживати радећи најплеменитији посао на свету?*

*Интервју је први пут објављен на *Филоблогу* 28. 6. 2024.

АНА САВИЋ-ГРУЈИЋ

Славећи Савиндан и радујући се излажењу првог тома *Корифеја студија националне филологије*, разговарале смо са др Аном Савић-Грујић, некадашњим студентом Филозофског факултета Универзитета у Нишу, данас вишим научним сарадником Института за српски језик САНУ.

Какво је Ваше мишљење о систему такмичења из области националне филологије у Републици Србији?

С обзиром на то да не радим у настави, немам ни непосредна искуства у вези с такмичењима из области националне филологије у Републици Србији, те не могу дати релевантан одговор.

Шта Вас је инспирисало да упишете студије националне филологије?

Српски језик представља једно од највећих опитенационалних добара. Проучавање свих нивоа језичке структуре, било на синхроном или дијахроном плану, доприноси неговању и очувању српског језика, унапређењу културе говора, те подизању општег нивоа свести о националном, духовном и културном значају језика. Када сам 2000. године на Филозофском факултету у Нишу уписала студије Српског језика и књижевности, у фокусу моје пажње био је првенствено стандардни српски језик. Међутим, сазнања стечена о дијалектима побудила су нова интересовања и жељу да подробније приступим њиховом проучавању.

На знања из којих предмета са студија националне филологије се највише ослањате у свом раду?

С обзиром на то да се данас професионално бавим српском дијалектологијом, првенствено говорима призренско-тимочке дијалекатске области, основу мог стручног и научног усавршавања представљају знања стечена из дијалектологије, историје српског језика, историје српског књижевног језика, упоредне граматике словенских језика. Изузетно садржајна и подстицајна предавања професора Недељка Богдановића и професора Слободана Реметића у највећој мери утицала су на моје професионално усмеравање и усавршавање.

Које речнике најчешће користите у својим истраживањима и које су њихове специфичности?

Бројни дијалекатски речници, посебно с подручја призренско-тимочке дијалекатске области, чине основу мојих проучавања. При изради дијалекатских речника аутори углавном настоје да укажу на диференцијалну лексику у одређеном дијалекатском идиому, односно, на њену различитост у односу на стандардни српски језик, чиме велики део лексичког фонда остаје изван речника. Међутим, без обзира на диференцијалну опредељеност, дијалекатски речници представљају сведочанства о материјалном, духовном и социјалном животу, а богата лексичка грађа похрањена у њима непресушан је извор за проучавање језичких релевантности.

Каква су Ваша искуства у изради речника?

Иако сам на различите начине учествовала у припреми многих дијалекатских речника и њихових допуна, пре свега оних који су објављени у издању Српског дијалектолошког зборника, најнепосредније искуство имам у вези с израдом Антропографског речника југоисточне Србије, аутора Недељка Богдановића. Наиме, у овај речник укључено је више од хиљаду и шестсто именичких и придевских лексема које се могу дефинисати као речи које карактеришу човека по некој физичкој особини, а које сам прикупила и обрадила за потребе своје докторске дисертације „Антропографска лексика у говорима сврљешког краја – лингвогеографски приступ”. Професор Богдановић је ову грађу искористио као допуну азбучнику или као додатак већ постојећим подацима код одговарајућих лексема, што је у Речнику посебно назначено.

Шта се променило у приступу и начину рада од самог почетка Ваше каријере до данас?

Не много тога. Будући да сам од заснивања радног односа запослена у Институту за српски језик САНУ, централној научној институцији у Србији за свестрано проучавање српског језика, мој приступ раду у складу је с мисијом и визијом Института. Наравно, мој рад прати континуирано научно и стручно усавршавање, што свакако доприноси и квалитету остварених резултата.

Чега се радо сећате из периода студирања?

За период студирања веже ме много лепих сећања и дивних познанстава. Напорно и предано смо радили, размењивали искуства, помагали једни другима, дружили се. Најдраже су ми успомене из Великог Трнова. Радује ме што се та сарадња наставила и надам се да ће бити прилике да као бивши студент Филозофског факултета у Нишу поново посетим Великотрновски универзитет „Свети Кирило и Методије”.

На које све начине сарађујете са Филозофским факултетом у Нишу?

Поред личне професионалне сарадње коју имам с многим колегама, успешну сарађу са Филозофским факултетом у Нишу остварујем и посредством Института за српски језик САНУ. Захваљујући директору Института проф. др Софији Милорадовић и професорима с Департмана за србистику, успостављени су драгоцене контакти, покренути бројни заједнички пројекти, реализовани значајни резултати.

Каква су Ваша искуства са студентима националне филологије?

Никада нисам радила у настави, али управо захваљујући сарадњи с Филозофским факултетом у Нишу, имала сам част и задовољство да упознам бројне студенте националне филологије. Неки од њих радо су нам помагали при теренским истраживањима, показујући висок ниво знања, изузетну посвећеност и одговорност.

Имате ли савете за младе србисте запослене у основним школама, средњим стручним школама, гимназијама и у другим институцијама?

Када је настава српског језика у питању, верујем да сви наши наставници савесно обављају посао и да адекватно преносе знања из стандардног српског језика. Међутим, брине ме однос према дијалектологији, посебно према говорима призренско-тимочке дијалекатске области. Често су информације у уџбеницима површне, нејасне, а понекад и нетачне. Дијалектима се приступа узгред, сувопарно, понекад и нестручно. Наши млади србисти знају колика је вредност наших дијалеката, стога је и њихова обавеза да се изборе за достојан статус дијалеката у уџбеницима и школама.

Кратка биографија

Ана Савић-Грујић (1981: Ниш) завршила је Студије српског језика и књижевности на Филозофском факултету Универзитета у Нишу одбравивши дипломски рад *Фонолошки опис говора села Гулијана*, урађен под менторством проф. др Слободана Реметића. Од 2006. године запослена је на Институту за српски језик САНУ. Докторску дисертацију *Антропографска лексика у говорима сврљичког краја – лингвогеографски приступ* одбранила је 2016. године на Филолошком факултету у Београду, пред Комисијом у саставу: проф. др Првослав Радић (ментор), проф. др Софија Милорадовић, проф. др Рајна Драгићевић. Године 2022. изабрана је у звање виши научни сарадник у области српске филологије и лингвистике. Истраживања најпретежније заснива на материјалу српских говора југоисточне Србије, онима који припадају призренско-тимочкој дијалекатској области. Главне области њеног научног проучавања јесу дијалектологија, лингвистичка географија, дијалекатска лексикографија и лексикологија. Ангажована је на националном пројекту *Српски дијалектолошки атлас (СДА)*. Члан је Српске националне комисије за *Општителовенски лингвистички атлас (ОЛА)*, Редакције часописа *Етно-културолошки зборник* и Редакционог одбора Универзитетске библиотеке „Никола Тесла” у

Нишу. Вишегодишњи је сарадник на бројним пројектима Центра за научноистраживачки рад САНУ и Универзитета у Нишу, а од 2016. године Огранка САНУ у Нишу. Од децембра 2024. године проф. др Софија Милорадовић поверила јој је руковођење пројектом *Пастирска/сточарска лексика призренско-тимочких говора*, који заједно реализују Огранак САНУ у Нишу и Институт за српски језик САНУ. Објавила је две монографије, више од 50 научних радова, учествовала на бројним научним скуповима и промоцијама одржаним у земљи и иностранству.

*Интервју је први пут објављен на *Филоблогу* 27. 1. 2025.

МАЈА ЦВЕТКОВИЋ СОТИРОВ

Славећи књижевне награде, разговарале смо са мср Мајом Цветковић Сотиоров, некадашњим студентом Филозофског факултета у Нишу, а данас изузетно успешним писцем за децу.

Шта Вас је инспирисало да упишете студије националне филологије?

Верујем да су моје детињство и окружење утицали на избор мојих студија, као и на избор животног позива. Када добијете породичну архиву (писма, документа, медаље), а у кофере вам спакују духовно и материјално вишегенерацијско породично наслеђе, проткано вихорима и изазовима историје, онда сам сигурна да је најбољи начин да неке одговоре о судбини својих предака потражите на студијама националне филологије (посебно када је у питању историја језика, јер у њој се огледа и историја народа).

Шта Вас је мотивисало да почнете са писањем књига за децу?

*Током једне шетње старом улицом Ру де Гра (док смо породично живели у Француској), нашем (тада маленом) сину Луки привукли су пажњу утиснути медаљони – замишљао је како се испод њих налазе огромни ходници који воде до Катедрале на тргу и до куће Блеза Паскала. Говорио је да је баш та катедрала дом Есмералде и Квазимода. Лука је са невероватним интересовањем (као и свако радознано дете) постављао питања о споменицима, занимљивим зградама. Тада је почело наше истраживање по библиотекама и музејима, а онда сам културу, историју, науку и историјске личности ставила у своју прву бајковиту прозу **Француска авантура** (књига о Блезу Паскалу и првој машини за рачунање) како бих на једноставан начин сваком детету дочарала свет који смо доживели.*

У чему проналазите инспирацију?

Инспирацију проналазим у свакодневном савременом животу, у историји, култури, науци, у свом детињству, у деци која су око мене... Ниједан мој јунак није измишљен (иако има и фантастичних и историјских јунака), карактер, особине и понашање упијам из околине. Такође, много инспирације извире и из мог одрастања, које је било веома необично, јер је спајало Ниш и Пирот, а делом и Београд. Верујем да ћу једног дана написати књигу како је било стасавати на дијалекатском подручју, а говорити стандардним језиком, како је било родити се у граду, где су само корени мамине породице, колико је било потребно труда уклопити се, а бити потпуно различит... И како је мој дека говорио: „У жељи да сваки минус претвориш у знак једнакости, ти направиш животни плус“. Рекла бих да инспирација и велики снови извире из тих животних минусева, туге, промишљања, али и радости...

По чему је све писање за децу специфично?

Књижевност за децу припада и деци и одраслима. С посебном пажњом је важно објаснити деци животне проблеме или радости из њима прихватљивог угла – кроз игру, кроз смех, па понекад и кроз сузе. Мом писању претходи научно-историјско истраживање, консултације са стручњацима из одређене области, прилагођавање података читаоцима, посебно оних из теже разумљивих научних сфера (на пример: Теслин трансформатор, наизменична струја, Теслино Колумбово јаје) и пажљиво украјање историјских чињеница у маралну и естетску раван приче. Такође, важно је да јунаци говоре језиком који неће запрљати ум и душу детета, јер се говор и мисао преплићу и временом утичу на понашање. Све је повезано, па је самим тим писање за децу специфично и захтевно, али препуно забаве.

На знања из којих предмета са студија националне филологије се највише ослањате у свом раду?

Савремени српски језик (правопис, морфологија, синтакса) неопходан је најпре за писање (осим ако не пишемо дијалектом, што је вредно дивљења – писци који пишу дијалектом су за мене велики хероји данашњице), потом акценологија савременог језика, која даје велику сигурност током наступа (макар због места акцента у речима). И најискреније, ослањам се на све што сам учила, чак и на историју језика – често моји јунаци објасне и понеку реч како се развила, корен те речи, понекад се дотакнем ономастике и значења имена...

Да ли приликом писања користите речнике српског језика или неку другу литературу?

Моја библиотека се ослања на литературу коју сам баштинила током студија, а коју и данас обогаћујем. Без Речника Матице српске не почињем писање.

Колико су по Вашем мишљењу важне илустрације у књигама за децу и како оне утичу на разумевање текста?

Илустрације су основа у раном узрасту, међутим, пратећи свој осећај и љубав ка уметности, верујем да су та посебна уметничка дела поклон свим поклонцима лепоте. Осим што помажу дечјој машти, утичу и на уметнички укус и културу.

Илустрација из моје књиге „Француска авантура” (илустратор Владимир Манчић) била је изложена на великом Сајму дечје књиге у

Болоњи (Италија, 2020) под називом: „Мали херој” (енгл. “Little Hero”) са значајним илустрацијама из целог света, што је био посебан знак похвале људима са којима сарађујем годинама.

За свој рад добили сте значајна признања. Можете ли нам рећи нешто прецизније о томе?

Удружење Црногорских писаца за дјецу и младе, 2021. године прогласило је моју књигу **Француска авантура** најбољом књигом за децу у Црној Гори, Књига **Чаробни једрењак – Прича о Николи Тесли** 2022. године била је у конкуренцији за награду региона **Мали Принц** на Фестивалу **Везени мост** у Тузли (као једна од осам најбољих књига региона, представљала је нашу земљу заједно са књигом Оливере Оље Јелкић), награда **Лукијан Мушицки** припала је књизи **Дечак и вила** и посебна награда 2023. у Њујорку додељена је књизи **Чаробни једрењак – Прича о Никола Тесли**, *Tesla Spirit Award* (медаља, плакета и сертификат) Теслине научне фондације Америке (*Tesla Science Foundation USA*).

Такође, велика признања нису само плакете, међу највећим признањима јесу промоције и читаоци – књига која је читана увек је овенчана посебном снагом и у земљи, и у иностранству. Верујем да је „Чаробни једрењак – Прича о Николи Тесли”, ако не прво књижевно дело савремене српске дечје књижевности, онда међу првима које је промовисано у америчкој престижној књижари „Barnes&Noble” у Калифорнији у Сан Дијегу. Као дечји писац и аутор књига о Тесли („Чаробни једрењак – Прича о Николи Тесли”, „Ноћ уочи Божића са Теслом”), током 2024. године имала сам прилику да се на промоцијама дружим са читаоцима из САД-а у: Чикагу, Милвокију, Сан Дијегу и Њујорку (међу којима је много деце нашег порекла). У припреми су занимљиви пројекти сарадње и са школама у Сједињеним Државама, али бих о томе када озваничимо сарадњу.

Чега се радо сећате из периода студирања?

Сећам се изузетних пријатељстава, колегиница, колега и предивних професора, сјајне менторке. Не знам ни сама шта бих пре издвојила, факултет је био и остао место моје радости, знања и сазревања.

Имате ли савете за младе србисте који почињу да се баве писањем?

Све што радите – радите срцем.

Кратка биографија

Маја Цветковић Сотиров (1980: Пирот) српска је књижевница за децу и младе, по вокацији мастер филолог српског језика и књижевности. Дипломирала је и мастерирала на Департману за србистику (некадашњи Департман за српски језик и Департман за српску и компаративну књижевност) Филозофског факултета у Нишу. Члан је Удружења књижевника Србије, Института за децу књижевност у Београду и Теслине научне фондације Србије. Превођена, награђивана у земљи и региону, објављивана у бројним домаћим и регионалним часописима за књижевност, уметност и културу, поезијом заступљена на рецитаторским такмичењима основаца, а прозним делима и у читалачким дневницима Књижевног пројекта за децу „Читалићи”. Како у свом књижевном стваралаштву негује савремени, интердисциплинарни методички приступ настави (као што је то чинила и у педагошком раду), Маја Цветковић Сотиров је, колико год јој то време дозвољава, радо виђен гост у школама и вртићима код нас. И не само код нас.

Након награде *Tesla Spirit Award 2023*. године у Њујорку, уследило је потписивање уговора са једном од највећих издавачких кућа у свету из Њујорка (Менхетан, Волстрит) – *Остин Меколи публишер* (Austin Macauley Publisher), чије је издање у америчким школама (*American Paradigm Schools*) промовисала извршна директорка Ешли Редферн (Ashley Redfearn). Током прве недеље октобра (2024) први пут у историји српске књижевности за децу, биће промовисано америчко издање књиге српског писца у једној од највећих америчких књижара *Barnes&Noble* у Калифорнији. За ту прилику посебно је урађен видео-интервју на енглеском о књизи *Чаробни једрењак – Прича о Николи Тесли* (*Magical Sails – A Nikola Tesla Story*). У интервјуу учествују ауторка књиге Маја Цветковић Сотиров и преводилац Јелена Витезовић.

Књига је доживела три издања, а у Америци је објављена у меком повезу, тврдом повезу и као електронска књига (*e-book*). Текст о књизи *Чаробни једрењак* Гордане Јеж Лазић са сајта Завода за унапређење образовања и васпитања Србије преузеле су српске школе у целом свету. *Чаробни једрењак – прича о Николи Тесли* Маје Цветковић Сотиров убрзо је постала и део изборне литературе Тесла-клубова широм света. Књига је, такође, и део библиотечког фонда низа универзитетских библиотека у свету – посебно у Сједињеним Америчким државама и Немачкој.

Укратко, *Чаробни једрењак – прича о Николи Тесли* Маје Цветковић Сотиров од стране Уредничког одбора издавача у Њујорку за непуне две недеље оцењен је највишом оценом, а посебно су похваљени:

приповедачки тон, маштовитост, иновативност књиге и обрти, који су прилагођени савременом детету.

(Биографију је срчила Гордана Јеж Лазић)

*Интервју је први пут објављен на *Филоблогу* 10. 9. 2024.

МАРИЈА СТАНЧИЋ МИХАЈЛОВИЋ

Идући у сусрет новим такмичењима из Српског језика и књижевности, разговарале смо са мср Маријом Станчић Михајловић, некада студентом Филозофског факултета у Нишу, данас гимназијским професором Српског језика и књижевности у нишким гимназијама „Бора Станковић” и „Светозар Марковић”.

Збирно сагледано, Ваши ученици су међу најбољима према броју освојених награда на окружним нивоима Књижевне олимпијаде и Такмичења из српског језика и језичке културе у Нишавском округу. Шта Вас мотивише да својим ученицима несебично преносите знање из предмета Српски језик и књижевност?

Непоколебљива љубав према позиву је једина мотивација, која ме не напушта од првог радног дана. Знање не сме да се себично чува, напротив. Имала сам ту привилегију да учим од најбољих, а самим

тим и обавезу да то што сам научила пренесем, јер је предмет Српски језик и књижевност утемељен на етичким и естетским вредностима које човека чине најузвишенијим бићем. Такође, радити са младим и паметним људима и пратити ток сазревања, када од деце постају одрасли, довољно је рећи – нема лепшег позива. Често сам исцрпљена и уморна од административних послова, али енергија и љубав коју осетим у учioniци све брише. У тежким тренуцима живота схватила сам да ми је, поред породице, посао, односно љубав према свом позиву, најдрагоценији.

Колико су гимназијалци заинтересовани да учествују на такмичењима из предмета Српски језик и књижевност? Имате ли посебне методе за мотивисање такмичара?

Велики број пријављених такмичара говори о заинтересованости гимназијалаца да учествују на такмичењима из предмета Српски језик и књижевност. Не постоји посебан метод за мотивисање такмичара. Једноставно, када радите посао који волите и када имате привилегију да радите са најбољим ученицима – успех је неизоставан.

Када ученици осете да могу да добију нешто више од редовних часова, мотивисани су да долазе на часове додатне наставе на којима на највишем нивоу показују богатство талената које треба да негијемо, школујемо и усавршавамо.

Каква су Ваша искуства у припреми ученика за такмичење?

Искуства која носим са припрема су сјајна. Ученици, чини ми се, понекад, са нестрпљењем чекају часове додатне наставе. Није им тешко да се након 7 часова препусте вишечасовним предавањима и вежбањима. То су идеални часови, када ученици активно слушају, питају, одговарају, коментаришу и тренуци када и ја учим од њих.

Да ли је број часова Српског језика и књижевности у свим смеровима гимназије довољан?

Моје мишљење је да број часова Српског језика и књижевности у свим смеровима гимназије није довољан. План и програм је обиман и често је потребан већи број часова за дела која захтевају детаљнији приступ. Предмет Српски језик и књижевност је најзахтевнији и најзначајнији зато што је, као и код других, идентитет нашег народа утемељен у нашем језику. У овим новокомпонованим временима, овај предмет први промовише моралне, духоване и уметничке вредности. Зато, негујмо српски језик и књижевност!

Да ли је стандардизација уџбеничких комплета пожељна и неопходна или Ви имате другачије решење за повремене неусаглашености у системима такмичења?

Искрено, нисам имала проблема са стандардизацијом уџбеничких комплета. Пратимо план такмичења, али често користимо и другу литературу.

Које теме из области Српског језика и књижевности су посебно инспиративне Вашим ученицима и због чега?

Зависи од сензибилитета ученика, неретко и читаве генерације. Не може да се одвоји. Што би Иполит Тен тврдио – на то утичу раса, средина и моменат. Неке генерације, на пример колективно обожавају Кампијевог „Странца”, док га друге одбацују. Такође, искуство ми говори да је ученике могуће инспирисати и за дела према којима и пре самог читања пружају отпор. Задовољство је видети како се ученику након тумачења дела мења првобитно мишљење и хоризонт очекивања.

Шта Вам је остало у сећању из периода студирања? Да ли своје ученике мотивишете да упишу Србистику?

Сећање на студентске дане је прелепо. Највише га памтим по најбољим професорима и најбољим асистетима, од којих смо поред стицања знања имали разумевање и подршку.

Не могу да не почнем од најбољег, а то је професор Горан Максимовић, који је највише утицао на нашу генерацију. Поред сјајних, непроцењивих предавања из области предроматизма, романтизма и реализма, која константно користим у раду, пружао нам је огроман подстицај, мотивисао нас је да режирамо представе и глумимо, као и да учествујемо на разним градским манифестацијама.

На мом списку најбољих су такође и професори Снежана Милосављевић Милић, Момчило Златановић и Бранко Летић, као и тадашњи предани асистетни Александра Лончар Раичевић, Снежана Божић, Данијела Костадиновић, Александар Костадиновић и Дејан Милутиновић, који су данас, сигурна сам, добри професори.

Бити наставник књижевности са собом носи велику дозу одговорности и према друштву у коме живимо. Ми имамо задатак да младе људе научимо да поред знања треба да стреме ка љубави, идеалима, доброти и човекољубљу – ка вредностима које се новцем не могу купити. Пропагирајући тај став, ученике индиректно мотивишем да упишу Србистику. Уз књижевност човек доживљава духовни раст свесно или несвесно. Понекад човек од неке књиге добије

одговоре на нешто што тиња у њему неупоредиво више од људи из окружења од којих то очекује.

Које смернице имате за актуелне студенте на Департману за србистику?

Најпре, да не пропуштају предавања добрих професора, јер то је можда јединствена прилика да упамте нешто што неће наћи забележено. Најбољи савет који им могу дати јесте да буду вредни и поштени, јер знање и врлине су највећи капитал који им нико не може одузети.

Шта се променило у приступу раду и начину рада од самог почетка Ваше каријере до данас?

Највеће промене видљиве су у административном раду, а што се тиче мог начина рада природно је да сам искуствено богатија, па самим тим и боља у организационом делу, које ми никада није било „јача страна“. Мада, суштина је остала иста, а то је рад на развијању критичког мишљења код ученика, рад на потенцирању разговора о самоспознаји, вери, историји, борби добра и зла у човеку и откривању тајни човекове природе.

Које савете имате за младе србисте запослене у основним школама, средњим стручним школама и гимназијама?

Човек не сме да одустане од самог себе! Свим младим колегама поручујем да се у пуном капацитету посвете раду и препусте магији која тада наступа у учioniци.

Кратка биографија

Марија Станчић Михајловић (1981: Ниш), професор српског језика и књижевности у Гимназији „Бора Станковић“ у Нишу и Гимназији „Светозар Марковић“ у Нишу, ради на неговању српског језика, књижевности и инспирисању младих умова. Професионални пут започела је дипломом Филозофског факултета у Нишу, где је и стекла најпре звање дипломираног филолога за књижевност и српски језик, као и звање мастер филолога, такође на Филозофском факултету, а потом уписала и докторске студије. Писање дипломског рада донело јој је Бранкову награду Матице српске. Ипак, највећи изазов и радост пронашла је у учioniци, где и дан-данас своје знање стечено на Филозофском факултету и љубав према књижевности преноси ученицима више од 15 година. Многи од њих освојили су награде на републичким такмичењима из књижевности и српског језика и језичке

културе, а њихов успех сматра највећим признањем за свој рад. Осим редовне наставе, активни је учесник семинара, литерарних конкурса и конференција, члан комисија на смотрама рецитатора и секретар Огранка Вукове задужбине у Нишу. Према њеном мишљењу, професор није само предавач већ и ментор и особа која у сваком ученику види потенцијал и настоји да га охрабри и ствара, зато и радо прихвата рад са студентима, хоспитантима.

*Интервју је први пут објављен на *Филоблогу* 26. 11. 2024.

НАТАША РАДЕНКОВИЋ АНТИЋ И СНЕЖАНА ДЕЛИЈА

Славећи Савиндан и радујући се првом тому *Корифеја студија националне филологије*, разговарале смо са Наташом Раденковић Антић и Снежаном Делијом, некадашњим студентима Филозофског факултета у Нишу, данас библиотекарима на Филозофском факултету у Нишу.

Укратко нам опишите посао библиотекара на Филозофском факултету Универзитета у Нишу.

Посао библиотекара заснова се на активном раду на попуњавању фонда најсавременијим насловима из свих научних области које се изучавају на Факултету. Наставни планови и програми се прате и набавка књига се усклађује са потребама наставе. Са друге стране, рад у библиотеци подразумева и активни рад са студентима и

сарадњу са наставницима. Трудимо се да на најбољи начин одговоримо на захтеве студената и помогнемо им приликом израде стручних радова и припремама за испите. Такође, библиотекарима Факултета израђују универзалну децималну класификацију, познатију као УДК, како би научне радове класификовале у одређена научна поља.

Да ли сте приметили да се студенти Департмана за србистику по нечему издвајају као корисници библиотеке?

Студенти Департмана за србистику се издвајају пре свега по литератури коју траже. Као што знамо, бити студент Србистике не подразумева само пуко узимање литературе наведене у силабусу, штавише, подразумева једно свестраније културолошко, социолошко и историјско истраживање. Захтеви су „сложенији”, ако тако можемо да кажемо.

Да ли знате за неке од бивших студената Департмана за србистику који су изградили своје каријере у библиотечком послу?

Можемо истаћи Оливеру Недељковић, која ради као библиотекар у Библиотеци „Владислав Петковић Дис” у Чачку, Милицу Вучковић из Библиотеке Факултета за спорт и физичко васпитање Универзитета у Нишу, Александру Радосављевић и Аницу Вишњић из Библиотеке Медицинског факултета, Душицу Икић из Библиотеке Основне школе „Јастребачки партизани” и многе друге.

На које начине библиотека којој припадате сарађује са предметним наставницима, школама и другим институцијама?

Сарадња са предметним наставницима се заснива пре свега у консултацијама о набавци нових релевантних издања, неопходних за спровођење наставних програма. Библиотека сарађује и са другим библиотекама кроз размену књига и у вези са стручним усавршавањима.

Да ли сте учествовали у неким ваннаставним активностима студената?

Такве активности нису тако честе (било би лепо да се то промени). Најчешће наставници доводе своје студенте прве године основних студија у нашу библиотеку, где се упознају са радом и правилима коришћења библиотеке.

Да ли сте имали прилике да промовишете свој рад и на које се све начине библиотекари могу усавршавати?

Библиотекари одлазе на стручне семинаре организоване од стране Народне библиотеке Србије, Универзитетске библиотеке Београда, Универзитетске библиотеке из Ниша. Библиотечка делатност прати новине и напретке у науци и усклађује свој рад.

Шта Вам је остало у сећању из периода студирања?

Пре свега, дружење са колегама у старом клубу.

Које смернице имате за актуелне студенте на Департману за србистику?

Наши савети били би да прочитају све наслове који су наведени актуелним и „старим” програмима (чак и ако су садашњи силабуси скраћени у односу на оне које смо ми имали), да се труде да развију своје критичко размишљање, да прате актуелна културна дешавања у граду и шире, те да своја знања примене.

Шта се променило у приступу раду и начину рада од самог почетка Ваше каријере до данас?

Суштина рада се није променила. Променили су се само приступи раду. Обраде књига везане су за новије платформе, програме итд.

Које савете имате за младе србисте запослене у библиотекама?

Рад у библиотеци може се посматрати као продужетак студија, окружени сте младим радозналним људима и дивним књигама. На неки начин, то је и разлог зашто сте уписали Србистику. Искористите рад у библиотеци да проширите своја знања и вештине.

Кратка биографија

Наташа Раденковић Антић (1982: Ниш) дипломирала је на Групи за књижевност и српски језик Филозофског факултета у Нишу. Дипломски рад из Теорије књижевности на тему „Типови приповедача у роману *Бука и бес* Вилијема Фокнера” објављен је у *Свескама: часопис за уметност, књижевност и културу* (2009 и 2010). Тренутно ради у Библиотеци Филозофског факултета у Нишу. На почетку радног века радила је као професор у Гимназији „Бора Станковић”, ОШ „Бубањски хероји”, ОШ „Душан Радовић”. Током студија радила је краће време као новинар *Народних новина* и као лектор-сарадник Народног музеја у Нишу. Објавила је многе књижевне приказе као што су: „Да ли је било довољно?” (*Градина*, 2009), „Петар Кочић између

символизма и импресионизма” (*Прича*, 2011), „Стари мит у новом руху” (*Свеске*, 2010), „Савремени *Memento Mori*” (*Недогледи*, 2010) итд.

Снежана Делија (1973: Ниш) дипломирала је на Групи за књижевност и српски језик Филозофског факултета у Нишу. У Библиотеци Филозофског факултета у Нишу ради од 2001. године.

*Интервју је први пут објављен на *Филологу* 27. 1. 2025.

НАТАША МАРКОВИЋ СТЕВАНОВИЋ

Славећи Савиндан и радујући се излажењу првог тома *Корифеја студија националне филологије*, разговарале смо са Наташом Марковић Стевановић, некадашњим студентом Филозофског факултета Универзитета у Нишу, данас професором Српског језика у ОШ „Душан Радовић” у Нишу.

Шта Вас мотивише да несебично преносите знање својим ученицима из предмета Српски језик?

Свежина која долази из дечјег духа, а која је сакривена испод игрица, енглеског и немачког језика, амбиција родитеља да деца иду у бели свет – непроцењива је кад се открије и кад завлада учионицом, за њу се вреди борити. Деца су истинска инспирација у тој својој слободи према навикама и клишеима, од њих се много може научити.

На које начине се припрема ученика за такмичење из области књижевности разликује од припрема за такмичење из области језика, а шта им је слично?

За такмичење из књижевности ученици морају да уче напамет податке о писцима и из теорије књижевности, док се за такмичење из језика могу применити логика и осећај за језик. Такмичари из области граматике често се такмиче и из Математике. За оба такмичења важно је урадити што већи број задатака како би се стекла спретност и извежбаност у раду.

Можете ли издвојити публикације које су Вам ослонац у припреми обеју врста такмичења?

Издања Друштва за српски језик: Тестови из српског језика за такмичење ученика основних школа, Тестови са Књижевне олимпијаде.

Да ли је стандардизација уџбеничких комплета пожељна и неопходна или Ви имате другачије решење за повремене неусаглашености у системима такмичења? Каква су Ваша искуства у писању уџбеника за основну школу?

Сматрам да је стандардизација неопходна. Више пута се десило да су због неусаглашености на такмичењима највише испашили ученици. Била сам више пута евалуатор за различите издаваче, али немам искуства у писању уџбеника.

Каква су Ваша искуства у припреми рецитатора?

Припрема за такмичење у рецитовању ми је најтежа јер сам са говорног подручја где је правилно акцендовање мисаона именица. Сви моји ученици који су били награђивани нису рођени у Нишу.

Да ли сматрате да би и републички нивои такмичења требало да мењају своје центре или пак да су Тршић, Сремски Карловци и Ваљево добро трајно решење?

Сматрам да су ови центри добро решење јер их многи ученици не би посетили да није такмичења.

Који републички такмичари су Вам остали у сећању по запаженим резултатима, а данас су запослени у области културе или просвете? Већина мојих републичких такмичара данас је у иностранству, један се спрема за студије у Словенији, нема их у просвети.

Имате ли савете за младе србисте запослене у основним школама, средњим стручним школама и гимназијама?

Волите децу, имајте разумевања за њих, а деца ће вам вишеструко вратити и помоћи у раду. Кад направите коректан однос са њима, моћи ћете да их учите лепотама нашег језика и књижевности, у супротном ће побећи у стране језике и изгубили сте их.

Шта се променило у приступу и начину рада од самог почетка Ваше каријере до данас?

Мислим да градиво постаје све обимније, да програм за наш предмет, уместо да олакша учење језика, инсистира на репродуктивном знању. У последње време много је више часова обраде него у време кад сам почела ра радим, а ученици не одустају од српског језика само због појединих наставника, који се довијају на различите начине да негују језичку културу и развијају код деце љубав према нашем језику.

Мотивишете ли своје ђаке да упишу студије националне филологије?

Више пута се десило да малобројни ученици који су били мотивисани за ове студије, по наговору родитеља, одустану јер то занимање, по њиховом мишљењу, није перспективно, а неки се опредељују за журналистику јер сматрају да је бити новинар узбудљивије него бити наставник.

Кратка биографија

Наташа Марковић Стевановић (1975: Ниш) дипломирала је на Групи за српски језик и књижевност Филозофског факултета у Нишу. Ради у ОШ „Душан Радовић” у Нишу. Користи савремени приступ настави, држи угледне часове који су корелација са другим предметима како би се код ученика јачало функционално знање и како би наставу учинила занимљивијом. Методичка припрема за пројекат „На скривено те водим место”, који је у корелацији са географијом, биологијом, историјом, техником и технологијом, награђена је другом наградом на

републичком конкурсy Филозофског факултета у Нишу, а сајт „Душан Радовић – доброћудни мргуд” налази се у Бази знања Креативне школе. Аутор је сајта Смехотворци и коаутор сајта Професионалне оријентације. Коаутор је пројеката Научног клуба из Београда и Регионалног центра из Ниша: „Краљевска ботаника” и „Од сванућа до постигнућа”, који су представљали корелацију више предмета. Самостални је педагошки саветник и пружа подршку млађим колегама у раду. Члан је Комисије за лиценцу професора српског језика Министарства просвете.

*Интервју је први пут објављен на *Филоблогу* 27. 1. 2025.

САША ЧОРБОЛОКОВИЋ

На основним студијама Србистике Правопис је обавезни предмет на првој години. Међутим, основи правописа српског језика почињу да се савладавају још у основној школи. Тим поводом разговарали смо са колегом др Сашом Чорболоковићем, који има седамнаестогодишње искуство наставничког рада у основној школи.

У којој мери се ученици од петог до осмог разреда основне школе интересују за правописна питања?

У основној школи интересовање за правописна правила, њихово усвајање и примену у уској су вези са предметним наставником, његовом мотивацијом и начином предавања. Само за наставника који је успео да оспособи ученике да примењују правила при писању и куцању, критички сагледавају све оно написано и проналазе одговоре за оно што не знају може се рећи да је остварио своју правописну мисију.

Које правописне недоумице постоје код ученика основне школе и шта их изазива?

Правописне недоумице ученика донекле су и оне наше. На пример: Да ли се тачка у управном говору пише испред знака навода или после њих?; Зашто су скраћенице за именице госпођа, госпођица без тачке, а за господин са тачком?; Да ли називе друштвених мрежа написати великим или малим почетним словом?; Да ли је правилно журки или журци?. Дакле, ништа што се у неком тренутку нисмо и сами запитали, па чак и тражили одговор.

На који начин се разликује обрада правописних јединица од петог до осмог разреда?

Обрада правописних јединица умногоме зависи од узраста. Сигурно да ће у петом и шестом разреду бити више илустрација, активности у виду игре, док је у седмом и осмом разреду ученицима могуће дати озбиљније и сложеније пројектне истраживачке задатке попут правописне шетње, прављења тематских изложби, мултимедијалних презентација и сарадничких видеа на бројне теме.

За које правописне наставне јединице сматрате да наставницима дају највише слободе и да допуштају висок степен креативности у настави? Са друге стране, које правописне наставне јединице су најнезахвалније за обраду и због чега?

Креативност је више условљена особом која предаје него правописним областима. Уколико је та особа креативна, биће и ученици, па и сами часови. Можда је велико слово најзахвалније или, боље речено, најинспиративније, а најтеже је писање полусложеница, па понекад и сложених скраћеница (које су вербализоване, које су променљиве и сл.).

Које правописне приручнике бисте препоручили наставницима приликом спремања правописних наставних јединица?

Волим да купим сваки нови правописни приручник јер у сваком од њих можете понешто пронаћи, а ни у једном све. Од новијих бих издвојио Језикофил, Српски на српском, који су, осим што прате актуелне недоумице, занимљиво структурирани кроз дијалошке сегменте.

Када ученицима дате задатак да пронађу примере огрешења о правописну норму, које примере обично наводе?

Ученици обавезно наведу примере неznam, самном, бијо... Препоручио бих да уз њихове примере наставник инсистира и на примерима који су настали под утицајем енглеског језика, а које ученици врло често и не перципирају као грешке.

Да ли бисте могли да нам укратко опишете свој омиљени пројекат са ученицима за савладавање правописних правила кроз игру?

Мој омиљени пројекат је „Правопис у слици и речи”, који се налази у бази радова „Сазнали на семинару, применили у пракси” за 2019. годину: <https://zuov.gov.rs/saznali-na-seminaru-i-primenili-u-praksi/>.

Ученици су све време били мотивисани, дали су свој максимум и заиста смо сви уживали радећи га.

Према Вашем искуству, на који начин се обрада правописних и других језичких јединица разликовала у онлајн-окружењу у односу на наставу у учионици?

Правопис у онлајн-окружењу отворио је могућност савладавања технике правилног куцања и слања мејлова (<https://zelenaucionica.com/pisanje-imejl-poruka-kratko-uputstvo-sasa-corbolokovoc/>), донекле осавременио саму наставу правописа стављајући је у актуелни контекст јер се данас неупоредиво више куца него пише. Обухватио је претраживање бројних сајтова који се правописом баве, е-приручника, видео-лекција, снимања сарадничких видеа. То је био један од одличних начина да ученике научимо како је немогуће све знати, да је много важније умети доћи до одговора претраживањем бројних е-извора, применом аналогије са познатим примерима.

Били сте предавач на семинарима за наставнике Српског језика (и књижевности). Шта је Ваша конкретна препорука садашњим и будућим наставницима у вези са обрадом правописних тема?

Правопис не сме бити само део српског језика, него и свих предмета на свим студијским програмима. Друго, правила без примене не значе ништа. Нико не може бити писмен по потреби и на одређено време. Поштовање правописне норме мора бити одлика сваког од нас, у сваком тренутку. Важно је да часови буду добро осмишљени, примери типични и актуелни, да све има употребну вредност. Ученицима је потребно функционално знање, а не механичко усвајање правила без повезивања са стварним ситуацијама и искуством.

Кратка биографија

Др Саша Чорболоковић (1980: Бор) основну и средњу школу похађао је у Бору. Основне студије завршио је на Филозофском факултету у Нишу 2006. године на Групи за српски језик и књижевност. Звање доктор филолошких наука стекао је 2019. године на Филолошком

факултету Универзитета у Београду одбравивши докторску дисертацију на тему „Хумористички дискурс у настави српског језика и књижевности”. До сада је из области методике наставе објавио преко 30 радова и 7 коауторских приручника *Асоцијације у настави српског језика и књижевности* (Klett, 2014), *Квизови у настави српског језика и књижевности* (Klett, 2016), *Игре у настави српског језика и књижевности* (Klett, 2023), *Српски језик и књижевност 5, 6, 7, 8* (Klett, 2018, 2019, 2020, 2021). Аутор је и коаутор девет радионица за наставнике и професоре српског језика и књижевности на Републичком зимском семинару Филолошког факултета у Београду. Своје радове објављује у часописима *Школски час српског језика и књижевности*, *Методички видици*, *Књижевност и језик*, *Иновације у настави*, *Радови*, *Настава и учење*. Био је у тиму аутора задатака за Завршни испит ЗУОВ-а у школској 2016/17. и водитељ *Обука за наставнике другог циклуса основне школе за остваривање програма наставе и учења* за предмет Српски језик и књижевност у школској 2017/18. и 2018/19. години. Добитник је бројних признања од којих су најзначајнија Најбољи едукатор Србије (2014), Најбољи наставник бивше Југославије (2018). За радове из наставне праксе више пута је награђиван: за наставно средство *Покриј – откриј* (2016); Најуспешнија методичка припрема из српског језика и књижевности, 2. место *Извођење (суфиксација)* (2017), 1. место *Независни падежи* (2018), *Писма Хилде Дајч* (2022), 2. место; Алфонс Доде, *Последњи час* (2023), 1. место; Најбоља лингвистичка секција (2021, 1. место; 2022, 2023, друго место). Живи и ради у Бору и Београду.

*Интервју је први пут објављен на *Филоблогу* 9. 10. 2022. и претеча је серијала о корифејима националне филологије, те му је и званично прикључен у овој књизи.

МИЛИЦА МИШИЋ

Славећи Међународни дан књиге, у Лесковцу смо разговарале са Милицом Мишић, професором Српског језика и књижевности у Медицинској школи Лесковац и некадашњим студентом Филозофског факултета Универзитета у Нишу.

Шта Вас мотивише да несебично преносите знање својим ученицима из предмета Српски језик и књижевност?

За оног ко воли свој посао, а то свакако за себе могу рећи, мотивација се проналази свакодневно. Свакако, најважнија је љубав према књижевности и језику, те жеља да се она пробуди код ученика. Поред тога, свако радознано питање ученика, њихови утисци, жеђ за знањем, потреба да се пркоси поремећеном систему вредности

времена у коме живимо – сваки час чине успешним, а мене додатно мотивисаном за наредни.

На које начине се припрема ученика за такмичење из области књижевности разликује од припрема за такмичење из области језика, а шта им је слично?

Осим саме материје која се изучава, све остало је исто. То нису такмичења која се тенденциозно спремају непосредно пред њихово одржавање. Наиме, неопходно је да се од септембра, готово на сваком часу, ученицима/такмичарима скрене пажња на појединости. Континуирано одржавање додатних часова ученицима је пожељно. Они унапред спреме питања, међусобно дискутујемо, студирамо литературу и највише енергије у заврници припрема посветимо вежбању тестова са ранијих такмичења.

Можете ли издвојити публикације које су Вам ослонац у припреми обеју врста такмичења?

Свакако акредитоване читанке и граматике. Ако ме питате конкретно, читанке ИК „Едука” и граматике ИК „Клет”. Понекад, програм такмичења захтева употребу уџбеника више издавача.

Да ли је стандардизација уџбеничких комплета пожељна и неопходна или Ви имате другачије решење за повремене неусаглашености у системима такмичења?

Стандардизација би олакшала посао.

Каква су Ваша искуства у припреми рецитатора?

У претходних десет година, два пута сам са ученицима Медицинске школе Лесковац представљала Округ на Републичкој смотри „Песнице народа мог”. Највише пажње посвећујем доживљају песме, адекватној интерпретацији, која није спорна ако је доживљај добар, као и акценатској прецизности. Наравно, с обзиром на то да наше поднебље одликује непоседовање поста акценатских дужина у говору, награда на републичком нивоу овог такмичења често изостане. Знајући то, на ово такмичење идемо са једним циљем, да се лепо проведемо, слушамо дивне стихове и упознамо све лепоте Ваљева.

Да ли сматрате да би и републички нивои такмичења требало да мењају своје центре или пак да су Тршић, Сремски Карловци и Ваљево добро трајно решење?

Постоји симболика у томе што се републичка такмичења одржавају управо у поменутиим центрима и то је у реду. Међутим, од Лесковаца су сва та места прилично удаљена и не постоји редовна аутобуска линија. Углавном путујемо целу ноћ уколико је такмичење, у преподневним часовима, а углавном јесте тада. Ученици након непреспаване ноћи крећу са израдом теста. Иако тиме њихове награде добијају на значају, читава логистика око одласка у Карловце, Тришић и Ваљево уме да буде прилично исцрпљујућа. Нисам сигурна да би се сталним мењањем места одржавања такмичења овај проблем решио.

Који републички такмичари су Вам остали у сећању по запаженим резултатима, а данас су запослени у области културе или просвете?
Сви републички такмичари који су под мојим менторством освајали награде данас су успешни у свету медицине, фармације, менаџмента, у складу са профилом који школује школа у којој радим. Међутим, њихова љубав према читању већ годинама расте и сазрева, што ме јако радује.

Имате ли савете за младе србисте запослене у основним школама, средњим стручним школама и гимназијама?

Ослушкујте своје ученике, схватите их и прихватите, покажите им да је свет књижевности сам живот, да ће путујући кроз епохе схватити своје време, тумачећи књижевне ликове – спознати себе. Наш предмет је много више од школског предмета и зато га не треба сводити само на оцену и провере знања.

Шта се променило у приступу и начину рада од самог почетка Ваше каријере до данас?

Примећујем да сам променила однос према ученицима. Временом сам дозволила да њихова интересовања обликују часове књижевности и језика. Сваки од тих часова производ је заједничког рада, неким знањима и вештинама учим ја њих, а неким они мене.

Мотивишете ли своје ђаке да упишу студије националне филологије?

Стално им понављам да одлука о њиховом будућем занимању треба да буде одлука њиховог срца. Можда баш зато, неколико ученика у свакој генерацији матураната Медицинске школе Лесковац упише неки од филолошких факултета. Колико ја доприносим тој одлуци – морали бисте да питате њих.

Кратка биографија

Милица Мишић, рођена Љубеновић (1982: Лесковац) дипломирала је на Групи за књижевност и српски језик Филозофског факултета у Нишу. Од 2013. године ради у Медицинској школи Лесковац. Претходно је радила у Пољопривредној школи Лесковац, као и у више основних школа. Ментор је такмичара који годинама освајају награде на републичком нивоу такмичења Књижевна олимпијада. На основу тога, Друштво за српски језик и књижевност Србије доделило јој је у два наврата Признање за успехе на такмичењу Књижевна олимпијада (2019. и 2024. године), као и Посебно признање за допринос у настави Српског језика и књижевности у средњој стручној школи. Остварује велике успехе у раду рецитаторске и драмске секције. Ради као спољни сарадник Центра за младе таленте при Центру за стручно усавршавање у образовању.

*Интервју је први пут објављен на *Филоблогу* 23. 4. 2024.

БИЉАНА ВАСИЋ

Славећи Дан матерњег језика, разговарале смо са Биљаном Васић, некадашњим студентом Филозофског факултета у Нишу, а сада вишегодишњим лектором за српски језик на Софијском универзитету у Републици Бугарској.

Које уџбенике српског језика као страног користите и каква су искуства у пракси?

Када сам 20. децембра 2008. године кренула за Софију, у коферу сам понела само два уџбеника за српски као страни – општепознати уџбеник Божја Ђорића за почетни ниво и један за средњи ниво у издању Института за стране језике – „Српски језик за странце 2”, чији су аутори Гордана Вићентијевић и Љубица Живанић. То је мање-више било све. Морала сам сама да припремам материјале у складу са планом и програмом, а нисам имала никаквог искуства у настави српског као страног. То је било јако изазовно и напорно. Све сам учила у ходу. Резултат тог, сада већ петнаестогодишњег, рада јесу и два уџбеника за Ц1/Ц2 ниво (у коауторству са колегиницом Татјаном Дунковом) за наше студенте. Они који сада почињу да се баве лекторским послом, односно почињу да самостално или у оквиру школа предају српски као страни, имају на располагању много више уџбеника. То су, пре свега, Азбукумова издања. Издвојила бих посебно

најновије издање уџбеника „Учимо српски 2” из 2022, као и уџбеник „Аз буки српски 3”. У издању Софијског универзитета изашао је и уџбеник колегинице Росице Стефчеве за Б1/Б2 ниво. Много је лакше када имате уџбенике, ма колико несавршени они били, јер онда имате основу коју можете надограђивати својим вежбама, користећи различите веб-алате, картице, игре итд.

Које све речнике и приручнике користите у настави српског језика као страног?

За припрему часова и у раду са студентима користим најразличитије речнике у зависности од наставне јединице – од једнотомног речника Матице српске, речника САНУ, преко фразеолошких речника, речника жаргонизама, специјализованих речника (економија, банкарство, право итд.), па све до различитих електронских речника доступних на интернету. Наравно, користимо и правописне приручнике, граматике итд. Посебно бих издвојила и приручник „Српски с лакоћом”, који је намењен управо предавачима српског језика као страног. Приручник приређује проф. др Весна Ломпар. Садржи прилоге за почетни, средњи и напредни ниво које су написали лектори и предавачи српског језика као страног. Ти прилози могу доста помоћи онима који су на почетку. Изузетно је значајан и тематски зборник радова „Српски као страни језик у теорији и пракси”.

Које тематске јединице из области језика сматрате најзахвалнијим за обраду на часовима с обзиром на матерњи језик студената којима предајете српски језик као страни, а које представљају изазов?

Најпре, морам да истакнем да је нашим студентима српски језик основни предмет студија и да они поред лекторских вежби имају посебне часове фонетике, морфологије, синтаксе, прагматике, историје језика, као и књижевност. Поред мене, на факултету ради још доста колега из Бугарске. Оно што сви примећујемо (и што је очекивано) јесте да студенти имају највише проблема са падежима, са рекцијом глагола и именица, са редом речи, глаголским видом. На почетним нивоима то је изговор и писање гласова ћ, ч, њ, џ. На вишим нивоима то су, између осталог, условне реченице.

На које начине је перцепција српског језика код странаца другачија него код изворних говорника српског језика?

Када почнете да предајете српски странцима, онда схватите да то скоро па да нема никакве везе са методиком наставе српског језика

као матерњег и са начином на који сте учили у школи и на факултету. На срећу, данашње генерације студената се још током студија могу сусрести са методиком наставе српског као страног. Сматрам да је то изузетно важно и неопходно. Не можете падеже, на пример, предавати на исти начин као што се то ради у основној школи када је српски језик матерњи. Исто важи и за компарацију придева, за све граматичке јединице. Оно што се вама чини логичним и једноставним странцу који учи српски ће веома често бити апсолутно неразумљиво. Треба у потпуности променити перспективу. Управо захваљујући тој промењеној перспективи, и ми као лектори и предавачи српског језика као страног можемо доћи до бројних спознаја о свом матерњем језику и приметити многе ствари на које никада раније нисмо обраћали пажњу. У једном тренутку почињете да измишљате нека своја правила како бисте помогли студентима – тако сви моји студенти знају правило „ИКЕА без К”, тј. тако запамте мношину личних заменица, именица и придева (онИ, онЕ, онА; телефонИ, књигЕ, писма; лепИ, лепЕ, лепА) итд.

Познавање језика који је Вашим студентима матерњи може бити од велике помоћи јер ћете онда имати идеју шта може бити проблем.

**На који начин својим студентима приближавате српску културу?
Шта им је најзанимљивије у српској култури?**

Трудим се да језик увек предајем у контексту културе, јер другачије просто не може. Поред језичких компетенција, изузетно је важно развијати и интеркултурну компетенцију, упознавати студенте са најразличитијим аспектима наше културе. Користим слике, музику, видео-материјале, читамо и преводимо текстове из лепе књижевности... Говоримо о српским традицијама. Организујемо поетске вечери. Пре много година организовала сам екскурзију и повела студенте у Жичу, Студеницу, Вишеград... У децембру прошле године, поводом бугарског Студентског празника, једна група студената била је у Нишу. Задатак лектора није само да студенте научи језику већ да их упозна са културом, традицијом, вредностима; да ради с љубављу, а кад студенти то осете, онда настаје чаролија и онда крену сами да истражују, путују, уче.

У којим све ваннаставним активностима су учествовали студенти којима сте предали српски језик као страни?

Често организујемо различите тематске или поетске вечери поводом празника и јубилеја (божићне приредбе, вече посвећено Мики Антићу, Бранку Миљковићу, Душку Радовићу). Прошле године смо се укључили

у акцију „Март, месец српског језика”. Неколико година студенти су активно писали за наш сајт (нажалост, тренутно није у функцији). Размишљамо и о електронском часопису.

Каква су ваша искуства у превођењу са српског језика и на српски језик?

Захваљујући Министарству културе и различитим пројектима, последњих десетак година преведен је велики број књига, пре свега, са српског на бугарски језик. Иако наши студенти читају дела у оригиналу, то је сјајна иницијатива, јер се на тај начин много већи број људи може упознати са нашом књижевношћу, али и обрнуто. Такође, велику захвалност лично (али и катедра и студенти) дугујем проф. Јордани Марковић и Филозофском факултету у Нишу. На иницијативу професорке Јордане и уз залагање професора Горана Максимовића, који је у то време био декан, објављени су преводи појединих песама Мике Антића и Бранка Миљковића.

Има ли међу вашим студентима осведочених преводаца српске књижевности?

Осим студената који су превели песме Мике Антића и Бранка Миљковића, многи наши бивши студенти раде као преводиоци, али њихов фокус није на књижевности. Углавном преводе наше серије и филмове или је то симултани/консекутивни превод на различитим конференцијама, превод телевизијских гостовања итд.

Како је организовано усавршавање лектора српског језика у Републици Србији? Постоје ли усвршавања изван граница наше земље, тачније, изван Београда?

Морам да похвалим залагање Међународног славистичког центра и њихов Курс за усавршавање лектора. Више пута сам била у прилици да учествујем на овом курсу и мислим да је то сјајна могућност за лекторе. Предавања, радионице, умрежавање са колегама, размена идеја и искустава, то је нешто на чему сам заиста бескрајно захвална.

Каква су ваша искуства у мобилности наставног особља? Коју славистичку катедру у иностранству бисте издвојили као најорганизованију?

Већ неко време наша катедра, односно наш факултет, немају потписане уговоре о сарадњи у оквиру Еразмус+ пројеката са Србијом. Раније су наши студенти и предавачи ишли у Крагујевац и

Ниш, а такође смо и ми примали студенте и професоре са Филозофског факултета у Нишу и са Филума. Пре пандемије је све то некако стало. Надам се да ће се та сарадња опет успоставити. Сарађујемо са другим земљама, па у летњем семестру очекујемо гостовање колегинице Сање Милетић, која ради као лектор српског језика у Лођу.

Да ли сте лектор искључиво српског језика или је вашој надлежности прикључен и још неки језик из тзв. БХС групе?

На нашој катедри студенти уче и српски и хрватски стандард. Поред мене, ту је и лектор из Хрватске. Ја држим само часове српског језика.

Које савете имате за будуће лекторе српског језика?

Прво и основно, да се држе златне максиме „мање је више”, да не покушавају да импресионирају својим знањем износећи мноштво информација, правила и изузетака, нити да постављају високе критеријуме (као за српски као матерњи), јер на тај начин могу само уплашити своје студенте. Посаветовала бих их да користе све предности које има ИКТ, наиме, веб-алате, интерактивне табле, видео-материјале – јер су наши ученици данас представници нових генерација које уче на другачији начин. На крају, дала бих им савет да се усавршавају и умрежују са колегама, али оно што је пресудно јесте да воле тај посао и да уживају у томе.

Кратка биографија

Биљана Васић (1982: Ниш) дипломирала је на Групи за српски језик и књижевност Филозофског факултета у Нишу. Ради као лектор за српски језик на Софијском универзитету „Св. Климент Охридски” од 2008. године. Њена главна интересовања повезана су са наставом српског језика као страног и у вези су са применом веб-алата, слике и анимације у настави језика. Аутор је материјала за српски језик у два уџбеника: Татјана Дункова, Биљана Васич, *Учебник по срџбски и хрватски език* (Ниво С1/С2), Част прва, Универзитетско издателство „Св. Климент Охридски”, Софија, 2015. и Татјана Дункова, Биљана Васич, *Учебник по срџбски и хрватски език* (Ниво С1/С2), Част втора, Универзитетско издателство „Св. Климент Охридски”, Софија, 2017. Један је од аутора прилога у приручнику *Српски с лакоћом*.

*Интервју је први пут објављен на *Филоблогу* 21. 2. 2024.

САВА СТАМЕНКОВИЋ

Славећи отварање Језичке лабораторије за симултано превођење на Филозофском факултету у Нишу 18. децембра 2023. године, разговарале смо са др Савом Стаменковићем, некадашњим студентом Филозофског факултета у Нишу, а сада вишегодишњим лектором за српски језик на Великотрновском универзитету у Републици Бугарској.

Које уџбенике српског језика као страног користите и каква су искуства у пракси?

Моје искуство је показало да савршеног уџбеника нема и да уџбеник није довољан. Лектор мора да прави своје материјале за часове. Неким уџбеницима недостаје више граматичких вежбања, у некима је премало текстова, неки су више намењени говорницима несловенских језика и сл. Све зависи и од тога какве предмете водите. За

интензивне курсеве, односно оне на којима треба прећи више градива за кратко време, бирам уџбенике Филозофског факултета у Новом Саду. За неки, да кажемо, нормални темпо користим или Азбукумове уџбенике или уџбенике Института за стране језике. Можда су Азбукумови најједначенији, у смислу да нуде и текстове за читање, и граматичка вежбања, а лекције прате и аудио-снимци. Уџбеници са Института су ми најдражи у смислу да сам као лектор почео са њима и да их најлакше „допуњујем” својим материјалима. Наравно, користим и делове других уџбеника – за више нивое узимам понешто из уџбеника Биљане Васић и Татјане Дункове, за све нивое делове из уџбеника колегиница из Пољске Катарине Либер и Славице Прпе итд. Врло су корисна вежбања и игре из „Српског за странце” Павла Ћосића.

Које све речнике и приручнике користите у настави српског језика као страног?

За превод користимо највише „Српско-бугарски речник”, чији су аутори Антон Живков Зарков и Пламен Костов Трифонов, и „Бугарско-српски речник”, који је саставио Марин Младенов. Када обрађујемо лексику по темама, ту је „Српско-бугарски тематски речник” Маријане Алексић и Џенке Иванове. Наравно, при руци су нам у Српском кабинету и речници Матице српске, САНУ, речници архаизама, жаргона, синонима... Користимо различите приручнике – оне које су писале колеге из Центра за српски језик као страни Филолошког факултета, из Завода за унапређивање образовања и васпитања...

Које тематске јединице из области језика сматрате најзахвалнијим за обраду на часовима с обзиром на матерњи језик студената којима предајете српски језик као страни, а које представљају изазов?

На почетку је студентима тежак изговор тзв. меких српских сугласника. Тешко им је да разликују ч и ћ, њ и њ. Често, посебно ако су из источног дела Бугарске, скраћују вокале. Тешко се навикавају и на то да женски и средњи род именица и придева имају своје наставке у множини, тј. да нису једнаки са мушким. Касније су највећи проблем, наравно, падежи. Ипак, уз мало труда и то се реши...

На које начине је перцепција српског језика код странаца другачија него код изворних говорника српског језика?

Све оно што нама као изворним говорницима делује природно и логично странцима најчешће не изгледа тако. Већ сам поменуо тај род у множини који бугарски језик нема. Компаратив се прави по другом моделу, имају више глаголских времена, само остатке падежа (нпр. вокатив за мушка имена, неке окамењене падежне облике за личне заменице). Странци просто уче српски тако што га упоређују са матерњим језиком и са другим страним језицима које су учили. Барем у почетку. Зато је лектор који познаје језик својих студената у огромној предности. Ако ту предност нема, мора да ради полако и пажљиво, да исправља све грешке које се код студената јављају, најчешће као трансфер из матерњег језика.

На који начин својим студентима приближавате српску културу? Шта им је најзанимљивије у српској култури?

Нажалост, студентима који почињу да уче језик углавном је позната само српска турбофолк музика. Ипак, и то је некаква основа. Наравно, током студирања се упознају и са другим музичким жанровима, као и шире са културом српског народа. Ту највише помажу књижевна дела (најчешће су то песме, кратке приче, делови романа), филмови, различите емисије са српских телевизија. Ја у настави посебно користим књижевна дела. Не само зато што сам доктор књижевности већ и зато што се језик тако најлакше усваја. Није тек тако у методици страних језика све популарније учење страних језика кроз књижевност. Наравно, важна су и путовања. Сваке друге године, захваљујући пројекту Центри и периферије Балкана, наши студенти могу да оду до Ниша на четири дана. Приватно и сами организују сличне екскурзије, а ја сам увек ту да им препоручим шта да у одређеном граду Србије и уопште бивше Југославије посете, виде, пробају...

У којим све ваннаставним активностима су учествовали студенти којима сте предавали српски језик као страни?

Од почетка свог рада на Великотрновском универзитету организујем пројекције филмова у оквиру активности које смо назвали Словенска кинотека. Наравно, на програму доминирају српски филмови. Студенти се после пројекција укључују у дискусију о филму, а касније пишу и кратке приказе. Често раде и на преводу филмова које приказујемо. Ван часова заједно читамо и књижевна дела (најчешће драме) и о њима разговарамо. За Божић и Ускрс Катедра „Славистика” од свог оснивања организује приредбе, на којима студенти излажу презентације о српским обичајима, знаменитим

личностима, градовима и сл. Преко конкурса „Трансформације” сваке године награђујемо студента који је најбоље превео дато поетско или прозно дело са српског језика на бугарски језик.

Каква су ваша искуства у превођењу са српског језика и на српски језик?

Осим најбољих превода са већ споменутог конкурса „Трансформације”, ВТУ штампа и друге преводе студената, најчешће у годишњаку „Балкански каледоскоп”. Има и неколико часописа, нпр. „Литературен вестник”, који радо штампају преводе са српског језика. Нажалост, уопштено сагледано, подршка преводаштвоу у Бугарској, као и у Србији, није на задовољавајућем нивоу. Преводи се слабо плаћају, па се и преводи мало. Књижевна дела се углавном преводе преко пројеката.

Има ли међу вашим студентима осведочених преводаца српске књижевности?

Много наших бивших студената ради у кол-центрима или фирмама које сарађују са Србијом. Књижевних преводаца имамо мало, и то је углавном нешто што се ради спорадично. Разлоге сам већ навео. Ипак, наша докторанткиња Мартина Атанасова је одлично преводила драме Љубомира Симовића и поезију Милене Марковић, па се надам да ће и наставити у том смеру. Студенткиња треће године Јоана Димитрова преводи књижевна дела у оквиру „Читалачких лабораторија”, пројекта који је сама покренула, тако да се надам да ће и то прерасти у нешто шире и озбиљније.

Како је организовано усавршавање лектора српског језика у Републици Србији? Постоје ли усвршавања изван граница наше земље, гачније, изван Београда?

Курс за усавршавање лектора који организује МСЦ похађао сам три пута и ту је заиста било корисних ствари – и што се тиче методике наставе, и што се тиче умрежавања лектора српског језика, које је од велике важности. Што се тиче других курсева, знам да је колегиница Сандра Влаињић у Прагу организовала кратак курс који је делимично покривао и методичку наставу српског као страног. Добио сам једне године и нешто материјала са курса за наставнике хрватског као страног, који су такође били корисни.

Каква су ваша искуства у мобилности наставног особља? Коју славистичку катедру у иностранству бисте издвојили као најорганизованију?

Еразмус пројекат на ВТУ функционише одлично. Често имамо гостовања слависта из других земаља, а и сами смо у прилици да тамо путујемо. Мени се чини да су најбоље организоване славистичке катедре у Пољској, посебно она у Лођу, на којој сам држао часове 2021. године. Сања Милетић са Универзитета у Лођу посетила је ВТУ следеће, односно 2022, године. Таква размена наставника једнако је важна као и размена студената.

Да ли сте лектор искључиво српског језика или је вашој надлежности прикључен и још неки језик из тзв. БХС групе?

Студијски програми на ВТУ, било да су у оквиру славистике или примењене лингвистике, у називу имају „српски и хрватски језик”. Будући да у Трнову нема лектора за хрватски језик, као што је то случај у Софији, ја држим наставу и српског и хрватског стандарда. Радим по систему где је српски главни стандард, а хрватски предајем указујући на разлике у односу на српски. Уџбеници за српски су главни, али их увек прате и уџбеници за хрватски као страни, као допунска литература. Студенти имају задатак, како на часовима тако и на испиту, да текст са једног стандарда прилагоде другом стандарду, а на вишим нивоима и да текст са бугарског језика преведу и на српски и на хрватски стандард. Анализирамо разлике у граматици и лексици, у почетку мање (на нивоу рефлекса јата и најфреквентнијих речи), касније детаљније. Иако је радити тако мало теже, овакав програм је одличан зато што омогућава боље позиционирање наших студената на тржишту рада.

Које савете имате за будуће лекторе српског језика?

Први савет је да забораве на предавање српског као матерњег и да му приступе као страном језику. Важно је да што више поједноставе језичка правила студентима и да им учење на све могуће начине олакшају – кроз игре, аудио-материјале, видео-материјале и сл. Треба и разговарати са колегама, учити и од њих, али и пратити нове тенденције у настави страних језика. У том смислу, природно, предњачи енглески, али се већина техника, игара и сл. може успешно прилагодити настави српског као страног. На крају, треба стално пратити напредак студената и разговарати са њима – они ће најбоље објаснити шта им недостаје и на чему треба додатно радити.

Кратка биографија

Сава Стаменковић (1983: Подгорица) дипломирао је и докторирао на Департману за српску и компаративну књижевност на Филозофском факултету у Нишу. Ради као лектор за српски и хрватски језик, књижевност и културу на Великотрновском универзитету „Свети Кирил и Методиј” у Бугарској од 2014. године. Држи наставу везану за српски и хрватски језик и књижевност, историју, културу и превод на основним и мастер студијама. Аутор је једне монографије и већег броја научних радова. Области интересовања су му: компаративна књижевност, фантастика, филм, глотодидактика.

*Интервју је први пут објављен на *Филоблогу* 21. 2. 2024.

ДАНИЈЕЛА СТОЈАНОВИЋ

Идући у сусрет Недељи Департмана за србистику, разговарале смо са Данијелом Стојановић, некада студентом Филозофског факултета у Нишу, данас наставником у Основној школи „Вук Стефановић Караџић” у Левосоју код Бујановца.

Шта Вас мотивише да својим ученицима несебично преносите знање из предмета Српски језик?

Љубав према матерњем језику, као и жеља да ученици увиде сву раскош и богатство нашег језика – мотивишу ме да преносим знање својим ученицима. Тај свој задатак не обављам само на часу српског језика већ и у необавезним разговорима са ученицима после школе. Верујем да када нешто радимо из љубави, то мора бити осуђено на успех, јер је љубав покретач свега лепог и племенитог у животу.

На које начине се припрема ученика за такмичење из области књижевности разликује од припрема за такмичење из области језика, а шта им је слично?

Такмичење из области језика, исто као и такмичење из области књижевности, захтева поступну, систематску и темељну припрему.

С обзиром на то да је градиво повезано и да недовољно познавање једне области често утиче на успех у другим областима, јасно је колико је важно да се „кућа гради од темеља“.

Моји ученици више воле кад се припремамо за такмичење из области језика, јер су им занимљиви задаци из граматике, док припрему за такмичење из области књижевности сматрају обимном и захтевнијом.

Можете ли издвојити публикације које су Вам ослонац у припреми обеју врста такмичења?

Поред уџбеника које користим у редовној настави, ослонац у припреми за такмичење су ми следеће књиге: „Српски језички приручник“, Павле Ивић, Иван Клајн, Митар Пешикан, Бранислав Брборић, „Речник језичких недоумица“, Иван Клајн, „Правопис српског језика“ (школско издање), Митар Пешикан, Јован Јерковић, Мато Пижурица, „Књижевност, граматика, тестови“, Часлав Ђорђевић, Радомир Петковић, „Књижевноманија“, Миленције Ђорђевић, „Књижевни појмовник“, Оливера Радуловић, „Знам за више“ (збирка тестова), Зора Филиповић, Мирјана Дудварски.

Да ли је стандардизација уџбеничких комплета пожељна и неопходна или Ви имате другачије решење за повремене неусаглашености у системима такмичења?

Сматрам да је стандардизација уџбеничких комплета изузетно важна, јер тако неће бити много одступања у системима такмичења. Кад би програм био исти за све, онда би било мање незадовољства и код ученика, а и код наставника.

Каква су Ваша искуства у припреми рецитатора?

Руководилац сам драмско-рецитаторске секције у школи већ неколико година. Своје ученике припремам за наступе како на школским приредбама тако и за смотре аматерских позоришта. Припремајући приредбу за Дан Школе, који обележавамо 8. новембра, написала сам пре две године драмски текст „Вук Караџић по други пут међу Србима“. Тај текст сам помоћу ученика, који су били моји сарадници, превела на локални дијалекат, тј. дијалекат Бујановца и околине. Текст се заснива на споју традиционалног и модерног, са елементима хумористичког приступа српском језику. Током протекле две године приказивали смо овај текст у многим градовима Србије. Гостовали смо у Лебану, Лозници, Грстенику, Прокупљу, Трговишту и Димитровграду. Освојили смо треће место на Међуокружној смотри

аматерских позоришта у Лебану, а признање за најбољу представу по оцени и стручног и дечјег жирија добили смо на Међународној смотри аматерских позоришта у Трстенику 2022. године. Драмски текст „Вук Караџић по други пут међу Србима” има други и трећи део, које смо изводили на школским приредбама 2023. и 2024. године.

Сваке године имам све више заинтересованих ученика за драмско-рецитаторску секцију и срећна сам због тога, јер се приликом креативног казивања текстова код ученика развија љубав према књижевности и језику.

Да ли сматрате да би и републички нивои такмичења требало да мењају своје центре или пак да су Тршић, Сремски Карловци и Ваљево добро трајно решење?

Сваки округ у Србији има своје језичке квалитете. Било који град у нашој држави који поседује неопходне услове да угости најдаровитије и најуспешније ученике из језика и књижевности – заслужује да буде домаћин републичког такмичења.

Који републички такмичари су Вам остали у сећању по запаженим резултатима, а данас су запослени у области културе или просвете?

Већина мојих ученика који су се такмичили из матерњег језика данас је или на студијама или су завршили студије. Без обзира на то које су студије уписали или завршили, у њима је остала љубав према књизи и сећање на занимљивости са часова Српског језика. Кад их после неколико година од завршетка основне школе видим успешне и образоване, знам да сам домаћи задатак добро урадила.

Имате ли савете за младе србисте запослене у основним школама, средњим стручним школама и гимназијама?

Србисти су стуб сваке школе. Из односа према матерњем језику проистиче однос према свом народу. Треба да будемо свесни значаја нашег предмета и да се трудимо да га приближимо ученицима, да га заволе, да увиде колико је важно неговати свој језик, а самим тим и културу. Наш предмет нуди обиље креативног приступа различитим темама, па самим тим наставне јединице из области српског језика и књижевности могу бити веома занимљиве.

Шта се променило у приступу и начину рада од самог почетка Ваше каријере до данас?

У основној школи радим четрнаест година. На почетку своје каријере трудила сам се да све постигнем да урадим, а то чиним и сада.

Наравно, као и сваком почетнику, тада ми је било потребно много времена да осмислим и организујем час, али то се, уз стицање искуства, променило. Данас имамо савремена наставна средства која нам омогућавају да лакше и креативније одржимо час.

Мотивишете ли своје ђаке да упишу студије националне филологије?

Да, трудим се да их мотивишем да студирају матерњи језик. Подсећам их на племенитост, значај и лепоту нашег позива. Понекад им причам о својим искуствима са студија књижевности и језика, о догодовитинама са предавања и о дивним људима које сам упознала студирајући.

Кратка биографија

Данијела Стојановић (1985: Приштина). Основну школу похађала је у Урошевцу, где је и живела са породицом до 1999. године, а потом се преселила у Бујановац и у том граду завршила средњу Економску школу. Уписала је Филозофски факултет у Нишу и дипломирала на Групи за српску књижевност и језик.

Од 2011. године до данас ради у Основној школи „Вук Стефановић Караџић” у Левосоју код Бујановца као наставник на предмету Српски језик.

Припремала је ученике за наступе на школским приредбама и смотри, а често је за те прилике сама писала текстове. Љубитељ је позоришта, а своју љубав према лепој речи и глуми пренела је и својим ученицима који су се активно укључили у драмско-рецитаторску секцију у оквиру школе, а потом и у драмски студио Бујановачког аматерског позоришта.

Учествовала је на Еколошком позоришном фестивалу у Врању 2013. године и том приликом добила са својим ученицима награду за оригиналност за драмско извођење представе по сопственом тексту „Чист ваздух, дуг живот”.

Драмски текст који је написала на јужноморавском дијалекту „Вук Караџић по други пут међу Србима” прво је изведен на прослави Дана школе у Левосоју, а потом на Међуокружној смотри аматерских позоришта у Лебану (где су њени ученици освојили 3. место), потом Лозници, Трстенику, Прокупљу, Трговишту и Димитровграду. Њени ученици су на смотри аматерских позоришта награђени за најбоље улоге, а представа по њеном тексту за најуспешнију по оцени стручног и дечјег жирија на Међународној смотри драмског аматерског стваралаштва у Трстенику 2022. године. Представа је сама режирала.

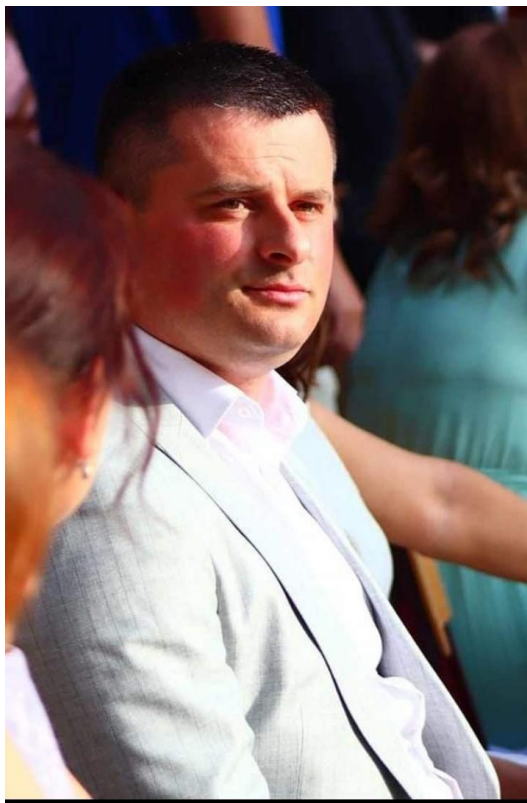
Радови њених ученика награђивани су на литерарним конкурсима од стране часописа „Витез”, Завода за јавно здравље из Врања и Српске православне цркве.

Лектор је школског часописа „Вуково перо”.

Живи са супругом и ћерком у Врању.

*Интервју је први пут објављен на *Филоблогу* 2. 12. 2024.

ДУШАН СИМИЋ

Трагајући за бившим студентима Департамана за србистику, данас успешним предавачима Српског језика и књижевности широм Србије, разговарале смо са Душаном Симићем, некада студентом Филозофског факултета у Нишу, а данас професором Српског језика и књижевности у Основној школи „Бора Радић” у Баваништу и једним од председника Подружнице Друштва за српски језик и књижевност за Вршац, Белу Цркву, Пландиште и Ковин.

Да ли је број часова Српског језика и књижевности у основним школама, средњим стручним школама и гимназијама довољан?

Број часова Српског језика књижевности у основним и средњим школама није довољан. Треба радити на његовом повећању, пре свега, у основним, а онда и у средњим школама. Српски језик није само средство комуникације већ и израз националног идентитета и

културе. Основа је за разумевање свих осталих предмета, а треба више радити и на повећању елементарне писмености и развијању читалачких навика код основаца.

На које све начине Подружница Друштва за српски језик и књижевност Србије којој припадате сарађује са предметним наставницима, школама и другим институцијама?

Један сам од председника Подружнице Друштва за српски језик и књижевност Србије за Вршац, Пландиште, Белу Цркву и Ковин. Са колегицом Машиом Вулетић покренули смо ову идеју како бисмо лакше сарађивали са својим колегама, школама и другим институцијама. Колеге обавештавамо о релевантним питањима у вези са организацијом и терминима свих нивоа такмичења, о актуелним семинарима и трибинама у организацији Друштва за српски језик и књижевност Србије, као и о организованим одласцима у позориште. Школе, такође, благовремено добијају спискове пласираних ученика за наредни ниво такмичења. Пратимо напредовање успешних такмичара. Постоји и сарадња са библиотекама кроз обележавање датума значајних за матерњи језик: Национални дан књиге, манифестација „Март, месец српског језика”, „Доситејев дан” и друго.

Како и где се у Вашем округу обично организују општински и окружни нивои Такмичења из српског језика и језичке културе и Књижевне олимпијаде? Шта би на нивоу наше земље могло бити другачије у организацији свих нивоа такмичења, а шта се показало као добра пракса?

Општинска и окружна (градска) такмичења организују и спроводе активи наставника Српског језика и књижевности, односно комисије које формира Подружница. Окружно такмичење организујемо у сарадњи са другом подружницом у Јужном Банату, односно са Подружницом чије је седиште у Панчеву.

Неке школе су већ традиционално домаћини Такмичења из српског језика и језичке културе и Књижевне олимпијаде. Посебно бих издвојио основне школе „Младост” у Вршцу, „Ђура Јакшић” у Ковину и „Ђура Филиповић” у Плочици.

Оно о чему би могло више да се размишља у будућности, када је организација такмичења у питању, јесте да Књижевна олимпијада буде организована и за ученике шестог разреда, уз смањен праг пролазности на наредни ниво такмичења. Сигуран сам да би то

мотивисало ученике. Неопходна је и већа подршка Министарства просвете, али и вредније награде за ученике.

Добра досадашња пракса у организацији такмичења јесте прилика да се ученици друже и негују такмичарски дух, да колеге ентузијастички размене искуства, а да сви заједно упознају неке нове знаменитости места у коме је организовано такмичење.

Да ли Подружница прати напредовање успешних такмичара из предмета Српски језик и књижевност? Да ли бисте могли да издвојите неке од најуспешнијих ученика?

Успешни такмичари и њихова промоција су нам на првом месту.

То су следећи ученици:

1. Наталија Живковић, Гимназија и економска школа Бела Црква, ментори Марина Гава, Мирјана Панчић Бужсек;
2. Светлана Сарапа, Гимназија и економска школа Бела Црква, ментор Марина Гава;
3. Данијела Гаћеша, Гимназија и економска школа „Бранко Радичевић” Ковин, ментор Валентина Јелић;
4. Милица Јовановић, Основна школа „Јован Јовановић Змај” Ковин, ментор Тамара Вијатов;
5. Страхиња Сарафинћан, Основна школа „Паја Маргановић” Делиблато, ментор Миљана Бошковић;
6. Јана Амбруш, Основна школа „Бора Радић” Баваниште, ментор Душан Симић;
7. Елена Стевановић, Основна школа „Бора Радић” Баваниште, ментор Јована Станишић;
8. Јована Хоџ, Основна школа „Сава Мунћан” Крушичица, ментор Наташа Радуловић Белобабих;
9. Миљана Поповић, Основна школа „Вук Караџић” Вршац, ментор Александра Тадић;
10. Јована Станковић, Основна школа „Бора Радић” Баваниште, ментор Душан Симић;
11. Хелена Филип, Основна школа „Бора Радић” Баваниште, ментор Душан Симић;
12. Нина Галовић, Основна школа „Бранко Радичевић” Велико Средиште, ментор Александра Раушки.

Каква су Ваша искуства у припреми ученика за такмичење? Колико су ученици заинтересовани да учествују на такмичењима из предмета Српски језик и књижевност?

Припрема ученика за такмичење је озбиљан и одговоран посао. Није довољан само један час додатне наставе недељно. Са ученицима треба радити континуирано и од самог почетка школске године. Није тако велики број заинтересованих ученика за такмичење Књижевна олимпијада. Нешто већа заинтересованост је за такмичење из области српског језика и језичке културе, али опет недовољна. Такође, ученици нису растерећени од осталих обавеза у време такмичења, а и вредније награде, као и број поена за упис у средње школе могле би да промене тренутно стање.

Да ли је стандардизација уџбеничких комплекта пожељна и неопходна или Ви имате другачије решење за повремене неусаглашености у системима такмичења?

Неусаглашености се јављају из године у годину и рационално решење могло би бити стандардизација уџбеничких комплекта.

Које теме из предмета Српски језик и књижевност су посебно инспиративне Вашим ученицима и због чега? У којим све ваннаставним активностима учествујете са својим ученицима?

Осмацима су посебно занимљиви дијалекти српског језика зато што уочавају различитости у односу на стандард.

Када је књижевност у питању, инспирише их карактеризација ликова јер у многим проналазе себе. Развијају критичко мишљење, а универзалне вредности књижевних дела повезују са сопственим искуством и околностима у којима живе.

Са ученицима реализујем Новинарску секцију, а резултат нашег рада је школски лист „Школско звоно”. Годинама освајамо прву или другу републичку награду. Ове године реализујем и активност Додатна подршка ученицима у учењу српског језика и књижевности за ученике који раде по посебном програму, а у оквиру „Обогаћеног једносменског рада”. Ментор сам и ученицима у Читалачком клубу, који је недавно формиран у нашој школи.

Шта Вам је остало у сећању из периода студирања? Које смернице имате за актуелне студенте на Департману за србистику?

У сећању је остало дружење, нова пријатељства, која трају и данас, одлични професори и асистенти и, наравно, учење. Посебно памтим занимљиве вежбе Маје Вукић из Синтаксе и Лектуре и коректуре текста, која је несебично давала себе да нам све објасни. И на крају је све било јасно.

Актуелним студентима Србистике поручујем да буду истрајни у својој посебној мисији. Они су предодређени да чувају национално благо – матерњи језик, а кроз њега културу, обичаје и традицију, те да и након завршетка студија уткају тај дух у многе младе нараштаје.

Шта се променило у приступу раду и начину рада од самог почетка Ваше каријере до данас? Да ли своје ученике мотивишете да упишу студије националне филологије? Уколико је одговор потврдан, наведите на које начине то чините.

Те, не тако давне, 2012. године настава је била углавном заснована на традиционалном моделу, а данас, десетак година касније, ради се уз примену информационо-комуникационих технологија, користе се и дигитални уџбеници у настави. Наставни процес је, по мом мишљењу, превише осавремењен и дигитализован. С обзиром на то да радим у основној школи, ученике углавном усмеравам да упишу Филолошку гимназију, а наводим им и чиме би све могли да се баве када заврше студије националне филологије. Рад у школи је само једна од могућности.

Које савете имате за младе србисте запослене у основним школама, средњим стручним школама и гимназијама?

Својим младим колегама желим много стрпљења и разумевања за нове генерације ученика. Рад на тексту, развијање читалачких навика и описмењавање основа су за боље учење нашег предмета. Данас је изазов бити успешан наставник уз примену савремених технологија и задржавање традиционалног приступа.

Кратка биографија

Душан Симић (1988: Ниш). У родном граду завршио је општи смер Гимназије „9. мај”. Основне студије Српског језика и књижевности и мастер студије Филологије завршио је на Департману за српски језик и књижевност Филозофског факултета Универзитета у Нишу 2014. године. Радно искуство на пословима професора Српског језика и књижевности стекао је у више основних и средњих школа широм Србије, конкретније, у Техничкој школи у Мајданпеку, Основној школи „Бранко Перић” у Рудној Глави, Економско-трговинској школи у Ранилугу и Трговинској школи у Нишу. Једно време предаје и Српски језик као нематерњи у прешевској Гимназији „Скендербег”. Љубав према свом позиву 2016. године води га у Јужнобанатски округ. Радни однос заснива у Основној школи „Миша Стојковић” у Гају.

Упоредо предаје Српски језик и књижевност и Пословну кореспонденцију у Средњој стручној школи „Васа Пелагић” у Ковину. Тада први пут добија одељењско старешинство, где показује изузетну професионалност у руковођењу одељењем. Изузетно се залагао да ученик са тежим обликом аутизма буде лепо прихваћен од својих вршњака, за шта су стигле похвале и од чланица Мреже подршке инклузивном образовању, што је потврђено као пример добре праксе. Перманентно стручно усавршавање неопходно је како би наставник применио нове методе у раду са децом, а то потврђује и присуство бројним семинарима. Школску 2017/18. годину почиње у Основној школи „Предраг Кожић” у Дубовцу, а наставља у Основној школи „Бора Радић” у Баваништу, где ради и данас. Ученици под његовим менторством освајају бројне награде на литерарним конкурсима и свим нивоима такмичењима у рецитовању, из области српског језика и језичке културе и на Књижевној олимпијади, а школа је за школски часопис „Школско звоно”, чији је главни уредник наставник Симић, освојила прво место на конкурс за најуспешнији школски часопис у Србији. Председник је Школског одбора у Основној школи „Ђура Јакшић” у Ковину. На предлог колега из дела Јужнобанатског округа и Друштва за српски језик и књижевност Србије, именован је за председника Подружнице Друштва за српски језик књижевност за Вршац, Белу Цркву, Пландиште и Ковин. Добитник је и Покрајинског признања за образовање „Ђорђе Натошевић” за 2021. годину, које додељује Влада Аутономне Покрајине Војводине.

*Интервју је први пут објављен на *Филоблогу* 14. 9. 2023.

ЈЕЛЕНА СТОЈКОВИЋ СТОЈАНОВ

Славећи Недељу Департмана за србистику, разговарале смо са мр Јеленом Стојковић Стојанов, некадашњим студентом Филозофског факултета у Нишу, данас професором Српског језика и књижевности у Гимназији у Босилеграду.

Да ли сматрате да је број часова Српског језика и књижевности у гимназијама довољан? Због чега?

Одговор зависи од тога на који тип гимназије се мисли. Радим у гимназији општег типа, где је Српски језик и књижевност заступљен са четири часа недељно. Сматрам да поменути предмет треба да буде заступљен са пет часова недељно. То, свакако, не би требало применити на средине у којима живе националне мањине. Конкретно,

гимназијалци у Босилеграду, поред четири часа Српског језика и књижевности, имају и два часа Бугарског језика и књижевности.

Које теме из предмета Српски језик и књижевност су посебно инспиративне Вашим ученицима и због чега? Које специфичности наставе у двојезичном окружењу бисте издвојили?

Када је у питању књижевност, пракса је показала да ученици воле српску прозу 19. века, као и народну књижевност, нарочито епску поезију. Ако треба бирати градиво из лингвистике, издвојила бих лексикологију и синтаксу реченице.

Постоје позитивне стране двојезичности јер ученици лакше „пролазе” кроз периоде и њихове поетике. Корелација између предмета је олакшана јер говоримо о језицима који припадају истој словенској групи.

Колико су гимназијалци из Босилеграда заинтересовани да учествују на такмичењима из предмета Српски језик и књижевност? Имате ли посебне методе за мотивисање такмичара?

Заинтересованост код ученика постоји. Не могу рећи да је на високом нивоу, али постоји. Верујем да су љубав према књизи и љубав према језику нешто што ученици уочавају и осећају код нас наставника Српског језика и књижевности, те да је то оно што их мотивише да више читају и да више раде. Наравно, неоспорни су такмичарски дух и осећај задовољства приликом остваривања запажених резултата.

Каква су Ваша искуства у припреми ученика за такмичење?

Ученици воле такмичење Књижевна олимпијада. Сваке године имамо ученике који учествују на такмичењима из Српског језика и књижевности, а наставу похађају на бугарском као матерњем језику. Морам напоменути да су то одељења где је предмет Српски језик и књижевност заступљен са два часа недељно.

Да ли је стандардизација уџбеничких комплета пожељна и неопходна или Ви имате другачије решење за повремене неусаглашености у системима такмичења?

Сматрам да је стандардизација уџбеничких комплета пожељна. Нажалост, не могу предложити решење јер не сматрам да сам довољно компетентна за давање одговора на то питање. Мислим да изборни садржаји, као и неуједначеност између одломака у читанкама различитих издавача, на пример, доприносе неусаглашеностима.

Да ли сте имали прилике да предајете ученицима који имају статус миграната у Републици Србији? Уколико јесте, које специфичности предавања српског језика као страног бисте издвојили?

Рад са ученицима мигрантима увелико се разликује од рада са ученицима којима је српски језик нематерњи и који живе на територији Републике Србије. Показало се да ученицима мигрантима употреба два писма, односно ћирилице и латинице, изазива потешкоће. Због практичности, код ученика који знају енглески и француски, окретали смо се латиници, писму за које смо сматрали да ће га брже и лакше усвојити. Морамо имати на уму да ученици мигранти најчешће долазе са арапског говорног подручја, те да је њихово писмо другачије. Затим, радила сам са ученицима који долазе из Сомалије и Бурундија. Такође, показало се да је изговор појединих гласова, нарочито африката, ученицима тежак. Ученици мигранти су позитивно реаговали на једноставније текстове из српске књижевности. Тиме што уче наш језик, читају текстове из наше књижевности и позитивно реагују на научено – ученици мигранти усвајају обичаје и културу српског народа.

Шта Вам је остало у сећању из периода студирања? Да ли своје ученике мотивишете да упишу Србистику?

Мотивисани професори, жеља да знање пренесу на нас студенте. Нажалост, наставничка професија је деградирана и самим тим није први избор свршеним средњошколцима. И поред тога, гимназијалци из Босилеграда опредељују се за студије Србистике. Студије националне филологије, ипак, уписују ентузијасте из чисте љубави према књижевности.

Које смернице имате за актуелне студенте на Департману за србистику?

Студентима Србистике желим да истрају у свом избору, да марљиво раде и успех неће изостати.

Шта се променило у приступу раду и начину рада од самог почетка Ваше каријере до данас?

Дигитализација и електронски дневник утицали су на начин рада. Свакако, радно искуство доприноси бољем и одговорнијем обављању посла.

Које савете имате за младе србисте запослене у основним школама, средњим стручним школама, гимназијама и онима који раде са странцима?

Србистима је поверен велики задатак у виду очувања матерњег језика, националне културе, јачања националног идентитета. Тај задатак треба обављати часно, прилежно и са много љубави.

Кратка биографија

Јелена Стојковић Стојанов (1988: Лесковац). На Филозофском факултету у Нишу завршила је основне академске студије Србистике и мастер академске студије Филологије, модул Српска и компаративна књижевност. Под менторством проф. др Горана Максимовића 2015. године одбранила је мастер рад *Феномен мушкости у делу Боре Станковића*. Од 2012. године ради као професор Српског језика и књижевности у Гимназији у Босилеграду, а од 2014. године члан је жирија окружног нивоа такмичења рецитатора „Песниче народа мог”. Тренутно је докторанд на Софијском универзитету „Св. Климент Охридски”. Радови су јој објављивани у зборницима са научних скупова и у часописима од националног значаја.

*Интервју је први пут објављен на *Филоблогу* 3. 12. 2023.

ДИМИТРИЈЕ САВИЋ

Славећи новембар, месец српске културе у Румунији, разговарале смо са мср Димитријем Савићем, некадашњим студентом Филозофског факултета у Нишу, а сада вишегодишњим лектором за српски језик на Западном универзитету у Темишвару.

Које уџбенике српског језика као страног користите и каква су искуства у пракси?

„Српски за странце” Павла Ђосића, „Српски за странце” Божја Ђорића; „Научимо српски” (1 и 2) Исидоре Бјелаковић и Јелене Војновић; „Граматика српског језика” Живојина Станојчића и Љубомира Поповића. Искуства су таква да сама наставна област одређује који ће се уџбеник користити. Ниједан уџбеник није погодан за све области из граматике и језика, тако да је потребно њихово комбиновање и међусобно допуњавање.

Које све речнике и приручнике користите у настави српског језика као страног?

Речник српскога језика Матице српске (2011); Научимо српски 1 и 2, радна свеска Исидоре Бјелаковић и Јелене Војновић.

Које тематске јединице из области језика сматрате најзахвалнијим за обраду на часовима с обзиром на матерњи језик студената којима предајете српски језик као страни, а које представљају изазов?

Синтакса просте реченице наилази на веће разумевање код студената будући да су синтакса српског језика и синтакса румунског језика врло сличне, а и сама терминологија је студентима већ позната из румунског језика. Употреба одређених падежа је такође врло слична у ова два језика иако румунски језик има далеко слабије развијен падежни систем од српског. Ипак, највише проблема студентима задају падежни облици, као и категорија глаголског вида будући да румунски језик не препознаје ову граматичку категорију глагола.

На које начине је перцепција српског језика код странаца другачија него код изворних говорника српског језика?

Као пример издвајам одређивање граматичког рода код именица. Изворни говорник ће извршити анализу именица по роду користећи демонстративне заменице тај/та/то. Такав начин утврђивања рода неће послужити странцу, јер њему интуиција неће помоћи да конгруира одговарајућу заменицу са именицом конкретног граматичког рода. Из тог разлога, неопходно је дати граматичка правила помоћу којих ће странац моћи да разликује граматичке родове у српском језику.

Исти случај је и са падежним облицима. Док изворни говорник падежне облике добија помоћу одређених питања за сваки падеж, странци ће морати да науче наставке за падежне облике. Помоћу

разних схема и табела предавачи настоје да им олакшају процес учења, али учење је посве другачијег карактера него што је то случај са усвајањем језика код изворних говорника.

**На који начин својим студентима приближавате српску културу?
Шта им је најзанимљивије у српској култури?**

Ако изузмемо књижевност, језик и историју српског народа, углавном преко музике, филма, спорта, кухиње, природних лепота Србије. Такође, заједничким коментарисањем о разним друштвеним темама и дешавањима у Србији. Оно што сам приметио да их највише занима у вези са српском културом су музика, спорт и кулинарство.

У којим све ваннаставним активностима су учествовали студенти којима сте предали српски језик као страни?

Новембар је месец српске културе у Румунији. Током тог месеца широм града се организују дешавања која су везана за српску културу (вече српског филма, фолклора, музике, пијаца са српским традиционалним јелима, књижевне вечери, позоришне представе), у којима студенти активно учествују. Такође, сваке године у мају организујемо бесплатну дводневну екскурзију за студенте у сарадњи са Савезом Срба у Темшивару и Привредном комором Војводине.

Како је организовано усавршавање лектора српског језика у Републици Србији? Постоје ли усвршавања изван граница наше земље, тачније, изван Београда?

Нисам упознат са тиме да ли постоји усавршавање лектора српског језика ван матице. Оно са чиме јесам упознат јесте то да се једном годишње одржава онлајн-састанак свих лектора српског језика, на коме се излажу проблеми, задаци, циљеви рада лектората и самих лектора. Састанак је неформалног карактера и без већег утицаја на побољшавање ситуације позиције српских лектора у свету.

Да ли сте лектор искључиво српског језика или је вашој надлежности прикључен и још неки језик из тзв. БХС групе?

Лектор сам искључиво српског језика. Постоји засебан лекторат за хрватски језик. Ипак, обавезно предајем „Господу Глембајеве”, у складу са личним афинитетима и значајношћу дела за историју југословенске књижевности.

Које савете имате за будуће лекторе српског језика?

Исто оно што бих саветовао и себи – стрпљење. Динамика и механика учења српског језика као страног је другачија. Самим тим, неопходно је много стрпљења – како према студентима тако и према самом граду.

Кратка биографија

Димитрије Савић (1993: Ниш) у родном граду завршио је Основну школу „Цар Константин” 2008. године и Гимназију „Светозар Марковић” 2012. године. Академске 2012/2013. године уписао је основне академске студије Србистике на Филозофском факултету у Нишу и завршио их октобра 2017. године са просечном оценом 9,00. Те године је на истом факултету уписао мастер академске студије Филологије на Департману за српску и компаративну књижевност, а јуна 2020. године их је завршио са просечном оценом 9,75. Од јануара 2019. године ради као лектор српског језика и књижевности на Западном Универзитету у Темишвару на Одсеку за српски језик и књижевност.

*Интервју је први пут објављен на *Филоблогу* 1. 11. 2024.

ЕМИЛИЈА МИЛОСАВЉЕВИЋ

Славећи почетак нове академске године, разговарале смо и са мср Емилијом Милосављевић, награђиваним студентом националне филологије, која тренутно борави у далекој Индији.

Шта Вас је инспирисало да упишете студије националне филологије?

Љубав према писаној и изговореној речи. Од ране младости волела сам мирис пожутелих листова књига позајмљених из градске библиотеке. Осећање необичне привлачности којом су ме фикционални светови удаљавали од „изванкоричне” реалности родило је у мени жељу да „прокљувим” тајне на којима почива књижевна ткања.

Да ли сте у основној и средњој школи учествовали на такмичењима из области српског језика и књижевности? Уколико јесте, какво је Ваше искуство?

У основној школи сам редовно учествовала на такмичењима из Српског језика, са којих носим лепа сећања. Интензивни рад с наставницима током припреме може, поред продубљивања знања, позитивно утицати на развитак здравог такмичарског духа и ослобађање од треме. Сматрам их значајним „пробним полигоном” за све оне који желе да упишу филолошке студије.

Чега се радо сећате из периода студирања на Филозофском факултету у Нишу?

Из амфитеатра носим сећања на предавања о интересантним темама; из ходника и дворишта факултетске зграде успомене на дружење и разговоре са колегама; из година студија осећање сврховитости и устрепталости духа.

Који наставник/професор Вам је током школовања био инспирација или модел? Због чега?

Моја љубав према књижевности добила је своје академско усмерење захваљујући изврсним наставницима који су ме подучавали матерњем језику у основној и средњој школи. Филозофски факултет у Нишу има изузетан професорски кадар, али бих овом приликом посебно истакла проф. др Јелену Јовановић, под чијим менторством сам радила своје завршне радове. Почевши од прве године основних студија, на којој ми је држала вежбе из Теорије књижевности и Тумачења књижевног дела, преко предавања о златном веку српске литературе (XX), па све до изборних предмета на мастер студијама – она је увек била сјајан предавач, као и саговорник отвореног духа. Њена ерудиција, професорски ауторитет, став, стрпљење и приступ позиву – квалитети су којима и сама стремим.

По чему су слични, а по чему се разликују различити нивои студија националне филологије?

И основни и мастер ниво студија националне филологије имају исти предмет и циљеве проучавања/подучавања. Међутим, за разлику од основних студија, које дају широко лингвистичко, књижевноисторијско, књижевнотеоријско и методолошко знање, мастер студије пружају могућност уже специјализације. Будући да је програм мастер студија богатији изборним предметима, студент је тај који, властитим преференцијама вођен, бира истраживачки пут

којим ће се кретати. Оне су уједно и додатна припрема за наставнички позив и степеник више за оне који желе да остану на академском путу.

Били сте један од студената које је Матица српска наградила за рад написан за време студија на Филозофском факултету у Нишу. Да ли бисте могли да нам кажете нешто више о томе?

Добитница сам друге Бранкове награде Матице српске за рад о односу историјског и фикционалног дискурса у седмотомном роману Борислава Пекића „Златно руно”. Одабир теме – помало амбициозан будући да фантазмагорична сага о Његованима представља рецепцијски изазов и за знатно искуснија истраживачка пера – одраз је мог интересовања за прозно стваралаштво друге половине XX века, особито за постмодернистичку поетику. Пекић је уједно и мој омиљени српски писац, те су ми „улазак” у његову стваралачку радионицу и истраживање „алата” којим је обликовао један од беоцуга Ромејског прстена представљали креативни изазов. Изузетно сам почаствована што је овај рад препознат и издвојен као награде вредан од стране наше најстарије културне институције.

Да ли бисте издвојили још неке награде које сте добили током школовања?

Награђена сам признањима Филозофског факултета у Нишу као најбољи студент на основним и мастер студијама.

Чиме се тренутно бавите?

Помажем супругу у руковођењу фирмом, те сам лепу књижевност – надам се не за свагда – заменила администрацијом, бројевима и кодовима.

Које бисте савете дали млађим колегама које су тек уписале основне студије националне филологије?

Колегама које су на самом почетку студија пожелела бих да их граматика старословенског језика и обимни књижевнотеоријски појмовник који ваља савладати не обесхрабре. Након што свом знању поставе темеље, отвориће им се врата чаробног књижевно-лингвистичког врта, у којем ће, без сумње, наћи свој омиљени кутак. Читајте ред(-по-ред)овно, откључавајте тајне библиотеке, будите радознали, креативни и упорни!

Које стручне књиге бисте препоручили младим филолозима као неизоставни део кућне библиотеке?

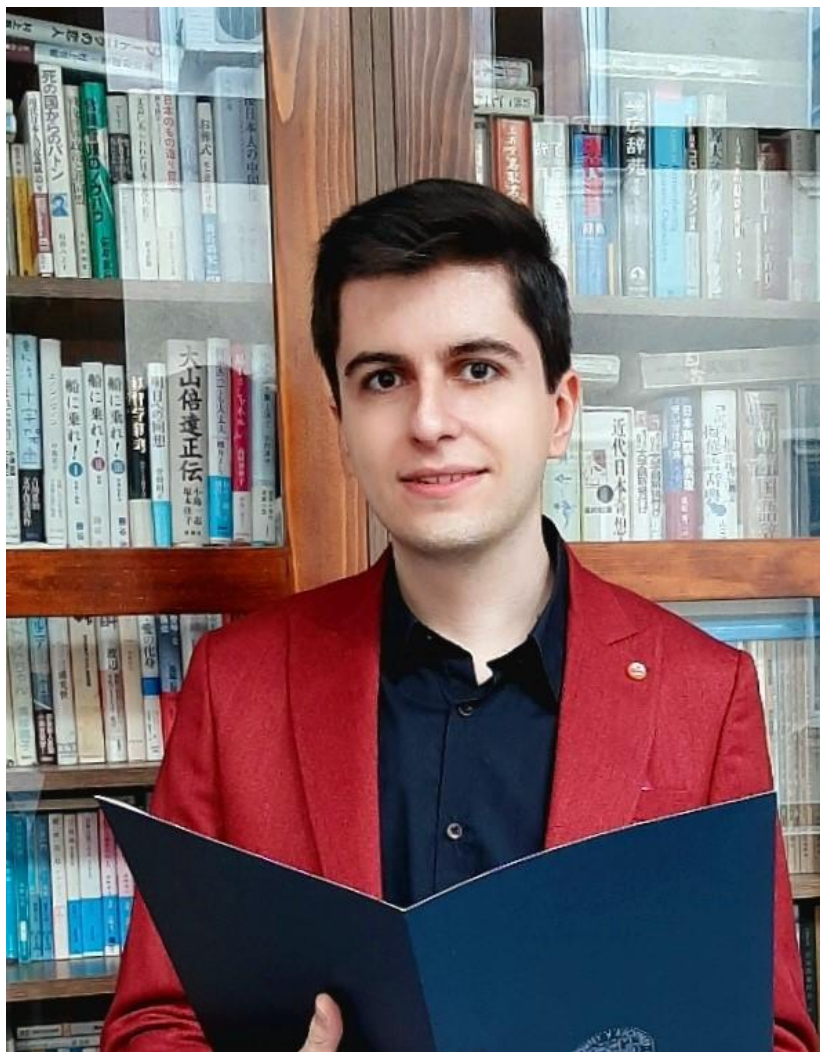
У припреми бројних испита и израде семинарских радова од велике помоћи биће им „Правопис српскога језика” и „Нормативна граматика српског језика” Матице српске. Неизоставни су и историјски прегледи развоја националне литературе попут Скерлићеве „Историје нове српске књижевности” и Деретићеве „Историје српске књижевности”, као и опитетеоријски и методолошки приручници, међу којима бих издвојила „Речник књижевних термина”, „Теорију књижевности” Зденка Лешића и „Књижевне теорије XX века” А. Буржињске и М. П. Марковског.

Кратка биографија

Емилија Милосављевић (1994: Лесковац) завршила је мастер академске студије Филологије (модул Српска и компаративна књижевност) на Филозофском факултету у Нишу 2024. године. Током студија радила је као волонтер у Библиотеци „Свети Владика Николај” у оквиру Центра за црквене студије. Као онлајн-предавач била је учесник пројекта организованог од стране Академске српске асоцијације и Министарства просвете Републике Србије, који је за циљ имао ширење знања о матерњем језику и култури у српској дијаспори. Опробала се и у књижевној критици. Њен приказ *Чудне књиге* Енеса Халиловића објављен је у реномираном часопису *Градина*.

*Интервју је први пут објављен на *Филологу* 2. 10. 2024.

БОРЂЕ ШУЊЕВАРИЋ

Славећи почетак нове академске године, разговарале смо са мр Борђем Шуњеварићем, награђиваним студентом националне филологије, а данас студентом докторских студија Филологије Филозофског факултета у Нишу и некадашњим стипендистом Министарства на Филозофском факултету у Нишу.

Шта Вас је инспирисало да упишете студије националне филологије?

Пре свега, студије националне филологије уписао сам због своје велике љубави према српском језику и књижевности, коју гајим од малих ногу. Одувек сам знао шта ћу студирати и није било дилеме приликом избора факултета. Све што сам радио у основној и средњој школи било је усмерено ка томе да упишем студије Србистике. Неизоставни део била су такмичења из области српског језика и књижевности, захваљујући којима сам, освојивши републичку награду, био ослобођен полагања дела пријемног испита. Осим тога, у породици сам имао велике узоре, вечиту инспирацију: свог деку Звонимира Шуњеварића, магистра књижевности, који је у сваком тренутку могао да анализира било које књижевно дело, да говори о стилским фигурама, а био је и ту да поправи сваки састав и разреши бројне недоумице; као и своју баку Добрилу Павловић, обожавану наставницу Српског језика, која је предано и са пуно љубави радила свој посао. Гледајући њихов рад, био сам додатно оснажен у остварењу свог циља.

Да ли сте у основној и средњој школи учествовали на такмичењима из области српског језика и књижевности? Уколико јесте, какво је Ваше искуство?

Јесам, наравно, такмичења из области српског језика и књижевности су међу мојим најлепшим успоменама из основне и средње школе. Једва сам чекао да дође пролеће, тј. друго полугодиште, и крене сезона такмичења. Од петог разреда основне школе био сам учесник Такмичења из српског језика и језичке културе. Врло брзо ме је освојила та целокупна атмосфера (такмичарски дух, позитивна трема док улазите у учионицу где сте распоређени, бројање поена, ишчекивање резултата) и учествовао сам сваке године. Такмичење из књижевности Књижевна олимпијада почело је да се одржава од школске године у којој сам био трећи разред средње школе, али сам се без размишљања опробао и у томе. Било је изазовно, а подједнако узбудљиво, те ни ово такмичење нисам пропустио до краја свог средњошколског школовања. Посебан доживљај за сваког такмичара је одлазак на републичко такмичење. За нас из Ниша то је увек права авантура будући да се републички ниво такмичења одржава у Тришћу, односно у Сремским Карловцима. Та путовања памтим као додатну екскурзију, испуњену посебном радошћу и поносом када се враћате са дипломом и понеком књигом. Све у свему, та такмичења су обележила моје школовање на најлепши могући начин. И данас ми то највише недостаје.

Чега се радо сећате из периода студирања на Филозофском факултету у Нишу?

Студирање на Филозофском факултету у Нишу памтим као један леп и динамичан период. Смењивање предмета сваког семестра, упознавање нових наставника и сарадника, колоквијуми и испитни рокови – све је то чинило један нови свет. Тада је студије уписало нас седамдесеторо. Заиста је изузетан осећај када се нађете са колегама на предавањима или вежбама са којима делите иста интересовања и имате мноштво заједничких тема, а пред вама је исто тако инспиративан наставнички кадар. У сећању су ми остали часови вежби на којима смо, у групама, дискутовали о лингвистичким и књижевним проблемима. Веома упечатљиви књижевни разговори водили су се са професорком Јеленом Младеновић, која нам је држала готово све вежбе на књижевним предметима, од старе српске до савремене књижевности. Били су ми занимљиви истраживачки задаци из лексикологије, творбе, антропоније, прављење блога и упознавање са дигиталним алатима применљивим у настави, а методичка пракса била је незаборавно искуство. Једноставно, студије националне филологије у Нишу одишу посебном лепотом у сваком свом сегменту.

Који наставник/професор Вам је током школовања био инспирација или модел? Због чега?

Сваки професор био ми је инспирација да предмет који предаје савладам на најбољи могући начин јер су сви посвећени областима којима се баве. Ипак, због свог посебног интересовања за савремени српски језик и творбу речи, издвојио бих професорку Александру Јанић Митић. Сарадња са њом траје од уписа студија Србистике, не само на обавезним већ и на бројним изборним предметима током студирања. Била је увек спремна да пружи прави савет, помоћ и подршку. Њена ажурност у раду, прецизност, научни методи којима испитује савремене појаве у језику представљају модел коме се дивим и модел коме тежим. Због тога сам посебно срећан што је данас могу звати својом менторком.

По чему су слични, а по чему се разликују различити нивои студија националне филологије?

На свим нивоима студија програм и одговарајући предмети воде вас до циља, да стекнете све потребне компетенције из области српског језика и књижевности. На основним студијама стиче се свеобухватна

лепега знања и добра подлога за наставак студирања, док се на мастер и докторским студијама сужава област према сопственом интересовању. Након завршених основних студија, уписао сам мастер студије на модулу Српски језик и усмерио се ка изучавању лингвистичких дисциплина. На докторским студијама сам имао слободу да сам креирам свој списак предмета, с обзиром на то да су сви понуђени предмети у статусу изборног. Према томе, на вишим нивоима студија постајете самосталници и према сопственим афинитетима бирате области и теме које желите да истражујете.

Били сте један од студената које је Матица српска наградила за рад написан за време студија на Филозофском факултету у Нишу. Да ли бисте могли да нам кажете нешто више о томе?

Био сам почаствован када сам видео да је жири Матице српске за доделу Награде „Љубомир Стојановић” издвојио и мој мастер рад „Именице са суфиксом -ост мотивисане придевима на -(а)н/-ни у српском језику” у конкуренцији са радовима дипломираних студената мастер студија из целе Србије. Захвалан сам својим професорима који су предложили мој мастер рад и послали га на конкурс. Ово признање за мене представља велику награду и подстрек да наставим да се усавршавам.

Да ли бисте издвојили још неке награде које сте добили током школовања?

Поред награда на такмичењима, поносно истичем признање ученик генерације Прве нишке гимназије „Стеван Стемац” школске 2013/2014. године. Такође, добитник сам плакете као најбољи дипломирани студент основних академских студија на студијском програму Србистика у академској 2017/2018. години. Током основних студија две године сам примао стипендију Министарства просвете, док сам академске 2017/2018. и 2018/2019. године био стипендиста Фонда за младе таленте Министарства омладине и спорта Републике Србије (стипендија Доситеја) као најбољи студент завршне године основних, односно мастер студија. Ове награде ми много значе јер показују да се сваки труд препознаје и цени.

Чиме се тренутно бавите?

Бавим се научноистраживачким радом и учествујем на научним конференцијама, а своје резултате објављујем у научним часописима и зборницима радова. Тренутно сам на докторским студијама. Положио сам све испите предвиђене програмом, а у току је израда

докторске дисертације на тему „Конкурентност агентивних суфикса у савременом српском језику”. Радим и лектуру и коректуру текстова.

Које бисте савете дали млађим колегама које су тек уписале основне студије националне филологије?

Бити студент националне филологије је велика привилегија и одговорност. Живите студије пуним срцем и уживајте у сваком тренутку! Важан је континуиран, вредан рад, као и постојање циља ка коме стремите. Да, све је лако када волите то што радите, а у сваком предмету ћете понешто заволетти.

Које стручне књиге бисте препоручили младим филолозима као неизоставни део кућне библиотеке?

Оно што је обавезан део кућне библиотеке јесу речници савременог српског језика (нпр. „Речник српског језика” Матице српске; „Обратни речник српског језика” Мирослава Николића), „Нормативна граматика српског језика” Предрага Пипера и Ивана Клајна и „Правопис српског језика” Матице српске. Колегама препоручујем капитална дела наших врских лингвиста: „Лексикологију српског језика” Рајне Драгићевић, двотомно дело Ивана Клајна „Творба речи у савременом српском језику”, као и књиге из Прометејеве едиције Популарна лингвистика.

Кратка биографија

Ђорђе Шуњеварић (1995: Ниш) завршио је основне студије Србистике 2018. године на Филозофском факултету Универзитета у Нишу као најбољи дипломирани студент на студијском програму, а потом мастер студије Филологије на модулу Српски језик 2019. године, такође на Филозофском факултету у Нишу (просечна оцена: 10,00), одбранивши мастер рад на тему „Именице са суфиксом *-ост* мотивисане придевима на *-(а)н/-ни* у српском језику” (ментор: проф. др Мирјана Илић). Похваљен је за мастер рад од стране жирија за доделу Награде *Љубомир Стојановић* Матице српске. Тренутно је докторанд Филологије у Нишу и ради на докторској дисертацији „Конкурентност агентивних суфикса у савременом српском језику” под менторством проф. др Александре Јанић Митић. Од јуна 2020. до маја 2024. године био је укључен у научноистраживачки рад Филозофског факултета у Нишу као стипендиста Министарства науке, технолошког развоја и иновација. Посебна интересовања и љубав гаји према истраживању лингвистичких дисциплина, нарочито оних које негују синхрониски

приступ проучавању српског језика. Примарна опредељења за научни рад и усавршавање су му творба речи и лексикологија савременог језика. Своје научне радове из области творбе речи, морфосемантике и фразеологије излагао је како на домаћим тако и на међународним научним скуповима. Од 2017. године учествовао је на четрнаест студентских и седам међународних конференција. До сада је објавио шеснаест радова у научним часописима и зборницима радова са конференција. Бави се и лектуром и коректуром текста.

*Интервју је први пут објављен на *Филологу* 2. 10. 2024.

КСЕНИЈА СТАМЕНКОВИЋ

Славећи почетак нове академске године, разговарале смо са мср Ксенијом Стаменковић, награђиваним студентом националне филологије, а данас студентом докторских студија Србистике

Филозофског факултета у Нишу и стипендистом Министарства на Институту за српски језик САНУ.

Шта Вас је инспирисало да упишете студије националне филологије?

Још од основне школе волела сам часове Српског језика. То ми је, заправо, био омиљени предмет у школи, тако да се моја љубав према, првенствено, српском језику развијала од малена.

Да ли сте у основној и средњој школи учествовали на такмичењима из области српског језика и књижевности? Уколико јесте, какво је Ваше искуство?

Јесам, и у основној и у средњој школи. Учешиће на такмичењима утицало је на продубљивање мог интересовања за српски језик.

Чега се радо сећате из периода студирања на Филозофском факултету у Нишу?

Као најзначајније успомене морала бих да издвојим ваннаставне активности које смо имали током студирања: организовање Дана Факултета, Недеље Србистике, Светосавске академије, где смо имали прилику да на креативан начин применимо знања стечена током наставе. Посебно су ми драги представа и филм које смо радили по мотивима Држићеве „Новеле од Станца”. Мотиве из ренесансе прилагодили смо духу нашег времена, а дубровачки говор заменили призренско-тимочким.

Поред тога, лепе успомене представљају и екскурзије: обиласци средњовековних манастира, одласци у музеје, позоришта и на изложбе, као и студентска екскурзија у Бањалуку. Та путовања била су и те како корисна за употпуњавање знања из области историје језика, средњовековне, али и новије, књижевности. Такође, током путовања у Бањалуку стекли смо пуно нових познанстава и пријатељстава.

Који наставник/професор Вам је током школовања био инспирација или модел? Због чега?

Споменула бих свима драгу професорку Мају Вукић, која ми је на првој години студија држала предавања из Правописа. Њено предавање је било последње предавањем средом, колико се сећам, али је она увек успевала да нас својим ведрим расположењем и стручношћу заинтересује за градиво. Професорка Маја ми је била велика подршка

још пре уписа на факултет. Она, нажалост, више није са нама, али у мислима и срцу биће увек.

Професорка Ивана Митић, као велики стручњак за синтаксу. Тешко и, многи би рекли, комплексно градиво из синтаксе преносила нам је на такав начин да смо сви једна чекали предавања. Имала сам прилику да ми она буде ментор за дипломски рад и том приликом, као и касније кроз мастер студије, од ње сам научила много у вези са методологијом израде научног рада. Знам да, кад год имам неку неодумицу у вези са градивом из области синтаксе, могу да рачунам на њен брз и детаљан одговор.

По чему су слични, а по чему се разликују различити нивои студија националне филологије?

Кључна разлика огледа се у научним областима које су заступљене на конкретном нивоу студија. На основним студијама заступљени су подједнако и језик и књижевност. Од мастер студија, студенти се одлучују за један од два модула: Српски језик или Српска и компаративна књижевност, чиме се заправо опредељују за једну од две научне области којом планирају да се баве у будућности. На докторским студијама настава се заснива углавном на изборним предметима, тако да студент може бирати оне предмете који су у најужој вези са облашћу која га интересује.

Били сте један од студената које је Матица српска наградила за рад написан за време студија на Филозофском факултету у Нишу. Да ли бисте могли да нам кажете нешто више о томе?

Матица српска једном годишње додељује награде за најбоље мастер радове из области књижевности (Бранкова награда) и српског језика (Награда „Љубомир Стојановић“), а мастер радове могу слати србистичке катедре из Републике Србије, Републике Српске и Црне Горе. Ове године имала сам огромну част да жири мој рад прогласи најбољим мастер радом из области српског језика. Тема којом сам се бавила тицала се двоклаузалних асиндетских реченица (сложених реченица без везника), прецизније, бавила сам се њиховом структуром, семантиком и прагматиком. Мастер рад је урађен под менторством проф. др Бранимира Станковића.

Да ли бисте издвојили још неке награде које сте добили током школовања?

Издвојила бих награду за најбољи мастер рад из области српског језика коју додељује Департаман за србистику Филозофског

факултета у Нишу. Изузетно ми је драго што су се одлука нашег департмана и одлука жирија Матице српске поклопиле.

Чиме се тренутно бавите?

Тренутно сам као стипендиста Министарства науке, технолошког развоја и иновација ангажована на Институту за српски језик САНУ, на Одсеку за стандардни језик. Поред тога, бавим се и лектуром и коректуром текстова.

Које бисте савете дали млађим колегама које су тек уписале основне студије националне филологије?

Главна порука је да не одустају. Можда ће се у неком тренутку чинити да је тешко, можда ће из неког предмета бити превише књижевних дела за читање или превише сложених реченица за анализу из синтаксе, међутим, студије Србистике заиста шире наше видике, а стечено знање примењиво је не само у сфери филологије већ и у многим другим научним дисциплинама: психологији, социологији, новинарству и комунологији, економији, а да не говоримо о информатици и веитачкој интелигенцији, која је све више у развоју. Наравно, ми, старији студенти, увек смо ту као подршка и помоћ.

Које стручне књиге бисте препоручили младим филолозима као неизоставни део кућне библиотеке?

На првом месту бих издвојила Речник Матице српске, који је од велике помоћи. Стално га користим када нисам сигурна за значење или акценат неке речи. Поред тога, „Правопис српског језика”, с обзиром на то да би требало да ми, као србисти, будемо пример исправног и лепог начина изражавања (било усменог, било писменог). Такође, значајни су и књиге попут „Правописног речника српског језика” Милана Шипке, „Речника језичких недоумица” Ивана Клајна, „Језичког саветника” Раде Стијовић.

Кратка биографија

Ксенија Стаменковић (2000: Ниш) основне академске студије Србистике на Филозофском факултету у Нишу уписала је школске 2018/2019. године и завршила их у року 2022. године, са просеком 9,68, одбравивши дипломски рад *О асиндетским и њима еквивалентним синдетским реченицама у српском језику*, који је урађен под менторством доц. др Иване Митић. Мастер академске студије Србистике, модул Српски језик уписала је на истом факултету академске 2022/2023. године. Због посебног интересовања за област

синтаксе и прагматике савременог српског језика, под менторством проф. др Бранимира Станковића, написала је мастер рад на тему *Структурне, семантичке и прагматичке особености вишезначних двоклаузалних асиндетских реченица у српском језику* и тиме завршила мастер студије са просечном оценом 10. Следеће академске године (2023/2024) уписала је докторске студије Србистике, такође на Филозофском факултету у Нишу. Током основних и мастер студија учествовала је и била волонтер на многим пројектима и у активностима које је покренуо Савез студената Филозофског факултета у Нишу, а припада и првој генерацији студената-ментора овог факултета. Такође, бави се лектуром и коректуром текстова, тренутно је лектор електронског часописа *Без лимита*, а радила је и у *Студентском дневном листу* и *Пресингу*. Као лектор потписана је и у неколико зборника, монографија и библиографија. Од јесени 2020. до јуна 2023. године волонтирала је у Библиотеци Центра за црквене студије „Свети владика Николај”. У току студија, на основним и на мастер студијама, била је стипендиста Министарства просвете, науке и технолошког развоја и добитник стипендије „Доситеја”. Током академске 2023/2024. године радила је као демонстратор на Департману за србистику Филозофског факултета у Нишу. Тренутно је као стипендиста Министарства науке, технолошког развоја и иновација ангажована на Институту за српски језик САНУ, на Одсеку за стандардни језик.

*Интервју је први пут објављен на *Филологу* 2. 10. 2024.

Тршић

КАТАЛОГ ПОБЕДНИКА НА РЕПУБЛИЧКИМ ТАКМИЧЕЊИМА ШКОЛСКА УПРАВА НИШ

Инспирисане досадашњим разговорима са корифејима студија националне филологије и радујући се новим, на основу издања Друштва за српски језик и књижевност Србије издвојиле смо каталог победника из Ниша и Нишке Бање на републичким нивоима двају такмичења из предмета Српски језик и књижевност која се раде у писаној форми (из области језика и из области књижевности), и то од њиховог оснивања до наших дана. За септембар припремамо каталог победника из региона, конкретније, ученика школа за које је надлежна Школска управа Ниш, а за октобар каталог победника из других региона из којих долазе студенти Департмана за србистку Филозофског факултета Универзитета у Нишу. Департман је за 36 година постојања направио армију сјајних ментора, који своју мисију да ученик надмаши свог учитеља, са љубављу, систематично и континуирано спроводе у дело управо кроз такмичења. Такмичење из српског језика и језичке културе траје 33 године и традиционално се одржава у Тршићу, а Књижевна олимпијада је млађа, траје 10 година и традиционално се одржава у Сремским Карловцима.

НАГРАЂЕНИ УЧЕНИЦИ ИЗ НИША И НИШКЕ БАЊЕ И ЊИХОВИ МЕНТОРИ НА РЕПУБЛИЧКОМ НИВОУ ТАКМИЧЕЊА ИЗ СРПСКОГ ЈЕЗИКА И ЈЕЗИЧКЕ КУЛТУРЕ ОД ШКОЛСКЕ 1990/91. ДО 2023/24. ГОДИНЕ

1990/1991.

VI

Милан Андонов, ОШ „Филип Филиповић” – ментор: Драган Марковић, прво место

Ивана Ранђеловић, ОШ „Филип Филиповић” – ментор: Драган Марковић, треће место

Горан Љубисављевић, ОШ „Филип Филиповић” – ментор: Драган Марковић, треће место

VII

Данијела Миленковић, ОШ „Филип Филиповић” – ментор: Драган Марковић, треће место

Маја Димитријевић, ОШ „Теле-кула” – ментор: Видица Стефановић, треће место

1991/1992.

VII

Милан Рукавина, ОШ „Ђеле кула” – ментор: Видица Стефановић, треће место

VIII

Весна Павловић, ОШ „21. мај” – ментор: Смиља Наков, друго место

III

Бобан Арсенијевић, Гимназија „Бора Станковић” – ментор: Момирка Миловановић, треће место

IV

Небојша Станковић, Гимназија „Бора Станковић” – ментор: Момирка Миловановић, прво место

1992/1993.

VII

Владимир Николић, ОШ „Ратко Вукићевић” – ментор: Љиљана Обрадовић, треће место

Јелена Чоп, ОШ „Ратко Вукићевић ” – ментор: Љиљана Обрадовић, треће место

VIII

Јелена Николић, ОШ „Учитељ Таса” – ментор: Верица Вукадиновић, прво место

Ивана Јовановић, ОШ „Учитељ Таса” – ментор: Верица Вукадиновић, друго место

I

Бојана Николић, Гимназија „Бора Станковић” – ментор: Момирка Миловановић, треће место

1993/1994.

VIII

Немања Станишић, ОШ „Радоје Домановић” – ментор: Звездана Латковић, друго место

II

Бојана Николић, Гимназија „Бора Станковић” – ментор: Момирка Миловановић, треће место

1994/1995.

I

Јелена Благојевић, Гимназија „Бора Станковић” – ментор: Милка Вељковић, прво место

III

Александра Стојановић, Гимназија „Стеван Сремац” – ментор: Милица Николић, треће место

IV

Лидија Николић, Медицинска школа „Др Миленко Хаџић” – ментор: Драгица Пивач, треће место
1995/1996.

VIII

Славица Стојнев, ОШ „Бранко Миљковић” – ментор: Винка Младеновић, треће место

I

Бранка Кундалић, Гимназија „Стеван Сремац” – ментор: Видосава Аранђеловић, треће место

II

Јелена Благојевић, Гимназија „Бора Станковић” – ментор: Милка Вељковић, прво место

1996/1997.

VIII

Марија Стевановић, ОШ „Теле кула” – ментор: Траинка Блечић, друго место

III

Јелена Благојевић, Гимназија „Бора Станковић” – ментор: Милка Вељковић, друго место

Валентина Милосављевић, Гимназија „Стеван Сремац” – ментор: Видосава Аранђеловић, треће место

1997/1998.

VII

Јања Димитријевић, ОШ „Бубањски хероји” – ментор: Зорица Китановић, прво место

VIII

Верица Мичић, ОШ „Бубањски хероји” – ментор: Радмила Манић, друго место

II

Биљана Симић, Гимназија „Бора Станковић” – ментор: Милка Вељковић, друго место

III

Бојана Петковић, Гимназија „Стеван Сремац” – ментор: Данијела Сотировић, треће место

2000/2001.

VII

Маја Милосављевић, ОШ „Радоје Домановић” – ментор: Звездана Латковић, прво место

Милена Станковић, ОШ „Ђеле кула” – ментор: Траинка Блечић, треће место

VIII

Јелена Павловић, ОШ „21. мај” – ментор: Драгана Аранђеловић, друго место

2001/2002.

VIII

Милена Коцић, ОШ „Иван Горан Ковачић”, Нишка Бања – ментор: Сузана Петровић, прво место

2002/2003.

VII

Мирка Каличанин, ОШ „Бубањски хероји” – ментор: Маријана Ристић, прво место

I

Милена Коцић, Гимназија „Бора Станковић” – ментор: Милка Вељковић, друго место

Ивана Петровић, Гимназија „Бора Станковић” – ментор: Милка Вељковић, друго место

2003/2004.

VIII

Милица Младеновић, ОШ „Чегар” – ментор: Весна Станојевић, треће место

II

Ивана Павловић, Гимназија „Стеван Сремац” – ментор: Светлана Ковачић, друго место

Милена Коцић, Гимназија „Бора Станковић” – ментор: Милка Вељковић, треће место

2004/2005.

VII

Јована Милошевић, ОШ „Учитель Таса” – ментор: Виолета Ђорђевић, треће место

II

Александра Филиповић, Гимназија „Бора Станковић” – ментор: Сарајевка Димковски, треће место

Александра Јанић, Гимназија „9. мај” – ментор: Весна Миленковић,
треће место

III

Милена Коцић, Гимназија „Бора Станковић” – ментор: Милка
Вељковић, прво место

Ивана Петровић, Гимназија „Бора Станковић” – ментор: Милка
Вељковић, прво место

Ивана Павловић, Гимназија „Стеван Сремац” – ментор: Светлана
Ковачић, треће место

2005/2006.

III

Јанко Ивановић, Гимназија „Стеван Сремац” – ментор: Маја
Милосављевић, друго место

IV

Ивана Петровић, Гимназија „Бора Станковић” – ментор: Милка
Вељковић, прво место

Милена Коцић, Гимназија „Бора Станковић” – ментор: Милка
Вељковић, друго место

2006/2007.

III

Драгана Јоцић, Гимназија „Бора Станковић” – ментор: Миленко Лукић,
друго место

IV

Александра Јанић, Гимназија „9. мај” – ментор: Весна Миленковић,
прво место

2007/2008.

VIII

Анђела Митић, ОШ „Иван Горан Ковачић”, Нишка Бања – ментор:
Сузана Петровић, треће место

Милица Момчиловић, ОШ „Чегар” – ментор: Весна Станојевић, треће
место

I

Ања Јанковић, Гимназија „Светозар Марковић” – ментор: Снежана
Ранђеловић, прво место

2008/2009.

VIII

Марко Стојановић, ОШ „Краљ Петар I” – ментор: Кристина Тараило, друго место

Владана Станковић, ОШ „Свети Сава” – ментор: Ива Јованоски, треће место

Теодора Мишељић, ОШ „Цар Константин” – ментор: Добрила Павловић, треће место

II

Милош Поповић, Гимназија „Светозар Марковић” – ментор: Невенка Божовић, треће место

Наташа Гавриловић, Гимназија „Стеван Сремац” – ментор: Милена Станојевић, треће место

IV

Ана Илић, Гимназија „Стеван Сремац” – ментор: Милена Станојевић, треће место

2009/2010.

VII

Маша Јовановић, ОШ „Учитељ Таса” – ментор: Виолета Ђорђевић, треће место

Марија Урошевић, ОШ „Иван Горан Ковачић”, Нишка Бања – ментор: Наташа Стојановић, треће место

VIII

Ања Тошић, ОШ „Ђеле-кула” – ментор: Јелена Васовић, друго место

II

Александра Антић, Прва нишка гимназија „Стеван Сремац” – ментор: Милена Станојевић, треће место

Анђела Митић, Прва нишка гимназија „Стеван Сремац” – ментор: Милена Станојевић, треће место

Миљана Петровић, Прва нишка гимназија „Стеван Сремац” – ментор: Милена Станојевић, треће место

III

Ања Јанковић, Гимназија „Светозар Марковић” – ментор: Снежана Ранђеловић, треће место

Невена Ристић, Прва нишка гимназија „Стеван Сремац” – ментор: Милена Станојевић, треће место IV

Јована Бојић, Прва нишка гимназија „Стеван Сремац” – ментор: Милена Станојевић, треће место

2010/2011.

VII

Анђела Крстић, ОШ „Бранко Миљковић” – ментор: Ивана Вукадиновић, прво место

Дејана Гојковић, ОШ „Беле-кула” – ментор: Траинка Блечић, прво место

Анђелија Скобелев, ОШ „Учитель Таса” – ментор: Живица Илић, друго место

Драгана Коруновић, ОШ „Стефан Немања” – ментор: Сања Милошевић, друго место

Тамара Сталетовић, ОШ „Мирослав Антић” – ментор: Татјана Живковић, друго место

Александар Радивојевић, ОШ „Бранко Миљковић” – ментор: Александра Младеновић, треће место

Александра Ничић, ОШ „Душан Радовић” – ментор: Спасенија Величковић, треће место

Јована Митровић, ОШ „Цар Константин” – ментор: Мирјана Ганић, треће место

Катарина Китановић, ОШ „Стефан Немања” – ментор: Сања Милошевић, треће место

Наташа Мишић, ОШ „Вожд Карађорђе” – ментор: Марија Мандић, треће место

VIII

Петра Поповић, ОШ „Учитель Таса” – ментор: Виолета Ђорђевић, друго место

II

Дијана Милићевић, Прва нишка гимназија „Стеван Сремац” – ментор: Кристина Митић, друго место

Ана Крстић, Прва нишка гимназија „Стеван Сремац” – ментор: Кристина Митић, треће место

Теодора Мишељић, Прва нишка гимназија „Стеван Сремац” – ментор: Кристина Митић, треће место

III

Александра Антић, Прва нишка гимназија „Стеван Сремац” – ментор: Милена Станојевић, треће место

Анђела Митић, Прва нишка гимназија „Стеван Сремац” – ментор: Милена Станојевић, треће место

IV

Наташа Гавриловић, Прва нишка гимназија „Стеван Сремац” – ментор: Милена Станојевић, треће место

2011/12.

VIII

Иван Гроблер, ОШ „Учитель Таса” – ментор: Живица Илић, друго место

Марија Јовановић, ОШ „Учитель Таса” – ментор: Живица Илић, друго место

Анђела Крстић, ОШ „Бранко Миљковић” – ментор: Ивана Вукадиновић, треће место

Никола Петковић, ОШ „Душан Радовић” – ментор: Спасена Величковић, треће место

II

Теодора Пејчић, Прва нишка гимназија „Стеван Сремац” – ментор: Милена Станојевић, друго место

III

Ана Крстић, Прва нишка гимназија „Стеван Сремац” – ментор: Милена Станојевић, друго место

Дијана Милићевић, Прва нишка гимназија „Стеван Сремац” – ментор: Валентина Андрејић Ристић, друго место

Јована Петровић, Прва нишка гимназија „Стеван Сремац” – ментор: Милена Станојевић, треће место

Јована Ранђеловић, Прва нишка гимназија „Стеван Сремац” – ментор: Кристина Митић, треће место

IV

Александра Антић, Прва нишка гимназија „Стеван Сремац” – ментор: Милена Станојевић, прво место

2012/13.

VII

Мила Миладиновић, ОШ „Мирослав Антић” – ментор: Јелена Живић, прво место

Дијана Марковић, ОШ „Учитель Таса” – ментор: Жана Вељић, друго место

I

Александар Радивојевић, Гимназија „Бора Станковић” – ментор: Миленко Лукић, друго место

2013/14.

VII

Зорана Булајић, ОШ „Краљ Петар Први” – ментор: Надежда Поповић, друго место

II

Анђела Крстић, Прва нишка гимназија „Стеван Сремац” – ментор:
Милена Станојевић, друго место

IV

Ђорђе Шуњеварић, Прва нишка гимназија „Стеван Сремац” – ментор:
Милена Нешковић, треће место

2014/15.

VII

Алекса Вучковић, ОШ „Мирослав Антић” – ментор: Сања Златановић,
друго место

Маја Бранковић, ОШ „Чегар” – ментор: Весна Станојевић, друго место
Милица Манчић, ОШ „Душан Радовић” – ментор: Драган Блечић,
друго место

Сара Петровић, ОШ „Цар Константин” – ментор: Мирјана Ганић,
друго место

VIII

Немања Кутлешић, ОШ „Цар Константин” – ментор: Драгана Антић,
друго место

Сара Стојановић, ОШ „Учитељ Таса” – ментор: Светлана Медар, друго
место

I

Мила Миладиновић, Гимназија „Светозар Марковић” – ментор: Јелена
Пецарски, треће место

II

Анђелија Вучковић, Гимназија „Бора Станковић” – ментор: Ана
Стевановић, прво место

Анђела Рис, Прва нишка гимназија „Стеван Сремац” – ментор:
Валентина Андрејић Ристић, треће место

III

Анђелија Скобелев, Гимназија „Светозар Марковић” – ментор: Јелена
Пецарски, треће место

Маријана Милановић, Прва нишка гимназија „Стеван Сремац” –
ментор: Ивана Мандић, треће место

IV

Милица Јовановић, Гимназија „Бора Станковић” – ментор: Милка
Велковић, треће место

2015/16.

VII

Наталија Филиповић, ОШ „Иван Горан Ковачић”, Нишка Бања –
ментор: Сузана Петровић, прво место

Ива Крстић, Гимназија „Светозар Марковић” – ментор: Јелена Пецарски, треће место

Нађа Митић, ОШ „Свети Сава” – ментор: Ива Стојадиновић Јованоски, треће место

II

Дијана Марковић, Прва нишка гимназија „Стеван Сремац” – ментор: Данијела Гашевић, прво место

IV

Анђела Крстић, Прва нишка гимназија „Стеван Сремац” – ментор: Милена Станојевић, друго место

2016/17.

VII

Елена Маричић, ОШ „Радоје Домановић” – ментор: Јанко Ивановић, друго место

Миља Шуша, ОШ „Стефан Немања” – ментор: Биљана Николић, друго место

Николина Симић, ОШ „Мирослав Антић” – ментор: Јелена Живић, друго место

Сара Василев, ОШ „Мирослав Антић” – ментор: Јелена Живић, треће место

VIII

Петар Коруновић, ОШ „Стефан Немања” – ментор: Марија Ђорђевић, треће место

II

Никола Миљковић, Медицинска школа „Др Миленко Хацић” – ментор: Нина Динчић Милинковић, прво место

III

Дијана Марковић, Прва нишка гимназија „Стеван Сремац” – ментор: Данијела Гашевић, друго место

2017/18.

II

Јелена Мићић, „Бора Станковић” – ментор: Ана Стевановић, треће место

III

Катарина Маринковић, Гимназија „Бора Станковић” – ментор: Данијела Петровић, друго место

2018/19.

VI

Лара Тајем, ОШ „Цар Константин” – ментор: Милена Јевтић, треће место

Петра Костић, ОШ „Душан Радовић” – ментор: Анита Ђорђевић, треће место

III

Јелена Мићић, Гимназија „Бора Станковић” – ментор: Катарина Ђорђевић, друго место

2020/21.

VIII

Андреј Недељковић, Гимназија „Светозар Марковић” – ментор: Неда Гашовић, прво место

Вера Јевтић, ОШ „Бубањски хероји” – ментор: Татјана Цекић, прво место

Јана Милисављевић, ОШ „Цар Константин” – ментор: Јелена Васовић, прво место

Марина Стојилковић, ОШ „Учитељ Таса” – ментор: Ивана Станојевић, прво место

Вељко Делић, ОШ „Чегар” – ментор: Весна Станојевић, друго место

Калина Ристић, ОШ „Свети Сава” – ментор: Ивана Стојадиновић Јованоски, друго место

Мила Максимовић, ОШ „Чегар” – ментор: Весна Станојевић, друго место

Ива Миленковић, ОШ „Бубањски хероји” – ментор: Татјана Цекић, треће место

Јана Манојловић, ОШ „Ратко Вукићевић” – ментор: Александра Игњатовић, треће место

2021/22.

VI

Младен Сибиновић, ОШ „Цар Константин” – ментор: Соња Ђорђевић, друго место

Милица Станковић, ОШ „Вожд Карађорђе” – ментор: Верица Живуловић Станковић, друго место

Каја Стојановић, ОШ „Др Зоран Ђинђић” – ментор: Сандра Соколовић, треће место

Лука Ђорђевић, ОШ „Стефан Немања” – ментор: Неда Станковић, треће место

Неда Аристин Гонзалес, ОШ „Душан Радовић” – ментор: Верица Веселиновић, треће место

VIII

Лана Раденковић, ОШ „Мирослав Антић” – ментор: Јелена Живић, прво место

Уна Радовановић, ОШ „Мирослав Антић” – ментор: Јелена Живић, друго место

I

Ива Миленковић, Гимназија „Бора Станковић” – ментор: Нађа Ђорђевић, треће место

Калина Ристић, Гимназија „Бора Станковић” – ментор: Нађа Ђорђевић, треће место

Миа Стојковић, Прва нишка гимназија „Стеван Сремац” – ментор: Слободанка Митровић, треће место

Милица Гроздановић, Прва нишка гимназија „Стеван Сремац” – ментор: Валентина Андрејић Ристић, треће место

2022/23.

VIII

Олга Димитријевић, ОШ „Ратко Вукићевић” – ментор: Наташа Узуновић, прво место

Нађа Вујовић, ОШ „Душан Радовић” – ментор: Верица Веселиновић, друго место

I

Инес Арсенијевић, Прва нишка гимназија „Стеван Сремац” – ментор: Милена Нешковић, друго место

Маша Стојиљковић, Гимназија „Бора Станковић” – ментор: Данијела Петровић, друго место

Нада Илић, Гимназија „Бора Станковић” – ментор: Данијела Петровић, друго место

II

Марина Стојиљковић, Гимназија „Бора Станковић” – ментор: Ана Стевановић, прво место

Вељко Делић, Гимназија „Бора Станковић” – ментор: Ана Стевановић, друго место

Јована Раденковић, Прва нишка гимназија „Стеван Сремац” – ментор: Слободанка Митровић, друго место

Милица Гроздановић, Прва нишка гимназија „Стеван Сремац” – ментор: Валентина Андрејић Ристић, друго место

Тара Стевановић, Прва нишка гимназија „Стеван Сремац” – Милена Станојевић, друго место

Андреј Недељковић, Гимназија „Светозар Марковић” – ментор:
Предраг Радојковић, треће место

Мила Максимовић, Прва нишка гимназија „Стеван Сремац” – ментор:
Ивана Мандић, треће место

Милица Стојановић, Прва нишка гимназија „Стеван Сремац” – ментор:
Милена Станојевић, треће место

2023/24.

VII

Петра Цекић, ОШ „Иван Горан Ковачић”, Нишка Бања – ментор:
Сузана Петровић, прво место

Селена Јовић, ОШ „Бубањски хероји” – ментор: Татјана Цекић, прво
место

Андреа Илић, ОШ „Ратко Вукићевић” – ментор: Александра
Игњатовић, друго место

Милица Станковић, ОШ „Ратко Вукићевић” – ментор: Александра
Игњатовић, друго место

Ена Поповић, ОШ „Иво Андрић” – ментор: Рајка Затезало, треће место

Маша Јочић, ОШ „Бранко Миљковић” – ментор: Јелена Станковић,
треће место

VIII

Анђела Марковић, ОШ „Иво Андрић” – ментор: Анета Јововић, друго
место

Јована Јочић, ОШ „Душан Радовић” – ментор: Анита Ђорђевић, друго
место

I

Олга Димитријевић, Гимназија „Светозар Марковић” – ментор: Неда
Гашовић, друго место

II

Анђелина Митровић, Гимназија „Бора Станковић” – ментор: Данијела
Петровић, треће место

III

Ана Живковић, Гимназија „Бора Станковић” – ментор: Драгана
Цветковић, треће место

**НАГРАЂЕНИ УЧЕНИЦИ ИЗ НИША И НИШКЕ БАЊЕ И
ЊИХОВИ МЕНТОРИ НА РЕПУБЛИЧКОМ НИВОУ
КЊИЖЕВНЕ ОЛИМПИЈАДЕ ОД ШКОЛСКЕ 2012/13. ДО 2023/24.
ГОДИНЕ**

2012/13.

VIII

Марко Радојичић, ОШ „Теле-кула” – ментор: Ирена Златковић, треће место

I

Анђела Павловић, Гимназија „Светозар Марковић” – ментор: Милена Јовановић, друго место

II

Марија Ђуровић, Гимназија „Бора Станковић” – ментор: Ана Стевановић, треће место

2013/14.

VIII

Сена Савић, ОШ „Иван Горан Ковачић”, Нишка Бања – ментор: Наташа Стојановић, друго место

I

Марко Радојичић, Гимназија „Бора Станковић” – ментор: Нађа Павловић, друго место

II

Кристина Николић, Прва нишка гимназија „Стеван Сремац” – ментор: Валентина Андрејић Ристић, треће место

2014/15.

VI

Анастасија Костић, ОШ „Теле-кула” – ментор: Ирена Здравковић, треће место

Дуња Рабађија, ОШ „Учитељ Таса” – ментор: Ивана Станојевић, треће место

Ива Ђорђевић, ОШ „Учитељ Таса” – ментор: Ивана Станојевић, треће место

Магдалена Стајковић, ОШ „Чегар” – ментор: Весна Станојевић, треће место

Милутин Живковић, ОШ „Иван Горан Ковачић”, Нишка Бања – ментор: Сузана Петровић, треће место

Никола Пејић, ОШ „Учитељ Таса” – ментор: Ивана Станојевић, треће место

VIII

Страхиња Костадиновић, ОШ „Његош” – ментор: Јелена Јонић, прво место

Сара Стојановић, ОШ „Учитель Таса” – ментор: Светлана Медар, треће место

I

Дијана Марковић, Прва нишка гимназија „Стеван Сремац” – ментор: Данијела Гашевић, треће место

2015/16.

VII

Бојана Младеновић, ОШ „Цар Константин” – ментор: Аница Бреберина, треће место

VIII

Анастасија Костић, ОШ „Ђеле-кула” – ментор: Ирена Здравковић, друго место

Дуња Стошић, ОШ „Ђеле-кула” – ментор: Ирена Здравковић, треће место

2016/17.

VII

Анђела Вељић, ОШ „Учитель Таса” – ментор: Живица Илић, друго место

Мина Стојановић, ОШ „Учитель Таса” – ментор: Живица Илић, друго место

Миља Шуша, ОШ „Стефан Немања” – ментор: Биљана Николић, треће место

Петар Стојановић, ОШ „Учитель Таса” – ментор: Жана Вељић, треће место

VIII

Николија Тричковић, ОШ „Иван Горан Ковачић”, Нишка Бања – ментор: Сузана Петровић, прво место

I

Анђела Лекић, Прва нишка гимназија „Стеван Сремац” – ментор: Валентина Андрејић Ристић, друго место

Елена Лацковић, Гимназија „9. мај” – ментор: Катарина Илић, друго место

Анастасија Костић, Гимназија „Светозар Марковић” – ментор: Марија Станчић Михајловић, треће место

Ања Косановић, Прва нишка гимназија „Стеван Сремац” – ментор:
Јелена Милошевић, треће место

Дуња Стошић, Гимназија „9. мај” – ментор: Ивана Савић, треће место

Катарина Радујевчановић, Уметничка школа – ментор: Јасмина
Станковић, треће место

Лазар Костић, Прва нишка гимназија „Стеван Сремац” – ментор:
Јелена Милошевић, треће место

Софија Динић, Медицинска школа „Др Миленко Хаџић” – ментор:
Нина Динчић Милинковић, треће место

II

Страхиња Костадиновић, Гимназија „Бора Станковић” – ментор: Нађа
Ђорђевић, прво место

Анђела Ратковић, Гимназија „Бора Станковић” – ментор: Данијела
Петровић, друго место

Сандра Јанковић, Правно-пословна школа – ментор: Милена Бркић,
треће место

2017/18.

VII

Вељко Ђурић, ОШ „Ђеле-кула” – ментор: Јелена Радовановић, друго
место

Анђелија Милојевић, ОШ „Ђеле-кула” – ментор: Јелена Радовановић,
треће место

Тијана Рабађија, ОШ „Учитељ Таса” – ментор: Ивана Станојевић,
треће место

VIII

Тамара Вучковић, ОШ „Чегар” – ментор: Биљана Николић, друго
место

Јана Цветановић, ОШ „Иван Горан Ковачић”, Нишка Бања – ментор:
Наташа Стојановић, друго место

Миља Шуша, ОШ „Стефан Немања” – ментор: Биљана Николић, треће
место

I

Исидора Гавриловић, Гимназија „Светозар Марковић” – ментор:
Марија Станчић, прво место

Вук Марковић, Гимназија „Светозар Марковић” – ментор: Марија
Церовина, треће место

II

Анастасија Костић, Гимназија „Светозар Марковић” – ментор: Марија
Станчић, прво место

Јелена Мићић, Гимназија „Бора Станковић” – ментор: Ана Стевановић,
друго место

Дуња Стошић, Гимназија „9. мај” – ментор: Ивана Савић, треће место

Никола Пејић, Гимназија „Светозар Марковић” – ментор: Јасмина
Живковић, треће место

Софија Мештеровић, Економска школа – ментор: Дејана Пушкић,
треће место

III

Моника Миљковић, Економска школа – ментор: Оливера Аризановић,
треће место

2018/19.

VII

Петра Костић, ОШ „Душан Радовић” – ментор: Анита Ђорђевић, треће
место

VIII

Велько Ђурић, ОШ „Ђеле-кула” – ментор: Ирена Златковић, прво место
Ана Ђокић, ОШ „Иван Горан Ковачић”, Нишка Бања – ментор: Сузана
Петровић, друго место

Маша Вукић, ОШ „Коле Рашић” – ментор: Маријана Ристић, друго
место

I

Ана Сибиновић, Гимназија „Светозар Марковић” – ментор: Јелена
Пецарски, треће место

Анастасија Ђинђић, Гимназија „Светозар Марковић” – ментор: Јелена
Пецарски, треће место

Исидора Нешић, Гимназија „Светозар Марковић” – ментор: Јелена
Пецарски, треће место

Јана Цветановић, Гимназија „Светозар Марковић” – ментор: Јелена
Пецарски, треће место

Тамара Вучковић, Прва нишка гимназија „Стеван Сремац” – ментор:
Данијела Гашевић, треће место

Стефан Илић, Гимназија „9. мај” – ментор: Ана Радуловић, треће место

II

Исидора Гавриловић, Гимназија „Светозар Марковић” – ментор:
Александра Вучевски, друго место

Марија Милошевић, Медицинска школа „Др Миленко Хаџић” –
ментор: Татјана Тадић, друго место

Никола Војиновић, Гимназија „Светозар Марковић” – ментор:
Бранкица Вельковић, друго место

Ања Јовановић, Медицинска школа „Др Миленко Хаџић” – ментор:
Татјана Тадић, треће место

Кристина Нешић, Гимназија „Светозар Марковић” – ментор: Драгана
С. Крстић, треће место

III

Дуња Стошић, Гимназија „9. мај” – ментор: Ивана Савић, прво место
Марко Ђорђевић, Прва нишка гимназија „Стеван Сремац” – ментор:
Валентина Андрејић Ристић, прво место

Марта Живковић, Гимназија „Бора Станковић” – ментор: Данијела
Петровић, прво место

Миона Татаревић, Гимназија „Светозар Марковић” – ментор: Милан
Петровић, прво место

Александра Вукић, Гимназија „9. мај” – ментор: Ивана Савић, друго
место

Анђела Лекић, Прва нишка гимназија „Стеван Сремац” – ментор:
Валентина Андрејић Ристић, друго место

Анђела Радовановић, Прва нишка гимназија „Стеван Сремац” –
ментор: Јелена Милошевић, друго место

Елена Лацковић, Гимназија „9. мај” – ментор: Ивана Савић, друго
место

Јелена Мићић, Гимназија „Бора Станковић” – ментор: Катарина
Ђорђевић, друго место

Катарина Радујевчановић, Уметничка школа – ментор: Јасмина
Станковић, друго место

Милица Николић, Уметничка школа – ментор: Јасмина Станковић,
друго место

Милица Милетић, Гимназија „Бора Станковић” – ментор: Данијела
Петровић, друго место

Софија Динић, Медицинска школа „Др Миленко Хаџић” – ментор:
Татјана Тадић, друго место

Тара Говедаровић, Прва нишка гимназија „Стеван Сремац” – ментор:
Јелена Милошевић, друго место

Теодора Бошковић, Гимназија „9. мај” – ментор: Ивана Савић, друго
место

Теодора Ристић, Прва нишка гимназија „Стеван Сремац” – ментор:
Јелена Милошевић, друго место

Андријана Цветановић, Гимназија „9. мај” – ментор: Ивана Савић,
треће место

Ања Косановић, Прва нишка гимназија „Стеван Сремац” – ментор:
Јелена Милошевић, треће место

Даница Митић, Гимназија „Бора Станковић” – ментор: Данијела Петровић, треће место

Желько Златковић, Средња школа „Прокоповић” – ментор: Миљана Петрић, треће место

Ивана Маринковић, Гимназија „9. мај” – ментор: Ивана Савић, треће место

Маја Милић, Гимназија „Бора Станковић” – ментор: Данијела Петровић, треће место

Михајло Миладиновић, Прва нишка гимназија „Стеван Сремац” – ментор: Јелена Милошевић, треће место

Никола Пејић, Гимназија „Светозар Марковић” – ментор: Јасмина Живковић, треће место

IV

Страхиња Костадиновић, Гимназија „Бора Станковић” – ментор: Нађа Ђорђевић, прво место

Моника Миљковић, Економска школа – ментор: Оливера Аризановић, прво место

Димитрије Кулак, Гимназија „9. мај” – ментор: Ивана Павловић, друго место

2020/21.

VIII

Анђела Кукурековић, ОШ „Цар Константин” – ментор: Јелена Васовић, прво место

Вера Јевтић, ОШ „Бубањски хероји” – ментор: Татјана Цекић, друго место

Тара Поповић, ОШ „Иван Горан Ковачић”, Нишка Бања – ментор: Сузана Петровић, треће место

IV

Милица Миленковић, Гимназија „Бора Станковић” – ментор: Нађа Ђорђевић, друго место

2021/22.

VIII

Ива Васиљевски, ОШ „Чегар” – ментор: Биљана Николић, треће место

I

Катарина Барјактаровић, Прва нишка гимназија „Стеван Сремац” – ментор: Ивана Мандић, друго место

III

Вељко Ђурић, Гимназија „Светозар Марковић” – ментор: Марија Цервина, прво место

IV

Миља Шуша, Медицинска школа „Др Миодраг Лазић” – ментор:
Катарина Илић, прво место

2022/23.

VII

Маша Стојановић, ОШ „Бубањски хероји” – ментор: Наташа
Миоковић, прво место

Исидора Станојевић, ОШ „Радоје Домановић” – ментор: Иван
Марковић, треће место

VIII

Олга Димитријевић, ОШ „Ратко Вукићевић” – ментор: Наташа
Узуновић, друго место

Павле Јовановић, ОШ „Краљ Петар I” – ментор: Оливера Станковић,
треће место

I

Исидора Богдановић, Гимназија „Бора Станковић” – ментор: Марија
Станчић Михајловић, прво место

Ена Вељковић, Медицинска школа „Др Миодраг Лазић” – ментор:
Катарина Илић, друго место

Анђелина Митровић, Гимназија „Бора Станковић” – ментор: Данијела
Петровић, треће место

Дуња Митровић, Медицинска школа „Др Миодраг Лазић” – ментор:
Даниела Николић, треће место

Јована Недељковић, Прва нишка гимназија „Стеван Сремац” – ментор:
Милена Нешковић, треће место

Сара Живић, Медицинска школа „Др Миодраг Лазић” – ментор:
Даниела Николић, треће место

III

Кристина Крстић, Гимназија „Светозар Марковић” – ментор: Ана
Јоцић, друго место

Петра Костић, Гимназија „Светозар Марковић” – ментор: Маја
Димитријевић, друго место

IV

Вељко Ђурић, Гимназија „Светозар Марковић” – ментор: Марија
Церовина, прво место

Емилија Ристић, Прва нишка гимназија „Стеван Сремац” – ментор:
Слободанка Митровић, друго место

2023/24.

VII

Ена Поповић, ОШ „Иво Андрић” – ментор: Рајка Затезало, прво место
Милица Станковић, ОШ „Ратко Вукићевић” – ментор: Александра
Игњатовић, прво место

Ива Поповић, ОШ „Иво Андрић” – ментор: Рајка Затезало, треће место
Камал Тајем, ОШ „Цар Константин” – ментор: Соња Ђорђевић, треће место

Андреа Илић, ОШ „Ратко Вукићевић” – ментор: Александра
Игњатовић, друго место

VIII

Јована Глицић, ОШ „Стефан Немања” – ментор: Тања Цекић, друго место

Маша Чејовић, ОШ „Бубањски хероји” – ментор: Наташа Миоковић,
друго место

Сергеј Јовић, ОШ „Његош” – ментор: Јелена Јонић, друго место

Калина Миленковић, ОШ „Бубањски хероји” – ментор: Наташа
Миоковић, треће место

Маша Стојановић, ОШ „Бубањски хероји” – ментор: Наташа
Миоковић, треће место

Симонида Станковић, ОШ „Свети Сава” – ментор: Татијана Јовановић,
треће место

Јована Здравковић, ОШ „Иван Горан Ковачић”, Нишка Бања – ментор:
Верица Милановић, треће место

II

Лана Стојановић, Гимназија „Бора Станковић” – ментор: Марија
Станчић Михајловић, прво место

Сара Живић, Медицинска школа „Др Миодраг Лазић” – ментор:
Даниела Николић, прво место

Ђорђе Станковић, Гимназија „Бора Станковић” – ментор: Марија
Станчић Михајловић, друго место

Јана Ранђеловић, Гимназија „Бора Станковић” – ментор: Данијела
Петровић, друго место

Анђелина Митровић, Гимназија „Бора Станковић” – ментор: Данијела
Петровић, треће место

Софија Стојковић, Гимназија „Бора Станковић” – ментор: Марија
Станчић Михајловић, друго место

III

Маја Јовановић, Прва нишка гимназија „Стеван Сремац” – ментор:
Ивана Мандић, друго место

Милица Гроздановић, Прва нишка гимназија „Стеван Сремац” –
ментор: Ивана Мандић, друго место

Христосија Павловић, Прва нишка гимназија „Стеван Сремац” – ментор: Слободанка Митровић, друго место

Извори:

Милић, Босиљка (прир.), 20 година републичког такмичења из српског језика и језичке културе ученика основних и средњих школа, Београд: Друштво за српски језик и књижевност Србије, 2011

Информатори Друштва за српски језик и књижевност Србије од 2011. до 2023. године, Сајт Друштва за српски језик и књижевност Србије (линк: <https://drustvosj.fil.bg.ac.rs/korisna-dokumenta/>)

Резултати Републичког такмичења из српског језика и језичке културе за ученике средњих школа 2022/23. године, Сајт Друштва за српски језик и књижевност Србије (линк: <https://drustvosj.fil.bg.ac.rs/2023/05/28/rezultati-republickog-takmicenja-iz-srpskog-jezika-i-jezicke-kulture-za-ucenike-srednjih-skola-2022-2023/>)

Резултати Републичког такмичења из српског језика и језичке културе за ученике 7. разреда основних школа 2022/23. године, Сајт Друштва за српски језик и књижевност Србије (линк: <https://drustvosj.fil.bg.ac.rs/2023/05/27/rezultati-republickog-takmicenja-iz-srpskog-jezika-i-jezicke-kulture-za-ucenike-7-razreda-osnovnih-skola-2022-2023/>)

Резултати Републичког такмичења из српског језика и језичке културе за ученике 8. разреда основних школа 2022/23. године, Сајт Друштва за српски језик и књижевност Србије (линк: <https://drustvosj.fil.bg.ac.rs/2023/05/27/rezultati-republickog-takmicenja-iz-srpskog-jezika-i-jezicke-kulture-za-ucenike-8-razreda-osnovnih-skola-2022-2023/>)

Резултати републичког нивоа такмичења Књижевна олимпијада за ученике основних школа 2022/23. године, Сајт Друштва за српски језик и књижевност Србије (линк: <https://drustvosj.fil.bg.ac.rs/2023/04/29/rezultati-republickog-nivoa-takmicenja-knjizevna-olimpijada-za-ucenike-osnovnih-skola-2023/>)

Резултати републичког нивоа такмичења Књижевна олимпијада за ученике средњих школа 2022/23. године, Сајт Друштва за српски језик и књижевност Србије (линк: <https://drustvosj.fil.bg.ac.rs/2023/04/30/rezultati-republickog-nivoa-takmicenja-knjizevna-olimpijada-za-ucenike-srednjih-skola-2023/>)

Резултати Републичког такмичења из српског језика и језичке културе за ученике средњих школа 2023/24. године, Сајт Друштва за српски

језик и књижевност Србије (линк:
<https://drustvosj.fil.bg.ac.rs/2024/05/26/rezultati-republickog-takmicenja-iz-srpskog-jezika-i-jezicke-kulture-za-ucenike-srednjih-skola-2023-2024/>)

Резултати Републичког такмичења из српског језика и језичке културе за ученике основних школа 2023/24. године, Сајт Друштва за српски

језик и књижевност Србије (линк:
<https://drustvosj.fil.bg.ac.rs/2024/05/25/rezultati-republickog-takmicenja-iz-srpskog-jezika-i-jezicke-kulture-za-ucenike-osnovnih-skola-2023-2024/>)

Резултати републичког нивоа такмичења Књижевна олимпијада за ученике средњих школа 2023/24. године, Сајт Друштва за српски језик

и књижевност Србије (линк:
<https://drustvosj.fil.bg.ac.rs/2024/04/21/rezultati-republickog-nivoa-takmicenja-knjizevna-olimpijada-za-ucenike-srednjih-skola-2024/>)

Резултати републичког нивоа такмичења Књижевна олимпијада за ученике основних школа 2023/24. године, Сајт Друштва за српски језик

и књижевност Србије (линк:
<https://drustvosj.fil.bg.ac.rs/2024/04/20/rezultati-republickog-nivoa-takmicenja-knjizevna-olimpijada-za-ucenike-osnovnih-skola-2024/>)

**НАГРАЂЕНИ УЧЕНИЦИ ИЗ НИШАВСКОГ (БЕЗ НИША И
НИШКЕ БАЊЕ), ТОПЛИЧКОГ И ПИРОТСКОГ ОКРУГА И
ЊИХОВИ МЕНТОРИ НА РЕПУБЛИЧКОМ НИВОУ
ТАКМИЧЕЊА ИЗ СРПСКОГ ЈЕЗИКА И ЈЕЗИЧКЕ КУЛТУРЕ ОД
ШКОЛСКЕ 1990/91. ДО 2023/24. ГОДИНЕ**

По угледу на текст *Корифеји студија националне филологије V* и на основу издања Друштва за српски језик и књижевност Србије, издвојиле смо каталог победника из преосталих школа под управом ШУ Ниш на републичким нивоима оба такмичења из предмета Српски језик и књижевност која се раде у писаној форми (из области језика и из области књижевности), и то од њиховог оснивања до наших дана.

Студенти Департмана за србистику Филозофског факултета Универзитета у Нишу традиционално, између осталог, долазе и из Алексинца, Сврљига, Гаџиног Хана, Малче, Мерошине, Чокота, Доње Трнавe, Прокупља, Куршумлије, Блаца, Житорађе, Сићева, Бабушнице, Црвене Реке, Беле Паланке, Пирота, Димитровграда и након завршених студија враћају се у свој завичај да тамо буду успешни професори Српског језика и књижевности и ментори на такмичењима у Тршићу и Сремским Карловцима.

1990/1991.

VI

Данијела Стевановић, ОШ „Славољуб Вуксановић”, Блаце – ментор: [у Табели Друштва недостаје податак о ментору], друго место

Сања Денић, ОШ „Топлички хероји”, Житорађа – ментор: [у Табели Друштва недостаје податак о ментору], друго место

Сања Милошевић, ОШ „Аца Милојевић”, Алексинац – ментор: [у Табели Друштва недостаје податак о ментору], треће место

VII

Марија Ћирић, ОШ „Љупче Шпанац”, Бела Паланка – ментор: Лепосава Игњатовић, друго место

1992/1993.

VI

Вера Виријевић, ОШ „Ратко Павловић Ћићко”, Прокупље – ментор: Живана Димић, друго место

III

Марија Костић, Гимназија, Пирот – ментор: Б. Стефановић, треће место

1993/1994.

VIII

Вера Вилијевић, ОШ „Ратко Павловић Ћићко”, Прокупље – ментор:
Живана Димић, друго место

1997/1998.

VIII

Јелена Павловић, ОШ „Аца Милојевић”, Алексинац – ментор:
Радослав Живковић, друго место

I

Маја Коцић, Гимназија, Алексинац – ментор: М. Милојковић, прво
место

III

Ивана Лазовић, Гимназија, Прокупље – ментор: Витомир Грујовић,
друго место

1999/2000.

I

Јелена Шуковић, Гимназија, Прокупље – ментор: Зора Поповић, треће
место

2000/2001.

VI

Светлана Младеновић, ОШ „Девети октобар”, Прокупље – ментор:
Гордана Перковић, треће место

Александра Дамњановић, ОШ „Девети октобар”, Прокупље – ментор:
Гордана Перковић, треће место

VIII

Ана Манојловић, ОШ „Добрила Стамболић”, Сврљиг – ментор: Драган
Јоцић, треће место

2001/2002.

I

Ирена Рангелов, Гимназија „11. октобар”, Бела Паланка – ментор:
Жаклина Митровић, треће место

2003/2004.

VI

Ана Илић, ОШ „Добрила Стамболић”, Сврљиг – ментор: Драган Јоцић,
друго место

2004/2005.

VI

Анита Каличанин, ОШ „Никодије Стојановић Татко”, Прокупље – ментор: Зорица Илић, прво место

VII

Бојана Ристић, ОШ „Десанка Максимовић”, Бела Паланка – ментор: Љиља Матић, друго место

II

Ирена Спасић, Гимназија, Прокупље – ментор: Биљана Коцић, треће место

2005/2006.

VIII

Анита Каличанин, ОШ „Никодије Стојановић Татко”, Прокупље – ментор: Зорица Илић, друго место

2008/2009.

VI

Теодора Пејчић, ОШ „Деспот Стефан Лазаревић”, Бабушница – ментор: Јелена Поповић, треће место

II

Ивана Михајловић, Средња школа, Блаце – ментор: Мирчета Ацић, треће место

2009/2010.

VIII

Теодора Пејчић, ОШ „Деспот Стефан Лазаревић”, Бабушница – ментор: Јелена Поповић, прво место

2010/2011.

VI

Анђела Здравковић, ОШ „Ратко Павловић Ђићко”, Прокупље – ментор: Драгана Петровић, друго место

Мила Дикић, ОШ „Љупче Николић”, Алексинац – ментор: Милица Вилчек, друго место

Јелена Ђурђевић, ОШ „Деспот Стефан Лазаревић”, Бабушница – ментор: Јелена Поповић, треће место

2011/12.

VII

Александра Церовина, ОШ „Ратко Павловић Ћићко”, Прокупље – ментор: Милка Тошић, треће место

VIII

Анђела Здравковић, ОШ „Ратко Павловић Ћићко”, Прокупље – ментор: Драгана Петровић, друго место

Марија Нешић, ОШ „Милоје Закић”, Куршумлија – ментор: Горица Митровић, треће место

2014/15.

VIII

Миона Миљковић, ОШ „Ратко Павловић Ћићко”, Прокупље – ментор: Милка Тошић, прво место

Бранка Станчић, ОШ „8. септембар”, Пирот – ментор: Марија Мадих Илић, треће место

2015/16.

VIII

Даница Цветковић, ОШ „Ратко Павловић Ћићко”, Прокупље – ментор: Драгана Петровић, треће место

2016/17.

II

Анастасија Костић, СШ „Вук Караџић”, Бабушница – ментор: Јелена Алексов, треће место

2018/19.

II

Сара Радосављевић, Гимназија, Прокупље – ментор: Марија Тодоровић, треће место

2020/21.

VIII

Исидора Маљеновић, ОШ „Љупче Николић”, Алексинац – ментор: Лидија Станковић, друго место

Катарина Барјактаровић, ОШ „Љупче Николић”, Алексинац – ментор: Сандра Ђорђевић, друго место

Мила Ђорђевић, ОШ „Деспот Стефан Лазаревић”, Бабушница – ментор: Јелена Поповић, друго место

III

Викторија Станковић, Гимназија, Пирот – ментор: Бисерка Костић,
треће место
2021/2022.

VII

Анастасија Вељковић, ОШ „Десанка Максимовић”, Чокот – ментор:
Валентина Вељковић Николић, треће место
Дара Искреновић, ОШ „Деспот Стефан Лазаревић”, Бабушница –
ментор: Ружица Адамовић, треће место

II

Марија Манић, Гимназија, Пирот – ментор: Јасмина Манић, треће
место

IV

Бојана Лукић, Гимназија, Прокупље – ментор: Марија Тодоровић,
друго место

2022/23.

VIII

Бранкица Миленковић, ОШ „Милоје Закић”, Куршумлија – ментор:
Биљана Манић, треће место

I

Софија Ђорђевић, Гимназија, Пирот – ментор: Бранка Тановић Савић,
прво место

Катарина Ристић, Гимназија, Прокупље – ментор: Марија Тодоровић,
треће место

II

Јана Павловић, СШ „Душан Тривунац Драгош”, Сврљиг – ментор:
Кристина Гаврић, прво место

2023/24.

VII

Катарина Јањатовић, ОШ „Љупче Николић”, Алексинац – ментор:
Сандра Ђорђевић, друго место

Ирина Ђорђевић, ОШ „8. септембар”, Пирот – ментор: Маријана
Панов, треће место

VIII

Дара Лукић, ОШ „Љупче Николић”, Алексинац – ментор: Милица
Вилчек, прво место

Сара Милојевић, ОШ „Вожд Карађорђе”, Алексинац – ментор: Наташа
Бакић Марковић, друго место

I

Бранкица Миленковић, Медицинска школа „Др Алекса Савић”,
Прокупље – ментор: Марија Васковић, треће место

III

Јана Павловић, СШ „Душан Тривунац Драгош”, Сврљиг – ментор:
Кристина Гаврић, прво место

**НАГРАЂЕНИ УЧЕНИЦИ ИЗ НИШАВСКОГ (БЕЗ НИША И
НИШКЕ БАЊЕ), ТОПЛИЧКОГ И ПИРОТСКОГ ОКРУГА И
ЊИХОВИ МЕНТОРИ НА РЕПУБЛИЧКОМ НИВОУ
КЊИЖЕВНЕ ОЛИМПИЈАДЕ ОД ШКОЛСКЕ 2012/13. ДО 2023/24.
ГОДИНЕ**

2012/13.

VIII

Александра Томић, ОШ „Стојан Новаковић”, Блаце – ментор: Весна
Миљаковић, треће место

Александра Церовина, ОШ „Ратко Павловић Ћићко”, Прокупље –
ментор: Милка Тошић, треће место

II

Александра Павловић, Гимназија, Пирот – ментор: Сузана Јовановић,
треће место

Христина Јовић, Гимназија, Пирот – ментор: Сузана Јовановић, треће
место

Дејана Николић, Гимназија, Пирот – ментор: Сузана Јовановић, треће
место

III

Андријана Стојановић, Гимназија, Пирот – ментор: Бисерка Костић,
треће место

2013/14.

VII

Ана Вилимоновић, ОШ „Ратко Павловић Ћићко”, Прокупље – ментор:
Милка Тошић, друго место

Моника Миљковић, ОШ „Витко и Света”, Гацин Хан – ментор: Јелена
Ђорђевић, друго место

Сандра Јанковић, ОШ „Јован Јовановић Змај”, Малча – ментор:
Милијана Зечевић, треће место

Бранка Станчић, ОШ „8. септембар”, Пирот – ментор: Марија Мадић
Илић, треће место

VIII

Јелена Тодоровић, ОШ „Деспот Стефан Лазаревић”, Бабушница – ментор: Вера Цветановић, треће место

2014/15.

VII

Вељко Вељовић, ОШ „Милић Ракић Мирко”, Прокупље – ментор: Јасмина Џипковић, друго место

VIII

Ана Вилимоновић, ОШ „Ратко Павловић Ћићко”, Прокупље – ментор: Милка Тошић, друго место

Катарина Адамовић, ОШ „Деспот Стефан Лазаревић”, Бабушница – ментор: Ружица Адамовић, друго место

Нина Савић, ОШ „Бранислав Нушић”, Доња Трнава – ментор: Оливера Станковић, друго место

Бранка Станчић, ОШ „8. септембар”, Пирот – ментор: Марија Мадић Илић, треће место

Моника Миљковић, ОШ „Витко и Света”, Гадин Хан – ментор: Јелена Ђорђевић, треће место

I

Теодора Алексић, СШ „Вук Караџић”, Бабушница – ментор: Елвира Митић, друго место

IV

Дејана Николић, Гимназија, Пирот – ментор: Сузана Јовановић, прво место

Милица Панић, Гимназија, Пирот – ментор: Сузана Јовановић, прво место

Александра Стојиљковић, Гимназија, Прокупље – ментор: Биљана Радмановић, друго место

2015/16.

VII

Невена Костић, ОШ „Бранислав Нушић”, Доња Трнава – ментор: Оливера Станковић, прво место

Кристина Петровић, ОШ „Стојан Новаковић”, Блаце – ментор: Весна Миљаковић, друго место

Викторија Станковић, ОШ „Свети Сава”, Пирот – ментор: Тања Петровић, треће место

Јована Павловић, ОШ „Вук Караџић”, Дољевац – ментор: Виолета Вукотић, треће место

Љубица Младеновић, ОШ „8. септембар”, Пирот – ментор: Маријана Панов, треће место

Нина Видојковић, ОШ „Добрила Стамболић”, Сврљиг – ментор: Марина Вујић Милутиновић, треће место

VIII

Невена Јевремовић, ОШ „Вук Караџић”, Дољевац – ментор: Александра Миленковић, прво место

Анастасија Петковић, ОШ „Јастребачки партизани”, Меровина – ментор: Милена Марковић Мемедовић, друго место

Наталија Стојичић, ОШ „Деспот Стефан Лазаревић”, Бабушница – ментор: Јелена Поповић, треће место

Тијана Милошевић, ОШ „Бранислав Нушић”, Доња Трнава – ментор: Невена Петровић, треће место

I

Милица Марјановић, Гимназија, Прокупље – ментор: Биљана Радмановић, прво место

Јелена Стојковић, Гимназија, Прокупље – ментор: Биљана Радмановић, друго место

Ана Вилимоновић, Медицинска школа „Др Алекса Савић”, Прокупље – ментор: Јасмина Пршић, треће место

2016/17.

VII

Александар Стојановић, ОШ „Бранислав Нушић”, Доња Трнава – ментор: Невена Петровић, треће место

Јован Стојичић, ОШ „Деспот Стефан Лазаревић”, Бабушница – ментор: Ружица Адамовић, треће место

Милица Радовановић, ОШ „Ратко Павловић Ћићко”, Прокупље – ментор: Драгана Петровић, треће место

Тара Вучић, ОШ „8. септембар”, Пирот – ментор: Оливера Лилић, треће место

VIII

Јана Драговић, ОШ „Милоје Закић”, Куршумлија – ментор: Биљана Манић, друго место

Никола Војиновић, ОШ „Десанка Максимовић”, Чокот – ментор: Оливера Раденковић, друго место

Марта Младеновић, ОШ „Јован Аранђеловић”, Црвена Река – ментор: Јелена Живић, треће место

Невена Костић, ОШ „Бранислав Нушић”, Доња Трнава – ментор: Оливера Станковић, треће место

I

Александар Николић, СШ „Вук Караџић”, Бабушница – ментор: Јелена Алексов, треће место

II

Јелена Стојковић, Гимназија, Прокупље – ментор: Биљана Радмановић, прво место

Милица Марјановић, Гимназија, Прокупље – ментор: Биљана Радмановић, прво место

Ана Вилимоновић, Медицинска школа „Др Алекса Савић”, Прокупље – ментор: Јасмина Пршић, друго место

Бранка Станчић, Гимназија, Пирот – ментор: Бисерка Костић, друго место

Маријана Ваџић, Техничка школа, Пирот – ментор: Нинослава Тошић, друго место

Катарина Адамовић, СШ „Вук Караџић”, Бабушница – ментор: Јелена Алексов, треће место

Катарина Ђорђевић, Техничка школа, Пирот – ментор: Бранислава Петровић, треће место

2017/18.

VII

Сара Јовановић, ОШ „Деспот Стефан Лазаревић”, Бабушница – ментор: Ружица Адамовић, друго место

Кристина Станковић, ОШ „Надежда Петровић”, Сићево – ментор: Виолета Пејчић Станојевић, треће место

VIII

Немања Милић, ОШ „Милић Ракић Мирко”, Прокупље – ментор: Јасмина Џипковић, друго место

I

Михајло Марјановић, Гимназија, Прокупље – ментор: Марија Тодоровић, друго место

Марија Лакићевић, Гимназија, Прокупље – ментор: Марија Тодоровић, треће место

II

Александар Николић, СШ „Вук Караџић”, Бабушница – ментор: Бранкица Стаменковић Илић, прво место

Марија Митровић, Гимназија, Прокупље – ментор: Биљана Радмановић, друго место

Ђорђе Манић, Техничка школа, Пирот – ментор: Нинослава Тошић, треће место

III

Ана Вилимоновић, Медицинска школа „Др Алекса Савић”, Прокупље – ментор: Светлана Дојчиновић, прво место

IV

Теодора Алексић, СШ „Вук Караџић”, Бабушница – ментор: Елвира Митић, треће место

2018/19.

VII

Ана Ђорђевић, ОШ „Свети Сава”, Пирот – ментор: Маријана Костић, друго место

Лазар Стаменковић, ОШ „Љупче Николић”, Алексинац – ментор: Милица Вилчек, треће место

VIII

Анђела Мицић, ОШ „Вук Караџић”, Пирот – ментор: Маријана Костић, друго место

I

Марија Јевтовић, Средња школа, Блаце – ментор: Снежана Вукосављевић, прво место

Немања Милић, Медицинска школа „Др Алекса Савић”, Прокупље – ментор: Марија Васковић, прво место

Лана Спасић, Гимназија, Пирот – ментор: Милица Ђорђевић, друго место

Нађа Крговић, Гимназија, Прокупље – ментор: Марија Тодоровић, друго место

Анђела Ђорђевић, Економска школа, Пирот – ментор: Тања Ранчић, треће место

Јелена Трипковић, Гимназија, Прокупље – ментор: Драгица Анђелковић, треће место

Наталија Иванов, СШ „Вук Караџић”, Бабушница – ментор: Елвира Митић, треће место

II

Љубица Младеновић, Гимназија, Пирот – ментор: Бисерка Костић, друго место

Михајло Марјановић, Гимназија, Прокупље – ментор: Марија Тодоровић, друго место

Бранка Тодоровић, СШ „Вук Караџић”, Бабушница – ментор: Бранкица Стаменковић, треће место

Јана Драговић, Гимназија, Куршумлија – ментор: Ненад Ратковић, треће место

Марија Лакићевић, Гимназија, Прокупље – ментор: Марија Годоровић, треће место

Мила Милошев, Гимназија, Пирот – ментор: Бисерка Костић, треће место

Мирослав Гогов, Техничка школа, Пирот – ментор: Марија Ђорђевић, треће место

III

Александар Николић, СШ „Вук Караџић”, Бабушница – ментор: Елвира Митић, прво место

Душица Арсић, Гимназија, Куршумлија – ментор: Јасмина Рочкомановић, прво место

Милица Младеновић, Средња школа, Блаце – ментор: Ивана Вукмировић, прво место

Александра Денковић, Гимназија, Пирот – ментор: Јасмина Манић, друго место

Страхиња Митић, Техничка школа, Пирот – ментор: Нинослава Тошић, друго место

Лазар Лилић, Техничка школа, Пирот – ментор: Нинослава Тошић, треће место

IV

Тања Арсић, Гимназија, Прокупље – ментор: Биљана Радмановић, прво место

Милица Ђорђевић, Гимназија, Куршумлија – ментор: Милица Јевремовић, друго место

Даница Бошковић, Гимназија, Прокупље – ментор: Биљана Радмановић, треће место

Милица Марјановић, Гимназија, Прокупље – ментор: Биљана Радмановић, треће место

2020/21.

VIII

Јулија Станковић, ОШ „Деспот Стефан Лазаревић”, Бабушница – ментор: Јелена Поповић, прво место

Анђела Јанићијевић, ОШ „8. септембар”, Пирот – ментор: Марија Мадичић Илић, друго место

Анђела Лешњак, ОШ „Стојан Новаковић”, Блаце – ментор: Весна Миљковић, друго место

Катарина Барјактаровић, ОШ „Љупче Николић”, Алексинац – ментор: Сандра Ђорђевић, друго место

Лана Марковић, ОШ „Љупче Николић”, Алексинац – ментор: Сандра Ђорђевић, друго место

Сара Минић, ОШ „Милоје Закић”, Куршумлија – ментор: Ружица Бојовић, друго место

Емилија Петровић, ОШ „Деспот Стефан Лазаревић”, Бабушница – ментор: Јелена Поповић, треће место

Јана Павловић, ОШ „Добрила Стамболић”, Сврљиг – ментор: Марина Вујић, треће место

Јелена Спасић, ОШ „Вук Караџић”, Пирот – ментор: Марина Величковић, треће место

III

Немања Милић, Медицинска школа „Др Алекса Савић”, Прокупље – ментор: Марија Васковић, треће место

Милош Митић, СШ „Вук Караџић”, Бабушница – ментор: Елвира Митић, треће место

IV

Марија Лакићевић, Гимназија, Прокупље – ментор: Биљана Радмановић, прво место

Мила Милошев, Гимназија, Пирот – ментор: Бисерка Костић, прво место

Михајло Марјановић, Гимназија, Прокупље – ментор: Биљана Радмановић, прво место

Милена Вучковић, Гимназија, Куршумлија – ментор: Ненад Ратковић, друго место

Мијат Савићевић, Економска школа, Куршумлија – ментор: Јасмина Рочкомановић, треће место

2021/22.

VII

Анђелија Јончић, ОШ „Вук Караџић”, Пирот – ментор: Драгана Стојановић Младеновић, друго место

Јана Савић, ОШ „Ратко Павловић Ћићко”, Прокупље – ментор: Милка Тошић, друго место

VIII

Ива Савић, ОШ „Топлички хероји”, Житорађа – ментор: Драгослава Стаменковић, треће место

I

Анђела Божиловић, Гимназија, Пирот – ментор: Бисерка Костић, друго место

Владана Благојевић, Гимназија, Пирот – ментор: Бисерка Костић, друго место

Мила Ђорђевић, СШ „Вук Караџић”, Бабушница – ментор: Бранкица Стаменковић Илић, друго место

Анђела Јанићијевић, Гимназија, Пирот – ментор: Бисерка Костић, треће место

Јулија Станковић, СШ „Вук Караџић”, Бабушница – ментор: Бранкица Стаменковић Илић, треће место

II

Петра Панчић, СШ „Вук Караџић”, Бабушница – ментор: Елвира Митић, друго место

IV

Уна Антић, Гимназија, Пирот – ментор: Бранка Тановић Савић, друго место

2022/23.

VII

Теа Николић, ОШ „Љупче Николић”, Алексинац – ментор: Милица Вилчек, друго место

Павле Барјактаровић, ОШ „Љупче Николић”, Алексинац – ментор: Милица Вилчек, треће место

VIII

Маријана Стоиљков, ОШ „Витко и Света”, Гацин Хан – ментор: Марија Цветковић, прво место

Андреа Станковић, ОШ „Вук Караџић”, Дољевац – ментор: Горица Станковић, друго место

Анђелија Јончић, ОШ „Вук Караџић”, Пирот – ментор: Драгана Стојановић Младеновић, треће место

I

Лена Величковић, СШ „Свети Никита Ремезијански”, Бела Паланка – ментор: Жаклина Ивковић, друго место

Сара Ђокић, Гимназија, Пирот – ментор: Бранка Тановић Савић, друго место

Теодора Ивановић, Гимназија, Пирот – ментор: Бранка Тановић Савић, друго место

Миона Бранковић, Гимназија, Пирот – ментор: Бранка Тановић Савић, треће место

II

Јана Павловић, СШ „Душан Тривунац Драгош”, Сврљиг – ментор: Кристина Гаврић, прво место

Миња Пенчић, Гимназија, Пирот – ментор: Бисерка Костић, друго место

Анђела Јанићијевић, Гимназија, Пирот – ментор: Бисерка Костић, треће место

III

Петра Панчић, СШ „Вук Караџић”, Бабушница – ментор: Елвира Митић, прво место

Емилија Ђирић, СШ „Вук Караџић”, Бабушница – ментор: Елвира Митић, друго место

Марија Манић, Гимназија, Пирот – ментор: Јасмина Манић, друго место

Анђела Вукомановић, Гимназија, Куршумлија – ментор: Јасна Спасојевић, треће место

2023/24.

VII

Мила Јеленковић, ОШ „8.септембар”, Пирот – ментор: Маријана Панов, прво место

Алекса Младеновић, ОШ „Вук Караџић”, Пирот – ментор: Марина Величковић, друго место

Анастасија Дошовић, ОШ „Милоје Закић”, Куршумлија – ментор: Ружица Бојовић, друго место

Катарина Јањатовић, ОШ „Љупче Николић”, Алексинац – ментор: Сандра Ђорђевић, друго место

Лена Јанићијевић, ОШ „8.септембар”, Пирот – ментор: Маријана Панов, треће место

Марта Јаблановић, ОШ „Милоје Закић”, Куршумлија – ментор: Ружица Бојовић, треће место

VIII

Дара Лукић, ОШ „Љупче Николић”, Алексинац – ментор: Милица Вилчек, прво место

Нина Тодоровић, ОШ „Дринка Павловић”, Куршумлија – ментор: Горица Миљковић, прво место

Павле Барјактаровић, ОШ „Љупче Николић”, Алексинац – ментор: Милица Вилчек, друго место

Павле Иванов, ОШ „Вук Караџић”, Пирот – ментор: Ивана Цветковић, друго место

Сара Милојевић, ОШ „Вожд Карађорђе”, Алексинац – ментор: Наташа Бакић Марковић, прво место

II

Сара Ђокић, Гимназија, Пирот – ментор: Бранка Тановић Савић, друго место

Мила Костић, Гимназија, Пирот – ментор: Бранка Тановић Савић, друго место

III

Јана Павловић, СШ „Душан Тривунац Драгош”, Сврљиг – ментор:
Кристина Гаврић, прво место

Ања Божиловић, Гимназија, Пирот – ментор: Бисерка Костић, друго
место

Анђела Јанићијевић, Гимназија, Пирот – ментор: Бисерка Костић, треће
место

Огњен Тодоровић, Техничка школа, Пирот – ментор: Марија
Ђорђевић, треће место

Сара Минић, Гимназија, Куршумлија – ментор: Јасмина Рочкомановић,
треће место

IV

Петра Панчић, СШ „Вук Караџић”, Бабушница – ментор: Елвира
Митић, прво место

Милица Крстић, Техничка школа, Пирот – ментор: Бранислава
Петровић, треће место

Извори:

Милић, Босилка (прир.), 20 година републичког такмичења из српског
језика и језичке културе ученика основних и средњих школа, Београд:
Друштво за српски језик и књижевност Србије, 2011.

Информатори Друштва за српски језик и књижевност Србије од 2011.
до 2023. године, Сајт Друштва за српски језик и књижевност Србије
(линк: <https://drustvosj.fil.bg.ac.rs/korisna-dokumenta/>)

Резултати Републичког такмичења из српског језика и језичке културе
за ученике 7. разреда основних школа 2022/23. године, Сајт Друштва за
српски језик и књижевност Србије (линк:
<https://drustvosj.fil.bg.ac.rs/2023/05/27/rezultati-republickog-takmicenja-iz-srpskog-jezika-i-jezicke-kulture-za-ucenike-7-razreda-osnovnih-skola-2022-2023/>)

Резултати Републичког такмичења из српског језика и језичке културе
за ученике 8. разреда основних школа 2022/23. године, Сајт Друштва за
српски језик и књижевност Србије (линк:
<https://drustvosj.fil.bg.ac.rs/2023/05/27/rezultati-republickog-takmicenja-iz-srpskog-jezika-i-jezicke-kulture-za-ucenike-8-razreda-osnovnih-skola-2022-2023/>)

Резултати Републичког такмичења из српског језика и језичке културе
за ученике средњих школа 2022/23. године, Сајт Друштва за српски
језик и књижевност Србије (линк:
<https://drustvosj.fil.bg.ac.rs/2023/05/28/rezultati-republickog-takmicenja-iz-srpskog-jezika-i-jezicke-kulture-za-ucenike-srednjih-skola-2022-2023/>)

Резултати републичког нивоа такмичења Књижевна олимпијада за ученике основних школа 2022/23. године, Сајт Друштва за српски језик и књижевност Србије (линк: <https://drustvosj.fil.bg.ac.rs/2023/04/29/rezultati-republickog-nivoa-takmicenja-knjizevna-olimpijada-za-ucenike-osnovnih-skola-2023/>)

Резултати републичког нивоа такмичења Књижевна олимпијада за ученике средњих школа 2022/23. године, Сајт Друштва за српски језик и књижевност Србије (линк: <https://drustvosj.fil.bg.ac.rs/2023/04/30/rezultati-republickog-nivoa-takmicenja-knjizevna-olimpijada-za-ucenike-srednjih-skola-2023/>)

Резултати Републичког такмичења из српског језика и језичке културе за ученике средњих школа 2023/24. године, Сајт Друштва за српски језик и књижевност Србије (линк: <https://drustvosj.fil.bg.ac.rs/2024/05/26/rezultati-republickog-takmicenja-iz-srpskog-jezika-i-jezicke-kulture-za-ucenike-srednjih-skola-2023-2024/>)

Резултати Републичког такмичења из српског језика и језичке културе за ученике основних школа 2023/24. године, Сајт Друштва за српски језик и књижевност Србије (линк: <https://drustvosj.fil.bg.ac.rs/2024/05/25/rezultati-republickog-takmicenja-iz-srpskog-jezika-i-jezicke-kulture-za-ucenike-osnovnih-skola-2023-2024/>)

Резултати републичког нивоа такмичења Књижевна олимпијада за ученике средњих школа 2023/24. године, Сајт Друштва за српски језик и књижевност Србије (линк: <https://drustvosj.fil.bg.ac.rs/2024/04/21/rezultati-republickog-nivoa-takmicenja-knjizevna-olimpijada-za-ucenike-srednjih-skola-2024/>)

Резултати републичког нивоа такмичења Књижевна олимпијада за ученике основних школа 2023/24. године, Сајт Друштва за српски језик и књижевност Србије (линк: <https://drustvosj.fil.bg.ac.rs/2024/04/20/rezultati-republickog-nivoa-takmicenja-knjizevna-olimpijada-za-ucenike-osnovnih-skola-2024/>)

НАГРАЂЕНИ УЧЕНИЦИ ИЗ БОРСКОГ, ЗАЈЕЧАРСКОГ, ЈАБЛАНИЧКОГ, МОРАВСКОГ, ПЧИЊСКОГ И РАСИНСКОГ ОКРУГА И ЊИХОВИ МЕНТОРИ НА РЕПУБЛИЧКОМ НИВОУ

На основу издања Друштва за српски језик и књижевност Србије, издвојиле смо каталог победника из региона из којих долазе студенти Департмана за србистку Филозофског факултета Универзитета у Нишу на републичким нивоима оба такмичења из предмета Српски језик и књижевност која се раде у писаној форми (из области језика и из области књижевности), и то од њиховог оснивања до наших дана. Овим текстом затварамо серију каталога појединачних победника надајући се доласку најбољих на студије националне филологије.

Студенти Департмана за србистку Филозофског факултета Универзитета у Нишу традиционално, између осталог, долазе и из Александровца, Бољевца, Бора, Босилеграда, Бруса, Варварина, Владичиног Хана, Власотинца, Врања, Деспотовца, Зајечара, Јагодине, Кладова, Књажевца, Крушевца, Лебана, Лесковца, Мајданпека, Медвеђе, Милутовца, Неготина, Параћина, Свилајнца, Сокобање, Стопање, Сурдулице, Трстеника, Ћићевца, Ћуприје и након завршених студија враћају се у свој завичај да тамо буду успешни професори Српског језика и књижевности и ментори на такмичењима у Тршићу и Сремским Карловцима.

Систематизујући податке о појединачним такмичењима, у издањима Друштва приметиле смо и обиље драгоцених података о екипним такмичењима секцијског типа и сл. где ученици обрађених региона имају учешћа и успеха. Посебно ћемо се позабавити успесима секција из области Српског језика и књижевности, као и успешним рецитаторима и систематизовати и те податке до краја године.

ТАКМИЧЕЊА ИЗ СРПСКОГ ЈЕЗИКА И ЈЕЗИЧКЕ КУЛТУРЕ ОД ШКОЛСКЕ 1990/91. ДО 2023/24. ГОДИНЕ

1990/1991.

VI

Елефтерија Златановић, ОШ „Вук Караџић”, Врање – ментор: [у објављеним подацима Друштва недостаје податак о ментору], прво место

Љиљана Марјановић, ОШ „Деспот Ст. Високи”, Деспотовац – ментор: [у објављеним подацима Друштва недостаје податак о ментору], друго место

Ненад Јовановић, ОШ „Јован Курсула”, Варварин – ментор: [у објављеним подацима Друштва недостаје податак о ментору], друго место

Маја Ђорђевић, ОШ „Тимочки партизани”, Књажевац – ментор: [у објављеним подацима Друштва недостаје податак о ментору], треће место

Тамара Кузмановић, ОШ „Вук Караџић”, Сурдулица – ментор: [у објављеним подацима Друштва недостаје податак о ментору], треће место

VIII

Данијела Милетић, ОШ „Миодраг Чајетинац Чајка”, Трстеник – ментор: Сретен Брашић, друго место

I

Даница Тасић, Гимназија „Бора Станковић”, Врање – ментор: Слободан Митровић, треће место

Маја Крстић, Гимназија „Станимир Вељковић Зеле”, Лесковац – ментор: Снежана Николић, треће место

Нела Маринковић, Гимназија „Бора Станковић”, Врање – ментор: Слободан Митровић, треће место

1991/1992.

VII

Светлана Добрић, ОШ „Вук Караџић”, Кладово – ментор: Ж. Драгишић, прво место

Јелена Николић, ОШ „Вук Караџић”, Сурдулица – ментор: Лидија Маравић, друго место

Ивана Павловић, ОШ „Вук Караџић”, Кладово – Ж. Драгишић, друго место

Јована Петровић, ОШ „Доситеј Обрадовић”, Крушевац – ментор: Олга Петковић, друго место

Јасна Милошевић, ОШ „Вук Караџић”, Крушевац – ментор: Драгиша Новаковић, треће место

Ана Мрвош, ОШ „Јосип Броз”, Неготин – ментор: Боса Црногорац, треће место

Јелена Пешић, ОШ „8. октобар”, Власотинце – ментор: Р. Симбиновић, треће место

Анђелка Кундовић, ОШ „Јован Курсула”, Варварин – ментор: [у објављеним подацима Друштва недостаје податак о ментору], треће место

VIII

Младен Јаблановић, ОШ „Вук Караџић”, Крушевац – ментор: Раја Живковић, друго место

Бојан Михаиловић, ОШ „Н. Поповић”, Крушевац – ментор: Снежана Васић, друго место

Дуња Поповић, ОШ „Ј. Поповић”, Крушевац – ментор: Драгољуб Марковић, треће место

I

Сања Ђорић, Гимназија „Бора Станковић”, Врање – ментор: Круна Недељковић, друго место

Ивица Стефановић, Гимназија „Вук Караџић”, Трстеник – ментор: Милан Станојловић, треће место

Данијела Цветковска, Гимназија „Станимир Вељковић Зеле”, Лесковац – ментор: Снежана Николић, треће место

Катарина Миладиновић, Гимназија, Параћин – ментор: Светлана Вуковић, треће место

Марина Станојловић, Гимназија „Бора Станковић”, Бор – ментор: Јелица Лекић, треће место

Јелена Богдановић, Гимназија, Кладово – ментор: Мирјана Радовић, треће место

Слободан Петрић, Машинска школа „Прва петолетка”, Трстеник – ментор: Мирослав Трошић, треће место

IV

Јелена Миленковић, Гимназија, Крушевац – ментор: Драгана Којић, друго место

Ана Марковић, Гимназија, Крушевац – ментор: Драгана Којић, друго место

Бобан Додић, Машинска школа, Трстеник – ментор: Мирослав Трошић, треће место

Милан Алексић, Машинска школа, Трстеник – ментор: Мирослав Трошић, треће место

Данијела Кљајић, Машинска школа, Трстеник – ментор: Мирослав Трошић, треће место

Јелена Јовановић, Педагошка академија „Петар Петровић Његош”, Крушевац – ментор: Ранђел Стојковић, треће место

1992/1993.

I

Наташа Мијајловић, Гимназија „Лаза Стојановић”, Свилајнац – ментор: Миља Петковић, друго место

II

Јелена Богдановић, Гимназија, Кладово – ментор: Мирјана Радовић, прво место

Леонора Михајловић, Гимназија „Станмир Вељковић Зеле”, Лесковац – ментор: Снежана Николић, друго место

Јелена Петковић, Машинска електротехничка школа, Крушевац – ментор: Љиљана Милутиновић, треће место

IV

Вера Стошић, Гимназија „Бора Станковић”, Врање – ментор: Надица Тасић, треће место

1993/1994.

VIII

Маја Марјановић, ОШ „С. Јањић”, Власотинце – ментор: Јагодинка Станојевић, друго место

Зденка Трвовић, ОШ „Ј. Костић”, Лесковац – ментор: Слободан Јовановић, треће место

Никола Предолац, ОШ „Вук Караџић”, Крушевац – ментор: Драгослав Радостављевић, треће место

I

Јелена Пешић, Гимназија „С. Јаковљевић”, Власотинце – ментор: Марија Стојановић, прво место

II

Тамара Петровић, Гимназија, Мајданпек – ментор: Јадранка Митровић, друго место

III

Ивица Стевановић, Гимназија „Вук Караџић”, Трстеник – ментор: Милан Станојловић, прво место

Јелена Богдановић, Гимназија, Кладово – ментор: Мирјана Радовић, треће место

IV

Слађана Илић, Гимназија „Светозар Марковић”, Јагодина – ментор: Аница Јовановић, друго место

1994/1995.

VIII

Марина Миликић, ОШ „Вук Караџић”, Врање – ментор: Јасмина Крговић, друго место

Дарко Шаренац, ОШ „Велимир Маркићевић”, Мајданпек – ментор: Винка Србуловић, треће место

Милан Ђорђевић, ОШ „Трећи октобар”, Бор – ментор: Мирјана Стојанов, треће место

Кристина Ђорђевић, ОШ „Вук Караџић”, Кладово – ментор: Ж. Драгишић, треће место

I

Марина Сретеновић, Гимназија, Крушевац – ментор: Синиша Николић, прво место

Маја Марјановић, Гимназија „С. Јаковљевић”, Власотинце – ментор: Марија Станојевић, друго место

II

Ана Милановић, Гимназија „Светозар Марковић”, Јагодина – ментор: Љубинко Милић, прво место

III

Младен Јаблановић, Гимназија, Крушевац – ментор: Живица Миличевић, прво место

1995/1996.

VIII

Дуња Барбуловић, ОШ „Вук Караџић”, Кладово – ментор: Ж. Драгишић, друго место

Наташа Митић, ОШ „Б. Стојановић”, Медвеђа – ментор: Ана Ћирић, треће место

I

Милан Вучковић, Гимназија, Крушевац – ментор: Живица Милићевић, друго место

Марина Миликић, Гимназија „Бора Станковић”, Врање – ментор: Круна Недељковић, друго место

II

Милена Тасић, Гимназија „Станимир Вељковић Зелe”, Лесковац – ментор: Марија Поповић, прво место

Миљан Миладиновић, Машинско-електротехничка школа, Крушевац – ментор: Слађана Јовановић, друго место

Зденка Трбовић, Гимназија, Лесковац – ментор: Снежана Ничић, треће место

III

Јована Петровић, Гимназија, Крушевац – ментор: Живица Миличевић, прво место

IV

Биљана Соколовић, Гимназија „Станимир Вељковић Зелe”, Лесковац – ментор: Јасмина Пантовић, прво место

1996/1997.

VII

Марија Миленковић, ОШ „С. Марковић”, Врање – ментор: [у објављеним подацима Друштва недостаје податак о ментору], треће место

I

Миљана Владимиров, Гимназија, Сурдулица – ментор: Наташа Михајловић, треће место

II

Кристина Каностревац, Гимназија „Стеван Јаковљевић”, Власотинце – ментор: Лука Крстић, прво место

Весна Ковач, Гимназија „Бора Станковић”, Бор – ментор: Јелица Лекић, прво место

Марина Анђелковић, Гимназија „Стеван Јаковљевић”, Власотинце – ментор: Лука Крстић, друго место

Бојан Гогић, Гимназија „Миле Арсенијевић”, Мајданпек – ментор: Јадранка Милошевић, треће место

III

Марина Сретеновић, Гимназија, Крушевац – ментор: Синиша Николић, прво место

Ружица Павловић, Гимназија, Крушевац – ментор: А. Урошевић, треће место

Зденка Трбовић, Гимназија, Лесковац – ментор: Снежана Ничић, треће место

IV

Тијана Тимотијевић, Гимназија, Варварин – ментор: Љиљана Јовановић, друго место

1997/1998.

VIII

Марија Илић, ОШ „Коста Стаменковић”, Лесковац – ментор: Драган Ђикић, треће место

Саша Марковић, ОШ „Јован Јовановић Змај”, Свилајнац – ментор: Радмила Томић, треће место

II

Анета Шаманц, Гимназија, Кладово – ментор: Оливера Милоњић, треће место

III

Ивана Ђорђевић, Гимназија „Бора Станковић”, Врање – ментор: Круна Недељковић, прво место

Марина Спасојевић, Економско-трговинска школа, Јагодина – ментор:
Славка Алексић, прво место

Иван Тимотијевић, Гимназија, Варварин – ментор: Љиљана Јовановић,
друго место

Кристина Канострезац, Гимназија, Власотинце – ментор: Лука Крстић,
друго место

Марија Величков, Гимназија, Варварин – ментор: Љиљана Јовановић,
друго место

Зоран Перић, Гимназија, Лесковац – ментор: Снежана Мићић, друго
место

Ана Цветковић, Гимназија „С. Љубић”, Лебане – ментор: Г.
Стојановић, треће место

Јелена Булајић, Економско-трговинска школа, Врање – ментор: Зорица
Вујисић, треће место

Марија Ђенадић, Гимназија, Крушевац – ментор: Слађана Ђорђевић,
треће место

Наташа Јовановић, Гимназија „С. Љубић”, Лебане – ментор: Г.
Стојановић, треће место

IV

Марина Сретеновић, Гимназија, Крушевац – ментор: Драгослав
Ђорђевић, друго место

1999/2000.

I

Ивана Вуксановић, Гимназија, Лесковац – ментор: Снежана Николић,
треће место

II

Иван Живковић, Гимназија, Мајданпек – ментор: Јадранка
Милошевић, друго место

IV

Анета Шаманц, Гимназија, Кладово – ментор: Оливера Милоњић, прво
место

2000/2001.

VII

Ирена Микарић, ОШ „Јован Јовановић Змај”, Свилајнац – ментор:
Радмила Томић, треће место

VIII

Јелена Грекуловић, ОШ „Бранко Радичевић”, Бор – ментор: В.
Стојилковић, прво место

Александра Ђокић, ОШ „Доситеј Обрадовић”, Крушевац – ментор:
Марина Николић, друго место

Тијана Радисављевић, ОШ „Миодраг Чајетинац Чајка”, Трстеник –
ментор: Јелена Крстановић, друго место

Љиљана Јовановић, ОШ „Ј. Поповић”, Крушевац – ментор: Марица
Грбовић, треће место

I

Милена Јевтић, Гимназија, Параћин – ментор: Светлана Вучковић,
треће место

II

Драгана Богдановић, Гимназија „Светозар Марковић”, Јагодина –
ментор: Татијана Станковић, друго место

Весна Савић, Гимназија, Брус – ментор: Ратка Шовић, треће место

Ивана Вуксановић, Гимназија, Лесковац – ментор: Снежана Николић,
треће место

2001/2002.

I

Невена Вилимоновић, Гимназија „Вук Караџић”, Трстеник – ментор:
Гордана Миљковић, треће место

II

Драгана Драганац, Гимназија „Вук Караџић”, Трстеник – ментор:
Гордана Миљковић, друго место

Соња Јовановић, Гимназија „Стојан Љубић”, Лебане – ментор:
Гроздана Стојановић, друго место

Милена Јевтић, Гимназија, Параћин – ментор: Светлана Вучковић,
треће место

Сузана Радотић, Гимназија Параћин, Варварин – ментор: Љиљана
Јовановић, треће место

IV

Марко Симоновић, Гимназија, Зајечар – ментор: Биљана Савић
Симоновић, прво место

2002/2003.

VII

Николина Стошић, ОШ „Трајко Стаменковић”, Лесковац – ментор:
Данијела Лазаревић, друго место

Софија Пурић, ОШ „Б. Ђуричић”, Јагодина – ментор: Милан
Јовановић, треће место

Петар Стефановић, ОШ „Миодраг Чајетинац Чајка”, Трстеник –
ментор: Душанка Пештерац, треће место

Ана Јовић, ОШ „Јосиф Костић”, Лесковац – ментор: Вера Милошевић, треће место

Јована Георгијев, ОШ „Миодраг Чајетинац Чајка”, Трстеник – ментор: Душанка Пештерац, треће место

VIII

Марко Младеновић, ОШ „Љубица Радосављевић Нада”, Зајечар – ментор: Лидија Михајловић, друго место

Јелена Павловић, ОШ „Д. Марковић”, Крушевац – ментор: Ружица Раичевић, треће место

Емина Стевановић, ОШ „Вук Караџић”, Крушевац – ментор: Милка Бачевић, треће место

Биљана Булатовић, ОШ „Миодраг Чајетинац Чајка”, Трстеник – ментор: Биљана Керановић, треће место

Ивана Цветковић, ОШ „Ј. Поповић”, Крушевац – ментор: Војна Савић, треће место

II

Ивана Арсовски, Гимназија „Бора Станковић”, Бор – ментор: Милољуб Милошевић, прво место

Милица Перишић, Гимназија „Вук Караџић”, Трстеник – ментор: Гордана Миљковић, друго место

Сања Микуловић, Гимназија „Предраг Костић”, Неготин – ментор: Весна Станковић, треће место

Невена Вилимоновић, Гимназија „Вук Караџић”, Трстеник – ментор: Гордана Миљковић, треће место

III

Драгана Драганац, Гимназија „Вук Караџић”, Трстеник – ментор: Љиљана Егерић, треће место

Сузана Радотић, Гимназија Параћин, Варварин – ментор: Љиљана Јовановић, треће место

IV

Биљана Антић, Гимназија „Предраг Костић”, Неготин – ментор: Бојана Павловић, друго место

2003/2004.

VII

Емилија Петронијевић, ОШ „Рада Миљковић”, Јагодина – ментор: Ђурђица Стаменић, друго место

Ивана Кресовић, ОШ „Д. Марковић”, Крушевац – ментор: Гордана Збиљић, друго место

VIII

Софија Пурић, ОШ „Б. Ђуричић”, Јагодина – ментор: Милан Јовановић, друго место

Санела Ранковић, ОШ „Бранко Радичевић”, Неготин – ментор: Биљана Андонов, треће место

I

Јелена Јевтић, Гимназија Ђуприја, Свилајнац – ментор: Слађана Радосављевић, друго место

Вања Миљковић, Гимназија, Мајданпек – ментор: Јадранка Милошевић, треће место

IV

Драгана Драганац, Гимназија, Трстеник – ментор: Љиљана Егерић, треће место

2004/2005.

VIII

Наташа Стојановић, ОШ „Р. Миљковић”, Јагодина – ментор: Ђурђица Стаменић, прво место

Милош Јовановић, ОШ „Синиша Јанић”, Власотинце – ментор: Славиша Шушулић, друго место

Биљана Ристић, ОШ „Синиша Јанић”, Власотинце – ментор: Славиша Шушулић, друго место

Милица Стојановић, ОШ „Р. Миљковић”, Јагодина – ментор: Ђурђица Стаменић, треће место

Јована Вучковић, ОШ „Миодраг Чајетинац Чајка”, Трстеник – ментор: Небојша Антић, треће место

I

Анђела Видојевић, Гимназија, Крушевац – ментор: Јелена Лукић, прво место

Софија Пурић, Гимназија „Светозар Марковић”, Јагодина – ментор: Маја Димитријевић, треће место

Стефан Керановић, Гимназија „Вук Караџић”, Трстеник – ментор: Љиљана Егерић, треће место

II

Вања Миљковић, Гимназија „Миле Арсенијевић”, Мајданпек – ментор: Јадранка Милошевић, прво место

Јелена Василић, Гимназија, Параћин – ментор: Љиљана Радомировић, друго место

Биљана Булатовић, Техничка школа, Трстеник – ментор: Гордана Дражевић, треће место

Ивана Цветковић, Гимназија, Крушевац – ментор: Слађана Ракић, треће место

III

Милица Пејовић, Гимназија, Крушевац – ментор: Станислава Арсић, прво место

Лидија Бојчовска, Гимназија, Свилајнац – ментор: Слађана Радосављевић, друго место

IV

Владимир Вукомановић, Техничка школа, Трстеник – ментор: Мирослав Трошић, треће место

2005/2006.

VII

Милена Милановић, ОШ „Д. Марковић”, Крушевац – ментор: Мирјана Милошевић, прво место

VIII

Дејана Бошковић, ОШ „Милан Мијалковић”, Јагодина – ментор: М. Миладиновић, треће место

I

Милица Стојановић, Гимназија „Светозар Марковић”, Јагодина – ментор: Мирјана Анђелковић, друго место

Миона Крстић, Гимназија „Светозар Марковић”, Јагодина – ментор: Мирјана Анђелковић, друго место

Александра Томић, Гимназија, Крушевац – ментор: Душица Добродолац, треће место

Биљана Ристић, Гимназија „Стеван Јаковљевић”, Власотинце – ментор: Станка Прикић, треће место

Младен Недељковић, Средња школа „Свети Трифун”, Александровац – ментор: Велибор Симчевић, треће место

Наташа Стојановић, Гимназија „Светозар Марковић”, Јагодина – ментор: Мирјана Анђелковић, треће место

II

Анђела Видојевић, Гимназија, Крушевац – ментор: Мирјана Гашић, прво место

Јелена Рајковић, Економско-трговинска школа, Бор – ментор: Јелана Ступаревић, друго место

III

Вања Миљковић, Гимназија „М. Арсенијевић Бандера”, Мајданпек – ментор: Јадранка Милошевић, прво место

Јелена Јевтић, Гимназија, Свилајнац – ментор: Слађана Радосављевић, друго место

Јелена Петровић, Гимназија, Свилајнац – ментор: Слађана Радосављевић, треће место

IV

Лидија Бојчовска, Гимназија, Свилајнац – ментор: Слађана Радосављевић, треће место

Наташа Панојевић, Неготинска гимназија, Неготин – ментор: Весна Станковић, треће место

2006/2007.

VII

Александра Илић, ОШ „Миодраг Чајетинац Чајка”, Трстеник – ментор: Душанка Пештерац, прво место

Исидора Арсић, ОШ „Трајко Стаменковић”, Лесковац – ментор: Наташа Томић, друго место

Миљана Чопа, ОШ „Ђура Јакшић”, Ћуприја – ментор: Марија Мијајловић, друго место

VIII

Милена Милановић, ОШ „Д. Марковић”, Крушевац – ментор: М. Милошевић, треће место

I

Милица Денић, Гимназија, Крушевац – ментор: Слађана Дамњановић, треће место

II

Мартина Мартиновић, Медицинска школа, Зајечар – ментор: Александра Динић, друго место

Невена Стојковић, Медицинска школа, Лесковац – ментор: Татјана Туцаковић, друго место

Александра Цолић, Средња школа „Свилајнац”, Свилајнац – ментор: Миља Петковић, треће место

III

Анђела Видојевић, Гимназија, Крушевац – ментор: Станислава Арсић, друго место

IV

Александра Симић, Гимназија, Крушевац – ментор: Душица Добродолац, друго место

Наташа Минић, Гимназија, Крушевац – ментор: Душица Добродолац, друго место

Стефан Тодоровић, Гимназија „Светозар Марковић”, Јагодина – ментор: Видан Максимовић, друго место

Вања Миљковић, Гимназија „М. А. Бандера”, Мајданпек – ментор: Весна Станковић, треће место

Јелена Павловић, Гимназија, Крушевац – ментор: Слађана Ракић, треће место

2007/2008.

VI

Изабела Анђела Јеремић, ОШ „Јован Поповић”, Крушевац – ментор: Сања Живковић, треће место

VIII

Љубица Трошић, ОШ „Миодраг Чајетинац Чајка”, Трстеник – ментор: Душанка Пештерац, треће место

I

Милена Милановић, Гимназија, Крушевац – ментор: Јелена Вујичић, прво место

Јована Милојковић, Средња школа „Свилајнац”, Свилајнац – ментор: Слађана Радосављевић, треће место

Наташа Пајић, Гимназија „Светозар Марковић”, Јагодина – ментор: Татјана Милановић, треће место

IV

Марија Трајковић, Економско-трговинска школа, Бор – ментор: Јелена Ступаревић, друго место

2008/2009.

VIII

Анђела Изабела Јеремић, ОШ „Јован Поповић”, Крушевац – ментор: С. Младеновић, прво место

Кристина Костић, ОШ „Јован Поповић”, Крушевац – ментор: С. Младеновић, друго место

Марија Антић, ОШ „Миодраг Чајетинац Чајка”, Трстеник – ментор: Јелена Трошић, друго место

I

Исидора Арсић, Гимназија, Лесковац – ментор: Биљана Мичић, треће место

II

Бранкица Недељковић, Гимназија „Вук Караџић”, Трстеник – ментор: Љубодраг Станковић, друго место

IV

Александра Томић, Гимназија, Крушевац – ментор: Душица Добродолац, прво место

Александра Цолић, Гимназија, Свилајнац – ментор: Миља Петковић, друго место

2009/2010.

VII

Јована Пешић, ОШ „Ј. Р. Нада”, Зајечар – ментор: Ирена Милић, треће место

Милица Ђорђевић, ОШ „Јован Јовановић Змај”, Брус – ментор: Мирослав Вучковић, треће место

VIII

Милан Чеврљаковић, ОШ „Вук Караџић”, Крушевац – ментор: Милка Бечевић, прво место

Јована Симић, ОШ „Вук Караџић”, Крушевац – ментор: Марија Стефановић, друго место

Богдана Чепкеновић, ОШ „Вожд Карађорђе”, Лесковац – ментор: Петар Стојановић, треће место

Теодора Булог, ОШ „3. октобар”, Бор – ментор: Драгана Илић, треће место

I

Анђела Изабела Јеремић, Гимназија, Крушевац – ментор: Душица Добродолац, прво место

Катарина Радосављевић, Средња школа, Свилајнац – ментор: Миља Петковић, друго место

Александра Ненковић, Средња школа, Свилајнац – ментор: Слађана Радосављевић, треће место

II

Кристина Ваљаревић, Гимназија, Крушевац – ментор: Станислава Арсић, друго место

Ђурђа Ђуричић, Гимназија „Светозар Марковић”, Јагодина – ментор: Тајјана Милановић, треће место

Исидора Арсић, Гимназија, Лесковац – ментор: Биљана Мичић, треће место

Маријана Симић, Гимназија „Вук Караџић”, Трстеник – ментор: Љубодраг Станковић, треће место

Стефан Милосављевић, Гимназија, Лебане – ментор: Светлана Цветковић, треће место

2010/2011.

VII

Јована Костић, ОШ „Рада Миљковић”, Јагодина – ментор: Маја Лазаревић, друго место

Нина Ћирић, ОШ „Трајко Стаменковић”, Лесковац – ментор: Наташа Томић, друго место

Лана Павловић, ОШ „Вук Караџић”, Врање – ментор: Владан Картаљевић, треће место

Марија Ђорић, ОШ „Трајко Стаменковић”, Лесковац – ментор: Наташа Томић, треће место

II

Александра Ненковић, Средња школа, Свилајнац – ментор: Лидија Бејчовска, прво место

Јована Цветковић, Техничка школа, Трстеник – ментор: Мирослав Трошић, прво место

Милица Цураковић, Гимназија, Крушевац – ментор: Душица Добродолац, друго место

Анђела Изабела Јеремић, Гимназија, Крушевац – ментор: Душица Добродолац, треће место

Ања Хацић, Медицинска школа, Зајечар – ментор: Милена Ђурић Ђурић, треће место

Јована Спасојевић, Гимназија, Трстеник – ментор: Гордана Миљковић, треће место

Немања Усеиновић, Медицинска школа, Зајечар – ментор: Милена Ђурић Ђурић, треће место

Стефан Петрушевски, Гимназија „Светозар Марковић”, Јагодина – ментор: Љиљана Јевтић Јовановић, треће место

III

Марија Гмитровић, Гимназија, Крушевац – Станислава Арсић, треће место

2011/12.

VII

Александра Ступаревић, ОШ „Душан Радовић”, Бор – ментор: Катарина Денић, треће место

Ана Алексић, ОШ „Трајко Стаменковић”, Лесковац – ментор: Мирјана Митровић, треће место

VIII

Јована Костић, ОШ „Рада Миљковић”, Јагодина – ментор: Маја Лазаревић, друго место

Милена Ивановић, ОШ „Вук Караџић”, Крушевац – ментор: Каролина Костић, друго место

Кристина Николић, ОШ „Академик Ђорђе Лазаревић”, Сурдулица – ментор: Д. Раденковић, треће место

Невена Радаковић, ОШ „Јован Поповић”, Крушевац – ментор: Сања Младеновић, треће место

Селена Ђурић, ОШ „Хајдук Вељко”, Зајечар – ментор: Сунчица Крстић, треће место

II

Милош Ђорђевић, Гимназија „Светозар Марковић”, Јагодина – ментор: Александра Петровић, прво место

Богдана Чепкеновић, Гимназија, Лесковац – ментор: Владимир Мичић, друго место

Јелена Вукојевић, Гимназија, Крушевац – ментор: Слајана Дамњановић, друго место

Софија Јовић, Гимназија „Светозар Марковић”, Јагодина – ментор: Александра Петровић, друго место

Теодора Булог, Гимназија „Бора Станковић”, Бор – ментор: Драгана Гаљевић, друго место

Ана Миленковић, Гимназија, Крушевац – ментор: Слајана Дамњановић, треће место

Даница Стошић, Гимназија „Бора Станковић”, Врање – ментор: Сузана Мишић, треће место

Милан Чеврљаковић, Гимназија, Крушевац – ментор: Ивана Несторовић, треће место

III

Анђела Изабела Јеремић, Гимназија, Крушевац – ментор: Душица Добродолац, друго место

Анђела Обрадовић, Гимназија, Крушевац – ментор: Душица Добродолац, друго место

Александра Ненковић, Средња школа, Свилајнац – ментор: Лидија Бојчовска, треће место

Милица Цураковић, Гимназија, Крушевац – ментор: Душица Добродолац, треће место

Анђела Богојевић, Средња школа, Варварин – ментор: Зорица Дамњановић, треће место

IV

Марта Живановић, Гимназија, Крушевац – ментор: Станислава Арсић, друго место

Исидора Јакшић, СШ „Бранислав Нушић”, Сокобања – ментор: Јелена Богданић, треће место

2012/13.

VII

Нађа Петровић, ОШ „Јован Поповић”, Крушевац – ментор: Сања Младеновић, друго место

VIII

Катарина Штетић, ОШ „Рада Миљковић”, Јагодина – ментор: Ђурђица Стаменић, треће место

I

Лана Павловић, Гимназија „Бора Станковић”, Врање – ментор: Тања Русимовић, друго место

Ђурђина Петровић, Гимназија, Ћуприја – ментор: Милена Аћимовић, треће место

Кристина Радисављевић, Средња школа, Силајнац – ментор: Александра Николић, треће место

Маја Милошевић, Гимназија, Крушевац – ментор: Тања Николић, треће место

Нина Ћирић, Гимназија, Лесковац – ментор: Биљана Мичић, треће место

Стефан Богојевић, Гимназија, Параћин – ментор: Љиљана Радомировић, треће место

Тамара Ђурић, Гимназија „Светозар Марковић”, Јагодина – ментор: Александра Петровић

II

Милош Милисављевић, Гимназија, Књажевац – ментор: Катарина Ђурић, треће место

Богдана Чепкеновић, Гимназија, Лесковац – ментор: Владимир Мичић, треће место

Јелена Вукојевић, Гимназија, Крушевац – ментор: Слађана Дамњановић, треће место

Јована Симић, Економско-трговинска школа, Крушевац – ментор: Бранкица Милановић, треће место

2013/14.

VII

Алекса Ранђеловић, ОШ „Дубрава”, Књажевац – ментор: Александра Недељковић, друго место

Александра Ристић, ОШ „Димитрије Тодоровић Каплар”, Књажевац – ментор: Милена Симоновић, друго место

VIII

Нађа Петровић, ОШ „Јован Поповић”, Крушевац – ментор: Сања Младеновић, прво место

Анђела Илић, ОШ „Трајко Стаменковић”, Лесковац – ментор: Биљана Цекић, друго место

I

Александра Ступаревић, Гимназија „Бора Станковић”, Бор – ментор:
Бранко Стојановић, друго место

Анђела Јовановић, Гимназија, Крушевац – ментор: Душица
Добродолац, друго место

Исидора Вулић, Гимназија „Светозар Марковић”, Јагодина – ментор:
Милица Миловановић, друго место

Катарина Штетић, Гимназија „Светозар Марковић”, Јагодина – ментор:
Милица Миловановић, друго место

Марко Марковић, Средња школа, Свилајнац – ментор: Лидија
Бојчовска, треће место

Милена Милосављевић, Гимназија „Светозар Марковић”, Јагодина –
ментор: Љиљана Јевтић Јовановић, треће место

II

Стефан Богојевић, Гимназија, Параћин – ментор: Душица Илић, друго
место

2014/15.

VII

Андреа Милошевић, ОШ „Јован Поповић”, Крушевац – ментор: Сања
Младеновић, прво место

Александар Крстев, ОШ „Бошко Ђуричић”, Јагодина – ментор: Милан
Јовановић, друго место

Лазар Васић, ОШ „Бошко Ђуричић”, Јагодина – ментор: Милан
Јовановић, треће место

Теодора Јелисијевић, ОШ „Јован Поповић”, Крушевац – ментор: Сања
Младеновић, треће место

Теодора Цвејић, ОШ „Миодраг Чајетинац Чајка”, Трстеник – ментор:
Душанка Пештерац, треће место

VIII

Марија Благојевић, ОШ „Миодраг Чајетинац Чајка”, Трстеник –
ментор: Биљана Керановић, прво место

Сара Матовић, ОШ „17. октобар”, Јагодина – ментор: Светлана Илић,
друго место

Хелена Шћопуловић, ОШ „Бранко Радичевић”, Неготин – ментор:
Лидија Ракоњац, треће место

I

Ања Петковић, Гимназија, Зајечар – ментор: Дијана Лазаревић, друго
место

Кристина Јаковљевић, Гимназија „Вук Караџић”, Трстеник – ментор:
Љиљана Недельковић, друго место

Нађа Петровић, Гимназија, Крушевац – ментор: Слађана Дамњановић,
друго место

Јелена Филиповић, Гимназија „Бора Станковић”, Врање – ментор:
Тања Русимовић, треће место

Катарина Јовановић, Гимназија „Бора Станковић”, Бор – ментор:
Драгана Гаљевић, треће место

II

Катарина Штетић, Гимназија „Светозар Марковић”, Јагодина – ментор:
Милица Миловановић, прво место

Александра Ступаревић, Гимназија „Бора Станковић”, Бор – ментор:
Бранко Стојановић, друго место

Јована Аџић, СШ „Свети Трифун”, Александровац – ментор: Велибор
Симчевић, друго место

Љубица Бабић, Средња школа, Варварин – ментор: Зорица
Дамњановић, друго место

Марко Марковић, Средња школа, Свилајнац – ментор: Лидија
Бојчовска, друго место

Јелена Антић, Гимназија „Вук Караџић”, Трстеник – ментор: Гордана
Миљковић, треће место

Љубица Станојевић, Средња школа, Свилајнац – ментор: Лидија
Бојчовска, треће место

Милена Милосављевић, Гимназија „Светозар Марковић”, Јагодина –
ментор: Љиљана Јевтић Јовановић, треће место

IV

Чедомир Тодоровић, Гимназија, Крушевац – ментор: Душица
Добродолац, друго место

Милош Милисављевић, Гимназија, Књажевац – ментор: Сандра
Миљковић Суботић, треће место

2015/16.

VII

Емилија Ристић, ОШ „Јован Јовановић Змај”, Стопања – ментор:
Миодраг Сретеновић, друго место

Маша Стаменковић, ОШ „Јосиф Костић”, Лесковац – ментор: Јадранка
Милошевић, друго место

Борис Рајић, ОШ „Рада Миљковић”, Јагодина – ментор: Ђурђица
Стаменић, треће место

Елена Миленковић, ОШ „Рада Миљковић”, Јагодина – ментор: Марија
Радовановић, треће место

Мина Милутиновић, ОШ „Бранко Радичевић”, Крушевац – ментор:
Зорица Гајић, треће место

VIII

Жарко Ивковић, ОШ „Синиша Јанић”, Власотинце – ментор:
Милованка Пешић, друго место

Теодора Цвејић, ОШ „Миодраг Чајетинац Чајка”, Трстеник – ментор:
Душанка Пештерац, друго место

I

Теодора Кочић, Средња школа, Свилајнац – ментор: Александра
Николић, друго место

Андреја Ђорђевић, Гимназија, Лесковац – ментор: Светлана Коцић,
друго место

Наталија Миљковић, Медицинска школа, Крушевац – ментор: Биљана
Солеша, треће место

Марија Благојевић, Гимназија „Вук Караџић”, Трстеник – ментор:
Гордана Миљковић, друго место

II

Татјана Пешић, Гимназија, Параћин – ментор: Светлана Филиповић,
прво место

Богдан Марковић, Гимназија, Крушевац – ментор: Слађана
Дамњановић, друго место

Кристина Јаковљевић, Гимназија „Вук Караџић”, Трстеник – ментор:
Љиљана Недељковић, друго место

Татјана Китановић, Гимназија, Крушевац – ментор: Тања Николић,
друго место

Теодора Грујић, Гимназија „Светозар Марковић”, Јагодина – ментор:
Александра Петровић, друго место

Јелена Филиповић, Гимназија „Бора Станковић”, Врање – ментор:
Тања Русимовић, треће место

III

Исидора Вулић, Гимназија „Светозар Марковић”, Јагодина – ментор:
Милица Миловановић, прво место

Милена Милосављевић, Гимназија „Светозар Марковић”, Јагодина –
ментор: Љиљана Јевтић Јовановић, друго место

IV

Лана Павловић, Гимназија „Бора Станковић”, Врање – ментор: Тања
Русимовић, прво место

Милојка Рибач, Гимназија „Светозар Марковић”, Јагодина – ментор:
Александра Петровић, прво место

Селена Ђурић, Медицинска школа, Зајечар – ментор: Марина Кржан,
друго место

Стефан Богојевић, Гимназија, Параћин – ментор: Љиљана
Радомировић, друго место

Борис Миленовић, Гимназија „Светозар Марковић”, Јагодина – ментор: Александра Петровић, треће место
2016/17.

VII

Гаврило Милосављевић, ОШ „Вук Караџић”, Врање – ментор: Владан Картаљевић, прво место

Жарко Матић, ОШ „Драги Макић”, Варварин – ментор: Гордана Каличанин, друго место

Миљана Обрадовић, ОШ „Милан Мијалковић”, Јагодина – ментор: Марија Миладиновић, друго место

Тамара Раковац, ОШ „Јован Поповић”, Крушевац – ментор: Сања Младеновић, треће место

VIII

Маша Стаменковић, ОШ „Јосиф Костић”, Лесковац – ментор: Јадранка Милошевић, друго место

Маша Станковић, ОШ „Вук Караџић”, Сурдулица – ментор: Жаклина Станојковић, треће место

Тијана Спасић, ОШ „Ђура Јакшић”, Параћин – ментор: Драгана Стањевић, друго место

II

Теодора Кочић, Средња школа, Свилајнац – ментор: Александра Николић, прво место

Хелена Шћопуловић, Гимназија, Неготин – ментор: Данијела Ранчић, прво место

Анђела Недељковић, Гимназија „Светозар Марковић”, Јагодина – ментор: Ана Милошевић, треће место

Мина Кокот, Гимназија, Крушевац – ментор: Душица Добродолац, треће место

Андреја Ђорђевић, Гимназија, Лесковац – ментор: Светлана Коцић, треће место

III

Ања Петковић, Гимназија, Зајечар – ментор: Дијана Лазаревић, прво место

Маја Евтимов, Гимназија „Јован Скерлић”, Владичин Хан – ментор: Душанка Станковић, прво место

Богдан Марковић, Гимназија, Крушевац – ментор: Јелена Вијичић, друго место

Лидија Марковић, Гимназија „Бора Станковић”, Врање – ментор: Тања Русимовић, друго место

Јелена Филиповић, Гимназија „Бора Станковић”, Врање – ментор: Тања Русимовић, треће место

Теодора Павличевић, Гимназија, Крушевац – ментор: Ивана Несторовић, треће место

Кристина Јаковљевић, Гимназија „Вук Караџић”, Трстеник – ментор: Јелена Ранђеловић, треће место

IV

Милена Милосављевић, Гимназија „Светозар Марковић”, Јагодина – ментор: Љиљана Јевтић Јовановић, друго место

Катарина Пајовић, Гимназија, Крушевац – ментор: Душица Добродолац, треће место

2017/18.

VIII

Данијела Миленковић, ОШ „Јован Јовановић Змај”, Брус – ментор: Анка Крпић, прво место

Жарко Матић, ОШ „Драги Макић”, Варварин – ментор: Гордана Каличанин, треће место

Мелани Вилер, ОШ „Јован Јовановић Змај”, Брус – ментор: Марија Митровић, треће место

I

Тијана Спасић, Технолошка школа, Параћин – ментор: Каја Петровић, друго место

Катарина Ракић, Гимназија, Ћуприја – ментор: Милена Аћимовић, треће место

III

Александра Ристић, Гимназија, Књажевац – ментор: Сандра Миљковић, треће место

Андреја Ђорђевић, Гимназија, Лесковац – ментор: Светлана Коцић, треће место

Анђела Деспотовић, Гимназија, Крушевац – ментор: Душица Добродолац, треће место

Анђела Рајковић, Гимназија, Лесковац – ментор: Биљана Мичић, треће место

Теодора Кочић, Средња школа, Свилајнац – ментор: Александра Николић, треће место

Хелена Шћопуловић, Гимназија, Неготин – ментор: Данијела Ранчић, треће место

IV

Ана Петковић, Гимназија, Зајечар – ментор: Дијана Лазаревић, друго место

Сара Левић, СШ „Свети Трифун”, Александровац – ментор: Снежана Арсић, друго место

Јелена Филиповић, Гимназија „Бора Станковић”, Врање – ментор:
Тања Русимовић, треће место

Маја Евтимова, Гимназија „Јован Скерлић”, Владичин Хан – ментор:
Душанка Станковић, прво место

Теодора Павличевић, Гимназија, Крушевац – ментор: Ивана
Несторовић, треће место

2018/19.

VII

Мина Станојловић, ОШ „Јован Поповић”, Крушевац – ментор: Сања
Младеновић, друго место

Анђела Димитријевић, ОШ „Вук Караџић”, Сурдулица – ментор:
Ирена Антић, треће место

Бојана Милосављевић, ОШ „Јован Поповић”, Крушевац – ментор:
Сања Младеновић, треће место

Вељко Косијер, ОШ „Јован Поповић”, Крушевац – ментор: Сања
Младеновић, треће место

Даница Стевановић, ОШ „Доситеј Обрадовић”, Крушевац – ментор:
Марина Лукић, треће место

Миона Поповић, ОШ „Јован Поповић”, Крушевац – ментор: Сања
Младеновић, треће место

Нина Томић, ОШ „Доситеј Обрадовић”, Крушевац – ментор: Марина
Лукић, треће место

VIII

Јана Јевтић, ОШ „Вук Караџић”, Крушевац – ментор: Мирјана
Симоновић, друго место

Богдан Урошевић, ОШ „Бошко Ђуричић”, Јагодина – ментор: Вања
Аксентијевић, друго место

Анђелија Јовановић, ОШ „Синиша Јанић”, Власотинце – ментор:
Јелица Синадиновић, треће место

Богдан Машојевић, ОШ „Горан Остојић”, Јагодина – ментор: Јелена
Кнежевић, треће место

I

Димитрије Ђорђевић, Гимназија, Лесковац – ментор: Наташа Томић,
треће место

Јована Нешић, Гимназија, Крушевац – ментор: Ивана Несторовић,
треће место

II

Миа Шолак, Средња школа, Свилајнац – ментор: Лидија Бојчовска,
друго место

Лука Ратајац, Гимназија „Вук Караџић”, Трстеник – ментор: Гордана Миљковић, треће место

IV

Хелена Шћопуловић, Гимназија, Неготин – ментор: Слађан Михајловић, друго место

Александар Радовановић, Економска школа, Лесковац – ментор: Данијела Радовановић, треће место

2020/21.

VIII

Богдан Младеновић, ОШ „Светозар Марковић”, Лесковац – ментор: Виолета Алексић, прво место

Јефимија Трајковић, ОШ „Доситеј Обрадовић”, Врање – ментор: Оливера Костић, прво место

Маша Андрејић, ОШ „Доситеј Обрадовић”, Врање – ментор: Ивана Бекрић, прво место

Милица Лукић, ОШ „Милан Мијалковић”, Јагодина – ментор: Марија Миладиновић, прво место

Сања Цодић, ОШ „Јован Јовановић Змај”, Брус – ментор: Сања Стојановић, прво место

Ана Пучиникић, ОШ „Вук Караџић”, Кладово – ментор: Марина Стојановић, друго место

Вељко Милошевић, ОШ „Рада Миљковић”, Јагодина – ментор: Ђурђица Стаменић, друго место

Јана Антић, ОШ „Ђура Јакшић”, Ћуприја – ментор: Биљана Бошковић Мутавцић, друго место

Марија Ђорђевић, ОШ „Горан Остојић”, Јагодина – ментор: Јелена Кнежевић, друго место

Јана Чепернић, ОШ „Горан Остојић”, Јагодина – ментор: Јелена Кнежевић, треће место

Јелена Петковић, ОШ „Вук Караџић”, Сурдулица – ментор: Жаклина Станојковић, треће место

Ксенија Костић, ОШ „Синиша Јанић”, Власотинце – ментор: Маја Миленковић Коцић, треће место

Лазар Милановић, ОШ „3. октобар”, Бор – ментор: Саша Чорболоковић, треће место

Мила Марковић, ОШ „Синиша Јанић”, Власотинце – ментор: Маја Миленковић Коцић, треће место

Мина Петровић, ОШ „Јован Јовановић Змај”, Брус – ментор: Сања Стојановић, треће место

Нина Станковић, ОШ „Трајко Стаменковић”, Лесковац – ментор:
Мирјана Митровић, треће место

III

Алекса Христов, Гимназија, Крушевац – ментор: Драгослав Ђорђевић,
прво место

Лазар Величковић, Гимназија „Јован Скерлић” – ментор: Душанка
Станковић, друго место

Марина Крстић, Гимназија, Крушевац – ментор: Станислава Арсић,
друго место

Вук Стефановић, Гимназија, Зајечар – ментор: Дијана Лазаревић, треће
место

Катарина Мичић, Гимназија, Лесковац – ментор: Ивана Стојиљковић,
треће место

IV

Ана Марјановић, Гимназија, Крушевац – ментор: Нела Милојевић,
друго место

Тијана Спасић, Технолошка школа, Параћин – ментор: Каја Петровић,
друго место

Маша Стаменковић, Гимназија, Лесковац – ментор: Наташа Томић,
треће место

Миа Шолак, Средња школа, Свилајнац – ментор: Лидија Бојчовска,
треће место

2021/2022.

VII

Неда Илић, ОШ „3. октобар”, Бор – ментор: Гордана Остојић, прво
место

Теодора Миловановић, ОШ „Хајдук Вељко”, Зајечар – ментор: Вања
Јоновић, прво место

Јелена Ђорђевић, ОШ „Васа Пелагић”, Лесковац – ментор: Александра
Антић, прво место

Вукашин Митић, ОШ „17. октобар”, Власотинце – ментор: Ивана
Станковић, треће место

Ђурђина Ђорђевић, ОШ „Јован Курсула”, Варварин – ментор: Лидија
Илић, треће место

Љубица Јовановић, ОШ „Нада Поповић”, Крушевац – ментор: Марија
Анђелковић, треће место

Миона Анђелковић, ОШ „Велизар Станковић Корчагин”, Крушевац –
ментор: Ружица Павловић, треће место

VIII

Милан Јешић, ОШ „Драгомир Марковић”, Крушевац – ментор: Дејан Андрејић, друго место

I

Дуња Блажић, Медицинска школа, Крушевац – ментор: Гордана Зајић, друго место

Вељко Милошевић, Гимназија „Светозар Марковић”, Јагодина – ментор: Љиљана Јевтић Јовановић, треће место

Доротеја Бошковић, Гимназија, Крушевац – ментор: Душица Добродолац, треће место

Маша Андрејић, Политехничка школа, Крушевац – ментор: Александра Милетић, треће место

III

Богдан Стефановић, Гимназија „Бора Станковић”, Врање – ментор: Драган Петровић, друго место

IV

Селена Гркић, Средња школа, Свилајнац – ментор: Лидија Бојчовска, друго место

Алекса Христов, Гимназија, Крушевац – ментор: Драгослав Ђорђевић, треће место

Анђела Колар, Гимназија „Бора Станковић”, Бор – ментор: Слађана Радосављевић Ђошић, треће место

2022/23.

VIII

Ђурђина Ђорђевић, ОШ „Јован Курсула”, Варварин – ментор: Лидија Илић, друго место

Сара Илић, ОШ „Момчило Поповић Озрен”, Параћин – ментор: Ивана Стаменковић, друго место

Теодора Миловановић, ОШ „Хајдук Вељко”, Зајечар – ментор: Вања Јонових, друго место

Виктор Миленковић, ОШ „Јован Поповић”, Крушевац – ментор: Владица Радојевић, треће место

Неда Илић, ОШ „3. октобар”, Бор – ментор: Гордана Остојић, треће место

I

Лана Митровић, Гимназија, Крушевац – ментор: Станислава Арсић, прво место

Нина Стојковић, Гимназија, Параћин – ментор: Светлана Филиповић, прво место

Сава Шашовић, Гимназија „Светозар Марковић”, Јагодина – ментор: Александра Петровић, прво место

Магдалена Радужић, Гимназија, Зајечар – ментор: Биљана Савић
Симоновић, друго место

Марија Агатоновић, Гимназија „Светозар Марковић”, Јагодина –
ментор: Александра Петровић, друго место

Јана Јовановић, Гимназија „Светозар Марковић”, Јагодина – ментор:
Милица Миловановић, треће место

Сања Радмановац, Средња школа, Брус – ментор: Маја Грујић Ристић,
треће место

II

Доротеја Бошковић, Гимназија, Крушевац – ментор: Душица
Добродолац, прво место

Мартин Томић, Гимназија, Крушевац – ментор: Душица Добродолац,
прво место

Маша Андрејић, Политехничка школа, Крушевац – ментор:
Александра Милетић, прво место

Вељко Милошевић, Гимназија „Светозар Марковић”, Јагодина –
ментор: Љиљана Јевтић Јовановић, друго место

Емилија Тошић, Гимназија, Књажевац – ментор: Бојан Ристић, друго
место

Уна Стајић, Гимназија, Лесковац – ментор: Наташа Томић, друго место
Даница Марковић, Гимназија, Зајечар – ментор: Биљана Савић
Симоновић, треће место

Милица Лукић, Гимназија „Светозар Марковић”, Јагодина – ментор:
Љиљана Јевтић Јовановић, треће место

Теа Зипаловић, Гимназија, Крушевац – ментор: Јелена Вујичић, треће
место

III

Ана Међедовић, Гимназија „Вук Караџић”, Трстеник – ментор: Јелена
Ранђеловић, друго место

Вукашин Илић, Гимназија „Бора Станковић”, Бор – ментор: Габријела
Милић, треће место

IV

Богдан Стефановић, Гимназија „Бора Станковић”, Врање – ментор:
Драган Петровић, друго место

Богдан Машојевић, Гимназија „Светозар Марковић”, Јагодина –
ментор: Смиља Перуновић, треће место

2023/24.

VII

Атина Илић, ОШ „Стеван Јаковљевић”, Параћин – ментор: Весна
Филиповић Никодијевић, друго место

Дуња Петровић, ОШ „Бошко Ђуричић”, Јагодина – ментор: Ивана Манојловић, друго место

Наталија Савковић, ОШ „Иво Лола Рибар”, Александровац – ментор: Даница Николић, друго место

Нина Дамњановић, ОШ „Живадин Апостоловић”, Трстеник – ментор: Драгица Стевановић, друго место

Нина Дринић, ОШ „Стеван Јаковљевић”, Параћин – ментор: Весна Филиповић Никодијевић, друго место

Петра Михајловић, ОШ „Милан Мијалковић”, Јагодина – ментор: Марија Миладиновић, друго место

Ева Пендић, ОШ „Јован Поповић”, Крушевац – ментор: Душанка Милосављевић, треће место

Круна Тодоровић, ОШ „17. октобар”, Јагодина – ментор: Маја Алексић, треће место

Милица Јовановић, ОШ „Нада Поповић”, Крушевац – ментор: Татјана Јочић Сикетић, треће место

Сара Михајлов, ОШ „3. октобар”, Бор – ментор: Гордана Остојић, треће место

VIII

Јана Крупниковић, ОШ „Јован Поповић”, Крушевац – ментор: Драгана Милошевић, прво место

Василиса Милојковић, ОШ „Вук Караџић”, Ћуприја – ментор: Маја Милошевић, треће место

Доротеја Аврамовић, ОШ „Горан Остојић”, Јагодина – ментор: Весна Радић, друго место

Јана Вељковић, ОШ „Димитрије Тодоровић Каплар”, Књажевац – ментор: Миљана Ненковић, треће место

I

Ђурђина Ђорђевић, Средња школа, Варварин – ментор: Александар Ђорђевић, прво место

Јелена Ђорђевић, Гимназија, Лесковац – ментор: Владимир Мичић, прво место

Виктор Миленковић, Гимназија, Крушевац – ментор: Гордана Зајић, друго место

Љубица Миленковић, Медицинска школа, Крушевац – ментор: Биљана Солеша, друго место

Теодора Ђорђевић, Гимназија „Бора Станковић”, Врање – ментор: Драган Петровић, друго место

Данило Стамнековић, Гимназија „Бора Станковић”, Врање – ментор: Милена Декић, треће место

Неда Илић, Гимназија „Бора Станковић”, Бор – ментор: Гордана Станковић Џунић, треће место

III

Доротеја Бошковић, Гимназија, Крушевац – ментор: Душица Добродолац, прво место

Теа Зипаловић, Гимназија, Крушевац – ментор: Љиљана Асковић, прво место

Јана Чепрнић, Гимназија „Светозар Марковић”, Јагодина – ментор: Ана Тошанић, друго место

Вељко Милошевић, Гимназија „Светозар Марковић”, Јагодина – ментор: Љиљана Јевтић Јовановић, треће место

Уна Стајић, Гимназија, Лесковац – ментор: Биљана Мичић, треће место

**НАГРАЂЕНИ УЧЕНИЦИ ИЗ БОРСКОГ, ЗАЈЕЧАРСКОГ,
ЈАБЛАНИЧКОГ, МОРАВСКОГ, ПЧИЊСКОГ И РАСИНСКОГ
ОКРУГА И ЊИХОВИ МЕНТОРИ НА РЕПУБЛИЧКОМ НИВОУ
КЊИЖЕВНЕ ОЛИМПИЈАДЕ ОД ШКОЛСКЕ 2012/13. ДО 2023/24.
ГОДИНЕ**

2012/13.

VII

Миљана Анђелковић, ОШ „Десанка Максимовић”, Грделица – ментор: [у објављеним подацима Друштва недостаје податак о ментору], прво место

Никола Дајић, ОШ „Рада Миљковић”, Јагодина – ментор: [у објављеним подацима Друштва недостаје податак о ментору], друго место

Ђорђе Димитријевић, ОШ „Бранко Радичевић”, Врање – ментор: Гордана Димитријевић, треће место

Симона Стефановић, ОШ „3. октобар”, Бор – ментор: [у објављеним подацима Друштва недостаје податак о ментору], треће место

VIII

Јована Градиштанац, ОШ „Љ. Бајић”, Медвеђа – ментор: Марија Степановић, друго место

Тамара Вукосављевић, ОШ „М. Ч. Чајка”, Трстеник – ментор: Јелена Трошић, друго место

Душан Крстић, ОШ „Момчило Поповић Озрен”, Параћин – ментор: [у објављеним подацима Друштва недостаје податак о ментору], треће место

Исидора Вулић, ОШ „Милан Мијалковић”, Јагодина – ментор: [у објављеним подацима Друштва недостаје податак о ментору], треће место

Катарина Штетић, ОШ „Рада Миљковић”, Јагодина – ментор: Ђурђица Стаменић, треће место

I

Милена Ивановић, Гимназија, Крушевац – ментор: Ивана Несторовић, друго место

Кристина Петковић, Гимназија, Лесковац – ментор: [у објављеним подацима Друштва недостаје податак о ментору], треће место

Ана Ристић, Гимназија „Бора Станковић”, Врање – ментор: Јелена Цветковић, треће место

Александра Илић, Гимназија „Јован Скерлић”, Владичин Хан – ментор: [у објављеним подацима Друштва недостаје податак о ментору], треће место

III

Емилија Живковић, Гимназија, Лесковац – ментор: [у објављеним подацима Друштва недостаје податак о ментору], треће место

IV

Невена Нешковић, Гимназија, Параћин – ментор: Светлана Филиповић, треће место

Тамара Стевић, Гимназија, Параћин – ментор: Светлана Филиповић, треће место

2013/14.

VII

Милица Милошевић, ОШ „Вук Караџић”, Крушевац – ментор: Мирјана Симоновић, прво место

Невена Сталевић, ОШ „Раде Додић”, Милутовац – ментор: Марија Илић, прво место

Наталија Вељковић, ОШ „Радоје Домановић”, Врање – ментор: Жаклина Јовановић, друго место

Бојана Милорадовић, ОШ „Вук Караџић”, Ђуприја – ментор: Драгана Благојевић, друго место

Гордана Анђелковић, ОШ „Рада Миљковић”, Јагодина – ментор: Љиљана Ивановић, друго место

Наташа Нешић, ОШ „Љубивоје Бајић”, Трстеник – ментор: Марија Степановић, друго место

Викторија Весић, ОШ „Велизар Станковић Корчагин”, Крушевац – ментор: Ружица Павловић, друго место

Исидора Шишаковић, ОШ „Бошко Ђуричић”, Јагодина – ментор: Јелена Глишовић, треће место

Мартина Станојевић, ОШ „Димитрије Тодоровић Каплар”, Књажевац – ментор: Милена Симоновић, треће место

Анђела Чоловејић, ОШ „Први мај”, Брус – ментор: Јелена Вукадиновић, треће место

VIII

Константин Ађанин, ОШ „Љубивоје Бајић”, Трстеник – ментор: Саша Војиновић, прво место

Симона Стефановић, ОШ „3. октобар”, Бор – ментор: Милена Газић, друго место

Кристина Петронијевић, ОШ „Велизар Станковић Корчагин”, Крушевац – ментор: Радиша Ивановић, друго место

I

Маријана Марјановић, Средња школа, Брус – ментор: Љубиша Красић, треће место

Катарина Филиповић, Гимназија, Лебане – ментор: Душан Благојевић, треће место

II

Кристина Васић, Гимназија, Крушевац – ментор: Ивана Несторовић, прво место

Јелена Љубичић, Гимназија „Вук Караџић”, Трстеник – ментор: Гордана Миљковић, треће место

IV

Ивана Перић, Средња школа, Свилајнац – ментор: Лидија Бојчовска, треће место

Анита Станковић, Гимназија, Лесковац – ментор: Владимир Мичић, треће место

Љубица Драганић, Гимназија „Бора Станковић”, Бор – ментор: Ана Маринковић, треће место

2014/15.

VII

Сара Томић, ОШ „Драги Макић”, Варварин – ментор: Гордана Каличанин, прво место

Јелена Јеремић, ОШ „17. октобар”, Јагодина – ментор: Јелена Поповић, друго место

Миљана Станковић, ОШ „Свети Сава”, Владичин Хан – ментор: Оливера Костић, друго место

Стефан Шајкаревић, ОШ „Драгомир Марковић”, Крушевац – ментор: Сања Дервишевић, друго место

Марија Крстић, ОШ „Велизар Станковић Корчагин”, Крушевац – ментор: Наташа Николић, треће место

Милица Стојадиновић, ОШ „Деспот Стефан Високи”, Деспотовац – ментор: Наташа Милојевић, треће место

Теа Стризе, ОШ „Вук Караџић”, Врање – ментор: Марина Стојановић, треће место

VIII

Александра Петровић, ОШ „Миодраг Чајетинац Чајка”, Трстеник – ментор: Биљана Керановић, прво место

Невена Сталевић, ОШ „Раде Додић”, Милутовац – ментор: Марија Илић, прво место

Александра Петровић, ОШ „9. српска бригада”, Бољевац – ментор: Наташа Опачић, треће место

Бојана Милорадовић, ОШ „Вук Караџић”, Ђуприја – ментор: Драгана Благојевић, треће место

Душан Филиповић, ОШ „Вук Стефановић Караџић”, Књажевац – ментор: Маја Војиновић, треће место

Катарина Ђурђевић, ОШ „Велизар Станковић Корчагин”, Крушевац – ментор: Радиша Ивановић, треће место

Милица Милошевић, ОШ „Вук Караџић”, Крушевац – ментор: Мирјана Симоновић, треће место

Милица Пејчић, ОШ „Јосиф Костић”, Крушевац – ментор: Драгана Влајић, треће место

Петар Богдановић, ОШ „Момчило Поповић Озрен”, Параћин – ментор: Ивана Стаменковић, треће место

I

Бојана Ћосовић, Гимназија, Крушевац – ментор: Тања Николић, друго место

Анђела Милутиновић, Медицинска школа, Ђуприја – ментор: Тања Стефановић, треће место

Илија Ивановић, Гимназија, Параћин – ментор: Љиљана Радомировић, треће место

Константин Ађанин, Гимназија „Вук Караџић”, Трстеник – ментор: Љиљана Недељковић, треће место

II

Исидора Вулић, Гимназија „Светозар Марковић”, Јагодина – ментор: Милица Миловановић, друго место

Миона Динић, Гимназија, Крушевац – ментор: Нела Милојевић, друго место

Јелена Јашовић, Гимназија, Параћин – ментор: Светлана Филиповић, треће место

Емилија Паповић, Гимназија, Лесковац – ментор: Наташа Томић, треће место

Наталија Стојменовић, Гимназија „Бора Станковић”, Врање – ментор: Весна Арсић, треће место

III

Јована Тодоровић, Гимназија, Крушевац – ментор: Слађана Дамњановић, прво место

Јелена Милев, Гимназија „Јован Скерлић”, Владичин Хан – ментор: Јасмина Станковић, треће место

Александра Илић, Гимназија „Јован Скерлић”, Владичин Хан – ментор: Душанка Станковић, треће место

Теодора Златковић, Гимназија, Лебане – ментор: Светлана Цветковић, треће место

IV

Александар Златојевић, Гимназија, Параћин – ментор: Александар Стефановић, прво место

Кристина Манасијевић, Гимназија „Јован Скерлић”, Владичин Хан – ментор: Анита Стојановић, прво место

Невена Ковачевић, Гимназија, Крушевац – ментор: Нела Милојевић, треће место

Марија Алексић, Медицинска школа, Зајечар – ментор: Александра Јовановић, треће место

2015/16.

VII

Ива Филиповић, ОШ „Вук Караџић”, Ћуприја – ментор: Маја Милошевић, друго место

Александра Милић, ОШ „Вук Караџић”, Лебане – ментор: Слађана Јовановић, друго место

Ана Кафеџиска, ОШ „Радоје Домановић”, Врање – ментор: Слађана Ђорђевић, треће место

Вања Миловановић, ОШ „Доситеј Обрадовић”, Крушевац – ментор: Виолета Пешић Ного, треће место

Ана Кафеџиска, ОШ „Радоје Домановић”, Врање – ментор: Слађана Ђорђевић, треће место

Ива Дачковић, ОШ „Јован Јовановић Змај”, Брус – ментор: Сања Стојановић, треће место

Мила Спасић, ОШ „8. октобар”, Власотинце – ментор: Ивана Цекић, треће место

Милица Радојичић, ОШ „Миодраг Чајетинац Чајка”, Трстеник – ментор: Јелена Трошић, треће место

VIII

Катарина Прокоповић, ОШ „Трајко Стаменковић”, Лесковац – ментор:

Мирјана Митровић, прво место

Стефан Шајкаревић, ОШ „Драгомир Марковић”, Крушевац – ментор:

Сања Дервишевић, друго место

Теа Стризе, ОШ „Вук Караџић”, Врање – ментор: Јулијана Голубовић,
друго место

Теодора Цвејић, ОШ „Миодраг Чајетинац Чајка”, Трстеник – ментор:

Душанка Пештерац, друго место

Анђелина Станојковић, ОШ „Радоје Домановић”, Врање – ментор:

Оливера Станковић, треће место

Јована Стојевић, ОШ „Доситеј Обрадовић”, Врање – ментор: Мелани
Петровић, треће место

I

Марија Милосављевић, Гимназија „Бора Станковић”, Врање – ментор:

Драган Петровић, прво место

Невена Сталевић, Гимназија, Крушевац – ментор: Невена Симић, друго
место

Александра Петровић, СШ „Никола Тесла”, Бољевац – ментор: Марина
Тачић, треће место

Јована Трајковић, Гимназија, Лебане – ментор: Душан Благојевић,
треће место

Милица Милошевић, Гимназија, Крушевац – ментор: Невена Симић,
треће место

II

Урош Љубисављевић, Средња школа, Свилајнац – ментор: Лидија
Бојчовска, друго место

Анђела Костић, Гимназија „Бора Станковић”, Врање – ментор: Ана
Стоиљковић, друго место

Владана Петковић, Гимназија „Јован Скерлић”, Владичин Хан –
ментор: Ана Стојановић, друго место

Бојана Петров, Гимназија „Бора Станковић”, Врање – ментор: Ана
Стоиљковић, треће место

Константин Ађанин, Гимназија „Вук Караџић”, Трстеник – ментор:
Љиљана Недељковић, треће место

Реља Арсић, Гимназија „Бора Станковић”, Врање – ментор: Тања
Русимовић, треће место

III

Исидора Вулић, Гимназија „Светозар Марковић”, Јагодина – ментор:
Милица Миловановић, друго место

Милена Милосављевић, Гимназија „Светозар Марковић”, Јагодина – ментор: Љиљана Јевтић Јовановић, треће место

IV

Алекса Дамњановић, Неготинска гимназија, Неготин – ментор: Слађан Михајловић, треће место

Јована Тодоровић, Гимназија, Крушевац – ментор: Слађана Дамњановић, треће место

Јована Турчић, Гимназија „Вук Караџић”, Трстеник – ментор: Биљана Павловић, треће место

2016/17.

VII

Вељко Влајић, ОШ „Страхиња Поповић”, Крушевац – ментор: Ивана Јаковљевић, прво место

Матеја Лазаревић, ОШ „Иво Лола Рибар”, Александровац – ментор: Даница Николић, друго место

Миљана Обрадовић, ОШ „Милан Мијалковић”, Јагодина – ментор: Марија Миладиновић, друго место

Ана Поповић, ОШ „Милан Мијалковић”, Јагодина – ментор: Марија Миладиновић, треће место

Ивана Златковић, ОШ „Коста Стаменковић”, Лесковац – ментор: Снежана Танић Алексић, треће место

Јана Савковић, ОШ „Иво Лола Рибар”, Александровац – ментор: Даница Николић, треће место

Миона Петровић, ОШ „Јован Поповић”, Крушевац – ментор: Душанка Милосављевић, треће место

Теодора Лазаревић, ОШ „9. српска бригада”, Бољевац – ментор: Милена Веселиновић, треће место

Теодора Мијатовић, ОШ „Деспот Стефан Високи”, Деспотовац – ментор: Марина Живковић, треће место

Драга Јовић, ОШ „Десанка Максимовић”, Грделица – ментор: Марина Јовић, треће место

VIII

Александра Милић, ОШ „Вук Караџић”, Лебане – ментор: Слађана Јовановић, треће место

I

Александра Стојиљков, Медицинска школа, Лесковац – ментор: Милица Мишић, друго место

Анђела Здравих, Средња школа, Брус – ментор: Тања Тодосијевић, друго место

Зорана Михајловић, Гимназија „Светозар Марковић”, Јагодина – ментор: Миша Цанић, друго место

Катарина Прокоповић, Медицинска школа, Лесковац – ментор: Милица Мишић, друго место

Кристина Крстић, Гимназија, Лебане – ментор: Светлана Цветковић, друго место

Марија Крстић, Медицинска школа, Крушевац – ментор: Весна Пешић, друго место

Никола Радић, ЕТШ „Славка Ђурђевић”, Јагодина – ментор: Даница Исаиловић, друго место

Нина Јаковљевић, Гимназија, Крушевац – ментор: Драгослав Ђорђевић, друго место

Ђорђе Ђокић, Гимназија, Крушевац – ментор: Слађана Дамњановић, друго место

Јелена Јеремић, Гимназија „Светозар Марковић”, Јагодина – ментор: Татјана Миладиновић, треће место

Катарина Илић, Гимназија, Лесковац – ментор: Владимир Мичић, треће место

Матеја Стевановић, Гимназија, Лесковац – ментор: Тијана Стојиљковић, треће место

Милан Петровић, Медицинска школа, Лесковац – ментор: Милица Мишић, треће место

Миљана Станковић, Гимназија „Јован Скерлић”, Владичин Хан – ментор: Душанка Станковић, треће место

Никола Стојиљковић, Економско-трговинска школа, Врање – ментор: Наташа Стризе, треће место

Софија Илић, Гимназија „Светозар Марковић”, Јагодина – ментор: Татјана Милановић, треће место

Стефан Шајкаревић, Гимназија, Крушевац – Станислава Арсић, треће место

Теа Стризе, Гимназија „Бора Станковић”, Врање – ментор: Тања Русимовић, треће место

II

Никола Вељовић, Гимназија „Вук Караџић”, Трстеник – ментор: Биљана Павловић, прво место

Тамара Николић, МШ „Др Елизабет Емсли Хатон”, Врање – ментор: Јелена Воркапић, прво место

Јована Милосављевић, Средња школа, Свилајнац – ментор: Александра Николић, друго место

Маја Димитријевић, Гимназија „Светозар Марковић”, Јагодина – ментор: Татјана Милановић, друго место

Наталија Вељковић, МШ „Др Елизабет Емсли Хатон”, Врање – ментор:
Јелена Воркапић, друго место

Невена Сталевић, Гимназија, Крушевац – ментор: Невена Симић, друго
место

Александра Петровић, Гимназија „Вук Караџић”, Трстеник – ментор:
Љиљана Недељковић, треће место

Ана Драгославић, Средња школа, Свилајнац – ментор: Александра
Николић, треће место

Гордана Анђелковић, Гимназија „Светозар Марковић”, Јагодина –
ментор: Љиљана Ристић, треће место

Јана Станковић, Гимназија „Бора Станковић”, Врање – ментор: Драган
Петровић, треће место

Јелена Стевановић, Средња школа, Варварин – ментор: Зорица
Дамњановић, треће место

Јефимија Најдић, Гимназија „Бора Станковић”, Врање – ментор:
Драган Петровић, треће место

Кристина Голубовић, Гимназија, Лесковац – ментор: Светлана Коџић,
треће место

Мартина Станојевић, Књажевачка гимназија, Књажевац – ментор:
Катарина Ђурић, треће место

III

Леа Станковић, Гимназија, Лесковац – ментор: Владимир Мичић,
треће место

Марија Митровић, Гимназија, Параћин – ментор: Љиљана
Радомировић, треће место

Андрија Бркић, Медицинска школа, Ђуприја – ментор: Наташа
Милановић, треће место

Бојана Ћосовић, Гимназија, Крушевац – ментор: Тања Николић, треће
место

Константин Ађанин, Гимназија „Вук Караџић”, Трстеник – ментор:
Љиљана Недељковић, треће место

Урош Љубисављевић, Средња школа, Свилајнац – ментор: Ирена
Микарић, треће место

Анђела Милутиновић, Медицинска школа, Ђуприја – ментор: Тања
Стефановић, треће место

IV

Јована Градиштанац, Гимназија „Вук Караџић”, Трстеник – ментор:
Гордана Миљковић, друго место

Катарина Штетић, Гимназија „Светозар Марковић”, Јагодина – ментор:
Смиља Перуновић, треће место

2017/18.

VII

Тијана Матић, ОШ „Миодраг Чајетинац Чајка”, Трстеник – ментор: Биљана Керановић, прво место

Невена Траиловић, ОШ „9. српска бригада”, Бољевац – ментор: Наташа Опачић, прво место

Александра Цивић, ОШ „Велизар Станковић Корчагин”, Крушевац – ментор: Ружица Павловић, треће место

Марко Гајић, ОШ „Велизар Станковић Корчагин”, Крушевац – ментор: Бобан Гајић, треће место

VIII

Ања Блажевски, ОШ „Драгомир Марковић”, Крушевац – ментор: Дејан Андрејић, прво место

Жарко Матић, ОШ „Драги Макић”, Варварин – ментор: Гордана Каличанин, друго место

Данијела Миленковић, ОШ „Јован Јовановић Змај”, Брус – ментор: Анка Крпић, друго место

Марија Радивојевић, ОШ „Милан Мијалковић”, Јагодина – ментор: Марија Миладиновић, друго место

Анђела Радосављевић, ОШ „Момчило Поповић Озрен”, Параћин – ментор: Данијела Спасић, друго место

Нада Радосављевић, ОШ „Свети Сава”, Трстеник – ментор: Далибор Станковић, друго место

Марта Марјановић, ОШ „Митрополит Михаило”, Сокобања – ментор: Марија Миленковић, треће место

Стефан Пантић, ОШ „Драги Макић”, Варварин – ментор: Гордана Каличанин, треће место

Ана Поповић, ОШ „Милан Мијалковић”, Јагодина – ментор: Марија Миладиновић, треће место

Николија Ратковић, ОШ „Вук Караџић”, Ћуприја – ментор: Маја Милошевић, треће место

Валентина Станковић, ОШ „Доситеј Обрадовић”, Крушевац – ментор: Марина Лукић, треће место

Ефстатнос Трајковић, ОШ „Светозар Марковић”, Врање – ментор: Данијела Павловић, треће место

I

Александра Милић, Гимназија, Лебане – ментор: Светлана Цветковић, друго место

Ана Максимовић, Гимназија, Ћуприја – ментор: Тања Стефановић, треће место

Милица Мишић, Гимназија, Параћин – ментор: Љиљана Радомировић, треће место

Теодора Ерић, Гимназија, Крушевац – ментор: Нела Милојевић, треће место

II

Александра Стојиљков, Медицинска школа, Лесковац – ментор: Милица Мишић, прво место

Катарина Прокоповић, Медицинска школа, Лесковац – ментор: Милица Мишић, прво место

Александра Савић, Гимназија „Светозар Марковић”, Јагодина – ментор: Марија Дикић, прво место

Марија Крсмановић, Средња школа, Варварин – ментор: Саша Живадиновић, прво место

Стефан Шајкаревић, Гимназија, Крушевац – ментор: Станислава Арсић, прво место

Анастасија Јањић, Гимназија „Бора Станковић”, Врање – ментор: Нела Димитријевић, друго место

Бранислава Станковић, Економска школа, Врање – ментор: Наташа Стризе, друго место

Ђорђе Ђокић, Гимназија, Крушевац – ментор: Слађана Дамњановић, друго место

Зорана Михајловић, Гимназија „Светозар Марковић”, Јагодина – ментор: Марија Дикић, друго место

Јована Ђукић, Средња школа „Свети Трифун”, Александровац – ментор: Велибор Симчевић, друго место

Јована Стојевић, Гимназија „Бора Станковић”, Врање – ментор: Јелена Цветковић, друго место

Милица Станковић, Гимназија „Бора Станковић”, Врање – ментор: Јелена Цветковић, друго место

Анастасија Радомировић, Гимназија, Параћин – ментор: Светлана Филиповић, треће место

Анђела Митов, Гимназија, Босилеград – ментор: Данијел Стојнев, треће место

Јелена Антић, Гимназија „Бора Станковић”, Врање – ментор: Јелена Цветковић, треће место

Јована Величковић, СШ „Никола Тесла”, Бољевац – ментор: Зорица Масловарић, треће место

Катарина Илић, Гимназија, Лесковац – ментор: Владимир Мичић, треће место

Кристина Крстић, Гимназија, Лебане – ментор: Светлана Цветковић, треће место

Лазар Стојиљковић, Медицинска школа, Лесковац – ментор: Милица Мишић, треће место

Марина Милосављевић, Гимназија „Јован Скерлић”, Владичин Хан – ментор: Душанка Станковић, треће место

Миљана Станковић, Гимназија „Јован Скерлић”, Владичин Хан – ментор: Душанка Станковић, треће место

Михајло Поповић, Гимназија, Лесковац – ментор: Владимир Мичић, треће место

Никола Стојиљковић, Економско-трговинска школа, Врање – ментор: Наташа Стризе, треће место

Нина Јаковљевић, Гимназија, Крушевац – ментор: Драгослав Ђорђевић, треће место

Софија Лазих, Гимназија, Крушевац – ментор: Ивана Несторовић, треће место

Стефана Топаловић, Медицинска школа, Крушевац – ментор: Весна Пешић, треће место

Теодора Стојковић, Гимназија „Бора Станковић”, Врање – ментор: Јелена Цветковић, треће место

III

Невена Сталевић, Гимназија, Крушевац – ментор: Невена Симић, друго место

Анастасија Јовановић, Гимназија, Параћин – ментор: Љиљана Радомировић, друго место

Никола Вељовић, Гимназија „Вук Караџић”, Трстеник – ментор: Биљана Павловић, друго место

Антонина Николчић, Гимназија, Лесковац – ментор: Биљана Мичић, треће место

IV

Тијана Лучић, Гимназија, Крушевац – ментор: Јелена Вујичић, прво место

Бојана Петров, Гимназија „Бора Станковић”, Врање – ментор: Ана Стоиљковић, друго место

Бојана Ћосовић, Гимназија, Крушевац – ментор: Тања Николић, друго место

Леа Станковић, Гимназија, Лесковац – ментор: Владимир Мичић, друго место

Сара Стјепановић, Машинско-електротехничка школа, Бор – ментор: Марија Вучковић, друго место

Урош Илић, Средња школа, Свилајнац – ментор: Ирена Микарић, друго место

Андрија Бркић, Медицинска школа, Ћуприја – ментор: Наташа Милановић, треће место

Константин Ађанин, Гимназија „Вук Караџић”, Трстеник – ментор: Љиљана Недељковић, треће место

Маја Евтимов, Гимназија „Јован Скерлић”, Владичин Хан – ментор: Душанка Станковић, треће место

Соња Стојановић, Гимназија „Јован Скерлић”, Владичин Хан – ментор: Анита Стојановић, треће место

2018/19.

VII

Анђела Бујић, ОШ „Доситеј Обрадовић”, Крушевац – ментор: Марина Лукић, прво место

Анђела Димитријевић, ОШ „Вук Караџић”, Сурдулица – ментор: Ирена Антић, треће место

Јелена Милошевић, ОШ „8. октобар”, Власотинце – ментор: Биљана Милошевић, треће место

Јована Алемпијевић, ОШ „Добрица Ћосић”, Трстеник – ментор: Тамара Настић, треће место

Миљана Стојановић, ОШ „Десанка Максимовић”, Грделица – ментор: Стана Станковић, треће место

VIII

Богдан Урошевић, ОШ „Бошко Ђуричић”, Јагодина – ментор: Вања Аксентијевић, друго место

Милица Гајић, ОШ „Велизар Станковић Корчагин”, Крушевац – ментор: Бобан Гајић, друго место

Катарина Петровић, ОШ „Драги Макић”, Варварин – ментор: Гордана Каличанин, треће место

Милица Џанић, ОШ „9. српска бригада”, Бољевац – ментор: Наташа Опачић, треће место

Сара Павловић, ОШ „Јован Јовановић Змај”, Брус – ментор: Анка Крпић, треће место

Сара Пантић, ОШ „Драги Макић”, Варварин – ментор: Гордана Каличанин, треће место

I

Катарина Мичић, Гимназија, Лесковац – ментор: Наташа Томић, прво место

Милица Ђурђевић, Гимназија, Ћуприја – ментор: Тања Маленовић, прво место

Петра Аврамовић, Средња школа, Сокобања – ментор: Јелена Богданић, прво место

Теодора Мијатовић, Средња школа, Свилајнац – ментор: Ирена Микарић, прво место

Ања Блажевски, Гимназија, Крушевац – ментор: Драгослав Ђорђевић, друго место

Јелена Маринковић, Гимназија, Ћуприја – ментор: Тања Маленовић, друго место

Лазар Величковић, Гимназија „Јован Скерлић”, Владичин Хан – ментор: Душанка Станковић, друго место

Љубица Љубић, Технолошка школа, Параћин – ментор: Зорица Ивановић, друго место

Марта Стојановић, Гимназија „Бора Станковић”, Врање – ментор: Тања Русимовић, друго место

Милан Мићовић, Гимназија, Лесковац – ментор: Наташа Томић, друго место

Милица Миловановић, Технолошка школа, Параћин – ментор: Зорица Ивановић, друго место

Стефан Пантић, Средња школа, Варварин – ментор: Саша Живадиновић, друго место

Александар Пејовић, Гимназија „Вук Караџић”, Трстеник – ментор: Љиљана Недељковић, треће место

Марија Стојановић, Гимназија „Стеван Јаковљевић”, Власотинце – ментор: Сузана Пешић, треће место

Наталија Димитров, Гимназија „Бора Станковић”, Врање – ментор: Тања Русимовић, треће место

Неда Арсић, Гимназија, Крушевац – ментор: Ивана Несторовић, треће место

Сара Панајотовић, Средња школа, Сокобања – ментор: Јелена Богданић, треће место

II

Миа Шолак, Средња школа, Свилајнац – ментор: Лидија Бојчовска, друго место

Милица Милановић, Средња школа, Свилајнац – ментор: Лидија Бојчовска, друго место

Кристина Чуљић, Гимназија, Крушевац – ментор: Мирјана Бојковић, треће место

Милица Мишић, Гимназија, Параћин – ментор: Марија Лукић, треће место

Сара Миленковић, Медицинска школа, Крушевац – ментор: Гордана Зајић, треће место

III

Александра Стојиљков, Медицинска школа, Лесковац – ментор: Ана Јовић, прво место

Анастасија Јањић, Гимназија „Бора Станковић”, Врање – ментор: Весна Арсић, прво место

Ђорђе Ђокић, Гимназија, Крушевац – ментор: Слађана Дамњановић, прво место

Зорана Михајловић, Гимназија „Светозар Марковић”, Јагодина – ментор: Ана Станковић, прво место

Јована Величковић, СШ „Никола Тесла”, Бољевац – ментор: Наташа Смиљковић, прво место

Катарина Илић, Гимназија, Лесковац – ментор: Владимир Мичић, прво место

Марија Крсмановић, Средња школа, Варварин – ментор: Саша Живадиновић, прво место

Матеја Стевановић, Гимназија, Лесковац – ментор: Светлана Коцић, прво место

Милан Миловасљевић, Гимназија „Светозар Марковић”, Јагодина – ментор: Ана Станковић, прво место

Милица Весић, Средња школа, Варварин – ментор: Катарина Вељковић, прво место

Милутин Станић, Гимназија, Лесковац – ментор: Владимир Мичић, прво место

Миљана Станковић, Гимназија „Јован Скерлић”, Владичин Хан – ментор: Анита Стојановић, прво место

Михајло Поповић, Гимназија, Лесковац – ментор: Владимир Мичић, прво место

Никола Радић, ЕТШ „Славка Ђурђевић”, Јагодина – ментор: Даница Исаиловић, прво место

Нина Јаковљевић, Гимназија, Крушевац – ментор: Слађана Дамњановић, прво место

Стефан Филиповић, Гимназија „Вук Караџић”, Трстеник – ментор: Гордана Миљковић, прво место

Стефан Шајкаревић, Гимназија, Крушевац – ментор: Ивана Несторовић, прво место

Стефана Топаловић, Медицинска школа, Крушевац – ментор: Весна Пешић, прво место

Теодора Стојковић, Гимназија „Бора Станковић”, Врање – ментор: Јелена Цветковић, прво место

Анастасија Радомировић, Гимназија, Параћин – ментор: Марија Лукић, друго место

Анита Јовановић, Средња школа, Варварин – ментор: Катарина Велковић, друго место

Јелена Антић, Гимназија „Бора Станковић”, Врање – ментор: Јелена Цветковић, друго место

Јелена Јеремић, Гимназија „Светозар Марковић”, Јагодина – ментор: Александра Петровић, друго место

Јована Николић, Медицинска школа, Зајечар – ментор: Александра Јовановић, друго место

Марија Велимировић, Електротехничка школа, Зајечар – ментор: Јелена Цоковић Пауновић, друго место

Марија Ивановић, Гимназија, Лесковац – ментор: Владимир Мичић, друго место

Марија Крстић, Медицинска школа, Крушевац – ментор: Весна Пешић, друго место

Милица Јовановић, Пољопривредно-ветеринарска школа, Свилајнац – ментор: Лидија Бојчовска, друго место

Невена Карић, Медицинска школа, Крушевац – ментор: Весна Пешић, друго место

Софија Лазић, Гимназија, Крушевац – ментор: Ивана Несторовић, друго место

Теа Стризе, Гимназија „Бора Станковић”, Врање – ментор: Јелена Цветковић, друго место

Драгана Станојев, Гимназија, Босилеград – ментор: Данијел Стојнев, треће место

Марина Милосављевић, Гимназија „Јован Скерлић”, Владичин Хан – ментор: Анита Стојановић, треће место

Милица Бранковић, Гимназија, Параћин – ментор: Марија Лукић, треће место

Милица Станковић, Гимназија „Бора Станковић”, Врање – ментор: Јелена Цветковић, треће место

Моника Урошевић, Гимназија, Лесковац – ментор: Јелена Филиповић, треће место

Никола Стојиљковић, Економско-трговинска школа, Врање – ментор: Наташа Стризе, треће место

IV

Милица Станојковић, Економско-трговинска школа, Врање – ментор: Александра Станковић, друго место

Петар Такић, Гимназија „Стеван Јаковљевић”, Власотинце – ментор: Татјана Милић, треће место

2020/21.

VIII

Богдан Младеновић, ОШ „Светозар Марковић”, Лесковац – ментор:
Виолета Алексић, прво место

Сања Цодић, ОШ „Јован Јовановић Змај”, Брус – ментор: Сања
Стојановић, прво место

Илија Мркшић, ОШ „Рада Миљковић”, Јагодина – ментор: Ђурђица
Стаменић, друго место

Ксенија Костић, ОШ „Синиша Јанић”, Власотинце – ментор: Маја
Миленковић Коцић, друго место

Милош Стојковић, ОШ „Синиша Јанић”, Власотинце – ментор: Маја
Миленковић Коцић, друго место

Вељко Милошевић, ОШ „Рада Миљковић”, Јагодина – ментор:
Ђурђица Стаменић, треће место

Кристина Динић, ОШ „Велизар Станковић Корчагин”, Крушевац –
ментор: Ружица Павловић, треће место

Марија Радосављевић, ОШ „Деспот Стефан Високи”, Деспотовац –
ментор: Марина Живковић, треће место

Нина Станковић, ОШ „Трајко Стаменковић”, Лесковац – ментор:
Мирјана Митровић, треће место

Сара Павловић, ОШ „Велизар Станковић Корчагин”, Крушевац –
ментор: Тања Панић, треће место

III

Милица Ракић, Гимназија, Крушевац – ментор: Ивана Несторовић,
прво место

Андрија Милосављевић, Гимназија, Крушевац – ментор: Ивана
Несторовић, прво место

Антонела Јеремић, Техничка школа, Параћин – ментор: Зорица
Ивановић, треће место

Милица Војиновић, Гимназија, Параћин – ментор: Душица Илић, треће
место

IV

Михаела Миленковић, Гимназија „Бора Станковић”, Врање – ментор:
Оливера Ђорђевић, прво место

Ана Марјановић, Гимназија, Крушевац – ментор: Нела Милојевић,
друго место

Настасија Миљковић, Музичка школа „Стеван Христић”, Крушевац –
ментор: Слађана Јовановић, друго место

Теодора Којић, Техничка школа, Параћин – ментор: Александра
Сретеновић, друго место

Кристина Чуљић, Гимназија, Крушевац – ментор: Мирјана Бојковић,
треће место

2021/22.

VII

Анђела Трифуновић, ОШ „Раде Додић”, Милутовац – ментор: Марија Илић, прво место

Вук Богданић, ОШ „Митрополит Михајло”, Сокобања – ментор: Милена Марковић, друго место

Катарина Дисаћ, ОШ „Велизар Станковић Корчагин”, Крушевац – ментор: Ружица Павловић, треће место

VIII

Ана Крстић, ОШ „Јован Јовановић Змај”, Брус – ментор: Сања Стојановић, треће место

Даница Ђокић, ОШ „Доситеј Обрадовић”, Крушевац – ментор: Марина Лукић, треће место

Лана Митровић, ОШ „Доситеј Обрадовић”, Ћићевац – ментор: [у објављеним подацима Друштва недостаје податак о ментору], треће место

Нина Стојковић, ОШ „Стеван Јаковљевић”, Параћин – ментор: Саша Марковић, треће место

I

Јана Николић, Гимназија „Јован Скерлић”, Владичин Хан – ментор: Анита Стојановић, друго место

Јована Трифуновић, Гимназија „Вук Караџић”, Трстеник – ментор: Гордана Миљковић, треће место

II

Анђела Бујић, Медицинска школа, Крушевац – ментор: Весна Пешић, прво место

Даница Стевановић, Гимназија, Крушевац – ментор: Слађана Дамњановић, друго место

Анђела Димитријевић, Гимназија „Јован Скерлић”, Владичин Хан – ментор: Анита Стојановић, треће место

Теодора Ђорђевић, Медицинска школа, Лесковац – ментор: Милица Мишић, треће место

III

Вукан Божовић, Гимназија, Крушевац – ментор: Душица Добродолац, друго место

Марија Ристић, Гимназија „Бора Станковић”, Врање – ментор: Ана Стојиљковић, друго место

Сандра Миладиновић, ЕТШ „Никола Тесла”, Јагодина – ментор: Тамара Митић, друго место

Бојан Машојевић, Гимназија „Светозар Марковић”, Јагодина – ментор:
Смиља Перуновић, треће место

Урош Николић, Медицинска школа, Ћуприја – ментор: Марина Јокић,
треће место

Јован Петковић, Гимназија, Крушевац – ментор: Гордана Зајић, треће
место

IV

Ведрана Гачић, Гимназија „Бора Станковић”, Врање – ментор: Тања
Русимовић, друго место

Лазар Величковић, Гимназија „Јован Скерлић”, Владичин Хан –
ментор: Душанка Станковић, друго место

2022/23.

VII

Даница Симић, ОШ „Бранко Радичевић”, Врање – ментор: Снежана
Станковић, треће место

VIII

Андреа Томић, ОШ „Живадин Апостоловић”, Трстеник – ментор:
Драгица Стевановић, треће место

I

Милан Дивац, Гимназија „Вук Караџић”, Трстеник – ментор: Гордана
Миљковић, прво место

Дивна Ивановић, Гимназија, Крушевац – ментор: Ивана Несторовић,
друго место

Лана Митровић, Гимназија, Крушевац – ментор: Станислава Арсић,
друго место

Нина Стојковић, Гимназија, Параћин – ментор: Светлана Филиповић,
друго место

Анђела Антанасијевић, Гимназија, Лесковац – ментор: Биљана Мичић,
треће место

Лазар Миладиновић, Гимназија, Крушевац – ментор: Тања Николић,
треће место

Тамара Миловановић, Машинско-електротехничка школа, Бор –
ментор: Милена Ристић, треће место

II

Мила Марковић, Гимназија „Стеван Јаковљевић”, Власотинце –
ментор: Сузана Пешић, треће место

III

Јелена Милошевић, Гимназија „Стеван Јаковљевић”, Власотинце –
ментор: Сузана Пешић, прво место

Анђела Бујић, Медицинска школа, Крушевац – ментор: Весна Пешић, друго место

Анастасија Дабић, Гимназија „Јован Скерлић”, Владичин Хан – ментор: Душанка Станковић, треће место

Анђела Димитријевић, Гимназија „Јован Скерлић”, Владичин Хан – ментор: Анита Стојановић, треће место

Владимир Агатоновић, Гимназија „Вук Караџић”, Трстеник – ментор: Биљана Павловић, треће место

Даница Стевановић, Гимназија, Крушевац – ментор: Слађана Дамњановић, треће место

Милица Вукадиновић, Гимназија, Параћин – ментор: Душица Илић, треће место

Нина Милованкић, СШ „Свети Трифун”, Александровац – ментор: Снежана Арсић, треће место

Предраг Цветковић, Гимназија „Бора Станковић”, Врање – ментор: Милица Митић, треће место

Теодора Илић, Гимназија „Бора Станковић”, Врање – ментор: Милена Декић, треће место

IV

Ана Крстић, Гимназија, Крушевац – ментор: Гордана Зајић, прво место

Вукан Божовић, Гимназија, Крушевац – ментор: Душица Добродолац, прво место

Марија Ристић, Гимназија „Бора Станковић”, Врање – ментор: Ана Стоиљковић, прво место

Давид Лапатовић, Гимназија „Бора Станковић”, Бор – ментор: Сандра Живковић, друго место

2023/24.

VII

Елена Миловановић, ОШ „Рада Миљковић”, Јагодина – ментор: Ђурђа Стаменић, прво место

Ивана Павловић, ОШ „Митрополит Михаило”, Врање – ментор: Милена Марковић, прво место

Вук Величковић, ОШ „Јован Јовановић Змај”, Врање – ментор: Тања Младеновић, прво место

Елена Михајловић, ОШ „Доситеј Обрадовић”, Ћићевац – ментор: Снежана Антић, друго место

Јасмина Вучковић, ОШ „Раде Додић”, Милутовац – ментор: Марија Илић, друго место

Мина Николић, ОШ „Свети Сава”, Гложане – ментор: Надица Митровић, друго место

Петра Ристић, ОШ „Светозар Марковић”, Лесковац – ментор: Виолета Алексић, друго место

Александра Блажић, ОШ „Јован Јовановић Змај”, Милентија – ментор: Марија Митровић, треће место

Анђела Логов, ОШ „Миодраг Чајетинац Чајка”, Трстеник – ментор: Јелена Милошевић, треће место

Јована Илић, ОШ „Свети Сава”, Владичин Хан – ментор: Оливера Костић, треће место

Милица Радић, ОШ „Радоје Домановић”, Параћин – ментор: Невена Радосављевић Симић, треће место

Софија Стојковић, ОШ „Свети Сава”, Владичин Хан – ментор: Оливера Костић, треће место

Ненад Стојковић, ОШ „Стеван Јаковљевић”, Параћин – ментор: Весна Филиповић, треће место

VIII

Јелена Димитријевић, ОШ „17. октобар”, Јагодина – ментор: Јелена Поповић, прво место

Софија Јовановић, ОШ „Бошко Ђуричић”, Јагодина – ментор: Милан Јовановић, прво место

Анђелија Стевановић, ОШ „Миодраг Чајетинац Чајка”, Трстеник – ментор: Душанка Пештерац, прво место

Емилија Зорић, ОШ „Деспот Стефан Високи”, Деспотовац – ментор: Наташа Милојевић, друго место

Јана Станковић, ОШ „Вожд Карађорђе”, Јагодина – ментор: Ирена Кековић, друго место

Јана Тодоровић, ОШ „17. октобар”, Јагодина – ментор: Јелена Поповић, друго место

Лена Станковић, ОШ „Свети Сава”, Владичин Хан – ментор: Оливера Костић, друго место

Милица Стојановић, ОШ „Светозар Марковић”, Лесковац – ментор: Ана Станковић, друго место

Александра Костић, ОШ „13. октобар”, Ћуприја – ментор: Гордана Стојановић, треће место

Анђела Ивановић, ОШ „Велизар Станковић Корчагин”, Крушевац – ментор: Вања Здравковић, треће место

Василиса Милојковић, ОШ „Вук Караџић”, Ћуприја – ментор: Маја Милошевић, треће место

Дијана Младеновић, ОШ „Свети Сава”, Трстеник – ментор: Слађана Бељаковић, треће место

Елена Шљивић, ОШ „Доситеј Обрадовић”, Крушевац – ментор: Марина Лукић, треће место

Мила Милошевић, ОШ „Деспот Стефан Велики”, Деспотовац– ментор:
Наташа Милојевић, треће место

Нађа Петровић, ОШ „Доситеј Обрадовић”, Крушевац– ментор: Марина
Лукић, треће место

Хана Милијић, ОШ „Доситеј Обрадовић”, Крушевац– ментор: Марина
Лукић, треће место

I

Теодора Миловановић, Гимназија, Зајечар – ментор: Дијана Лазаревић,
прво место

Ана Раичевић, Гимназија, Крушевац – ментор: Гордана Зајић, треће
место

Анђела Трифуновић, Гимназија „Вук Караџић”, Трстеник – ментор:
Љиљана Недељковић, треће место

Ема Филиповић, Гимназија, Крушевац – ментор: Гордана Зајић, треће
место

Ивана Чекрлић, Гимназија, Параћин – ментор: Марија Лукић, треће
место

Лана Стојановић, Гимназија „Бора Станковић”, Врање – ментор:
Драган Петровић, треће место

Љубица Јовановић, Медицинска школа, Крушевац – ментор: Биљана
Солеша, треће место

II

Анастасија Ђокић, Гимназија, Крушевац – ментор: Ивана Несторовић,
прво место

Нина Стојковић, Гимназија, Параћин – ментор: Светлана Филиповић,
прво место

Лазар Миладиновић, Гимназија, Крушевац – ментор: Тања Николић,
прво место

Милан Дивац, Средња школа „Бранислав Нушић”, Сокобања – ментор:
Јелена Богданић, прво место

Стефана Михајловић, Гимназија „Бора Станковић”, Врање – ментор:
Јелена Цветковић, друго место

Милан Дивац, Гимназија „Вук Караџић”, Трстеник – ментор: Јелена
Ранђеловић, друго место

Миа Глигоријевић, Гимназија „Светозар Марковић”, Јагодина –
ментор: Александра Петровић, треће место

Катарина Вељковић, Гимназија „Стеван Јаковљевић”, Власотинце –
ментор: Татјана Милић, треће место

Теодора Николић, Техничка школа, Ћуприја – ментор: Драгана
Рошковић, треће место

III

Сара Виријевић, Гимназија, Крушевац – ментор: Љиљана Вукићевић асковић, друго место

Вељко Милошевић, Гимназија „Светозар Марковић”, Јагодина – ментор: Љиљана Јевтић Јовановић, треће место

Јана Николић, Гимназија „Јован Скерлић”, Владичин Хан – ментор: Анита Стојановић, треће место

Марија Радосављевић, Гимназија, Ћуприја – ментор: Марија Јовановић Мијајловић, треће место

Маша Атанасовић, Гимназија „Бора Станковић”, Бор – ментор: Слађана Радосављевић Ђошић, треће место

IV

Владимир Агатоновић, Гимназија „Вук Караџић”, Трстеник – ментор: Биљана Павловић, прво место

Јелена Милошевић, Гимназија „Стеван Јаковљевић”, Власотинце – ментор: Сузана Пешић, прво место

Ана Тошић, Гимназија, Лесковац – ментор: Владимир Мичић, друго место

Анђела Бујић, Медицинска школа, Крушевац – ментор: Весна Пешић, друго место

Милица Вукадиновић, Гимназија, Параћин – ментор: Душица Илић, друго место

Анастасија Дабић, Гимназија „Јован Скерлић”, Владичин Хан – ментор: Душанка Станковић, треће место

Анђела Димитријевић, Гимназија „Јован Скерлић”, Владичин Хан – ментор: Анита Стојановић, треће место

Анђела Јанковић, Гимназија, Параћин – ментор: Душица Илић, треће место

Ивона Гркић, Гимназија, Параћин – ментор: Душица Илић, треће место

Милан Алексић, Економско-трговинска школа, Врање – ментор:

Наташа Стризе, треће место

Нина Милованкић, СШ „Свети Трифун”, Александровац – ментор: Снежана Арсић, треће место

Теодора Илић, Гимназија „Бора Станковић”, Врање – ментор: Милена Декић, треће место

Извори:

Милић, Босиљка (прир.), 20 година републичког такмичења из српског језика и језичке културе ученика основних и средњих школа, Београд: Друштво за српски језик и књижевност Србије, 2011.

Информатори Друштва за српски језик и књижевност Србије од 2011. до 2023. године, Сајт Друштва за српски језик и књижевност Србије (линк: <https://drustvosj.fil.bg.ac.rs/korisna-dokumenta/>)

Резултати Републичког такмичења из српског језика и језичке културе за ученике 7. разреда основних школа 2022/23. године, Сајт Друштва за српски језик и књижевност Србије (линк: <https://drustvosj.fil.bg.ac.rs/2023/05/27/rezultati-republickog-takmicenja-iz-srpskog-jezika-i-jezicke-kulture-za-ucenike-7-razreda-osnovnih-skola-2022-2023/>)

Резултати Републичког такмичења из српског језика и језичке културе за ученике 8. разреда основних школа 2022/23. године, Сајт Друштва за српски језик и књижевност Србије (линк: <https://drustvosj.fil.bg.ac.rs/2023/05/27/rezultati-republickog-takmicenja-iz-srpskog-jezika-i-jezicke-kulture-za-ucenike-8-razreda-osnovnih-skola-2022-2023/>)

Резултати Републичког такмичења из српског језика и језичке културе за ученике средњих школа 2022/23. године, Сајт Друштва за српски језик и књижевност Србије (линк: <https://drustvosj.fil.bg.ac.rs/2023/05/28/rezultati-republickog-takmicenja-iz-srpskog-jezika-i-jezicke-kulture-za-ucenike-srednjih-skola-2022-2023/>)

Резултати републичког нивоа такмичења Књижевна олимпијада за ученике основних школа 2022/23. године, Сајт Друштва за српски језик и књижевност Србије (линк: <https://drustvosj.fil.bg.ac.rs/2023/04/29/rezultati-republickog-nivoa-takmicenja-knjizevna-olimpijada-za-ucenike-osnovnih-skola-2023/>)

Резултати републичког нивоа такмичења Књижевна олимпијада за ученике средњих школа 2022/23. године, Сајт Друштва за српски језик и књижевност Србије (линк: <https://drustvosj.fil.bg.ac.rs/2023/04/30/rezultati-republickog-nivoa-takmicenja-knjizevna-olimpijada-za-ucenike-srednjih-skola-2023/>)

Резултати Републичког такмичења из српског језика и језичке културе за ученике средњих школа 2023/24. године, Сајт Друштва за српски језик и књижевност Србије (линк: <https://drustvosj.fil.bg.ac.rs/2024/05/26/rezultati-republickog-takmicenja-iz-srpskog-jezika-i-jezicke-kulture-za-ucenike-srednjih-skola-2023-2024/>)

Резултати Републичког такмичења из српског језика и језичке културе за ученике основних школа 2023/24. године, Сајт Друштва за српски језик и књижевност Србије (линк: <https://drustvosj.fil.bg.ac.rs/2024/05/25/rezultati-republickog-takmicenja-iz-srpskog-jezika-i-jezicke-kulture-za-ucenike-osnovnih-skola-2023-2024/>)

Резултати републичког нивоа такмичења Књижевна олимпијада за ученике средњих школа 2023/24. године, Сајт Друштва за српски језик и књижевност Србије (линк:

<https://drustvosj.fil.bg.ac.rs/2024/04/21/rezultati-republickog-nivoa-takmicenja-knjizevna-olimpijada-za-ucenike-srednjih-skola-2024/>)

Резултати републичког нивоа такмичења Књижевна олимпијада за ученике основних школа 2023/24. године, Сајт Друштва за српски језик и књижевност Србије (линк:

<https://drustvosj.fil.bg.ac.rs/2024/04/20/rezultati-republickog-nivoa-takmicenja-knjizevna-olimpijada-za-ucenike-osnovnih-skola-2024/>)

НАГРАЂЕНИ УЧЕНИЦИ НА ЕКИПНИМ И ДРУГИМ ТАКМИЧЕЊИМА ИЗ ПРЕДМЕТА СРПСКИ ЈЕЗИК И КЊИЖЕВНОСТ

Према најави и обећању из претходног текста „Корифеји студија националне филологије”, издвојиле смо изузетне резултате које су на екипним и преосталим такмичењима из области српског језика и књижевности постигли ученици основних и средњих школа које припадају регионима из којих обично долазе студенти Департамана за србистику. Поред различитих такмичења које организује Друштво за српски језик и књижевност Србије, Друштво награђује и школске писмене задатке. Теме тих писмених задатака својом актуелношћу подстичу развијање и богаћење изражајних могућности ученика. Наведени вид такмичења има за циљ усавршавање писмености, те свестраније и дубље проучавање књижевне уметности. Затим, такмичење литерарних дружина и секција основних и средњих школа афирмише рад литерарних дружина и секција које својим програмима, облицима и методама рада утичу на подизање квалитета наставног процеса у српском језику и књижевности и на развијање литерарног сензибилитета и креативних способности ученика. Са друге стране, такмичење лингвистичких секција основних и средњих школа осмишљено је тако да подстиче ученике и наставнике на проширивање знања праћењем достигнућа савремене науке о језику и језичкој култури. Тимски истраживачки рад у лингвистичким секцијама развија креативне способности ученика и подстиче их да стечена знања о српском језику и језичкој култури са сигурношћу примењују. Такође, из наставе читавим бићем произлази такмичење школских листова и часописа који улазе у домен наставе из области српског језика и књижевности или су намењени самосталном ученичком стваралаштву, књижевности и култури. Другим речима, поменуто такмичење подстиче усмеравање ученика ка квалитетнијим садржајима из језика и књижевности. Школска гласила доприносе да се остваре многи циљеви и задаци савремене наставе српског језика и књижевности (према Марковић 2011: 235–237). Прва републичка смотре рецитатора Србије „Песнице народа мог” одржана је далеке 1969. године. Синтагма у наслову „не означава зид, духовну брану светском песништву, већ она имплицира везаност поезије за корене тла на коме ниче, при чему се подразумева преплитање са свим што је највредније и најлепше у светској поезији. [...] Рецитатори су ’десна рука’ у настави Српског језика и књижевности. Спретни педагози користе њихов говорни дар за

унапређивање говорне културе свих ученика у разреду” (Гајић 2009: 8–9).

**НАГРАЂЕНИ ПИСМЕНИ ЗАДАЦИ У ПЕРИОДУ ОД 2009/10. ДО
2021/22. ГОДИНЕ**

2009/10.

Прва награда: Јасна Ракићевић, Средња школа у Брусу – ментор:
Љубиша Красић

2010/11.

Прва награда: Марко Потих, Гимназија Пирот – ментор: Анђелија
Савић

2011/12.

Трећа награда: Лазар Тонић, Гимназија „Светозар Марковић”, Ниш –
ментор: Ана Младеновић

Трећа награда: Софија Петковић, Гимназија „Бора Станковић”, Бор –
ментор: Бранко Стојановић

2012/13.

Прва награда: Нина Ћирић, Гимназија Лесковац – ментор: Наташа
Томић

2013/14.

Друга награда: Милица Вукојевић, Гимназија Крушевац – ментор:
Нела Милојевић

2014/15.

Друга награда: Алекса Дамњановић, Гимназија Неготин – ментор:
Слађан Михајловић

2015/16.

Друга награда: Сара Динић, Средња школа Варварин – ментор: Зорица
Дамњановић

2016/17.

Друга награда: Предраг Лукић, Гимназија Крушевац – ментор: Невена
Симић

Трећа награда: Теодора Ерић, Гимназија Крушевац – ментор: Нела
Милојевић

2017/18.

Друга награда: Страхиња Костадиновић, Гимназија „Бора Станковић”, Ниш – ментор: Нађа Ђорђевић

Трећа награда: Емилија Младеновић, Уметничка школа, Ниш – ментор: Јасмина Станковић

2018/19.

Прва награда: Анђела Кркић, Средња школа Варварин – ментор: Зорица Дамњановић

Друга награда: Јована Јањић, Уметничка школа, Ниш – ментор: Јасмина Станковић

Трећа награда: Теодора Ерић, Гимназија Крушевац – ментор: Нела Милојевић

2019/20.

Прва награда: Миа Шолак, Средња школа Свилајнац – ментор: Лидија Бојчовска

Друга награда: Лазар Величковић, Гимназија „Јован Скерлић”, Владичин Хан – ментор: Душанка Станковић

2021/22.

Друга награда: Огњен Костић, Гимназија Пирот – ментор: Сузана Јовановић

Трећа награда: Нађа Ристић, Гимназија „Јован Скерлић”, Владичин Хан – ментор: Анита Стојановић

Трећа награда: Катарина Рајчић, Гимназија Крушевац – ментор: Нела Милојевић

2023/24.

Друга награда: Михаило Јовановић, Музичка школа „Стеван Христић”, Крушевац – ментор: Слађана Јовановић

НАГРАЂЕНЕ ЛИТЕРАРНЕ СЕКЦИЈЕ ОД 2009/10. ДО 2021/22. ГОДИНЕ

2009/10.

Литерарна секција ОШ „Јован Курсула”, Варварин – ментор: Слађана Павловић, друго место

Литерарна секција ОШ „Цар Константин”, Ниш – ментор: Добрила Павловић, друго место

Литерарна секција ОШ „Дринка Павловић”, Куршумлија – ментор: Танкосава Милановић, треће место

2010/11.

Литерарна секција ОШ „Цар Константин”, Ниш – ментор: Добрила Павловић, прво место

Литерарна секција ОШ „Јован Курсула”, Варварин – ментор: Слајана Павловић, прво место

2011/12.

Литерарна секција ОШ „Јован Курсула”, Варварин – ментор: Слајана Павловић, прво место

Литерарна секција ОШ „Дринка Павловић”, Куршумлија – ментор: Танкосава Милановић, друго место

2012/13.

Литерарна секција ОШ „Јован Курсула”, Варварин – ментор: Слајана Павловић, прво место

Литерарна секција ОШ „Дринка Павловић”, Куршумлија – ментор: Танкосава Милановић, друго место

Литерарна секција Средња школа „Свети Трифун”, Александровац – ментор: Велибор Симчевић, треће место

2013/14.

Литерарна секција ОШ „Јован Курсула”, Варварин – ментор: Слајана Павловић, прво место

2018/2019.

Литерарна секција Хемијско-техничке школе „Божидар Ђорђевић Кукар”, Лесковац – ментор: Марина Савић, треће место

2021/22.

Литерарна секција ОШ „Попински борци”, Врњачка Бања – ментор: Јелена Сеочанац, треће место

2023/24.

Литерарна секција Економске школе, Ниш – ментор: Оливера Аризановић, прво место

Литерарна секција Гимназије, Врњачка Бања – ментор: Данијела Брђовић, треће место

**НАГРАЂЕНЕ ЛИНГВИСТИЧКЕ СЕКЦИЈЕ ОД 2009/10. ДО
2021/22. ГОДИНЕ**

2009/10.

Лингвистичка секција ОШ „Вук Караџић“, Крушевац – ментори: Каролина Стошић-Стаменовић и Марија Драгумило-Стефановић, прво место

Лингвистичка секција Гимназије у Крушевцу – ментор: Душица Добродолац, друго место

Лингвистичка секција Прве нишке гимназије „Стеван Сремац“, Ниш – ментор: Милена Станојевић

2010/11.

Лингвистичка секција Гимназије, Крушевац – ментор: Душица Добродолац, прво место

2011/12.

Лингвистичка секција ОШ „Велизар Станковић Корчагин“, Велики Шиљеговац – ментор: Ружица Павловић, друго место

Лингвистичка секција ОШ „Вук Караџић“, Крушевац – ментор: Каролина Костић Стаменовић и Марија Драгумило, треће место

2012/13.

Лингвистичка секција Гимназије у Крушевцу, Крушевац – ментор: Душица Добродолац, прво место

2014/15.

Лингвистичка секција Гимназије у Крушевцу, Крушевац – ментор: Душица Добродолац, друго место

2017/18.

Лингвистичка секција ОШ „Вук Караџић“, Неготин – ментор: Маша Миливојевић, треће место

Лингвистичка секција Гимназије у Крушевцу, Крушевац – ментори: Станислава Арсић и Душица Добродолац, друго место

Лингвистичка секција Технолошке школе, Параћин – ментор: Зорица Ивановић, треће место

2018/19.

Лингвистичка секција Технолошке школе, Параћин – ментор: Зорица Ивановић, прво место

Лингвистичка секција Гимназије у Крушевцу, Крушевац – ментор:
Душица Добродолац, треће место

2019/20.

Лингвистичка секција Технолошке школе, Параћин – ментор: Зорица
Ивановић, прво место

Лингвистичка секција Гимназије у Крушевцу, Крушевац – ментор:
Душица Добродолац и Станислава Арсић, треће место

2020/21.

Лингвистичка секција ОШ „3. октобар”, Бор – ментор: Саша
Чорболоковић, прво место

Лингвистичка секција Гимназије у Крушевцу, Крушевац – ментори:
Душица Добродолац и Станислава Арсић, треће место

2021/22.

Лингвистичка секција ОШ „Велизар Станковић Корчагин”, Велики
Шиљеговац – ментор: Ружица Павловић, друго место

Лингвистичка секција ОШ „3. октобар”, Бор – ментор: Саша
Чорболоковић, друго место

Лингвистичка секција Гимназије у Крушевцу, Крушевац – ментори:
Душица Добродолац и Станислава Арсић, треће место

2023/24.

Лингвистичка секција ОШ „3. октобар”, Бор – ментор: Саша
Чорболоковић, друго место

Лингвистичка секција Гимназије у Крушевцу – ментори: Душица
Добродолац и Станислава Арсић, друго место

Лингвистичка секција Гимназије у Врњачкој Бањи – ментор: Данијела
Брђовић, треће место

НАГРАЂЕНИ ШКОЛСКИ ЧАСОПИСИ ОД 2009/10. ДО 2021/22. ГОДИНЕ

2010/11.

Друга награда: „Огледало”, Гимназија Лебане

2011/12.

Друга награда: „Основац”, ОШ „Љупче Николић”, Алексинац

Друга награда: „Гроги”, Гимназија „Светозар Марковић”, Ниш

2012/13.

Трећа награда: „Основац”, ОШ „Љупче Николић”, Алексинац

2013/14.

Друга награда: „Полет”, ОШ „Н. С. Татко”, Прокупље

Трећа награда: „Основац”, ОШ „3. октобар”, Бор

Трећа награда: „Ражњићи од знања”, ОШ „Иван Вушовић”, Ражањ

Друга награда: „Спектар”, Хемијско-технолошка школа, Лесковац

Друга награда: „Идеја”, Техничка школа, Књажевац

Трећа награда: „Гроги”, Гимназија „Светозар Марковић”, Ниш

2014/15.

Друга награда: „Гроги”, Гимназија „Светозар Марковић”, Ниш

Трећа награда: „Venturi”, Гимназија Крушевац

Трећа награда: „Ми”, Гимназија Лесковац

2015/16.

Друга награда: „Школа у тренду”, ОШ „Карађорђе”, Горњи Матејевац

Трећа награда: „Школско звоно”, ОШ „Стојан Новаковић”, Блаце

Друга награда: „Мозаик”, Прехрамбено-хемијска школа, Ниш

2016/17.

Прва награда: „Ђерв”, ОШ „Р. П. Ћићко”, Прокупље

Друга награда: „Основац”, ОШ „Љупче Николић”, Алексинац

Трећа награда: „Вожд”, ОШ „Вожд Карађорђе”, Лесковац

2017/18.

Друга награда: „Основац”, ОШ „Љупче Николић”, Алексинац

Трећа награда: „Авангарда”, Гимназија Ћуприја

Трећа награда: „Venturi”, Гимназија Крушевац

2018/19.

Друга награда: „Ђерв”, ОШ „Р. П. Ћићко”, Прокупље

Трећа награда: „Основац”, ОШ „Љупче Николић”, Алексинац

Трећа награда: „Школа у тренду”, ОШ „Карађорђе”, Горњи Матејевац

2019/20.

Друга награда: „Ражњићи од знања”, ОШ „Иван Вушовић”, Ражањ

Трећа награда: „Ђерв”, ОШ „Р. П. Ћићко”, Прокупље

Трећа награда: „Погледи”, Гимназија Књажевац

2020/21.

Прва награда: „Ђерв”, ОШ „Р. П. Ћићко”, Прокупље

Друга награда: „Основац”, ОШ „Љупче Николић”, Алексинац

2021/22.

Прва награда: „Полет”, ОШ „Н. С. Татко”, Прокупље

Друга награда: „Ђерв”, ОШ „Р. П. Ћићко”, Прокупље

Трећа награда: „Поглед”, Гимназија Зајечар

2023/24.

Друга награда: „Пламичак”, ОШ „Радоје Домановић”, Врање

Друга награда: „Зрно”, ОШ „Учитељ Таса”, Ниш

Прва награда: „Venturi”, Гимназија Крушевац

Прва награда: „Гимназијалац”, Гимназија „Бора Станковић”, Врање

Друга награда: „Сремчеве приче”, Прва нишка гимназија „Стеван Сремац”, Ниш

НАГРАЂЕНИ РЕЦИТАТОРИ ОД 1969. ДО 2009. ГОДИНЕ

1969.

Друго место: Мирјана Дракулић, Ниш

Треће место: Зорица Мирковић, Ниш

1972.

Друго место: Мирхад Курић, Ниш

1973.

Прво место: Мирхад Курић, Ниш

1974.

Треће место: Валентина Чершков, Ниш

1975.

Треће место: Валентина Чершков, Ниш

1977.

Друго место: Славица Гајић, Бор

1979.

Бронзана плакета: Драгана Стојиљковић, Врање

1983.

Треће место: Сандра Урошевић, Ниш

1984.

Прво место: Милица Катић, Ниш

Друго место: Ивана Несторовић, Крушевац

Треће место: Ивана Миленковић, Зајечар

1985.

Прво место: Сања Стојиљковић, Лесковац

Треће место: Ивица Рамић, Дољевац

Бронзана плакета: Весна Лончаревић, Бољевац

1989.

Друго место: Александра Марковић, Крушевац

1990.

Бронзана плакета: Манди Михајловић, Ниш

1993.

Прво место: Данијела Томић, Јагодина

Сребрна плакета: Ивана Ћирић, Ниш

1997.

Бронзана плакета: Драгана Стојановић, Прокупље

1999.

Бронзана плакета: Милош Анђелковић, Ниш

2000.

Друго место: Ђорђе Ценић, Ниш

2004.

Треће место: Милица Живковић, Пирот

2005.

Друго место: Јована Марковић, Пирот

2006.

Друго место: Христина Тошић, Прокупље

Треће место: Михаило Митровић, Варварин

2007.

Прво место: Јована Марковић, Пирот

Друго место: Христина Тошић, Прокупље

Извори

Гајић, Миодраг, *Песниче народа мог. Четири деценије рецитовања у Србији*, Београд: Савез аматера Србије, 2009.

Информатори Друштва за српски језик и књижевност 2011–2023.
<<https://drustvosj.fil.bg.ac.rs/korisna-dokumenta/>>

Марковић, Слободан Ж., *Сто година друштва за српски језик и књижевност Србије*, Београд: Друштво за српски језик и књижевност, 2011.

Александра Јанић Митић, Кристина Митић (приређивачи)
КОРИФЕЈИ СТУДИЈА НАЦИОНАЛНЕ ФИЛОЛОГИЈЕ

Збирка интервјуа

Књига I

Издавач

ФИЛОЗОФСКИ ФАКУЛТЕТ
УНИВЕРЗИТЕТА У НИШУ

За издавача

Проф. др Наталија Јовановић, декан

Координатор Издавачког центра

Доц. др Сања Игњатовић, продекан за научноистраживачки рад

Лектура и коректура

Проф. др Александра Јанић Митић

Проф. др Кристина Митић

Техничко уредништво

Дарко Јовановић (дизајн корице)

Издавачки центар (дигитализација)

Формат

17 x 24 cm

Тираж

10 CD-а

Штампарија

Филозофски факултет у Нишу

Ниш, 2025.

ISBN 978-86-7379-663-5

CIP - Каталогизација у публикацији

Народна библиотека Србије, Београд

811.163.41:929(0.034.2)

821.163.41+811.163.41]:929(0.034.2)

КОРИФЕЈИ студија националне филологије [Електронски извор] : збирка интервјуа. Кпј. 1 / приредиле Александра Јанић Митић, Кристина Митић. - Ниш : Филозофски факултет, 2025 (Ниш : Филозофски факултет). - 1 електронски оптички диск (CD-ROM) ; 12 cm : текст

Системски захтеви: Нису наведени. - Насл. са насловне стране документа. - Тираж 10.

- Предговор / приређивачи Александра Јанић Митић, Кристина Митић.
- Садржи: Каталог победника на републичким такмичењима школска управа Ниш

ISBN 978-86-7379-663-5

а) Професори српског језика -- Интервјуи б) Професори српског језика и књижевности -- Интервјуи

COBISS.SR-ID 163411721